

רבי יהודה בן-שמואל הלוי

(ממלימולא, חי בקורמובה; נולד לערך ד"א תת"ס, ולערך תת"קי נסע ממצרים ירושלימה ועקבתיו נעלמו ולא נודעו עוד)

רשיות

1

יחידה, שחרי האל וספיו, ונקמרת תני שירך באפיו!
 הלא אמ-תהרפי הבלי ומנה, ותאמרי כיי-אמת הם כל-כשפיו,
 ותולי אחריו לילך ויומה, ותערב לך תנומה מנשפיו, —
 דעי כיי-אין בידה מאומה, אכל עץ יבשו מחר ענפיו;
 תני לפני אלהיה ומלכה, אשר-באת לתסות תחת-כנפיו,
 שמו ינהל ויתקדש בפי כל, אשר נשמת אלוה חי באפיו!

2

יעירוני בשמך רעיוני, ושימו חסדיך לפני,
 הבינוני דבר נפש יצרתה, קשורה בי והיא נפלאת בעיני,
 ולפי ראך ונאמן בך, כאלו מעמד היה בסיני;
 דרשתיך בחיוני, וכבר כבודך בי וירד בענני,
 הקימוני שעפי מיוצעי, לברך שם כבודך, אדני!

3

ידעתי בטרם תצרני, וכל-עוד רוחך בי תצרני —
 הנשלי מעמד אמ-תהרפני, ואם לי מהלך אמ-תעצרני?
 ומה אמר ומחשבי בידך, ומה אוכל עשה עד-תעורני?
 דרשתיך בעת רצון — ענני, וכצנה רצונך תעטרני,
 הקימוני לשחר את-דיבירך, ואת-שמך לברך עוררני!

4

ישנה בחיק גלדות, למתי תשָׁבִי? דְעֵי כִי־נְעוּרִים בְּנִעֲרַת נְנֻעְרוּ!
 הַלְעַד וְיָמֵי הַשְׁתַּרְוֹת? קִימֵי צְאֵי, רְאֵי מִלְאֲכֵי שִׁיבָה בְּמוֹסַר שְׁתַּרוּ,
 וְהַתְנַעְרֵי מִן־הַזְּמֹן, בְּצַפְרִים אֲשֶׁר מִרְסִיסֵי לִילָה יִתְנַעְרוּ;
 דְאֵי כְדָרוֹר לְמִצּוֹא דְרוֹר מִפְעֻלָּךְ וּמִתְלָדוֹת יָמִים בְּנִסִּים יִסְעֵרוּ,
 הֵי אַתְרֵי מִלְכָּךְ מִרְדַּפְתָּ, בְּסוֹד נְשָׁמוֹת אֲשֶׁר אֶל־טוֹב יֵי נְהָרוּ!

5

פְּלִכּוּכְכֵי בְקָר לָךְ יִשְׂרוּ, כִּי־זִהְרִיהֶם מִמָּךְ יִזְהִירוּ,
 וּבְנֵי אֱלֹהִים עֹמְדִים עַל־מִשְׁמְרוֹת, לֵיל וְיוֹם שֵׁם נֶאֱדָר יִאֲדִירוּ,
 וְקַהֲל קוֹדְשִׁים קָבְלוּ מֵהֶם, וְכָל־ שֹׁמֵר לְשֹׁמֵר בְּיַתְדָךְ יַעֲדִירוּ!

6

יִקְרָה שְׂכֵנָה גּוֹיָה, כְּאוֹר יִשְׁכֵּן בְּמִאֲפְלֵיהּ,
 הֲלֹא תִחַמַּד פְּרִידַת גּוֹ וְלִשׁוֹב אֶל־גֵּאוֹן עֲדִיָּה,
 וְתֹאכַל, יוֹם פְּרִידַתָּהּ, פְּרֵי דָתָהּ — וְזֶה־פְרִיָתָּהּ;
 דְבִשְׁעֲדָן וְצוּף־נַעַם, לְהַשְׁבִּיעַ בְּטוֹב עֲדִיָּה,
 הַלִּיכּוֹת יִצְרָה תִרְאָהּ, וְתִשְׁבַּח אֶת־יְמֵי עֲנִיָּהּ,
 תַּהַלֵּל אֶת־שְׁמוֹ עִם־כָּל נְשָׁמָה שֶׁתַּהַלֵּל יָהּ!

*

מִתְרַדֵּי

1

מִי־יִתְנַגֵּי	עֲבַד אֱלֹהֵי עֲשֻׁנֵי,
וּיִרְתַּקֵּנִי	כִּלְהוֹד וְהוּא יִקְרִיבֵנִי!
יִצְרֵי וְרַעִי,	בְּפֶשֶׁי וְגוֹי קִנִּיתִי,
בְּנֵת לְרַעִי	וּמַחְשַׁבוֹתַי רְאִיתִי,
אֶרְחֵי וּרְכַעִי	וְכָל־דְּרָכַי זֵרִיתִי;
אִם תַּעֲרַנֵּי —	מִי זֶה אֲשֶׁר יִכְשִׁילֵנִי?
אוּ תַעֲצֵרֵנִי —	מִי בִלְתֶּךָ יִתִּירֵנִי?

להיות קרבים אליך,	המו קרבי
ירחקום מעליך,	אולם עצבי
מעל נתיב מעגליך;	ימו נתיבי
באמתך הדריכני,	יה, למדני
כדין, ואל-תְּרַשִׁיעַנִי!	ולאט נחני

לעשות רצינך מתרפה,	ואני בעדנה
מה-זה איחל ואצפה?	אף כִּי-בִּקְנָה —
כי עמך אל המרפא;	אל נא, רפא נא,
וקנה, וכחי ינשני,	יום תתשני
צורי, ואל-תַּעֲזֹבֵנִי!	אל-תַּשְׁשֵׁנִי,

אשב, וחרד לרנעי,	דבא ואמלל
אלך בהבלי תעתועי,	ערום ושולל
מרב תסאי ופשעי;	ואני מחלל
עון אשר יבדילני,	בינך וביני
לראות באורך עיני!	ויחשכני

לעבד עבדת מלכותך,	הטה לְבָבִי
מהר, לדעה אלהותך,	וימחשבי
אל-נא תאחר רפאותך;	ובעת פאבי
אל-תחשה ותעגני,	אלי עגני,
ואמר לעבדך: הנני!	שנית קנני

2

שובי נפשי למנוח־יכי
כי יי גמל עליכי!

יקרה, מיקר יצרך לקוחה,
קימי, כי לא-זאת המנוחה!
הארח רב, קחילך ארחה —
עת לעשות חפץ עשיכי!

הנה אני תושב ככל-אבותי,
וכצל עובר יתר שנותי —
אם-לא עכשו, אמרי, מתי
תפדי משחת תיכי?

ואם תהי יצרך דרשת
ומטמאתך מתקדשת —
קרבי, אל-תיראי מנשת,
[נקריביך אליו מעשיכי!

דרכת עז, ראי עולמך,
ואל-יבטיחוך שקרי חלומך;
קצר יומך ורחק מקומך —
דעי מה-תאמרי לאדניכי!

הלקחות בנעם-י צמית
ולשרת פניו עולמית?
שובי שובי, השולמית,
אל-בית אביך בנעורכי!

אופן

זת, אנה אמצאך?
ואנה לא אמצאך?
מקומך נעלה ונעלם!
בכורך מלא עולם!

הנמצא בקרבים,
המשגב לקרבים,
אתה ישב פרוגים,
תתהלל בצבאך —
אפסירארץ הקים,
המבטח לרחקים,
אתה שכן שחקים,
ואת על-ראש מהללם,
אף בייחורי אולם!
בלגל לא-ישאך,

ובהנשאך עליהם
אתה קרוב אליהם
פיהם ועיר ביהם,
מיוזה לא יראך —
על-בם גשא נרם,
סרוחם ומבשרם,
כייאין בלתך, יצרם;
ועל סלכותך עלם,
ואתה נותן אכלם! —
או מי לא יקראך

ברשתי קרבתך,
ובצאתי לקראתך —
ובפלאי גבורתך
מי יאמר לא-ראך?
בכל-לבי קראתיך,
לקראתי מצאתיך,
בקדש חזיתיך;
הן שמים ומים
בלי גשמע קולם!
יגידו מונאך

האמנם כיישוב
ומה-יחשב בליחשב,
ואתה קדוש יושב
חיות יודו פלאך,
אלהים את-האדם?
אשר בעפר יסודם?
תהלזתם וכבודם —
העמדות ברום עולם,
ואתה גשא כלם!
על-ראשיהם כסאך —

מארת

1

בְּתוֹךְ אֶהְיֶה קָדֵר	וְרִיעוֹת שְׁלֵמָה, אֵיךְ
עֲלֵיכֶם וְלֹא הֶדְרָה?	שְׁנִיתֶם, וְלֹא תֹאֵר
לְפָנַי בְּתוֹכֵנִי,	הַמּוֹנִים, אֲשֶׁר שָׁכְנִי
וּפְרִץ בְּלִי נִגְדָה,	תְּרֻבוֹת עֲזוֹכֹנִי
בְּנוֹלָה וְהָיוּ חַל —	וְהִלְכִי כְלִי-קֹדֶשׁ
לְשׁוֹשֵׁן בְּתוֹךְ בְּרָרָה?	וְאֵיךְ תִּשְׁאַלֵנוּ הֶדְרָה
דְּרוֹשֵׁי אֲלֵנִיהֶם,	וְדַחֲיוּ שְׁכֵנֵיהֶם —
וְאִישׁ לֹא-יְהִי נֶעְדָר,	לְכֹלֶם בְּשֵׁם יְקָרָא
יִשׁוּבֵב בְּאַחֲרָנָה,	הַדָּרִים בְּרֵאשֻׁנָה
מְאֹרָם אֲשֶׁר קָדְרָה!	וְיֵאִיר בְּאֹר שִׁבְעָה

2

יָד עָמַל לֹא יִגִּית,	יּוֹם אֹרֶךְ בְּהִיר אִו עֵת זְמִיר
יְגוֹן מִלֵּב מִקְשֵׁית,	לֹא יִרְחַם יִקְרַם מְזִהִיר
אֶת-שֵׁשׁ בְּלִמֵי יִמְרִית —	דְּלֶפֶת טוֹרֵד בְּיוֹם סִגְרִיר
הִיא שְׂמַחַת לֵב, לֹא יּוֹם קִצִיר,	אֵד קִרְבָּתָהּ אֵלֵי אֹזְקִיר,
סֵלֹן מִמְאִיר!	יִרְחַקֶיךָ יְדֵי
מִבְּצֵר דֶּלֶת וּבְרִית,	הַזְכִּישׁ מִבֶּט יוֹשְׁבִים בְּאִבִיר
וּסְתֵר-כּוֹשׁ כִּי יִצְלִית?	מִהֲהִזְעִיל הוֹן וְזָהָב אֹפִיר
וּבְיוֹם מִתָּר יוֹכִית:	לֹא הֶעֱדִיף מְרֻבָּה עַל-מַחְסִיר —
כִּי מִחֻזֵק בְּדָה לֹא-אֲשֶׁר יִצִיר	אִו יִשׁוּב יִרְאָה, אִו יִבִיר
מִכִּישׁ מִחְסִיר!	וּדְרָכֶיךָ מִנִּית,
אֲחֲרָיו פָּרַח יִפְרִית,	וְאֲשֶׁר תִּשָּׁב כִּי שֵׁם יִשְׁאִיר,
אֵינָה אֲרֹז יִצְמִית?	וְתִבְנוּן: אֵינָה מִבְּצֵר עִיר,
אֵי בִשְׁעָר מוֹכִית?	אֵי מִטֵּב נִגְן מְרֻבָּה שִׁיר,
בְּשִׁמְסָם, כִּי-נִשְׁכַּחוּ מִעִיר,	אִין יוֹדֵעַ בָּם, אִין מוֹכִיר
יִבֵּשׁ תִּצִיר!	אִין שׁוֹג לָהֶם, אִין שִׁים —

דלו עיני אל-אל אדיר, מרום חביון משגיית,
 ובחמלתו אבטח בכפיר, כיידיעיו לא-יגית,
 שרשיהם לנצח יותיר, בלתי נדח ירית,
 ובאזר תיים להם יאיר, חסדו על-ראשיהם שפירר,
 ובאב את-בן יזכית, אהבה יעיר!

הזלף נאור גשף אסיר, אלמקן ישעו גפית,
 תכונן עיר מקדש ודביר, כדבר חוה מבטית,
 ישוב אל-בנו שר וגביר, וביראת אל ירית,
 יורש עצר בשמו יכתיר, ולוים ישוב אל-השיר,
 ופני כהן משיח, ביזם יאיר!

*

אהבות

1

יפו בעיני כל-דרכיך, גם יקרולי מהלכיך,
 איך-בם לאיש מכשול ולא מזקש, כי-אין פתלתל בם ולא עקש,
 התהלכתי ארחתיך, כי-נמשכתי בעבתיך.

הנה בך שכרי ומאני, את צור-לבבי, את מקור חיי,
 עיני הדרך נכספה לראות, אף זאת לקמני בלי יאות;
 עת נכספתי לראותך — הקתופפתי אל-ביתך.

ואסבלה סבל עון עמי, ואט אלי על סבלו שכמי,
 לא-אפרשה כפי פני אל זר, כירלא בזולתך אני געזר;
 אם נעבדתי על-דתך — לא-עבדתי וזולתך.

הודי, אשר ירי בך תרום, דלוי-לך עיני אלי מרום,
 עזי ומעזי בך סלה, הרתקסלני לך איחלה;
 הן קבלתי גברתך — הן יחלתי חמלתך!

התאמצה נפשי בעבדתך, ומחזק בכנף ירדוּתך,
 כל עברו עלי חרוניך — לא-שכחה נפשי רצונך,
 התחזקתי בקריתך, מה-אנהבתי תורמך!

2

מה-לאחזתי כי חשבה ימים על-מצור נצבה?

יונה, מה-לך תתגודדי,
 בצפור על-נג תתבודדי,
 לאמר: מתי בא מועדי?
 בטחי לך מאשר תפתרי —
 הן תחלמך לא-נבוכה, הוחילי הנה קרבה!

„היום בטה אוחיל צרי
 לחלי, חליתי מתרי
 אפה, ויחשף תארי
 אכל מסעללי פרי,
 ובתנור להמים אשכבה מיום שמחתי ערבה!

ויאמרו אויבי: נוֹאֶשָׁה
 זאת מישועה, כי בוששה;
 מי גאלה — איה לא-תפשה,
 לנו לצמיתת נפשה?
 אכן לשקר כתבה חזון, ונבואה נכתבה?”

די-לך, בעיני, הנני
 משיב כבוד אל-מחני,
 אכרית זר מנחלת בני,
 ושמי אודיע, כִּי-אֲנִי
 לנאול נחלתי אקרבה, לרפא למשכה שוכבה!

המָה לְבִי עַת אֶזְכְּרָה
 אֶהְבֶּה מִקֶּדֶם נוֹצְרָה,
 לְשׁוֹן לֹא־תוֹכַל סִפְרָה,
 בִּיקוּד גְּחִלִּים בְּעֶרְה,
 רוּחַ קִנְיָה בִּי גִשְׁבָּה, עֵזָה כַּסּוֹת אֶהְבֶּה!־

*

גאָלד

הַשְׁקִי אֶת־כּוֹס מְרִוּוֹךְ, וְשֵׁב הַצְבִּי אֶל־חֲדָרְוֹךְ, שְׁלוֹם מִכָּל־עֵבְרִיךְ: שְׁלֹמִי גִדְרִיךְ!	יְרוּשָׁלַם, לְמוֹגִיךְ בָּאָה עַת תַּעֲנִיגִיךְ שְׁמַעִי מִהֶמוֹן חוֹגְגִיךְ תִּנְי יְהוּדָה חַגִּיךְ,
וְאַמְצִי בְרַכִּי נִבְשָׁלִים, יְבֹאֲוֶךְ בְּשֵׁלֶשׁ רְגָלִים — אֲשֶׁר מֵאֶהְבֶּתְךָ חוֹלִים, תַּחֲנַנִּים אֶת־עַפְרִיךְ!	הַבְּטִיחִי לֵב נִבְהָלִים כִּי־עוֹד אֲרַבְּעָה דָגָלִים, תִּיהְיוּדִים הָאֲמֻלָּלִים, מִתְּאֲבֻלְיֶךָ וְנוֹגִיךְ,
כִּי סָר מֵעָלַי צֵלִי, חֹזֵק, וְהוּא לַעֲשׂוֹת יִפְלִיא לְשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלְף רִגְלִי: יִסְזַק בְּרִיחִי שְׁעָרֶיךָ!	וְאַמְרוּ מִכְּבִידִי עָלַי, וְאַנִּי יִדְעַתִּי גֵּאֻלִּי בְּקֶדֶם, יוֹם הַרִים דְּגָלִי כֵּן יִאֲסֹף נִפְלְגִיךְ,
תַּחַת יָד לַחֵץ וְדַחַק, וּבִת־אָדוֹם שֶׁכָּבַת בְּחִיק? הַמְצָרִית נִגְדוּ מְצַחֵק: וְלֹהֵשִׁיבֶךָ אֶל־גְּעוּרֶיךָ!	דַּל בְּוַהֲמֻלְךָ לְמָה גַּע וְגַד עַל־פְּנֵי אֲדָמָה, הוּא יִבְכֶה — וּבִן־הָאֵמָה בְּלִיָּה לְצָרְךָ סִיגִיךְ,
וְאֲדַנִּי בְּעַמּוֹ רוֹצָה, צָרִי וְתַעֲלָה יִמְצֵא, אֶל־כָּל־עַמּוֹךְ מִקְצָה, וְלִשְׁלֹמֹת אִסְרִיךְ!	הַגָּה הָעוֹן גְּרָצָה וְלִנְפֶשׁ קִצְרָה וְקִצָּה רוּחַ מְסוּרֹם יִצָּא לַפַּחַת בְּהַרְוִיגֶךָ,

*

סלוק

אלהים אלמי אמשילך? ואין ערך אליך!
 בטה ארמך? וכל־דמות טבע חתמך,
 גבהת מכל־מרפכה, וגאית מכל־מחשבה!
 דברמי וכל־פלך, ולשוןמי תכילך?
 הגש ללב וגיורך, וגש עין תשורך?
 ואתמי נוצצת ויבינה — ולא־נוצר אל לפניה!
 זה עולמך ועידך, פיראין בלעדיך:
 חכמתך בפל סבארת, ואות חתמך גפרת.
 טרם הרים ילדו, ועמוני שחק עמדו,
 ישבת מושב אלהים — ואין עמקים ואין גבהים;
 כל־בלת הכל וכל לא־יכל־פלך, ומלאת הפל וכל לא־יכילך!
 לקבות עמדו מלדרש, ולשנות גלאו מלפרש,
 מחשבות חכמים יתמהו, ורעיוני מהירים יתמהו;
 גורא תהלות נקראת, ועל־כל־תהלה געלית,
 שגיא־כח איד גפלאת, והשמים והארץ מלאת,
 עמק עמק — מי ומצאנו, ורחוק רחוק — מי וראנו!
 פגלך הם הדרושים, אף־אמונתך בקהל קדשים,
 צדקתך היא הנשמעת, ותורתך היא הנודעת,
 קרבך קרובה לשבים, ורחוקה מאד מן־השובכים;
 ראוד הנשמות הסהרות — ולא־נצרכו למארות,
 שמעיד באוני רעיוניהם — פי תחרשנה אוניהם,
 תמיד קדשתך קראות: קדוש קדוש קדוש !! צבאות!

„!! צבאות“ שם כבוד מלכותך, „!! אהר“ שם אלהותך,
 המון מלכותך לא־יספר ולא־ידבר, ואל־אלהותך שני לא־יחבר,
 וכמה פנים לפנים הנוראים, וכמה אחרים לאחרים הנראים,
 דגלי מרפכה הקמת לעד ולאות, פי הדבר מאת !! צבאות;
 הפל עבדיך משבתי פניך, גברי כח עשי רצונך,
 הם הנצלמים מעיני ברואיך, הם הנראים לעיני גביאיך,

להם יקראו „רחוקים קרובים“, וכאין הליכה רצים ושבים,
והליכותם הליכות אלי מלכי בקדש, יי כם סיני בקדש,
ידברו — ואכן ברשיונה, ויעשו — ואולם ברצונה,
בזאת יאמרו שמעי מליהם, כי פיה המדבר אליהם!

ראש הממשלה הראשנה ותיליהם, וכל צבא השמים נשאי כליהם,
שכן אור עולם עליהם, ויהי שלום באהליהם,
מען חכמה מאתם יוצא, ומקור חיים עמם ימצא,
ואין חשד ואין צלמות, ואין חסרון ואין סנות;
אשרי איש אשר בהם יתערב, להקדיש בקדשתם בקר וערב,
לקרא כדוד לקראת מערכיו: ברכו יי מלאכיו!

הממשלה השנית: צבא השמים, וחיות מרפכה נבות מלאת עינים,
מימינים ומשמאלים, רצים ושבים — עמדים ברום עולם נצבים,
והאפנים ינשאו לעמתם, ולהשתחות לשכינתך מנפתם,
דגלי רכבות תילים תילים, כלם תחכמנים ורבי פעלים;
העלים אחריהם: שמש וירח, איש אל-מקומו שואף זורח;
להם יתחברו כל-כוכבי אור, הנתנים לממשלות רבות ולמאור;
אליהם ילוו שמי השמים, והמים אשר מעל השמים,
הרשים לעבד עבדת ממשלתו, איש-איש ממלאכתו,
ואין למו מכשול ולא מוקש, ואין בהם נפתל ועקש;
נתנים רשות זה לזה, ומקבלים רשות זה מזה,
יחד ירנו ישאו קולם, בשם יי אל עולם;
ולהם קרא משורר במקראיו: ברכו יי כל צבאיו!

הממשלה השלישית ותיליה: הארץ וכל אשר עליה,
מפרשירוח ואש ותלדותיהם, והימים וכל אשר בהם,
תוצאות אש ובקר ושלג מאוצרו, ורוח סערה עשה דברו,
ופלגים-מים באמרתו התפלגו, וענפי לבנון בחכמתו השתרגו,
דשא לרע ועץ לגטע, ועשב השדה לבהמה לשבע,

השריץ דני ימים ותניניהם, ותמונות צפרי כנף למיניהם,
 ערף השלחן ותוצא הארץ — בהמה ורמש ותיתו-ארץ,
 לתת הפל ביד אדם פקידה, תמשילהו במעשי ידיה,
 עקב תוציא סחלציו מלכים, ממלכת כהנים ומחנה מלאכים,
 ולהודות לשם קדשה בראתם, ולהשתבח בתהלתה קראתם,
 נקדשת בתוכם ונכבדת, ומפי עוללים ויונקים עו יפדת,
 ותגדל על-כל שם כבוד מלכותה, בפי עשי מלאכתה ושלוחי מלאכותה,
 וכן זמר געים זמרות לעשוי: ברכו יי כל-מעשיו!

ברכו יי בכל-מקומות ממשלתו, אין-קדוש בני פיראין בלתו,
 ישרון אשר יקר מזולל הוציאו, וימשהו מים ביד משה נביאו,
 ויורד כבודו למקדש הדומו, ויעל נביאו לענני מרזומו,
 משה נבואה משה לידעיו, ורוח גדיבה שפד על-שמעיו,
 הדריכם בסדר עבדתו הנכונה, לדמותם לממשלה הראשנה;
 כמותם כמלאכי השרת מקדישים, ותודות קדשה מקריבים ומגישים,
 פניו מכפרים ומתכפרים, ותהלות יי מספרים,
 ומתעטפים בשרפים ואראלים, ונמשלים לתרשישים ותשמלים,
 רצים ואצים ומתקבצים, וללכת עמה מתאמצים,
 וראה לבשים ומתבששים, מתאששים לעבדה ומתקששים,
 מעריצים ומקדישים וקדשה משלשים, לאל גערין בסוד-קרשים . . .

*

סליחות

1

זנה פותה, יקושת כל-מעבר,
 תראי הכר ותנשי המכבר,
 חלדה עבר והפח לא-נשבר —
 ומה-תשיבי את-שלחך דבר?

התקשי עוד רוחך, עדי אבד נצחך
 ותם לריק כחך? תני לב אל-ארחך
 ושימי עינכי:
 אי-מזה באת ואנה תלכי!

המעט ממך, משחקת בתבל,
 בתענוגי זמן בשני יובל?
 בחשך באת ותלכי בהבל —
 הגזירי, כי-קרבו ימי אבל,
 נטי מתעתעים והבלי שעשועים,
 וקרעי לרגעים לבבך לקרעים
 וקראי לבכי:
 אי-מזה באת ואנה תלכי!

ואם-לא עתה תתנצלי ערוך,
 מתי תוכלי לשלם את-גשך
 מדמי מרוד ומחובות קשך?
 עונך חלוד — ותעניתך צרוד,
 בודודך רוד, בהשמיעך בכוד,
 וראה את-עגוד ממימד ומסוד
 ונשא עונכי —
 אי-מזה באת ואנה תלכי!

דברי עונות, אשר ראשך עברו,
 גאה לבבך — והם גאו וגברו,
 ואם ישבר לבבך — ישברו;
 הפוני, כי למלחמתך חברו,
 הדיתים מקרבך וסחרי את-חבד,
 והקריבי לבך והקטירי חלבך
 ודמעתך נסכי:
 אי-מזה באת ואנה תלכי!

הַנֶּדֶד יִפֶּה, לְחַמּוֹה גַּמְשָׁלֶת,
 לְזוּלֵי הַיּוֹתֵד בְּדַמִּים מִתְנַלְלֶת;
 לֹא מִטְהַרְהָ אֶבֶל מִתְנַאֲלֶת —
 וְאֵיךְ גַּנְאֲלֶת נִשְׁמָה נִנְעֶלֶת?
 הַרְבִּי' לֶדֶד בְּרִית, וּבְקָשֵׁי הָאֶתְרִית,
 וְתִבּוּאֵי בְּבְרִית, וּמְגִדֵי-שְׁנוֹא אֶרֶית
 זְרִי מִתּוֹכֵכִי:
 אִי-מִנְהָ בָאת וְאַנְהָ תִלְכִּי!

2

נְעוּב הַתְּלַהֲלֶהָ,	אֲשֶׁן אֶל-תִּרְדֵם
וְשׁוֹר בְּרָכִי גְבוּיָהּ,	הַרְחַק בְּרָכִי אֲדָם
כְּרוּץ כּוֹכְבֵי גְנֻהָהּ,	וְרוּץ לְעֵבֶד צוּר קָדָם,
קוּם, קָרָא אֶל-אַלְהֵיהָ!	בִּי-לָהּ, מַה-לָּדֶד גִּרְדָם?
וְאֶת-מַעֲשֵׂה אֲצִבְעוֹתָיו,	הַקֵּץ לְרֵאוֹת שְׁמִיו
תְּלוּיִם בְּזוֹרוֹעוֹתָיו,	וְהַבֵּט אֱהִלֵי מְרוֹמָיו
פְּתוּחֵי טַבְּעוֹתָיו,	וּכּוֹכְבִים חוֹתְמָיו,
וְנַחַל אֶת-יְשׁוּעוֹתָיו,	וּפְחַד מִפְּנֵי אִמְיוֹ,
וְרַם לְכַבֵּד בְּגִבְהָהּ!	פְּרוֹזְמוֹ וּגְבוּיָהּ —
בְּעֵקְבֵי אֲנָשֵׁי שְׁמוֹת,	וְצֵא בְּחֻצוֹת הַלֵּילוֹת
וְאִין תּוֹכֵם תּוֹדֵד וּמְרֻמוֹת,	אֲשֶׁר בְּלִשְׁוֹנָם תְּהַלּוֹת
וּיְמוֹתֵיהֶם צוֹמוֹת,	לִילוֹתֵיהֶם תְּפִלוֹת
וְלֵהֶם בְּכִסְאוֹ מְקוֹמוֹת,	לֹאֵל בְּלִבָּם מְסִלוֹת
עַד יִי אֱלֹהֵיהָ!	בְּרַכָּם סֶלֶם לְעֵלוֹת
וְתִתְתַּרְטַם עַל-פְּשָׁעִים,	דְּמַעוֹת תִּזֵּל עֵינֶיהָ
וְאֶל-תִּתְחַר בְּמַרְעִים,	וְהִתְחַנַּן לְמוֹל קוֹנֶיהָ
וְקַח הַטּוֹב כִּי נָעִים,	וְהִשְׁפַּל מְאֹד אֶת-גְּאוֹנֶיהָ
לְעַת יַעֲלוּ מוֹשִׁיעִים	כִּבְדֵם אֵל מְהוֹנֶה
הַכּוֹן לְקִרְאוֹת-אַלְהֵיהָ!	וְיִשְׁאוּ קוֹל הַמּוֹנֶה:

דלים עפר יסודם: התקמה מאין?
 וזוטר האדם מן-התקמה אין —
 רק לראות צור כבודם ראות-לב לא ראית-עין,
 ומוצא מעיני סודם הטובים מינו,
 כִּי-כו, בִּשְׁר וְדָם, תמצא את-אלהיך!

יה, אהנה אשר אהנה, אשר כל-חפצו פעל,
 הממית ומחנה, מזריד שאול ויעל,
 עמד למשפטו וחיה, ועוב מרד ומעל
 לאמר: קתי ואיה ומה-למטה ומה-למעל —
 ואולם תמים תהנה עם יי אלהיך!

*

בקשה

אדני נגדך כל-תאוותי, ואם-לא אעלה על-שפתי:
 רצונך אשאלה רגע — ואגוע, ומי-ימן ותבוא שאלתי,
 ואפקיד את-שאר רוחי בידך, וישנתי וערבה לי שנתי!
 ברחמי טמך — מותי בחי, ואם-אדבק בך — תני במותי —
 אכל לא-אדעה במה אקדם, ומה-תהנה עבדתי ודתי.
 דרכיך אדני למדני, ושוב מטאסר סכלות שבותי,
 והורני בעוד יש-בי יכלת להתענות, ואל-תבנה עניתי,
 בטרם יום אהי עלי למשא, ויום יקבר קצתי על-קצתי,
 ואכנע בעל-כרחי, ויאכל עצמי עש ונלאו משאתי,
 ואפע אל-מקום נסעו אבותי, ובמקום מחגתם מחגתי. —
 בגר תושב אני על-גב אדמה, ואולם כי בבטנה גחלתי;
 געורי עד-הלום עשו לנפשם, ומתי גם-אני אעשה לביתי,
 והעולם אשר נתן בלבי מנעני לבקש אחריתי! ?
 ואיכה אעבד יצרי בעודי אסיר יצרי ועבד מאנותי?
 ואיכה מעלה רמה אבקש, ומחר תהנה רמה אחותי?
 ואיך ייטב ביזם טובה לבני, ולא אדע הייטב מחרתתי,

והימים והלילות ערבים
 ולרוח יורון מתציתי,
 ומה אמר ויצרי ירדפני
 ומה לי בזמן אם לא רצונך,
 אני מסעשים שולל וערום,
 ועוד מה אאריך לשון ואשאל?
 לכלות את-שארי עד-בלותי,
 ולעפר ושיבון מתציתי?
 כאזוב מנעורי עד-בלותי?
 ואם אינה מנתי מה-מנתי?
 וצדקתך לבדה היא כסותי —
 אדני נגדך כל-תאנותי!

*

תחנון

יעירוני רעיוני
 הגות דברי תחנוני
 ולא אתן שנת לעיני
 לתזות בנעם-אדני
 וסוד לפי ומשאלו,
 בזמרת אל ומהללו,
 תצות לילה בגללו,
 ולבקר בהיכלו!
 הקיצתי ואחשב:
 והנה קדוש יושב
 ונתן באוני קשב,
 וכל-עוד רוחי השב
 צור, אשר הנשמה לו
 מי הוא אשר הקיצני?
 תהלזתיו האיצני,
 וחזקני ואמצני,
 אברך אשר יעצני,
 והננייה מפעלו!
 ואתפלל לפניו —
 ובקעו דמעי ענניו —
 ונבה לפי בעיניו,
 כעבד לפני אדניו
 וכי יזכר מחמלו
 ואחר שחר מבוא,
 בתחנוניו אל-רבו,
 ויגיד גנעי לבו,
 עם-המלך במסבו,
 לשם דגלו ומגדלו!
 דום ליל והכבד
 עד-יתרצה עבד
 וישפך דם לב וקבד,
 ויתחד העבד
 וישיר וישא משלו

הנה עבד עבדים לפני מלך מלכים
 עמד, ונדיו כבדים ודמעיו נהלכים —
 לך יצרו געבדים בעוד חייו נמשכים,
 וכל-אבריו מודים ומתנודים ומכרכים,
 סלח לרע מעללו, אשר בחזל משקלו!

*

פיוטים קטנים

1

מאז מעון האהבה היית, חגו אהבי באשר חנית —
 תוכחות מריבי ערבו-לי על-שמה, עזבם — יענו את-אשר ענית!
 למדו חרונה איבי — ואהבם, כי רדפו חלל אשר הפית;
 מיום בויטני בויטני אני — כי לא אכבד את-אשר בויט;
 עד יעברו-עם ותשלח עוד פדות אל-נחלתך זאת אשר פדית.

2

יעבר עלי רצונה באשר עבר חרונה —
 הלעולמים עוני יעמד ביני ובינה?
 ועדי מתי אבקש אתה עמי — ואינה?
 דר בכנפי הכרבים, הפרשים על-ארונה,
 העבדמני לזרים — ואני כנת מינה!
 גאלי, לנאול המוני רם והשקף ממעונה!

3

ידי, השכחת חנתה בבין שדי?
 ולמה מכרמני צמיתת למעבדי?
 הלא אז בארץ לא ורעה רדפתיה,
 ושעיר והר-פאנן וסיני וסין עדי,
 והיו לך יודי והנה רצונה בי —
 ואיך תחלק עמה כבודי לבלעדי?

דחונה אלי שער, הדופה עדי קדר,
 בחונה בכור יון, מענה בעל מדי —
 הוש בלתך גאל, ובלתי אסיר תקנה?
 תנה עוף לי, כי לך אתנה דודי!

4

יטב בעיניך נעים, שירי ומיטב מהללי,
 הדוד, אשר הרחיק נדד, מני, לרע מעללי,
 ואחזק בכנף ידך, דותו והוא נורא ופלי;
 די-לי כבוד שמך, והוא חלקי לבד מפל-עמלי;
 הזסף באב — אוסף אהב, כי נפלאה אהבתך לי!

5

יעלת-חן, ממעונה רחקה, אהבה פעם — ולמה צחקה?
 צחקה על בת-אדום ונגות ערב, המבקשות לחשק דוד חשקה!
 הן פראים הם — ואיך ידמו אלי, יעלה עליהצבי התרפקה?
 אי נבואה, אי מנורה, אי ארון, הברית, אי השכינה דבקה?
 אל-משנאי, אל-תכבו אהבה, כי תכבנה והיא אש נשקה!

6

ימין אדני, הלא את, תיית לעזר כנגדי,
 היך תפשוני כהיום, כבוד מצוקות לבדי,
 ומשאתי תלאות, נהפך לתרב לשדי?
 ורשי תמסי, ואל-נא, אקרא אדני לעבדי,
 התעזברי לי, כמאז, בילל ישמן בצעדי,
 ותנאלי את-אסירך, מבית עבדים ותפדי!

7

בכל-לפי, אמת, ובכל-מאדי, אהבתך, ובגלוני וסודי;
 שמה נגדי — ואיך אלך לבדי? והוא דודי — ואיך אשב יחיד?
 והוא גרי — ואיך ידעה מאורי? ואיך אצען — והוא משען בדי!
 הקלוני מתים, לא ידעו כי, קלוני על-כבוד שמך כבודי —
 מקור מני אברכה בתי, וזמתי אומרך בעודי!

8

לקראת מקור תני אמת ארוצה, על-כן בתי שוא וריק אקצה;
 לראות פני מלכי מנפתי לכד, לא אערץ בלתי ולא אעריצה!
 מירתינגי לחזותו בחלום — אישן שנת-עולם ולא אקיצה,
 לו אחזה פניו בלבי ביתה — לא שאלו עיני לתפיס חוצה!

9

עברי זמן עברי עברים הם — עבד אדני הוא לבד חפשי,
 על-כן בבקש כל-אנוש חלקו — חלקי אדני אמרה נפשי!

*

המשורר לפי מהללו

יזנה תקונן על-אמיריה,	כי אמצאה מכאוב במכאובה,
ויקרני כן במקרנה;	אבכה עלי עמי וזולתי,
פירתכה היא על-בית מנוריה;	אבכה עלי אנשי גאלי,
פירתכה על-פרוד חבריה;	אבכה עלי ימי אשר חלפו,
פירתכה לזמני געוריה;	קצו סעפתי ושרשי
ימים אשר קצצו אבריה;	מכל-עברים אמצאה מוקש,
כפוןקשים לה מעבריה;	מיד ליד אפחד לכל-ציד,
כאשר תפחד ממצריה!	היו בני ימים בני אשפה,
ואני כמטרה ליוזיה,	שפכו מרתיהם מרתי,
וישלחו אש בין בתריה;	לולא סמכתני נדיבת ה-
נפש, אשר רע לא יגרה,	מתי בגרותי בתוך ארץ,
חשך וצלמות סדריה;	עלתה כמו-שמש וחלילה
לערוב ולשוב לאתריה!	איד אפחדה מאיש — ולי נפש
תתו אריות מכפיריה,	איד אדאנה מריש — ונתחכמה
אחלב פנינים סהרריה;	אס-ארעכה — הגה מגדיה,
או אצמאה — אמצא נהריה!	איד אשכה שוקם — וכגורה
אתי ישעשע בשיריה,	

איך אָדָרְשָׁה רַע וְשִׁיחֲנִי — עַת אֲשַׁמְעָה חֲכַמַת דְּבָרֶיהָ,
 גְּבֻלִי וּכְבוֹרֵי בְּפִי עֲטָה, גְּנִי וּפְרֻדְסִי — סִפְרֶיהָ.
 אִמְרוּ לְתַבַּל תַּעֲשֶׂה חֲפָצָה — חֶזֶק לִבִּי מִשְׁמִירֶיהָ,
 אִם-אֲמַעְמָה מִשְׁתָּה שְׁמֹנֶה, לֹא-אֲנַעְמָה מִשְׁתָּה שְׁמֹנֶה,
 כִּי נִסְתָּה נַפְשִׁי עַדִּי נִתְּנָה, כַּדְּבַשׁ בְּפִי קָטַב מִרִירֶיהָ.
 תֵּאֱסַר אֲדָמָה — בְּלַעְדֵי נַפְשִׁי, מִבּוֹר אֲסִירֶיהָ אֲסִירָה,
 אֲתַפְרָצָה מֵאֵת עֲבֻדְתָּהּ, אֲתַחַמְדֶּנּוּ וְיָיִתָּה, וְאִם עָרְכָה
 בְּלִמִּי — הִסִּיתוּהוּ תִרְיָהּ, תִּמִּיד לְמוֹל פְּנֵי מְאֹרֶיהָ;
 הֵן אֲעֻב הִזְנָה וּמִשְׁכִּיתָהּ, וְאֲנִי — חֲשַׁבְתִּימוּ קִבְרֶיהָ,
 הַתְּנַבְּלָה — אִיךְ אֲאָמִירָהּ? כַּעֲבוֹב נִשְׁמָה אֶת-פְּנֵינֶיהָ!
 כִּי-כִתְרוֹ לְרַע כְּתָרֶיהָ, הַתְּבַאֲשָׁה — אִיךְ לֹא אֲמִירָהּ?
 אֲתִי אֲמוֹנָה לֹא אֲמִירָהּ, וְיִאֲחִלָּה אֹר מִפְּנֵי נְאוֹר —
 וְאִתְּאֲפֵק לְצַרְתִּי — אֲסִיבֵל וְאִתְּאֲפֵק לְצַרְתִּי —
 הִנֵּה פִקְדוֹתֵי תַעֲרִיבִי, וְהִנֵּה פִקְדוֹתֵי תַעֲרִיבִי,
 אֲזַחִּיל — וְאִין שִׁנָּה לַעֲפַעְפִּי, וְאִין שִׁנָּה לַעֲפַעְפִּי,
 נַפְשִׁי אֲשֶׁר תִּקְוִים וְתַתְּעוֹרֵר — יִפְתַּח אֱלֹהִים לָהּ שַׁעֲרֶיהָ!

*

שִׁירֵי יְדִידוֹת

1

לרבי משה בר-עזרא

יַדְעוּנָהּ נִדָּד מִימֵי עֲלוּמִים, וְנַחַל הַבְּכִי נַחַל קְדוּמִים;
 תֵּרַב עַם-הַזְּמָן עַל-לֹא תַסְאָה? וְעַם-יָמִים? וְאִין עֲזוֹן לְיָמִים!
 פְּלָכִים הֵם בְּקוֹרְצֵדֶק וְרוּצוֹן, וְאִין נִפְתָּל וְעַקֵּשׁ בְּמִרְזוּמִים —
 הַזֶּה תַדְשֵׁ? וְאִין תַבַּל תַדְשֵׁהּ, וְחֻקֶּיהָ בְּאֲצִבַע אֵל רְשׁוּמִים,
 וְאִיךְ וְשִׁנּוּ דְבָרֶיהָ? וְכֵלָם בְּמַבְעַת יָמִין עֲלִיוֹן תַתּוּמִים,

וכל־חַדָּשׁ כָּכֵר הִיָּה פְּעָמַיִם!
 לְהוֹצִיא מִלְּאֵם אֶחָד לְאֲמִים,
 אֲנִי לֹא־מִלְּאָה אֶרֶץ עַמִּים. —
 וּבֹ שְׁקוּי וְרָקֵב לְעַצְמַיִם;
 וְיִקָּב אֶת־רַגְעוֹ הַזְּעוּיָמִים,
 אֲשֶׁר אֹתוֹ יִבְלוּ בְּנְעִימַיִם;
 וְהִנֵּפֶת בְּפִי חֵלֶה רְתָמַיִם;
 וְלֹא יֵרָאֵם וְהֵם לֹו גַעְלָמַיִם —
 לְגַד מִשָּׁה, וְהֵם יִרְדוּת וְרָמַיִם!
 מְקוֹם הַפֹּו וּמְחַצֵּב הַבְּתָמַיִם,
 בְּעוֹד רִכְבִּי גֵדֹו אֵינָם רְתוּמַיִם,
 וְאֶתְנִי בְּנֵי יָמַיִם שְׁלָמַיִם;
 יִבֵּת אֶהְבֶּה יְלֻדְתִּנוּ תְּאוּמַיִם,
 וְיִגְיִי שֹׁד שְׂדֵי בֵּת הַבְּרָמַיִם!
 — תְּמוּל הִיָּו בְּדֵ הַרִי בְּשָׁמַיִם —
 וְהִדְמַעְהָ מְנוּלְלָה בְּרָמַיִם;
 עֲבַרְנוּמוּ וְהִיָּו כְּתֻלְמַיִם. —
 אֲשֶׁר לִבּוֹ קָרֵב וּבְפִיו שְׁלוּמַיִם,
 תְּמוּרַת מְנָדָּה חֲצִיר וְשׁוּמַיִם;
 אֲשֶׁר הִמָּה בְּעִיגֵיהֶם חֲכָמַיִם,
 וְקָרְאוּ שֵׁם אֲמוּנָתִי קַסְמַיִם,
 וְשָׁמְחוּ בָּם וְאֵם הִמָּה צְנָמַיִם,
 לְכַסּוֹת הַפְּגִינַיִם הַפְּגִימַיִם;
 וְאֹצִיא מִגְּנוּיִי הַלְּשָׁמַיִם,
 בְּחֻכְמָה לְאַלְפֵּתִי אֲלָמַיִם!
 עָלַי אֵף הַחֲסוּר מֵהַלְּגוּמַיִם?
 עָנְנִי לְעֶרְפִי עָלְיוּ גְּשָׁמַיִם?
 כְּמוֹ־צֶרֶף גְּשָׁמָה לְגִשְׁמַיִם,
 וְאֵם־גִּלְאוֹ — עֲנֹבְתָם צְלָמַיִם. —

וְכֹל־סִבָּה מִצּוּאָה בְּמִסְבָּה,
 וְלֹא־חֶבֶר אֲנוּשׁ כִּי אֵם־לְפָרֵד,
 וְלֹוֹלֵא נִפְרְדוּ מֵאֹו בְּנֵי אִישׁ,
 וְיֵשׁ דְּבָר אֲשֶׁר יִיטֵב וְיִרְעֵ,
 בְּהִתְקַצֵּף אֲנוּשׁ יוֹמוֹ: קָלֵל
 וְהוּא הַיּוֹם יִכְרֹוהוּ אַחֲרַיִם,
 וְכֹל־מֵאֲכָל בְּפִי בְּרִיא כְּנֶפֶת —
 וְדֹאג וְחֻשְׁכוֹ אֹוּרִים בְּעֵינָיו
 כְּעֵינֵי יוֹם שָׁכֵן עֲנֹו עֲלֵיהֶם
 מְקוֹר חֻכְמָה, אֲשֶׁר אֲמַצָּא בְּפִיהוּ
 וְדוּדוֹת קִשְׁרָה נִפְשִׁי בְּנִפְשׁוֹ,
 בְּעוֹד לֹא־נִסְתָּה נִפְשִׁי פְּרִיָּדָה,
 וְלִדְוִנוּ כְּנֹוֹת יָמַיִם פְּרָדִים,
 אֲמָנִים עַל־עֲרוּגַת הַבְּשָׁמַיִם,
 וְכֻרְתִּיהָ עָלַי הַרִי בְּתָרִים
 וְעַפְעַפִּי מְנוּלְלִים בְּדַמְעָה,
 וְכֻרְתִּיהָ וּגְזוּפְתֵיהָ לְקַיִם,
 הַמִּירְדָּה לִי וְמוֹן בְּכֹל־אִישׁ,
 אֲדַבְּרָבָּם וְאֵם אֲמַצָּא בְּפִיהֶם
 חֲמָסִי וְחֻמָּתִי עַל־פִּתְאִים,
 אֲשֶׁר קָרְאוּ לְשִׁקְרֵיהֶם אֲמוּנֹוֹת,
 אֲשֶׁר וְרָעוּ וְקִצְרוּ שְׁגָלֵיהֶם
 וְחִיצוּנֵי דְבַר חֻכְמָה חֲרָשִׁים,
 וְלִי גֵרוּת אַחֲפַשְׁ־בָּם חֲרָוִי,
 וְלֹא־אֲשַׁקֵּם עֲדִי תִשְׁמַחְתוּן,
 וְסָכַל כִּי בְּקַשְׁ־סוּד עֲנִיתִיו:
 וְאִידָּה עַל־לֹא מְקוֹם וְרַע אֲבַקֵּשׁ
 וְצָרְפִי לְזִמּוֹן נָקֵל, וְגִדְמָה
 אֲשֶׁר מִדֵּי יִכִּילוּהָ תַחֲתַיִם,

לרבי יהודה בן-אבון

הם הם ימי תבל וליליה —
 התנברה פילבשה רקמה,
 רקמת ערוגת ציץ, ערוכת פז,
 דמעת ענן-בקר עלי לחיה,
 לא גלתה ממת יבוליה,
 מאת עצי עבות צלליה,
 רוח שמחות נשפה נשא,
 כף תקעו פיתקעו דודים
 תשלח לחלי אהבה רית,
 היא שובבה רוחם וחשבו כי
 על-רצפת שש שחקו מים,
 ושתקשקו גלים ויהמו עד
 תסוב עליהם פום מלאה אור,
 בת מי זהב אופיר גנויה,
 אל-תשאלו על-מלחמותיה,
 לא בלתה אך יספה עדנה
 ופה ממאנת להסתר,
 לא-העלימה כל-שהם,
 הלה וכמעט לא ידענה,
 כי רקחיה רקחי בשם,
 מהרג — והיא חמי הרוגיה,
 לא-העלים עצה בכליותי
 פזה וכוה שותה תכל
 כמעט ואמר בעדה לא-זאת —
 התבאשה עם פל-גדיביה,
 לרים פסילים על-פסיליה,
 תפריד ולא תחביר, כאלו אל
 עת ישמאלו מאמיניה,

אל-נא תסיתך בהקליה!
 ארנו ידי עבטל פתיליה,
 ממשבצות וקב מעיליה,
 פייבקה ויבה עליה;
 עד-קנאה בצבא וכליה,
 מטללי אורת מלליה,
 וימתאורכה כל-שתיליה,
 את-אהליהם בין אהליה,
 פן-תנפם אהבה וחיליה,
 מחתה לאהרן בין יבוליה. —
 וכו כאהבתם נחליה,
 היו לפימות על-כסליה. —
 לב הנזירים ישם עליה,
 עד-טהרה מפל-בדיליה,
 פי לום ונח מחלליה;
 עדיהן — והגה דם בתוליה!
 תסחב סביבה אור בשוליה,
 אך תבאו פחת מעיליה,
 לולי בשמים הם רכיליה,
 גם רכלי המר ברכליה;
 תחליא — והיא מרפא לחליה,
 משוש אשר תבא בכליה. —
 נגדי, לנשותי עמליה,
 לולי אשר אכיר פעליה;
 גם שלחה יד אל-אציליה,
 ועלות נפלים על-נפיליה;
 יצב עלי פרוד נבוליה,
 או יאמינו משמאליה,

אין לה בנפיה מחמד כי אם
 וראות פני מלכה ואבירה,
 הוא התנה חכמה, ואיך יאמרו: „חכמה תחיה את-בעליה“?
 תאמר — והוא פשר אמריה,
 בת רעיונה ורחה לו, או
 שירי בני אסף וראיה
 נשקו עפר מדרב נעליה,
 לא חטאה פי-גדרה לעבד
 מאהבתה פרקה נומה,
 איך אמרה פי-אכפה עלי —
 לא-כבדו עלי דבריו, לו
 עורה, אביר חכמה, והנער,
 פי לבד שרשה ומטעה,
 מי זה במלחמתה אשר יעמד
 ולד לבדה היא, ויוולתה
 הגה לה בת אהבה מאת
 אמ-לא בד תפיל חבליה —

*

שירי אהבה

1

מה-לה, צביה, תמנעי ציריך
 לא תדעי פי-אין לדודה מזמן
 אם הפרידה על-שנינו נגנדה,
 לא-אדעה אם בין צלעי נעצר
 חי אהבה! זכרי וימי חשקה, כמו
 באשר דמותה בחלומי יעבר,
 ביני ובינה ים דמעות יהמו
 אף לו פעמוך לעברו קרבנו,

מדוד, צלעיו מלאו ציריך?
 בלתי שמע קול שלמותיך?
 עמדי מעט עדי-אחזה פניך!
 לבי ואם ילך למסעיה.
 אומר אני לילות תשוקותיך,
 בן אעברה-נא בחלמותיך!
 גליו, ולא-אוכל עבר אליך,
 או נבקעו מימיו לכף רגליך.

קול פּעמנ זָהב עלי שולֵיך, אָשאל בְּדוּיך וּבשְׁלֵמִיך!
 ערים: לְחִינך וּשְׁפֹתֶיך —
 דְּמִי וְעַל־כִּי שָׁכַנְךָ יְדוּך?
 שְׁנִים לְהוֹסִיף עַל־שְׁנֵי סִינך,
 אָתָּן שְׁנַת עֵינֵי לְעַפְעַפְיך!
 אֲבָנֵי לְכַבּוֹת שְׁחָקוּ מִימֶך,
 לְכִי בְּדַמְעוֹתַי וּנְחֵלֶיך!
 ראש הַגִּדָּד וְדָבַשׁ נְשִׁיקוֹתֶיך,
 אַתָּה, פֶּתֶלֶם קֶצֶצוּ יְדוּך.
 אָרְאָה שְׁפֹתֶיך עַל־שִׁנֶּך,
 עַל־זֶהְרוּ — עֲבִי קוֹצוֹתֶיך;
 הַחֵן וְהַיָּפִי כְּסוֹת עֵינֶיך,
 הַהוֹד וְהַחֲמִדָּה שְׂכִיזוֹתֶיך;
 לְהִיזוֹת כְּאַחֲרֶיך וְאַחֲיוֹתֶיך,
 לְהִיזוֹת עֲבָדֶיך וּשְׁפֹחוֹתֶיך.
 מְחוּס שְׁפֹתֶיך, חֲגוּר מִתְּנֶיך;
 גְּרָדִי וּמְרִי בֵּין שְׁנֵי שְׁדוּך.
 אֶהְיֶה כְּחוֹתֶם עַל־זְרַעוֹתֶיך;
 אִם־אֲשַׁכְּחָה אֶהְבֵּת כְּלוֹלֹתֶיך!
 נֶפֶת שְׁפֹתֵי מִגְּשִׁיקוֹתֶיך;
 אוֹלֵי בְּרִיחֵי אֲשַׁקָּה אֶפְיך!
 כֶּךְ נִכְבְּדוּ הַיּוֹם תְּהַלּוֹתֶיך;
 תִּשְׁתַּחֲוִינָן לְאַלְמוֹתֶיך!
 בְּשֵׁם וּמֵר מִבֵּין הַלִּיכּוֹתֶיך;
 סִתְרֵי לְכַבִּי קוֹל צְעָדוֹתֶיך!
 חֲשַׁקְךָ יוֹם בּוֹ יִחְיוּ סִתְיך,
 נִסְעָךָ בְּצִאתֶךָ נִצָּאת אַחֲרֶיך.
 אִם הַזְּמַן וְשָׂאֵל שְׂאֵלוֹתֶיך;
 חֲפָצֶךָ וְאַל־אַרְצֵן מְכַרּוֹתֶיך!

לו אַחֲרֵי מוֹתִי בְּאֹזְנֵי יַעֲלֶה
 או תִּשְׁאַלֵי לְשֵׁלוֹם יְדוּיך — מִשְׂאוֹל
 אֲכַן עַל־י שְׁפָכְךָ דְּמִי לְכִי שְׁנֵי
 אֵיך תִּאמְרֵי „לֹא־כֵן” וְהֵם עֲרִי עַל־י
 מַה־תִּחְפְּצֵי מוֹתִי? וְהֵן אֲחַפֵּץ אֲנִי
 אִם־תִּגְדְּלֵי נוּמִי בְּלִיל חֲשָׁקִי הֲלֵא
 מִימֵי דְּמַעוֹת לְחֻכָּה אֲשַׁךְ וְגַם
 בְּאֵתִי בְּאֵשׁ חֲשַׁקְךָ וּמִי כְּבִי, אֶהְיֶה,
 בֵּין מֵר וּמִתּוֹק יַעֲמַד לְכִי, וְהֵם:
 אַחֲרֵי דְּכָרִיך בְּפִחִים וּרְקַעוּ
 מִרְאֵה דְּמוֹת אֲדָם עַל־י סִפִּיר בְּעַת
 שְׁמֵשׁ בְּפִנֶּיך, וְלִיל תִּפְרָשִׁי
 מִשִּׁי וּרְקַמָּה הֵם כְּסוֹת גּוּפֶךָ אֲכַל
 מִשְׁכִּית עֲלָמוֹת מַעֲשֵׂה־יְדֵי־אִישׁ, וְאַתָּה —
 חֲרָם וְסִתֵּר, עֵשׂ וּכְיִמָּה קָנָאוּ
 בְּנִים וּבְנוֹת חֲשָׁבוּ, אִם חֲפָשׁוּ,
 לֹא־אֲשַׁאֲלָה מֵהוּן וְזָנוּ חֲלָקֵי לְבַד
 יַעֲרִי וְדָבַשׁ בֵּין שְׁפֹתֶיך, כְּמוֹ
 שְׁפֹתֶיך בְּחוֹתֶם עַל־ימֵינִי, לוֹ אֲנִי
 אֲשַׁכְּחַי יְמֵינִי מִשְׂמֵאלִי, יַעֲלֶה,
 הַמֵּר גִּדָּד לְכִי בְּזִכְרֵי יַעֲרַת
 רִיחֵי בְּרִיחַ מְרַדְּרוּרְךָ אֶמְהַרְהָה,
 הִגֵּה כְּבוֹד נְשִׁים תְּהַלְתֵּן, וְאַתָּה —
 בְּשִׂדָּה בְּנוֹת־חֲשַׁק אֲלָמוֹת אֶהְבָּה
 מִי־תִגְנִי אַחֲרַי עַד־אַאֲרָה,
 לֹא־אֲשַׁמְעָה קוֹלֶךָ, אֲכַל אֲשַׁמַּע עַל־י
 פְּקָדֵי, בְּיוֹם פְּקָדֶיך לְחַיּוֹת חֲלָלֵי
 נַפְשֵׁי לְהַשִּׁיב אֶל־גּוֹיֹתַי, בְּיוֹם
 בְּשֵׁלוֹם יְדוּיך, יַעֲלֶת־חֵן, שְׂאֵלִי
 שׁוּבִי, וְצוּרְנִי וְשִׁיבְךָ אֶל־מְחוּז

2

את עפרה,	צבית ארמון,
ושכרה	בין הרמון,
תמורה	ותגע בארמון,
אמר-נא: המרד חמשך יקרה, או שכרת מתירושה?	
בסעיף	שני רמונים,
פוחעף	בם עין שונים
בעד צעיף	דמות צפוענים,
גחש בלחי ומשה —	מרחוק לבבות גשה!
צפועני,	אכל השלם לך,
בת עיני	תמורה בלך,
כרצוני	לאט תתהלך;
ריח קנמון מלבושה,	אברה יקרא אל-פני פרשה!
באי-נא	לארמון וערש,
בת לבנה —	אכל בת-חרם,
באמונה	אתך אארש,
כי אצמא למל מלקושה,	המוזג בנחלי דבשה!
יפת-מראה	וקולך ערב,
בך אראה	יפי מתערב,
מוצאי	בקר וערב,
על-לחך ושער ראשה	אברה: יצר אור ובורא חשה!
יגיע	זמן בת-ציון,
להרגיע	בתוך אפריון,
ונריע	עליהם עליון:
קומי לך שכונת משה,	אורה הנה-בא ונרח שמשה!

3

ליל גלְתָהּ אֵלַי צְבִיָּה נַעֲרָה חִמַּת לְחַיִּיָּה וְצַמַּת שַׁעֲרָה,
 צָהָב כְּעֵין אָדָם בְּכַפְתּוֹ עָלַי רַקַּת בְּדֹלַח לֶחַת תְּמוּנַת תְּאַרְהָ,
 דְּמָתָה כְּשִׁמְשׁ, בַּעֲלֵתָהּ תְּאַרִים אֶת־עַנְנֵי נֶשֶׁף בְּלֶהָב וְהָרָה!

4

לְקִרְאָתָהּ חָלַל חֲשָׁקְךָ קָרֵב הַחַיִּיקָי, וּבֹאֵשׁ גֹּדֵד הֵאֱהָבָה מְדַלִּיקָי;
 מֵאַסְתָּ בִּי עַל־כֵּן תְּרִיקִין לִי חַנִּית, וְאֲנִי בְּנַפְשִׁי אֲמַאֲסָה — הִרִיקָי!
 רַעֲנַת צְבִי, לֹא־מוֹב הָיִזַת הַדּוֹדָה שְׁבִי, קָרְבִי וְרַכְבִּי הַגֹּדֵד הַרְחִיקָי,
 עָרַשׁ דְּוֵי הַפְּכִי לְעָרֶשׁ תַּעֲנֹג, וּדְכַשׁ וְחֻלָּב אֱהָבְךָ הִנִּיקָי!

5

חַי הַבְּרִית, הַדּוֹד, וְחַיִּיךָ וְחַי הֵאֱהָבָה שְׁיָרְתָה בִּי חַצִּי:
 אִם־לֹא אָהִי עֹבֵד לְאֱהָבָה רַצְעָה אֲזֹנִי וְלִבִּי בַתְּרָה בְּחַצִּי!

6

יּוֹם שֶׁעֲשַׁעְתִּיהוּ עָלַי בְּרַכְבִּי — וַיֵּרָא תְּמוּנָתוֹ בְּאִישׁוֹנָי;
 נֶשֶׁק שְׁתֵּי עֵינָי — מִתַּעֲמַע, אֶת־תְּאַרְזוֹ נֶשֶׁק וְלֹא עֵינָי!

7

(לְחַתֵּן בְּיוֹם הַתְּנָתוֹ)

בְּכַל־אֶף יַעֲלֶה רֵיחַ לְבוֹנָה, בְּיוֹם הַיֵּלֶל מִחֶבֶר אֶל־לְבָנָה,
 וְעַל־כֵּל־פְּאֵתֵי תֵבֶל נִהְרָה, וְהֵאזֹר צַח וְאִין עָלָיו עֲנָנָה,
 וַיִּתְעַלֵּם לְבַב־כָּל בְּאֱהָבִים, וַיִּתְעַלֵּם וְמִן בְּכַנְף רִנָּנָה;
 חֲרָה וְשִׁמַּח וְרוּחַ עַם־כְּבוֹדָה וּבַת־מֶלֶךְ פְּנִימָה שְׂאֲנָנָה,
 הֲלֹא הַדּוּדִים וְכוּוֹד בְּדוּדִים וּמְרַבְדִּים וְעָרֶשׁ רַעֲנָנָה!

*

אהבת ציון

1

לפי במוֹרַח וְאֵנְכִי בְּסוּף מַעְרָב — אֵיךְ אֲמַעְמָה אֶת אֲשֶׁר-אֵכֵל וְאֵיךְ יַעֲרֹב?
 אֵיכָה אֲשַׁלֵּם נְדָרֵי וְאֲסָרֵי, בְּעוֹד צִיּוֹן בְּחֹבֶל אָדוּם וְאֲנִי בְּכַבֵּל עָרָב?
 יִקַּר בְּעֵינַי עוֹב כְּל־טוֹב סְפָרָד, כְּמוֹ יִקַּר בְּעֵינַי רֵאוֹת עֲפָרוֹת דְּבִיר נַחֲרָב!

2

צִיּוֹן, הֲלֹא תִשְׁאַלֵי לְשִׁלוֹם אֲסִירֶיךָ, מֵיָמִים וּמִוֹרַח וּמִצָּפוֹן וּמִיָּמֵן שְׁלוֹם וּשְׁלוֹם אֲסִיר תַּאֲוֶה, גַּתֹּךְ דְּמַעְוֵי כְּטַל-לִבְכוֹת עֲנוּתֶךָ אֲנִי תְנִים, וְעַת אֲחַלֵּם לְכִי לְבֵית-אֵל וּלְפָנֵי-אֵל מְאֹד יְהִימָה, שֵׁם הַשְּׂכִינָה שְׂכֵנָה לָךְ, וְהִצְרַךְ וּכְבוֹד אֲדַנִּי לְכַד הִיָּה מְאוּרָה, וְאִין אֲכַחַר לְנַפְשִׁי לְהִשְׁתַּפֵּךְ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה בֵּית מְלוֹכָה וְאַתָּה כְּפֹא אֲדַנִּי, וְאֵיךְ מִי-יִתְּנֵנִי מִשׁוּמַט בְּמָקוֹמוֹת אֲשֶׁר מִי יַעֲשֶׂה-לִי כְּנָפִים וְאַרְחִיק גֹּדֵד, אֶפֶל לֵאפִי עַל־אֲרָצֶךָ וְאַרְצֶה אֶבְרָא אַף כִּי-בְעַמְדִי עַל־קַרְוֹת אַבְתִּי וְאֲשֶׁר אֲעַבֵר בְּיַעֲרֶךָ וּבְכַרְמֶלֶךָ וְאֲעַמֵּד בְּגִל-הַר הַעֲבָרִים וְהַר הַהָר, אֲשֶׁר-שָׁם שְׁנֵי חַיֵּי נְשָׁמוֹת אֲוִיר אֲרָצֶךָ וּמִמֶּר-דְּרוֹר יִנְעַם לְנַפְשִׁי הַלֵּךְ עִרְם וְיַחַף עַל־בְּמָקוֹם אֲרוּנֶךָ אֲשֶׁר נִגְנֹו, וּבְמָקוֹם כְּרוֹי אֲנֹו וְאֲשַׁלֶּיךָ פָּאָר נְדָרֵי וְאֶקֶב וְמֹו, אֵיךְ יַעֲרֹב לִי אֲכַל וְשִׁתוֹת בַּעַת אַחֲוָה, אוֹ אֵיךְ מְאוּר יוֹם יְהִי מִתּוֹק לְעֵינַי בְּעוֹד כּוֹס הַיּוֹגֵנִים, לֵאמֹו! הַרְפֵּי מַעַט, כִּי כָבַד

דְּרָשִׁי שְׁלוֹמֶךָ, וְהֵם יִתֵּר עֲדִירֶךָ?
 רְחוּק וְקָרוֹב שְׂאִי מִכָּל עֲבָרֶיךָ,
 חֶרְמוֹן וְגִבְסָף לְרִדְתֶּם עַל-הַרְרֶיךָ!
 שִׁיבַת שְׁבוּתֶךָ אֲנִי כְּנוֹר לְשִׁירֶיךָ!
 וְלִמְתַנִּים וְכֹל פְּנָעֵי מְהוֹרֶיךָ,
 פֶּתַח לְמוֹל שְׁעָרֵי-שַׁחַק שְׁעָרֶיךָ,
 שְׂמֵשׁ וְסֹהַר וְכוֹכָבִים מְאִירֶיךָ.
 רוּחַ אֱלֹהִים שְׁפֹכָה עַל-בְּחִירֶיךָ;
 יִשְׁבוּ עֲבָדִים עָלַי כְּסֹאוֹת גְּבִירֶיךָ?
 נִגְלוּ אֱלֹהִים לְחַנוּךְ וְצִירֶיךָ,
 אֲנִיד לְבִתְרֵי לְבָבִי בֵּין בְּתִירֶיךָ;
 נִיד מְאֹד וְאַחֲנֵן אֶת-עֲפָרֶיךָ,
 תּוֹסֵם בְּחִבְרוֹן עָלַי מִבְּחַר קְבָרֶיךָ!
 עֲדֶךָ וְאַשְׁתּוּמְמָה אֵלֶי-הַר עֲבָרֶיךָ,
 אוּרִים גְּדָלִים מְאִירֶיךָ וּמוֹרֶיךָ.
 אֲבָקַת עֲפָרֶךָ וְנִפְתַּח צוּף גְּהִירֶיךָ;
 חֲרֻבוֹת שְׂמָמָה אֲשֶׁר הִיוּ דְבִירֶיךָ,
 בִּידֶךָ אֲשֶׁר שְׂכַנְנוּ חֲדָרֵי חֲדָרֶיךָ!
 חֲלַל בְּאַרְצְךָ טַמְאָה אֶת-גְּבוּרֶיךָ —
 כִּי יִסְתַּכְּבוּ הַכְּלָבִים אֶת-כַּפִּירֶיךָ?
 אֲרָאָה בְּפִי עָרְבִים פְּגָרֵי נִשְׁרֶיךָ?
 מְלֵאוּ כְּסָלִי וְנַפְשִׁי מִמְּרוֹרֶיךָ,

עת אִנְכֵה אֶהְלֵה אֶשְׁמֶה תַּמְתֵּךְ, וְאָנֹכִי כִּי אֶהְלֵכְךָ וְתִתְּנֵנִי לְיָדֵי
 חַיִּים וְחַיִּים לְשִׁלּוֹתֵךְ וְהַכְּאֵבִים מִבּוֹר שְׁבִי שְׂאֵפִים נִגְדֵד וּמִשְׁתַּחֲוִיִּים
 עֲדָרֵי הַמּוֹנֵה, אֲשֶׁר גָּלוּ וְהַתְּפִירוּ הַמִּתְחַזְּקִים בְּשׂוֹלֵיךְ וּמִתְאַמְצִים
 שְׂנֵעַר וּפְתוּזִים הַיַּעֲרֹכֵךְ בְּגִדְלָם? וְאִם אֶל־מִי וְדַמוּ מִשִּׁיתִיךְ וְאֶל־מִי גְבִיר
 יִשְׁנֶה וְנִחְלַף בְּלִיל בְּלִיל מִמְּלֻכּוֹת הַאֵלִיל, אִנְךָ לְמוֹשֵׁב אֶל־תִּיךְ, וְאֲשֶׁרִי אֲנוֹשׁ
 אֲשֶׁרִי מִחֲבֶה וְיִגַע וְיִרְאֶה עֲלוֹת לְרֹאוֹת בְּסוֹבֵת בְּחִירִיךְ וְלַעֲלוֹ בְּשִׁמִּי

3

הַמְּשׁוֹרֵר מַעֲוֵר אֶת־נַפְשׁוֹ לְשׁוֹם לְדָרֵךְ פְּעָמָיו צִיּוֹנָה

הַתְּרַדְף נַעֲרוֹת אַחַר חֲמִשִּׁים? וְתִכְרַח מַעֲבֵדַת הָאֱלֹהִים,
 וְתִדְרַשׁ אֶת־פְּנֵי רַבִּים, וְתַטַּשׁ וְתַעֲצַל לְהַצִּיטֵד לְדַרְכֶּךָ,
 הֲלֹא אִמְרָה לָךְ עוֹד נִפְשֶׁךָ: הוֹן! — גִּטָּה מַעַל עֲצָתָה אֶל־עֲצַת־אֵל,
 וְהַתְּרַצֶּה לִיצְרֶךָ בְּיָתֶךָ וְאֶל־תִּדְרַשׁ בְּלֵב וְלֵב רְצוֹנוֹ,
 הֲיֵה לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ עוֹ כְּנִמְרֵךְ וְאֶל־יִמוּט בְּלֵב יָמִים לְכַבֵּד,
 וּמִלְחָמִים וְיִדְיָהֶם בְּמִלְחָמִים, שְׂמַחִים הֵלְכִים נִכְחַ פְּנֵיהֶם —
 וְאֶקְנוֹם לְפָנֶיךָ לְמָנוֹם, וְיִמוּטוּ וְיִגְמִטוּ קָלְעִים,

וְיִמִּידָה לְהַתְּעוֹפֵף חֲמִשִּׁים! וְתִכְסֹף אֶל־עֲבֵדַת הָאֲנָשִׁים,
 פְּנֵי אֶחָד לְכָל־חַפְצֵי דְרוּשִׁים, וְתִמְכַר חֶלְקֶךָ בְּנִזְוִיד עֲדָשִׁים?
 וְתִאֲוֹתָה תִכְבֵּר לְחַדָּשִׁים? וְסוּר מַעַל חֲמִשַׁת הַרְגָּשִׁים,
 וּמִזִּיתֶיךָ אֲשֶׁר אֲצִים וְחֲשִׁים, וְאֶל־תִּלְךָ לָךְ לְקִרְאוֹת גְּחִשִׁים;
 וְקַל כְּצִבִי וְגִבּוֹר בְּלִישִׁים, וְהָרִים תִּתְּוֶה מַסִּים וּמִשִּׁים,
 וְתִכְמִי תִתְּרִשִׁים מִחֲרִישִׁים, וְשָׂבִים אֶל־אֲתָרֵיהֶם וּבִישִׁים,
 וְאִין מִכְרַח לָךְ כִּי אִם־יִקוּשִׁים, וְיִגְעוּ וְיִזְעוּ קִרְשִׁים,

ונדירות מצחקת במים,
 ופעם תעשה מהם גרנות,
 בעת התנכרם דמו אריות,
 וראשנים דלקום אחרנים
 וצי אדיר פקט ופל באדיר,
 והתכה וקניה נבכים,
 ומשכי התכלים — בתכלים,
 ורוח תבלה מחכליהם,
 ואין יתרון לחוק התרנים,
 ונחשבו לקש תרני ארזים,
 ונטל חול בגב הים בתבן,
 ועם ותפללו כל-איש לקדשו —
 ותופר מפלאות ים-סוף וירדן,
 תשבח למשבית שאון ים,
 ותוקרלו זכות לבות טמאים —
 יחדש נזראותיו כי תחדש
 וישיב הנשמות לפגרים,
 ורנע ושתקו גלים, וידמו
 והליל — כבוא שמש במעלות
 ככושית משבצות זהב לבושה,
 וכוכבים בלב הים נבכים,
 וכדמותם בצלמם יעשו אור
 פני מים ושמים עדייִם
 וים דומה לרקיע בעינו,
 ובינותם לכבי ים שלישי,

כנשאי העמרים בדישים,
 ופעם תעשה מהם גדישים,
 ועת התלשם דמו נחשים,
 כצפענים ואין להם לחשים;
 והתרן והגם נחלשים,
 כתחתים שנים בשלשים,
 ונשים ואנשים — נאנשים,
 וקצו הגויות בנפשים,
 ואין חמדה לתחבלת ישישים,
 ונהפכו לקנים הפרושים,
 וברזלי אדנים כחפשים,
 ואת פנה לקדש הקדשים,
 אשר על-כל-לכות הם חרושים,
 בעת שיגרשו מימיו רפשים,
 ויזכר-לה זכות אבות קדשים!
 לפניו שיר מחול מחלים ומושים,
 ויחיו העצמים היבשים,
 עדרים על-פני ארץ נמשים,
 צבא מרום ועליו שר תמשים —
 וכתכלת במלאת גבושים,
 כגרים ממעונייהם גרושים,
 בלב הים כלהבות ואשים,
 עדי ליל מטהרים למושים,
 שניהם אז שני ימים חבושים —
 בשוא גלי שבחי התדשים!

תשובת המשורר לסוכיחו על-תשוקתו ללכת לארץ ישראל
 דברךך במזר עבר רקיחים, ומצור הרבי המזר לקחים,
 ולך ולבית אבותיך חמדות, אשר ילאו להשיגם שבחים.

פגשתי במדברים ערבים,
 דברים ארבו תוכם דברים,
 ואם כִּי־לא שלום שלם יבקש
 למען בית אלהינו נבקש
 ואם כִּן־הוא כדבריהם — ראו חסא
 וחסא הזרים שכניה כגרים
 ותהו מעשה אבות הנסים,
 והיו בעבורה נאנחים —
 ולריק מנחות אבות בנינים,
 המזב שיהיו מתיים זכורים,
 נשחר את־מקום שחת ורמה,
 הלנו נחלה רק מקדש־אל —
 היש לנו במזרח או במערב
 אכל ארץ אשר מלאה שערים,
 כהר סיני והפרמל ובית־אל,
 וכסאות כהני כסא ארני,
 ולנו נס־לכנינו יעדה,
 הלא כן נתנה קדם לאבות,
 והם מתהלכים ארבה ורחבה,
 והם גרים ותושבים ודרשים
 ושם התהלכו לפני ארני,
 ואמרו כִּי־רפאים שם יקומנו,
 וכי שם תעלונה הנוזות,
 ראה נא נס־ראה, דודי, והבן
 ואל־תשיאך חכמת יוגית,
 ופריה כִּי אדמה לא רקועה,
 ואין ראשית לכל־מעשה בראשית,
 שמע דברי נבונה נבכים,
 ותשוב לך בלב ריקם ונעור,
 ולמה־זה אבקשלי ארחות

בתוכם ארבים נשאי שלחים,
 ותוך יצרת דבש קוצים כסוחים. —
 בעודה מלאה עורים ופסחים —
 שלומה, או בעד רעים ואחים?
 עלי כל־פרעים נגדה ושחים,
 וקנו שם למתיהם צריחים;
 ופגריהם אלי ארצה שלוחים,
 והארץ מלאה נאלחים;
 ולשוא קרבו שם הזבחים!
 והארזן והלחות שכוחים?
 ונמש את־מקור תני נצחים?
 ואיך נהיה להר קדשו שכחים?
 מקום תקוה, נהי עליו כסוחים,
 לנגדם שער־שחק פתוחים,
 ובתי הנביאים השלוחים,
 וכסאות המלכים המשחים,
 ואם ציים שכניה ואחים —
 ובלה נחלת קוצים וחחים,
 כמתהלך בפרדם בין צמחים,
 מקום־קבר ומלון שם בארחים,
 ולמדו השבילים הנכחים,
 ויצאו שכבים תחת בריחים,
 ותשבנה נפשות למנוחים!
 וסור ממוקשים צנים ופחים,
 אשר אין־לה פרי כי אם־פרחים,
 וכי לא אהל־שחק מתוחים,
 ואין אחרית לתדוש הירחים. —
 בנינים עלי־סוד תהו וסוחים,
 ופה מלא ברב שינים וסוחים —
 עקלקלות, ואעזב אם ארחים!?

5

בהיותו בדרך ציונה

ופה נוף, משוש תבל, קריה למלך רב!
 לך נכספה נפשי מפאתי מערב,
 המון רחמי נכמר כִּי־אִזְכְּרָה קדם;
 כבודך אשר גלה, ונגוד אשר חרב;
 ומי־תגני על־ פנפי נשרים עד
 ארזה בדמעי דרשתיך ואם־מלךך
 אין בך, ואם במקום שרף וגם־עקרב —
 הלא את־אבניך אחגן ואשקם,
 וטעם רנבך לפי מדבש יערב!

6

על־הים

תבא מבול ושם תבל תרבה? ואין לראות פני ארץ תרבה,
 ואין אדם ואין תיה ואין עוף — הסף הכל ושכנו מעצבה?
 ובראות הר ושוחה לי מנוחה, וארץ הערבה לי ערבה —
 ואשניח לכל־עבר ואין־כל, אבל מים ושמים ותבה,
 ולותן בהרתיחו מצולה, ואחשב כי תהום יחשב לשיבה,
 ולב הים יכחש באגיה, כאלו היא ביד־הים נגבה,
 וים יועף — ונפשי תעלו, כי אלי מקדש אלהיה קרבה!

7

על־הים

הציקתני תשוקתי לאל חי, לשחר את־מקום כסאות משיחי,
 צדי כִּי־לא נטשתני לנשק בני ביתי ואת־רעי ואחי,
 ולא אבכה עלי פרדם נטעתי והשקיתיו והצליחו צמחי,
 ולא אומר והודה ועוראל, שני פרחי יקר, מבחר פרחי,
 ואת־יצחק, אשר כבן חשבתיו, יבול שמשי וטוב גרש ירחי,
 וכמעט אשבתה בית התפלה, אשר היו במדרשו מגוחי.

והדרת מועדי וכבוד פסחי,	ואשכח מענגי שבתתי
ואעזב לפסילים את-שבתי;	ואמן את-כבודי לאחרים,
ובמשכת סבה חסן בריחי,	המירותי בצל שיחים תדרי,
ורית נעצוץ שמתי רקחי,	ונפשי שבעה ראשי בשמים —
ונתתי בלב ימים ארחי,	והדלתי הלך על-בף ועל-אף,
ושמה אשפכה נפשי ושיחי,	עדי אמצא הרום רגלי אלהי —
לפתחי שערי-שחק פתחי,	ואסתופף בהר קדשו ואקביל
ואשליח בשלח שליחי —	ואפרים בטי ירדן גרדי,
ומלאך רחמי נשא שליחי?	אדני לי ואיך אירא ואפתד —
ואודנו עדי נצח נצחי!	אהלל את-שמו מדי חיותי,

8

בלב ים סער

במרום שחקים,	יעץ ומקים
צדקו סרה,	ועל-ים רחקים
ואם אין כמלכו	לא לאיש דרכו —
ולריק יסרח!	שקר נספו
יום רץ לעבוד	עלה מבור
לרוץ ארח,	ים, ושש כגבור
דרכו כמוקש,	חטאו עקש
והגה מזרח;	ומערב בקש
בכחו ושכלו	ידע כירלא
ויסע וינארח,	ועמיד דגלו
בנפש תרדה,	או שב והודה
קול מר יצרח:	ומרב עבדה
סרוחה,	אנה אלה
גיד אברח!	ואנה מפד
ברוץ גלגלים,	המו גלים
על-פני הים,	ועבים וקלים

וַיִּחַמְרוּ מִיָּמִינִי,	קָדְרוּ שְׁמִינִי,
וַנִּשְׁאַל דְּכָבִים,	וְעָלוּ תְהוֹמֵינִי
וְקוֹל יִצְרִיתִי,	וְסִיר יִרְתִּימִי
לְהִמָּזֵן קָשִׁים,	וְאִין מִשְׁבִּיתִי
וַנְּחַלְקֵי אֲפִיקִים,	וְרַפּוֹ תוֹקִים,
וְהָרִים תַּצִּים,	תַּצִּים עֲמָקִים
יִרְדֶּה וְעֹלָה,	וְהֵאֲנִי חוֹלָה,
לְחַבְלִים אֲזִים:	וְעִין תְּלָה
אֶקְוֶה לְמַמְשֵׁה	וְלִבִּי מִחֻשֵׁה —
אֶהְרֵן וּמְרִים,	כְּעַל יַד־מִשֵּׁה
וְאִירָא עֲזֹנִי,	אֶקְרָא אֲדֹנִי
יִהְיֶה טַרְחַ!	פְּנֵי־תַחְנוּנֵי

וְקָדִים וּפְצִץ	יָזִים מִתְרַצֵּץ,
רוּחַ קֶצֶףִי,	אֲרֻזִים, וְנִפֵּץ
וּנְבַהֵל סָרְנָם,	שְׂתֵהה קָרְנָם
לְפָרֵשׁ בְּנִפְיִי;	וְנִלְאָה תְרָנָם
וְלֵב מִתְנַאֵשׁ	יִרְתַּח בְּלִי־אֵשׁ,
בְּמִשׁוֹמ מְנִיפְיִי,	בְּעַת הַתְּבֹאֵשׁ
וְנִרְפִים סְבָלְיִי,	בְּלִים מִשְׁלִיִי,
וְעוֹרִים צִפְיִי,	וּבְעָרִים חֲבָלְיִי,
יִתְעַמֵּעַ וַיִּהְכֵר,	וְהֵאֲנִי כְשֹׁכּוֹר
שִׁכְנֵי כַתְּפֵיִי,	בְּלִי־הַזֶּן יִמְכֹּר
כְּעַד יָזִם אֵיתִן	וְזֶה לְוִיתִן
לְמִשְׁתָּה אֲסָפְיִי,	וְקָדִישׁ בְּחַתֵּן
תֵּאָהֵב לְכִנוּם,	וַיַּד אֶקְיַנּוּם
וְאֶפֶס מִבְּרַח!	וְאֶבֶד מְנוּם

בְּנִדְדֵי אֲדֹנִי,	בְּלֹו עֵינִי
שִׁי אֲשִׁיבָה,	וְאֶת־תַּחְנוּנֵי

וארנו תחמי,	אחרד לעמי
לך אקריבה,	וקול בראמתי
אשר לא יסוף,	בזכרי ים-סוף,
שיר אימיכה,	ערב וקסוף
בם אתענד,	וגוראות ירדן
לב ארמיכה,	יכמו בעדן
והפך לעזרה	לממתיק מרה,
ויום סירמיכה,	יום אף ועברה
לאל שמים,	והענינים
עיים נתיכה,	נותן במים
מתמתו,	חם אדמתו
יתן-קרח!	ומגשמתו
מבן-אמתו,	השיב חמתו
משאול פדה,	ואת-גשמתו
לעשות שלמות	ורצו מרמות
ואין קול חרדה,	בין התהמות —
הפך לחמאה,	וימי קנאה,
ונסה קפדה,	וסרה יראה
למלאך רחמים	ושמעו ענומים
קול הצעדה —	מן-הפרזמים
עם, קץ במאסר,	בכה וישור
עליו בבדה,	ויד-צר ומוסר
דמתה אגיה,	וסערה אגיה,
מומזר לתודה:	תשמע שגיה
מאפל עגני,	צאי, כת-אמוני,
עליך זרח!	פי כבוד אלני

בהיותו בדרך מספרים ארצה ישראל
 היוכלו פגרים היותם תדרים
 ללבנות קשרים בכנפי גשרים?
 לאיש קץ בתיו, וכל־מאניו
 לגלל לחיו במבחר עפרים;
 ופחד וחרד, ודמעו במורד,
 להשליך ספרד ולתור עברים,
 ולרכב אגיות, ולדרך בציות,
 מענות אריות והררי גמרים;
 ונער גדדים ובחר גדדים,
 ונטש תדרים ושכן חררים,
 וקצאו בעיניו ואבי יערים
 כחן הבתולות בעיני גערים,
 וחשב יענים לשרים ונגנים,
 ושאגת כפירים שרקות עדרים;
 ושם שעשועיו במזקדי צלעיו,
 ופלגי דמעיו כפלגי יארים,
 ויעל נקעות, ויגד בקעות,
 להקים שבעות ושלם גדדים;
 ויסע ויצעו, ויעבר בצעו,
 לארץ כנעו, למבחר חררים,
 ותזכות מריביו חליפות סביביו —
 וישמע ויחריש כלא איש דברים;
 וכמה יריבם? וכמה ישיבם?
 ומה יעציבם — והמה שכרים!
 ואיד אשרוהו בעבדת מלכים,
 אשר היא בעיניו עבדת אשרים?
 המזב פיי־אשר אנוש תם וישר,
 כצפור מקשר ביד הצעירים,

והנרים וחתים,	בַּעֲבַדְת פְּלִשְׁתִּים
אֱלֹהִים אֲחֵרִים,	וּלְבוּ מִפְתִּים
וְלַעֲזֹב רְצוֹן אֵל,	לְבַקֵּשׁ רְצוֹנָם
וְלַעֲבֹד יְצוּרִים!?	וּלְבַגְד בִּיצֹר
בְּעֵינָיו שְׁחֹזְרִים,	פְּנֵי הַשְּׁחֹרִים
בְּפִיו מְמֹרָרִים;	וְכֹסֶם מִמֵּתִים
וְלַחֲוֹץ וְאָמֶל,	מִיָּגַע וְעָמֶל,
וְקִרְיַת יַעֲרִים,	וְנִכְסָף לְכַרְמֶל
בְּקִבְרֵי מְנוּחֹת	לְבַקֵּשׁ סְלִיחוֹת
אֲשֶׁר שֵׁם קְבָרִים;	לְאֲרוֹן וְלַחֹת,
וְאֶעֱטֶף בְּקִבְרָם,	אֲצַפֶּה לְעֵבְרָם
יִפְיֹצוּן נְהָרִים,	וְעֵינֵי לְשִׁבְרָם
תְּדָרִים לְסִינֵי,	וְכָל־רַעֲיוֹנֵי
לְהַר הָעֵבְרִים!	וּלְבֵי וְעֵינֵי
וְדַמַּע אֶפְסָה —	וְאֵיךְ לֹא אֲבַכֶּה
תַּחֲתֵי פְּנֵיָם,	וּמִשֵּׁם אֲחִכָּה
וְלַחַת כְּתָבִים	וְשֵׁם הַדְּרָבִים
וּבְמִקוֹם סְתָרִים,	בְּעַד הַרְגָבִים
וְעֵין הַנְּבוּאוֹת,	מִקוֹם הַפְּלֹאוֹת
פְּנִיָהֶם מְאִירִים —	וּבְכַבּוּד צְבָאוֹת
וְאֶצְלוּ אֶקְנֹן,	עֲפָרוֹ אֲחַנֵּן,
בְּעַל־הַקְּבָרִים,	וְעַלְיוֹ אֶקְנֹן
הַיּוֹת מְשַׁכְּנֹתֵי	וּסוּף מַחְשָׁבוֹתֵי,
וּבְרָשׁוֹת טְהוּרִים!	בְּקִבְרוֹת אֲבוֹתֵי
וְדַרְשֵׁי מְדִינָה,	עָלַי, הַסְפִּינָה,
בְּתוֹכָהּ תְּדָרִים,	אֲשֶׁר לְשִׁכְנָהּ
וְנִדְאָל תְּנִיפָהּ,	וְחֹשֵׁי בְּעוֹפֶהּ
בְּכַנְפֵי שְׁחֹרִים,	וּקְשָׁרֵי כְּנָפֶהּ
בְּרוּחַ קָלְעִים,	לְנָדִים וְנִגְעִים
לְאַלְף גְּזוּרִים!	וּלְבוֹת קִרְעִים

עונות נעורים,	וַיֵּרָא אֲנִי סִי
אֱלֹהֵי סְפוּרִים,	אֲשֶׁר הֵם בְּסִפְרֵי
יְמֵי הַזְּקֵנוֹת,	וְאֵף כִּי־עֲוֹנוֹת
דְּשׁוֹת לְבָקָרִים;	חֲלִיפוֹת וּמִתְחַ-
בְּעַד הַמְּשׁוּבָה,	וְאֵינֶלִי תְּשׁוּבָה
בְּבִין הַמְּצֻרִים!	וְאֵנָה אֲנִי־בָא
וְאֲשַׁכַּח אֲשָׁמִי,	אֲסִכֵּן בְּעֵצִמִי
כִּי־חֲטָא מְסוּרִים —	וּנְפָשִׁי וְדָמִי
בְּמַרְבֵּה סֶלַח,	אֲבָל יֵשׁ בְּמַח
לְמוֹצֵיא אֲסוּרִים,	וְחִיל וְכַח
וְיֹסִיף וַיִּגְרַע —	וְאִם דָּן וּנְפָרַע
שִׁפְטָיו יִשְׁרִים!	עַל־יְסוּב וְעַל־רַע

רבי יהודה בן-יצחק בן-גיאט

(בברנאטה, לערך ד"א תת"ס)

שיר ידירת

לרבי יהודה הלוי

מה־זֶה מְרִי שִׁיחֲכֶם? הַאִם לֹא־נִחַתִּי?	מִבֵּין עֲפָאִים הַמּוֹת יוֹזִים כְּהַמְּיָתִי —
תָּנִים וּבִת־יַעֲנָה בָּאוּ לְעֹרְתִי!	אִם הִבְכִּי מִכָּאֵב רוּחַ וְלֵב יַעֲזוֹר —
אֲתִי, וַיִּהְרָשׁוּ עַד־לֹא שְׂאֵלְתִי;	הִנֵּה דַמְעֵי בְּטָרִם אֲקַרְאָה יַעֲנֵנוּ
לְחַיִּי, הִכִּי מִכְּבָדִי הֵם בְּבִכְיָתִי,	כְּדַמּוֹת פְּגִינִים וְאִם כְּדַמְּי נְקִים עָלַי
כִּי־רָתַחוּ מִקּוֹד צְלָעֵי וּנְנֹפְתִי;	וּכְנַחֲלִי אֵשׁ רְתָמִים חֵם יִקַּד לְהַטֵּם,
לֹא תֵאָכְלֵנִי וְלֹא תִכְבֶּה כְּדַמְעָתִי,	מוֹפֶת בָּאֵשׁ לְהַטֵּה לִבִּי כְּמוֹפֶת סִנְהָ:
כְּשֹׁחַר — לְכָבִי, וְכִשְׁלֵג — קוֹצְתִי!	יִשְׁלַט יִקְדָה בְּצִלְעוֹתַי עַדִּי שׁוֹתָה
גּוֹל — בְּגִזְלוֹ כְּחֹרוֹתִי — תְּגִימְתִּי;	אֲכַבֶּה עֲלוּמֵי אֲשֶׁר הִפְכִּי, וְאֶגִּיד זְמַן
וַיִּתְּנֵנוּ לַעֲנָה וְרָאשׁ בְּכֹרוֹתִי.	חֲלָפֵנוּ נְעוּרֵי וּמְחַק יַעֲרֵי מְבָרֵנוּ,
חִילִי וְקִנְיִם צָבָא חֲרָפֵי וְנִלְדוֹתִי?	מִה־זֶה אֲנִיחַל וְיָמָה, אַחַר אֲשֶׁר נִגְפּוּ

אֶסְלַח לְיָמִים וְאִם רַע גָּמַו בְּחִלּוֹף
 הָיָה שְׁעָרַי כְּמוֹ טוֹרֵי דָיו מִצֶּן
 וּבָיִד שֶׁחִרְחַר בְּצוֹאָרַי יִשׁוּ מִחֶנֶק,
 וּבְלִיל פְּרִיָדָה, אֲשֶׁר אָרַךְ וּלְבַּ הַחֲלִי,
 וַיִּכַּס לְחַיִּי עֲנַן שֶׁעַר כְּלִיל, וְחִץ
 כִּפָּר אֲנִי, אֲהַבִּי, לִימֵי וְקָנִים, כְּמוֹ
 וַיִּטְהָרוּ לֵב בְּדַם־נֶעַר מִגְּאֹל, וְהוֹד־
 נֶעַר, אֲשֶׁר מְרֵאוֹת עֵינַי יַעֲצֵם, וְיִמ־
 מִי־יִתְגַּנְּנִי שְׂתָם עֵין בְּנֶעַר, וְלֹא
 הִשְׁנֹו נְעוּרִים בְּאֶרֶץ לֹא סְלָלָה הַלִּי־
 חֲרָשׁוֹ בְּלִבִּי אֶלִיל וַיִּזְרְעוּ מַעֲוָה,
 כְּלָה כְּעָנָן וְמִן חֶלֶב שְׂנוֹתַי, וְאַחֲר־
 יִצְנַף צִנְפָה לְבָבִי מִבְּלִי מַעֲמֵד
 קִצְרָה שְׂאוֹתִי מַעֲנִיתִי וְאוֹתִי בְּלִי
 אֶמְהַד בְּרַגְלֵי עַמְמִקִּים לֹא קִנִּיתִים, וְאוֹת־
 סוֹסֵי כְּנָשָׁר וְגַלְגָּלֵי כְּסוּפָה, וּבָם
 אֶחֱשָׁב כְּאוֹלוֹ עַלִּי כְּנָפֵי נְשָׂרִים אֲנִי
 סָרַם נְמוֹת אֶהְלִי יִצְעַן לְגוֹדִי, וְעַד־
 נִגְזַר לְנַפְשִׁי נִדְד־קֶן וְאִם אֵין דְּמִי
 נִשְׂאֵי כְּלִי מִחֶנֶה, מַעִיר לְעִיר שְׂאֵלוֹ:
 רֶכֶב מְרוֹצֵץ כְּעֵב, הַתְּנַהֲלָה בִּי לְאֵט,
 אֶרְצָה אֲבָנָיו וְעַפְרוֹתָיו אֶחֱנֶן, וְחֶרֶ־
 אוֹלֵי אֲבִקְשָׁה לְנַפְשִׁי אֵת אֲשֶׁר אֶהְבָּה,
 אוֹלֵי אֲבִקְשָׁה מְקוֹם מִשְׁכַּן יְהוּדָה, וְשֵׁם
 אֶעֱזֹו בְּדָדָיו וְאֶנְעֵם מִמְּגִדּוֹ, וְטַל
 מִיְּזָה אֲשֶׁר מֵאֲדוּם בָּא עִם שְׁעָפֵי חִלוֹם,
 הוּא נֶחֱמֵד מִצְרוֹר כְּסָף וּמִפְר־דְּרוֹר,
 הַפִּיץ מְאוּרָיו כְּהִלָּל מִכַּנְף שֶׁחֲרוֹ,
 הוֹסִיף שְׁמוֹ עַל־שְׁמַעְתּוֹ, בְּשִׁכְלוֹ אֲשֶׁר
 מִיּוֹם אֲשֶׁר נִשְׁבְּו רִוְחוֹת בְּשָׁמָיו, בְּתוֹךְ

לֵיל מִחְלָפוֹתַי לְאוֹר יוֹמָם וְשַׁעֲרָתִי;
 נֶעַר כְּתוּבִים, וְהֵן נִמְחוּ בְּשִׁיבָתִי,
 עַד־צֹאת כְּלֶהֱב חֲנִית שִׁיבָה לְנִקְמָתִי,
 עָלוּ שְׁחָרְיוֹ וְהָעָלוּ אֶת־אֶרְכָּתִי,
 שִׁיבָה כְּבָרֶק וּבִקַּע אֶת־אֶפְלָתִי.
 שְׁלַג שְׁנִיר לִבְנוֹ פִּתְמֵי מְשׁוּבָתִי,
 צִיאוֹ לְאוֹר תַּעֲלֹמוֹת חֶסֶד שְׁנִיאוֹתִי;
 הַקְּשִׁיב אָמֵת יִאֲסֵם אֲזַנִּי תְבוּנָתִי. —
 נָטָה לְבָבִי וְאַחֲזוֹר לֹא נִסְוִגְתִּי;
 כּוֹתִי, וְעַל־מַעְגַּל תַּעֲזֶה מְרוּצָתִי,
 אֶקְצַר פְּרִי כְּחֶשֶׁם רֵאשִׁית תְּבוּאוֹתִי;
 רִיתָם עָלַי הַנְּדָד יִפְקֵד לְחֶסֶד־אֵתִי,
 כְּדוֹר, וְקַלַּע בְּכַף־קַלַּע יְחִידָתִי;
 כְּסָף מְחִיר מִכְּרָה אֶרֶץ מִכּוֹרָתִי,
 נַחַל אֶרְצוֹת אֲשֶׁר לֹא מִי־רִשְׁתִּי;
 אֶרֶץ אֲנַמָּא, וְסוֹף אֶרֶץ מִגְּמָתִי,
 נְשָׂא, וְרוּחַ עֲצָה־בִּי לְרַכְּבָתִי,
 לֹא אֶחְנֶה וְיִתְמָו רַכְבִּי נִסְיַעְתִּי,
 אֵתִי בְּקוֹל צַעֲקִים עָלַי בְּאֲדָמְתִי —
 אִי־זָה מְכוֹנִי וְאִי מְקוֹם מְנוּחָתִי!
 וּלְבַיִת מְעוֹן אֶהְבֵּי יִשְׂרָ מְסֻלָּתִי,
 כּוֹתִיו אֲרֻנָּה בְּטִי דְמַעוֹת תְּשׁוּקָתִי;
 שֵׁם אֶתְנַהֲלֵלוֹ צִפּוֹן דּוֹדִי וְלִבָּתִי,
 אֲשֶׁבֵר כְּלִי מִחֶנֶה מִסְעֵי וְגוֹלָתִי,
 פִּיהוּ יִכְבֶּה יִקַּד חֲשָׁקִי וְצִמְאֹתִי!
 גִּזַּל שְׁנָתִי וְלָקַח אֶת־עַרְבָּתִי?
 הוּא מִחְמָדִי וְהוּא עֲגִן תְּהַלָּתִי!
 וַיִּגַּל צַעֲפֵי עֲנָן אֶפְלִי וְחֲשָׁבָתִי;
 הַפְּלִיא חֲכָמִי וְנִפְלֵא סְמוּמָתִי.
 לְבִי מְנַרְיֹו וְעַל־תְּחִיּוֹ מְנוֹרָתִי;

לו עֲנֵתֶה-בִּי שְׁפֹת מִצְפּוֹן לְבָבִי, אֲזִי בָּא עֲדִיתְכֹנֶנֶת אֶהְבִּיּוּ בּוּ וְאֹתִי!
 רָקַם כְּתָבוּ וּבָא רְצוּף צִפּוֹן אֶהְבֵּת, תִּקְטֵן הָיִית בְּעָרוֹ נִפְשִׁי נְמוּלֵתִי,
 פָּנָיו כְּלָחִיז וּפְנֵיךְ טוֹרִיּוֹ כְּלֵב חֲמָדָיו, מָלְאוּ צְרוּפִים כָּפּוֹ, וּפִים כְּאֶהְבֵּתִי,
 נִפְךָ רָשְׁמִיו וּמִנְפֹת מְעִמּוֹ וְרוֹ- חוֹת מֶרְדְּרוֹר נִפְפוּ טוֹרִיּוֹ לְנִשְׁמֹתִי,
 יַעֲזוּ וְנִעְלוּ לְבָבִי בָּם, בְּהִשְׁתַּזְמָמִי הֵם שִׁעֲשׂוּעֵי וּבָהֵם כְּלִ-נִנְיָנֵתִי;
 שִׁיר הַחַיִּי מִפִּתְיוֹ מִתִּי שְׁשׁוֹנִי, וְנִפְ- שִׁי הֶעְלֹו מִעֵפֶר רַנְבִּי קִבְרֹתִי,
 אֲמַצֵּה נְבִיעַ עֲסִים רָקַח לְקוֹל תּוֹר וְסִים מִיִּין רָקַחְיוֹ — וְלֹא מִיִּין וְמִרְתִּי;
 צָרִיז וְרִפְאָ בָּאָב נִפְשִׁי לְנֹדוֹ, הֵט־ אֲתוֹ מִזְרִי וּמֵאֲתוֹ תְרוּפֹתִי!
 צִיר, הַמְבַשֵּׁר כְּבֹא רָקַמֵת יְמִין כְּתָבוּ, הֵא-לֶךְ בְּשֶׁרֶה לְבָבִי, לֹא תִלְיָפֵתִי;
 נִטַע בְּלִבִּי נְעִים וְכִרְךָ עֲצֵי אֶהְבֵּת, קַח מִפְרִיָהֶם תְרוּמֹתִי תְנוּבָתִי. —
 טָרַם רְאוּתְךָ בְּצֵל קִירוֹת לְבָבִי מְקוֹם מִשְׁכְּנֶךָ, לֹא בְּצֵל כְּסִי וְקִרְתִּי;
 נִשְׁבַּע לְבַלְתִּי שָׁכֵן אַחֵר מְקוֹמְךָ, אֲבָל אִם לֹא עֲנִיתוּ — וְנִקְהָ מִשְׁבַּעְתִּי!

רבי יוסף בן צדיק

(ד'ין בקורטובא, מת ד"א תת"קט, בהיותו כבן שבעים שנה)

שיר תהלה

לרבי יצחק בן-מהאנר

אֲשׁ נִצְצָה כְּבָרֵךְ לֵיל בְּכוּס תְּאִיר,
 מְנוּלֵי מִזְרֵק כִּף אֲחִיזוּ יֵאִיר!

לֵב נִחְלָה נְחָפוֹ לְמִצָּא צְרִי מְדוּה,
 חֲמֵר כְּעִין אוֹפוֹ צִקְלוֹ לְפִי מְדוּה,
 מַעַל כְּלִי מוֹפּוֹ — פְּתִיל בְּאֵין מִטְוֵה,

לא משבא העתק, כי משדוי בציר,
 מעמו כמן ימתק — ויהי למרפא ציר!

ליל הנודד חשבי, ליל לא למשהו;
 סהר, ואת-דרךכי עד-בוש נמשהו;
 האם צבי — מלכי בכלוא תבשהו?
 ויאמרו: לא, כי פחד לבשהו
 נגד פני יצחק, שר וחרו כהיר,
 לשאלים יצחק, ולהעניק מהיר!

אמיר יפה קומה, עב טל ביום זמא,
 דברתך חמה, משרתך אימה,
 עליהמן רומה לאמר: „אני חומה“,
 פי יד לך שומה על-מעלות בימה;
 דודי קרב ורחק — אזר וקרך וזכיר,
 הילל ברום שחק מי לי אשר זכיר?

אמרו לכל-הלה, יינע בעד חפצו,
 משום בכל-פלך בית אתהו למצא,
 אל-משפנותיו לה ובא מלון קצו,
 וכלי נוד השלה, כי נעמה ארצו;
 דע קטעך אלאפק יא אונ אלצדד
 אערנ עלי יצחק סליל מודהנר!

רבי דויד בן-אלעזר בן-בקודה

(בספרו, לערך ד"א תתק"י)

תחנה

אַלְנִי!

דאָגה שְׁבַרְה לְבִי, וּמִכְבֵּד עֲצָבִי
 חֲשַׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם,
 וְאִדְבַּרְה בְּצַר רוּחִי, גַּם-יָמוּס מְרוֹ שִׁיחִי:
 מִי־תִגְנִי בְּרַחֲמֵי־קֶדֶם!
 יְדֵי נְגִירָה וְלֹא תִדְמָה, וְנִפְשִׁי עָלַי תִּהְיֶה
 כִּי־אִזְכְּרָה מִקֶּדֶם;
 דְּמַעְתִּי שִׁימָה בְּנֹאדָה, וְהִפְלָה כַּיּוֹם תְּסַדֶּיךָ,
 מַעֲנֶה אֱלֹהֵי קֶדֶם!
 בְּעֵגְוִי כַּמַּעֲט אֲבָדְתִּי, לִוְלֵי שִׁבְרֹתַי וְהִזְחַלְתִּי
 לָרֶכֶב בְּשָׁמַי שְׁמִי־קֶדֶם;
 רַחוּם, פֶּקֶד גִּפְּוֹן זֹאת, וְלָמָּה מִצְאָתָנּוּ כְּל־זֹאת —
 וְאֵלֹהִים מַלְכֵי מִקֶּדֶם?
 אַתָּה הַמּוֹן רַחֲמֶיךָ שְׁמַעֲנֵנִי, אֲבוֹתֵינוּ סִפְרוּ־לָנוּ
 כַּעֲל־פַּעֲלָתָּ בִּימֵיהֶם בִּימֵי קֶדֶם?
 לָמָּה אִירָא בְּעֵת צָרָה, מִשָּׁנֹב לְעֵתוֹת בְּצָרָה,
 הֲלֹזָא אַתָּה מִקֶּדֶם!?
 עַד־אֵן בְּנִלוֹת אִסְבְּעָה, וְאַיִבַּת הַרְשָׁעָה
 עֲלוּיָה מִי־יִקְדֶּם?
 זָכַר חַיּוֹן הַשְּׁמַעַת, וְחֶסֶד אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ
 לְאַבְתֵּינוּ מִימֵי קֶדֶם,
 רָאָה בְּעֵגְוִי עֲפֹד, וְהִפָּר בַּעֲסָדָה וְזַעֲמָה,
 זָכַר עֲדָתְךָ קִנִּיתָ קֶדֶם,
 לְצִיּוֹן בְּרִצּוֹנָה הִיטִיבָהּ, הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְנִשׁוּבָה
 חֲדָשׁ יָמֵינוּ בְּקֶדֶם!

רבי חייא בן-אלאודי

(בקשמיליא, מת ד"א תתקי"ד)

קדשה

לך כסא כבוד,	נְבִהֵי שָׁמַיִם
הַלֵּם מַלְכוּת וְכִבּוּד —	וְנִבְּלוֹת אֶרֶץ
את כְּלֵי-הַכְּבוֹד,	אֵלֶּה יַעֲדוּ
לְמִי זֶה הַכְּבוֹד:	וְאֵלֶּה יַעֲדוּ .
מִלֶּךְ הַכְּבוֹד!	אֲדֹנָי צְבָאוֹת הוּא

חֲצוּבֵי אֵשׁ וְרוּחַ,	נְבִהֵי שָׁמַיִם
וְהָאֵשׁ בְּרוּחַ,	הַרוּחַ בְּאֵשׁ
וְלַעוֹף הַרוּחַ,	הַלֵּהֵב לְבָרֶק
נִכּוֹן לְכָל-רוּחַ,	הַכְּרוֹב לְמַרְכָּב
שְׁכֵם אֶחָד לְעִבְרִי!	וְקָדֵם טוֹב וְזָבֵד:

יְבַשְׁתַּי וְיָמַי,	וְנִבְּלוֹת אֶרֶץ
וְרַחֲבַת יְדַיִם,	עֲבָדָה לְךָ רַבָּה
מִכָּל-אֲנָפוּיִם,	כִּי יָד הַמַּלְכוּת
וּמְרוֹם שָׁמַיִם —	מַעֲמָקֵי אֶרֶץ
וְהֵם יֵאָבְדוּ אֶבֶד!	כִּי אִתָּהּ תַעֲמִד

אֵימִים יִלְהִבוּ,	נְבִהֵי שָׁמַיִם
לְנִצָּח נִצְבוּ,	לְפָנַי הַכְּבוֹד
וְהַתְּפַלְצוּ וְשָׁבוּ,	וְהַתְּנַצְצוּ וְרָצוּ,
לְהַקְדִּישׁוּ וְנָבוּ:	וְקִרְאוּ זֶה אֱלֹהֵי
לְאֲדֹנָי כְּבוֹד!	בְּנֵי אֱלֹהִים הִבּוּ

רבי אברהם בן-מאיר בן-עזרא

(נולד בטוליסולא, חי בקורטובה, ומת ברומא בשנת ד"א תתק"כו, בהיותו כבן ע"ה שנים)

רשיות

1

אֲשַׁבַּע בַּעַת אֶרְעֵב לְהַלְלֶךָ, אֲרוּחַ בְּיוֹם לַעֲבֹד לְךָ אֲצִמָּא;
 בָּטַח אָנֹכִי אֲשַׁכּוֹן בְּפִתְחֵי מִיָּה, וְאֶלְבַּשׁ בְּמַעֲלֵי אֵימָה;
 רַמְתִּי בְּיוֹם שִׁחְתִּי לְפָנֶיךָ, אֲשַׁפֵּל אֶבֶל קַרְנֵי בֶּדֶךָ רָמָה;
 הֲרַבְהָ פְדוּת עַמִּי בְּיוֹם עֲבָדִי לְשִׁמְךָ בְּגִרְאָת גַּם-בְּנֵי אִמָּה —
 מִה עָרְבוּ כָל-עַצְבוֹתַי לֵב וְלִרְוַח וְלִנְשָׁמָה!

2

אֵיךְ תַּחֲשֶׁה נַפְשִׁי — וּמֵאֲנִיָּה לְחַיּוֹת עַבְדִּי תִדְבַק בְּצוּר הַתְּהִיָּה!
 בַּה מַעֲוִי חֲכֵמָה וּמִנְהָה, מִשְׁקָה קַצִּירִיָּה וְזֶה-פְרִיָּה;
 רַקֻּמַת גְּוִיָתָה מְהֵרָה, תִּדְרָמָה לְכֻלָּה תַּעֲדָה עֲדִיָּה,
 מִהֲלֵל אֱלֹהֶיךָ יִסְפַּר הוֹר, אֶל-דּוֹר, וְעַם נִבְרָא יִהְלֵלֶיָּה!

3

בְּדַת-אֵל אֲדַבְּקָה חַי בְּשָׂרִי, אֲקַוֶּה מֵאֲדָנָה תַת שְׁכָרִי,
 בְּגִדְעִנְגָה לְהַתְעַדֵּן רְצוֹנִי, וְעִתּוֹת צִמְאוֹנִי הִיא נִהְרִי!
 רְאִיתִיךָ בְּעֵין הַלֵּב וְאִסַּר, בְּתוֹרָתְךָ, בְּכַח גְּאֻדְרִי!
 הִבִּינִי עֲשׂוֹת דְרָךְ גְּבוּחָה, אֲגַדְּלֶךָ — וְאַתָּה תִּגְדְּלֵנִי הַדְרִי;
 מְרוֹמִים וְהַדּוֹמִים לֹא-יִכְלִיֵּן, שְׂאֵת גְּדֻלְךָ, וְאַף כִּי מֵאֲמַרִי!
 חֲסוֹת בְּךָ אֹתָהּ נַפְשִׁי בְּעוֹדָה, וּבְשִׁחוֹתַי שְׁמֶךָ שְׁמַתִּי הַדְרִי!

4

אֲבַטְחָה עַל-פְּעֻלֵי עַד-אֲנוּעָה, אֲשַׁכְּנָה בְּטַח וְלֹא-אֲתַרְעָעָה,
 בּו לְבָדוֹ אֲעַמְד לֹא-אֲפַשְׁעָה, אֲנִבְהָה בְּשִׁמּוֹ וְלִשְׁמוֹ אֲכַרְעָה,
 רַחֲמֵי רַבִּים, וְנַפְשִׁי יִדְעָה, כִּי-תַחֲתִי עוֹד אִם בְּקִלּוֹ שְׁמַעָה,
 מִתּוֹת פְּנִי בְּמַעֲשֵׂי אֲפִנְעָה, הֵן תְּמוֹנַתוֹ בְּהַקִּיץ אֲשַׁבְּעָה!

בְּשֵׁמֶךָ אֲשַׁחֲדָה,	אֱלֹהֵי תְהִלָּתִי,
וְאֵיךְ פִּי יִפְאָרְךָ?	וְזָכְרְךָ פֶּאֶר עוֹלָם —
בְּרוּאִים תְּהִלָּתְךָ,	בְּהַתְּבוֹנְנִי בִּי-סוּד
לְשׁוֹנִי תִסְפְּרֶךָ!	לְבָבִי בְּךָ יִהְיֶה,
לְשֵׁמֶךָ, וְאֵיכָה לֹא	רְצוֹנִי לְהַבְדִּיל
וְנִשְׁמַת אָנוּשׁ גִּרְךָ!	— תַּחֲפֹשׂ חֲדַר-בָּטָן
וְגַר הִגְנִי עִמָּךְ,	הֲלֹא אַתָּה מְעוֹן כָּל-דּוֹר,
וְאַל-תַּעֲזֹב גִּרְךָ!	פֶּרֶשׁ חֲסִדְךָ עָלַי
וְכָל-אַחֲלֵי נַפְשִׁי	מִשׁוֹשֵׁי בְּךָ תְּמִידָה,
לְמַעַן אֲזַמְּרֶךָ!	הֵיזוֹתִי לְעוֹלָם מִי

*

רְשׁוֹת לְקַדִּישׁ

לְכָל-בָּשָׂר אַתָּה,	אֱלֹהֵי הַרוּחוֹת
בְּחִכְמָתְךָ שָׂתָה,	וְחִכְמָה בְּטַחֲנוֹת
בְּיַד-לְשׁוֹן תִּתֶּה,	וְגַם דְּבַר צַחֲנוֹת

אַמַּת כָּל חוֹלְלֶתָּ וְבוֹ לֹא-עֲמִלְתָּ, רַק בְּפִיךָ מִלְּלֶתָּ!

וּמִהֲזֶה פִי יַעֲנֶה	— בְּיָדְךָ עֲתוֹתַי
וְכָל-רַגַע הִגֵּה	וְקָצְרוּ שַׁפְתוֹתַי?
וְאֵן לְבִי יִפְגֶּה	בְּקִרְבִי אֶתוֹתַי,

וְאַתּוֹ הִגְבַּלְתָּ? בְּדַת שֶׁהִגְבַּלְתָּ לִּי בְּרַכָּה אֲצַלְתָּ!

חֲסִדִּים וְאֲרָכִים	חֲסִדְךָ עִמִּי,
וְרַעֲיוֹנֵי רַבִּים	וְלֹא-אֲבִין גְּלִמִי,
וְעֲתִנוּם וּבְהַשְׁכִּים	בְּךָ עֲצִם עֲצָמִי,

וְעָלִי חֲמִלְתָּ וְטוֹבוֹת גְּמַלְתָּ לִּי, גְּמוּל לֹא-שָׂאֲלֶתָּ!

הכי טוב עשית ואנכי ארשע,
 וחזבי כסית ואל-שועי תשע,
 ואחר נסית לכבי בך נושע,
 ותי גאלת ונפשי הצלת, מעור לא-תדלת!

מרומים שכנת ושחים מלאת,
 וכל-יש חוננת ולעשות הפלאת,
 וכסא כננת ועליו נעלית,
 והכל פעלת ובכל משלת, ועלי-כל גדלת!

*

אזפן

אחזו	אלים פני כסא, כבוד נעמו
יחזו,	ששים בשבן עד וקדוש שמו!
בגוני	עולם כמנין הספר יסדו,
עגוני	עשר אחרים מלבד נפרדו,
בם בני	אלים יקראו והתאחדו
זו בזו,	אחר מסבותם מסלות כמו
נגרזו,	איש על-עבדתו ואיש על-שמו!
רחפו	רוחות כבודות על-מתים נשאו,
נשקפו	אורים עלי לבם והתנבאו,
יחשפו	להם פליאות, שם לאל יקראו,
ירמוזו	כי-בו תחלת כל ובו חתמו,
נגנזו	סודות אלהינו, אדני שמו!
מנהה	קדש יתלכו קדשים בלי
העוה,	ילכו לזנב או לראש התלי,
נאנה	שירם לאל שם כוכביהם פלי,
ירגזו	אם-ידמו קט מזכר נעמו,
יעלזו	עת שלשם קדוש ונורא שמו!

*

מאורח

אָשאַ עיני לְכַל־דָּרֶךְ: אָן מַלְפָּנַי, אָן דוּרֵי בְּרַח?

שָׁכַן כְּבוֹדוֹ,	בְּרַח דוּרֵי וּבְכַרוּבֵי
מוֹתֵי בְּיָדוֹ —	מִי־יִתְּנֵלִי יְמֵי טוֹבֵי
מָאָן, וְעוֹדוֹ	מָרָם בַּא צַר וַיְיָדֶה כִּי
כַּחַי בְּמַתְנֵי עָלַי לְמַרְחָ!	עַל־בְּמוֹתַי בְּאַף דָּרֶךְ —

עָרִי תִהְיֶה,	רַדְלֵי הַיּוֹם אֲשֶׁר שָׂאוּ
רְאֵשֵׁי סְגֻלָּה,	סָפוּ חַיִּים וְנִדְכָּאוּ
יְמֵי נְאֻלָּה,	חֲלָפוּ יְמֵי וְלֹא־כָּאוּ
מַסְגֵּר, וְעֵינַי תְּמִיד לְאַרְחָ!	קָצְרָה נַפְשִׁי בְּרַב אֲרֶךְ

„מִי הַשְּׁלִיכְךָ בְּתוֹךְ זָרִים? הֲלֹא עוֹנֶדְךָ!
 שׁוּבֵי אֵלַי, וְהֵן אָרִים גַּסֵּי לְעִינֶךָ,
 מַסְפֵּי יַרְעֶשׂוּ הָרִים — אָבוֹא לְמַעַנְךָ,
 קוֹמֵי אוּרֵי כִּי־בָא אוּרֶךָ, וְכַבוֹד אֲדַנִּי עֲלֶיךָ זָרְחָ!“

*

אתכה

אֶל־אֵל וְטוֹבוֹ יִפְתַּד וַיְנַהֵר עִם קָרְבוֹ!

כִּי־אֵין צָרִי עוֹד לְגִנוּעִים	בְּגַד יְדָמָה
גוֹיִם יִשְׁחָחוּן מַעֲתָעִים;	לְעוֹד, וּמִכַּסֵּי
הֲיֵה לְיֹלֵד שַׁעֲשׁוּעִים?	מִה־תִּשְׁאָלוּ מָה
וַיִּצְוּ שְׁלוֹחֵיו לְהַשִּׁיבוּ!	אָבִיו עֲצָבוֹ —

יֹחִיל לְגֹאֵל מִי מְכָרוֹ,	רַעִיץ בְּמוֹקְשׁוֹ
שְׁגִית, וַיִּשִׁיב שָׁם הָדָרוֹ,	יָשׁוּב לְקֹדְשׁוֹ
עַל־זוֹאת, וְלֹא יִחַל דְּבָרוֹ —	נִשְׁבַּע בְּנַפְשׁוֹ
כַּמָּה גְּבוּיָאִים תְּתַמּוּ־בוֹ!	הִנֵּה כְּתָבוֹ,

היכל יקרו
 ובנו בכורו
 ולמול הדיר
 יעלה ויבא
 נתן ביד כל-צד להבעיר,
 גלה אלי קדר ושעיר,
 מקדש מעט יבנה בכל-עיר,
 שמה ויגיד כל-לכבו!

מעון, המקרה
 תאנף במרה,
 תשקיף ותרא
 הוא לא-עזבו,
 אחד לנאמנים ושונים?
 תשמר אשר שמרו אמנים,
 פירחק נתתו לו לפנים
 כִּי-אהבת נפשו אהבו!

*

זולת

אמר לצפון: תני חילי וצבאותי,
 תימן, שאי את-בני לשכון בחצרותי,
 וימין אלני, בני ביתי וחמותי,
 יעלה ויבא בעיר עני ורכב בעיר,
 ואני בתוך הדביר אבוא בכנור ושיר
 לעבד עבדתי!

באו ימי-גיל ולא יכלו ימי עולם,
 יהיו יגונים בלא יהיו וכל-חילם,
 כִּי-משכנות אהליו יבנה עלי תלם
 הדוד, אשר נאמו גפת ומן מעמו,
 נזרא ופלאי שמו יעשה להפליא במו
 תשבי ואפרתי!

„רעה, צאי משבי לצבי ולעפרת,
 כימי געורים שבי ביקר ותפארת,
 כצבי לארץ צבי שובי מפארת!“
 ויגדל כבוד אחרית, ידל מחלל ברית,
 כי מאריך מענית יקח בידו חנית,
 ואני — תפלתי!

מחסי, באב מחצי רפא תרפא, חיל!
 הסר חמס לחצי, יש אהבי הנחל,
 פי מועדים וחצי מועד פדות אוהל,
 קורא בשמך ענה, עדר מכרתו קנה,
 גדר הרסתו בנה, חדר נמשתו תנה,
 חושה לעזרתה!

*

נאִלה

אחשק ולא אדע מקום מיילי ויזרני תדם
 עפר וסתר אהלו, רגליו ומדרג נעלו?

בינות צלעי נחלי לשטף לחני נחלי
 חשקו כתנור יבערו, עיני כנימים יסערו;
 ידעי כאב לב נחלה אהלי שאו אליו שלום
 על-לב קשה-יום דברו, נדרש למי לא-שאלו,
 ולך לנודו ותלם, ילאה סבל על סבלו!

ריבות שפת מריב אני אם בשבי אראה עני,
 אשמע — ולי מה-מתקו; או בי צעירים ישחקו —
 עוד קט מעט ולמעני רחמי ידיד יתאפקו,
 יקרא בקול: „יקרב תלם נא לעבד שם פעלו!“
 ובה באבני יהלם כסאו, ותחש ינעלו!

העם קניתו נחלה, יד לענים בו משלה,
 הבן קראתו בן-ככור, יושבע בהרפה ממרוד,
 יזעק לרב המחלה: „אבי חסדיך וכוזר!
 וכרה אלהי לי בתם לב, וד ונשר פעלו,
 וזכר אדני לאדום יום זר ומזר מעלו!“

מה-טוב נשא בשבי שבא לעג, ובזו בזו וארם,
לא על-גמול יד רהקה — פי אם-לחשק רב ורם.
לעבד לשמך אתאבה, עבד לאל זר יחרם!
יגל ויפתר תלום אל-בן מכרתו, וקלא
די-לז סתום קץ וחתום — יעלה ויבא גאלו!

*

סליחה

אשתתוה אפים ארצה, פי אין למטה ממנה,
אתנפל לפני עליון, גבה על-כל-גבהים.
במה אקדם פניו? פי אם-ברוהי! הלא-היא מאתו,
במבחר גופתי הוא יתנה — ואין לאיש גכבד מנפשו.
ראש וסוף אין לגדלתו — ולשוני איד תנדלגנו?
רחוק רחוק משמי השמים, וקרוב קרוב מעצמי ובשרי!
הגה-באתי לך אלהי, פי-אין מועיל וזלתי;
הלא כל-צבא השמים והארץ כלם נבראים במני,
מהם איד אדרש תשועה — ותשועת כל-יצור קוב!
מנום אין לעבד בלתי לאשר קנהו! —
מה אחשבה לדעת? וידעתי פי-להיטיב לי כראתני.
מספר עצמו חסדיך — ומחול הים חמאתי.
עון איד אשא אליך? והיא-גסה-היא חמאה.
עוד מה-יענו שפתי? גסה-מה הרשיעו!
ידון לפי עשה לנפשי אשר אויב לא-יוכל עשהו,
ולעפה אתותני ממנו — אוי-לי כירמיתי!
לע יצרי התעני, פי לא-היה רצוני להכעיסך,
רעותי לי לבדי הרעו — ואתה לבדך תעשה חסד!
הודיעני דרך יועילני, פי כל ידעתי אמה הודעתני.
השמעתי דברי לפי לאוני — ואתה תשמע השמים!

*

פזמון

לכוא נקראתי,	אל־בית המלך
כִּי־פיהו מריתי,	רעדה אחותני,
שמעך נראתי!	אלני, שמעתי
להתנצל תוכלי,	בטה, יחידתי,
המשפט תעלי?	יום על־כף מאוני
בגודך שם פלי	מה־תלוגי? ואל
בהבל תהבלי,	להיטיב — ותרשיעי,
בשכלך לא־תשפלי	בלבך לא־תחשבי,
ולמה נבראתי!?	לאמר: מה־זה־לי,
אחרי מאנתך,	רצית ללכת
זכרת אחרימך,	תתענגי פה, ולא
מעל גויתך,	יום אל ופרידך
תגמול פעלתך,	ואל־חיקך ישיב
תקקה אשמתך —	כִּי־בספר רשום
גתיבתם הזריתי!	היום לעמתך
בגנות ארִיה —	הלך דבש ראית
ולא־אמרתי: איה	אכלת ותטמאי,
יום יאסף גווי	אלהי המשפט,
ותמתים ימיה?	הארצות לדין
אולי לא־יהיה!	ותאמרי בלבך:
לפי — ובריתי!	אדרש מאוני
בשאל ישליכוך,	מראות עינדך
ךך רע נדריכוך,	ותאותיך לך־
לתפת יוליכוך,	לא יועילוך, אכל
די אש יתיכוך,	מקום גחלי כידוך
במשפט יתשיכוך,	ומארת חלדך
אוי כִּי־נטמאתי!	תנחמי ותאמרי:

*

תוכחות

1

מפני כבוד ודוני,	אין מלה בלשוני
כִּי־תבקש לעוני?	בגבראִיך מִי־אני,
ואן תלכי בלא צדה,	אִי־מזה באת, יחידה,
איך תאמרי לא נטמאת?	ותחליפי מי בַּמַּת —
גִּזְהַרְתִּי, כִּי־בדין דָּבַר	ביני בעוֹדֶךָ, שֶׁכָּבַר
הֶרַב עַם־שָׂדֵי יִסּוּר?	שָׁפְתִים אֵךְ לְמַחְסוֹר,
ראשה וסופה הָבַל,	רְאִי, כִּלְחֻמַּדַּת תִּבְל
ועתה השְׁמְרִי נָא!	וְלַעֲמַל אֵין בִּינָה —
באור היום מְגוֹלְלוֹת,	הַגּוֹיּוֹת כְּשִׁמְלוֹת
נבַלְתֶּם בַּסּוּחָה!	וּבְלִילָה, עַת מְנוּחָה,
מְקוֹמֶךָ אֵיךְ שִׁכַּחְתִּי?	מְפֹרֶז שְׁלַחְתִּי —
שׁוּבִי אֶל־גְּבֻרְתֶּךָ!	בְּסָרֵם וּבֵא עִתֶךָ,
כַּאֲשֶׁר תִּשְׁחִי — יְרִימֶךָ,	עוֹרִי לְרִצּוֹת תִּמְךָ,
שְׁתִּים רְעוֹת עֲשֵׂה:	בְּמִשְׁלַךְ בְּיֹצֵר נִשְׂא,
וְהִלַּךְ אַחֲרֵי תִהְיֶה;	וְגַח מְקוֹם תִּיְהִי
וְהוּא יְמוֹת בְּאֵין מוֹסֵר!	וְאַחֲרָיו לְבוֹ אֵיךְ סָר,
וְאֵל יִתְּנֶלֶךְ חִלָּה	רַחֲמֵי מִמֶּךָ סִלְה,
מִהַלְכִים בֵּין הָעַמִּידִים.	שִׁבְתֶּךָ בְּקֶרֶב אֲבָדִים —
בְּנֹאד הַגּוֹף אֶסְפְּנִי,	אָבִי, אֶל־תִּהְדָּפְנִי,
לֶךְ אֲדַנִּי הוֹחֲלִתִּי!	וְאִם בְּחַטָּאֵי כְּשִׁלְתִּי —

2

אם־לא תדעי נִפְשֵׁי אַחֲרִיתֶךָ,	
קַח־לֶךְ מוֹפֵת וְאוֹת מְרֵאשִׁיתֶךָ:	
הָבַל יִסּוּדֶךָ וְעַל־תִּהְיֶה בְּנוֹתֶךָ,	
בּוֹאֵךְ כְּצֵאתֶךָ וְחַיִּיךָ בְּמוֹתֶךָ,	
וְרוּח־שְׁנוֹא תִרְעִי?	וְלִמָּה תִרְגְּעִי
כְּמוֹ־אֶהֱלֵ רַעִי,	פְּנִי־לֶךְ, כִּי־תִסְעִי

ותבקשי ואיגה —
ואיך על-זה לא-פקחת עיגה?

במאנה דבקת, אשר-היא איבתה,
ולא-התבוננת, כיתקרב עמך;
ייגה יוגה וגם-פתה תפתה,
עד ייעפו אנשי מלחמתה,
ונשאי כליה ויהי עליה,
וישוב אליה גמול מעלליה;

הסירי יוגה —
ואיך על-זה לא-פקחת עיגה?

רב-לך לדרש את-אשר מעזבי,
אל-טוב אדני תנהרי אמ-תאבי;
איה תהפכות בלבך תחשבי,
פעמים תשזבבי ופעם תשובי,
אם אחת לקוגה — ורבות לרצוגה?
ואיך יתם עוגה, והשטן לשוגה
יעמד על-ימיגה?

ואיך על-זה לא-פקחת עיגה?

התל ומן קה, לעמל גחמת,
לבנות ולקנות — ועודך לא-נחת!
הכל יכלה — ועל-מה בשחת?
הלא במענוגה שכרה לקחת!
לאל חי את אמה לעבדהו, ולמה
עבדת האדמה? שובי ודעי מה-

תאמרי לאדנה —
ואיך על-זה לא-פקחת עיגה?

מה-לך, תבל, תסיתי להכל?
 תני או לקחי — אני עוד לא-אקבל!
 איך אשמת על-זמן או את-אבל?
 מעט אשכנה כך — ינשא או ינבל,
 יעלה או יוריד, ישקט או יחריד,
 ואעבד או אריד — תמות יפריד
 ביני ובינך —
 ואיך על-זה לא-פקמת עינך?

*

על-מות לבן

אבי תבן קרב לספר,	כי אל ממך רחק
את-בנך את-יחידך	אשר אהבת, את-יצחק!
אני הנגר ראה	שבר, ומשושו גלה,
הה, פקדתי פרי בסני	ועל-לפי לא עלה,
כייחשבותי לעת זקנה	היותו לרוח והצללה!
אך לריק יגעתי	ויולדתי לבהלה,
כי-איך ישמת לפי —	וינוע נמת יצחק!
ככה אבכה בכל-רגע	ואשא נהי נהיה,
בזכרי זה שלש שנים	מותו בארץ נכריה —
וצאתו ממקום למקום,	ונפשי עליו חמיה,
עד-שהבאתיו אל-ביתי	לילה ויוםם בוכיה;
כמה תלאות מצאוני —	ואלה תולדת יצחק!
רעי הרפה ממני,	אם-תנחמני — תניעני,
מחמל נפשי אל-תזכר	ישמו אל-תשמיעני,
גמלתי אשר נשארה-לי	כבה זמן — ואם ירועני!
שממות עולם השמני	ניקח מחמד עיני,
כלה שארי ולכבי —	באשר פלה יצחק!

מעון, אשר הכל בידו, וחסדו עשה בכל יצוריו,
 דבר עלי לב אב נכאב, נרא שמך מנצרו,
 ורחמנותים עזר עלי, ונצבר בין בתריו,
 הנרה חמדו וראתה, ללכת בדרך הוריו,
 עזרנו גער אתה הכחמה לעבדה ליצחק!

*

שירי ידיות

1

לרבי שמואל ברנאמע

גבהי שחקים אלהים נכנעו, או האדמות אל זבל נגעו?
 קרב אנוש אל מלאכי עליון, עמד עלי סודם ולא ידעו!
 שהוא שמואל בין מתי חכמה לאיש, נחשב, ובלעדיו שורים געו;
 מטה אלהים הוא, והוא מופת ואות, בדור, ומפוזת האליל נגדעו;
 דלתו תבונות נפתחו על פיו בלי, ייגע, ובלעדיו לריק יגעו;
 שהוא מאשר עברי דרך עלי, ישר, ובלעדיו פשוט תעו!
 באו לגנעדן, מתי, וגעו בעין, דעת ועין חיים, ואלתשתעו,
 עושו ובאו, תמצאו רעתו מקור, חיים, ובלעדיו כדב תפגעו;
 באו, רעבים, לתבואת, לחמו, לחם חמדות עד אשר תשבועו,
 באו, צמאים, שאבו מפעינות, שכלו, לימין גם שמואל נבעו!
 צדקו שפתיו, פי ברוחם באמת, ימית בגירשע, ולא רשעו;
 בו ישמחו אנשי שמחות, אם שמו, שמעו אבלי לב — והשתעשעו;
 טבו והטיבו במגעפיו בני, ימים לכל רעי, ובי פשעו!
 למה למסרה בשרי נתנו, וידרכו קשת וחץ תקעו?
 באו שנות רעה, ותלפו כל ימי, אכל, והם פשבלים נבלעו!
 התחברו עלי גודדי הנדר, חנו סביב לפי ולא נסעו,
 עמי בתוקה גלחמו, ואחלה, פראנועה טרם אשר יגעו,
 ויאחזו ברזן לענותי באר, ניתצו ביתי ושמריו ועו;
 יפעו ולדי עת הדורים אהלך, נהפך שמי להדר ועירי פעו.

כָּבְדוּ מִצּוֹקוֹתַי כַּחֲזוֹל הַיָּם, וְאֵיךְ
 אֵיךְ יִרְדּוּ עֵינַי נְהַרּוֹת מִבְּכִי
 כָּלֵה שְׂאֵר נוֹפֵי וְנִפְשֵׁי נִבְעָרָה,
 לֹא יִדְעוּ כִדְמוֹת תְּלֵאוֹתַי בְּכָל-
 חַטָּאת בְּנֵי יָמִים וּפְשָׁעִם אֲסֻלְחָה,
 כִּי-יִעֲשׂוּ חֶסֶד וְיִרְאוּנִי פָּנָי
 קֶצֶר שִׁפְתַי אֵל לְעוֹן וַחֲשׁב,
 מַה אַעֲשֶׂה עִמָּה וַיְדִי אֵין לֹאֵל,
 עֲבָרוּ עָלַי יָמִים וְלֹא טָבְעוּ?
 עַל-לִהְבֵּי לִבִּי וְלֹא יִשְׁקָעוּ?
 וְאֲשַׁאלָה אִישִׁים אֲשֶׁר נָגְעוּ —
 קֵרֶת, וְלֹא-נִרְאוּ וְלֹא-נִשְׁמָעוּ!
 אִם-קִיְמוּ נִדְרֵי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעוּ,
 הֲרָב, וְאָרִיעַ וַיִּתְלַעְעוּ!
 כִּי צָלְלוּ אֹזְנֵי וְעֵינַי שָׁעוּ,
 טְרוּד אֲנִי עַל-כֵּן דְּבַרִּי לְעוּ!

2

לְרַבִּי יוֹסֵף בְּרֵעֵמֶרְאֵן

אִי יִשׁוּן, מִחֲדָשׁ גִּילִים,
 כָּל-דָּם נֶאֱסַר לְאֲצִילִים,
 לֹא יוֹכְלוֹן שְׂאֵתָהּ בָּלִים —
 הַנֶּם חַל עָדֵי תִקְדֵי-שָׁם,
 בְּ-רִכְבּ לְנִפְשׁוֹ אֲשָׁם,
 אִי שִׁירַת עֲנָבִים?
 בְּלִתֵּי דָם-עֲנָבִים;
 בֵּא וּשְׁכֵן קֶרְבִּים!
 בְּרוּךְ טַעֲמָה,
 גִּזְעָם וְעַמָּה!

הִבִּיאוּ צָרֵי אָדָם אֵל
 וַיְחִי עוֹד; וְהָיָה גֵּאֵל
 הֵם חֲכָמֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל!
 עַד-אֵלֶּךָ וְאֵן וְאִבְקָשָׁם?
 עֲלִימוּ, וְהוֹד הַלְבִּישָׁם
 מִכּוֹת לֵב אֲנוּשׁוֹת
 מִרְפָּא הַנְּפֹשׁוֹת —
 חֲכָמוֹת עִם קִדְשׁוֹת
 יִהְיֶמוּ רַחֲמֵיךָ
 מִסּוֹת נַעֲמָד!

בְּקִשְׁתִּי בְקִצּוֹ תִבֵּל
 זֶה חֲשַׁב וְזֶה שָׁר גִּבֵּל,
 מִחֲכָמוֹת לְכֹלֶם — תִּבֵּל,
 יַעֲרַף לְקַחְדָּהּ בְּנִשָּׁם,
 וּכְשֶׂאֵל בְּטוֹרֵי לְשָׁם
 מִי הוּא רַב-פְּעִלִים?
 זֶה נִשָּׂא מִשְׁלִים,
 לָךְ, יוֹסֵף — תִּבְלִים;
 כִּי אֵל חֲכָמָה,
 יָקִים נֶאֱמָד!

תפארת שמך רבת, צורך יצרה,
 גר מערב, אשר לא יכבה — בגך אחריו;
 בברית עמך שחק בא, ארץ מעורה,
 ימים לעבדים כבשם, פי מתקוממך
 יפחשו-לך, ותבישם, עדתם לתמיד!

גלגלה פי, ולך התננה, על-קצר תהלה,
 פי ים דעתך אין מדה, מה-תכיל מגלה?
 ולך יאתה כל-חמדה, תורה עם-גדלה,
 פי כבוד והוד תירשם, מאב קדמך,
 בן ייטיב אלהים את-שם, שלמה משמך!

*

התלים

1

על-הזבובים

למי אנוס לעזרה מתמסו? אשנע מפני שד הזבובים!
 אשר לא יתנו השב לרוחי, בכל-כחם ועיקוני כאיבים,
 ועל-עיני ועפעפי ירצו, באוני יאמרו שירי ענבים;
 אדמה לאכל פתי לבדי — והם בו יאכלו פדמות ואבים,
 ועוד ישתו בכוס ייני, באלו קראתים פאהזבים או קרבים;
 ולא ירצו לבד חלקם, פקדתיים בגין עתיק ומשמן שה כשבים,
 וימעט רק אכל מאשר לפני — ליון משתי ופת אכלי תאבים;
 וכי-אקרא מידעי לאכלה — והגם ישבים ראש המסבים!
 יקו לבי סהו, פי הוא יכלם בקר רוח שלגים או רביבים,
 ולולי זאת אני קץ מפניהם — בכן אודה לישוב הפרובים!

2

נבך לא יצלח בגמיו

בלגל ומזלות במעמדם נטו במהלכם למולדתי;
 לו יהיו גרות סתרתני — לא-יחשך שמש צדי מותי!

אינע להצלית ולא-אוקל, פי עותונגי כוכבי שמי;
 לו אהיה סחר בתכריכין — לא יגועון אישים בכל-ימי!

אשכים לבית השך — אמרים: כָּבֵר רָכֵב!
 אבא לעת ערב — אמרים: כָּבֵר שָׁכֵב!
 או יעלה מרָכֵב, או יעלה משָׁכֵב —
 אויה לאיש עני, נולד בלי כוכב!

3

אדם מכבד את-מקומו

כבודי במקומי ואם-אשפיל שכתוי,
 ולא-אבחר מקום בנקלים בגאונם,
 אשר המה חשבים היותם ראש מושב,
 והמושב להם יכסה עלבונם;
 אני הוא המקום והמקום אתי,
 והמה — המקום ימלא חסרונם!

רבי יצחק בן-עזרא

(בנו של רא"ב, בספרד; מת בהיות עוד אביו בחיים)

תאלמנה שפתי שקר!

(לאמר מידיו)

בי הזמן חצי נדד שלח, פצע לכבי מבלי-שלח,
 הכהה שמי עיני בעוד יומם, הגים מאור לחיי ועודי לת,
 הלביש ימי השחרות שחרות, אחר אשר חלף והתנולת,
 קרש בגבי ואני אסבל, פשע בגפשי ואני אסלח.
 לו הזמן היה כפי חפצו, הגלה ידיו ער-נבול לחלח.
 הוה, ורהבירי וחלי עפר, פי שן-בהמת פי תמול שלח:

אתנדעה אלדת בני-נכר,
 מה-לי לחברת שנאי שלום,
 האיש אשר נמצא מלא סינים
 כתב כתבת ידעי דעת —
 פי כל-פלי הבין והמוסר
 ידע לכבי באמת פי לא
 צורת אנוש אמ-תדרשו — ראשו
 ימות בלא עתו וישומם,
 תבל הלא תבל והמרום
 איך נהרות מוסר נבוב לכב
 פשה בדברי הכסיל אשעה,
 שלום לה מאת אסיר תקנה,
 שלח לה לבו במכתבו,
 עד-אן אסירי העניי נהיה?

אתנכרה ללשון בנו שלח!
 אחר כבדי הנדר פלח?
 לבו, וכלו סג וגם-נאלח,
 לא-ון ולא-הוקיר ולא-פלח,
 על-הכסיל יוצר ולא יצלח;
 על-החמור רוח אנוש תצלח,
 בין ניגוה נמצא ובין פלח.
 יבוא אלי קברו באין פלח,
 יכלה והשחק הלא נמלח!
 ירפש וימימי האמת ידלח?
 כי-אכלה תפל בלי-מלח? —
 סמי שלומותיו לה פלח,
 גם מפברו הא-לה פלח;
 על-נב זמן בגד רכב יצלח!

רבי בנימן בן-שמואל

(מקוסטני, נורמנדיא, לערך ד"א ת"ת)

קדשה

וחיות בערות, מראיהן כנחלי-אש,
 בוחל סבלות כס אש אכלה אש,
 נסתמות נויזתיהן ברשפי לבת-אש,
 נאם הדבור משמוע, הנתן באש,
 יסבלו סבל נולים על-ראשיהם אש,
 יעיר לז לז ולא-נשקעת האש,
 משלחים יד שרפים פחת כנפי-אש,
 משלכים בכנפיהם נחלי להבות אש,

נפֹרוֹת לְמָקוֹם רְשָׁעִים, לְהַכְנִיעַם בְּאֵשׁ,
 נֶאֱלָחִים בָּם בְּדוֹנֵג מִפְּנֵי הָאֵשׁ,
 בַּיִת לְחַשְׁמֵלָה, מִרְאִיהָ בְּמִרְאֵי אֵשׁ,
 בְּגִיָּה סְבִיב בְּקִשְׁתֵּי בַעֲנַן אֵשׁ,
 רְצוּא וְשׁוֹב הַחַיּוֹת דְּאֵזוֹת בְּאֲנִפֵּי־אֵשׁ,
 רַחֲשׁוֹת: „בְּרוּךְ כְּבוֹדוֹ!“ בְּלֶהֱקֵי יְקִדֵּי־אֵשׁ,
 שְׁעוֹנוֹת בְּמֵאֲמָצֵי רֶסֶם, שְׂכִינָתוֹ בְּאֵשׁ,
 שְׁאֵנוֹת בְּאָרֵי קוֹל בְּלֶהֱבֵי־אֵשׁ,
 מֵאֶחָד כְּתוּר בְּפִלֵּל בֵּית־יַעֲקֹב אֵשׁ,
 מִשְׁבִּיעֵזוֹ שְׂרָף לֵהֵט שְׂבִיב אֵשׁ,
 וּמִזְדַּעְזְעוּמִים חִילֵי מְרוֹם מִשְׁלֹהֲבֵי אֵשׁ,
 וּמִרְעֵשׁ מִתְגַּלְגְּלִים גְּלִגְלֵי כֶסֶם־אֵשׁ,
 אֶף רְקִיעִים אֲתוֹתֵם חֲרֹדֵת אֵשׁ,
 אִזּוֹ יִשְׁלָשׁוּ בְקֹדֶשׁ לְנִשְׁפָּט בְּאֵשׁ,
 לְשִׁמְאֵל וּלְיִמִּין שְׁנֵי שְׂרָפֵי־אֵשׁ,
 לְאֲטִים הַרְגֵּל מִלְּהֹזֵבִיר עֵגְלֵ־אֵשׁ. —
 אָנָּה, עֲזֹז וְנִבְזֹר, נַעֲרֵץ בְּכַת־אֵשׁ,
 אֲלִיד הָעֵל שְׁוֹעֵ לִקְחֵי דַת־אֵשׁ,
 מִפְּעַל הַר מוֹר גִּעְקֹד עָלֵי עֲצִים וְאֵשׁ;
 מִצּוֹקָה נִנְצֵל, מִמְּדַרְתֵּי עֲצִים וְאֵשׁ,
 גָּא, אִם־חֲסָאָה נִמְשָׁכָה וּבְעֶרְהָ כְּאֵשׁ,
 נְחוּמִיד וְנִלּוֹ בְּשִׁבְתָּךְ עַל־כֶּסֶם אֵשׁ,
 וְהַכֶּסֶם יִפְגִּיעַ לְרֶכֶב בְּמִרְכָּבֵת אֵשׁ,
 וְיִשָּׂר וְיִלְצוּ בְעֵדְנֵי חַיּוֹת אֵשׁ . . .

רבי בנימן גרנר

(חי, כנראה, באשכנז ועינו ראתה נורות שנת תתנ"ו)

סליחות

1

אדברה וירוחלי, פירוחי הציקתני
 על-מיררות נפשי ועל-כבד שעבודי!
 ביר-לאמה ולשון אני-לכד נוקשתי,
 לקת מיום-ליום לאחור ולא-לפנים;
 גמרת אמר לדר-ודר עלי,
 בלי-לנגל רחמים להוציא לחרות;
 רחה רחמיני בפשמי ידים,
 ולא-כדחה בשמאל ומקרב בימין!
 הכנעתי בששף והשפלתי במדי,
 הטבעתי ביון ועמה ביד-ירשעה —
 ואמ-כח אבנים כחי, אם-בשרי נחוש,
 לשא ולסבל בלא-לו הצרות?
 ודילי כמה-שנים תרבה ושממה,
 אלה ועוד שכולה ונלמודה,
 תבושה בבתי-בלאים, תרושה כשדה,
 תפורח כנגב, תפנית-ראש באבל;
 סמאו מקדשי וחללו קדשי,
 נאצו ופגלו גיחותי אשי —
 יקש חסאי ועצם פשעי
 ועון עקבי הם גרמילי!
 בביר כח, הלא-נלוי לה,
 בילקיתי בכפל על-בל-סאה סאתים,

לתצוני, רעצוני כלי-יצא וְכֹא,
 אֶכְלוּנִי בְכַל-פֶּה עַד-כֵּלּוֹ כְּחִי —
 מִהַר חוֹשָׁה לְאַנְקַת בְּנִיךָ
 הַנְּאֻנְחִים וְהַנְּאֻנְקִים וְהַנְּעֻלְבִים!
 נְלֹאִיתִי גֵשָׁא גְלוּת וְשִׁבְיָה,
 מִרְפֵּשׁ רְגְלֵי גוֹי-נָבֵל וְלֹא-עֵם,
 שׁוֹחֲחִים: „אִי-מִלְכְּכֶם וְצוּר מְעֻזְכֶם?
 וְחֹשֶׁף וְרוֹעֵז וְיִגְוֵן עֲלֵיכֶם!
 עֲתִי גֹאֲלָה מְנִיתֶם וְנִגְמְרוּ,
 וְתַקְוֹת הַתְּשׁוּעָה פִּסְקוּ וְהִלְכָה-לָהּ!“
 פִּרְצוּף פְּנֵי כְבוֹשׁ בְּקַרְקַע,
 בְּשִׁמְעֵי נֹאֻצִים וְנִבּוּל חֲרָפְתֶּם. —
 צֶדֶק דִּינִיךָ וַיִּשָּׂר מִשְׁפָּטֶיךָ
 מִצְדִּיק אֲנִי עַל-כָּל-חַבָּא עָלַי;
 קוּמָה אֱלֹהִים, רִיבָה רִיבִי,
 וְהוֹצֵא לְאוֹר מִשְׁפָּטִי וְדִינִי!
 רְאֵה שִׁמְמַתִּי וְשִׁמְמוֹת הַיִּכְלָה,
 אִם-לֹא לְמַעַנִי עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ;
 שִׁבְעַת הַזָּרִים וְכָרִיתוֹת בְּרִיתֶם
 אֶל-תִּפְרֹ, פִּי-אֵל גְּאָמֵן אֲמָתָה!
 תִּזְכֹּר אֶהְבַּתֶּם וְתִתֶּנָּה וְרַעַם,
 סָרִם יֶאֱבְדוּ בְּיַד מַעֲבָדֵיכֶם;
 בְּנִיךָ הֵם, מִטַּע גְּעֻמָּה,
 יִכְמְרוּ רַחֲמֶיךָ עַל שְׂאֵרֵיכֶם!

2

אַחֲרִישׁ וְאֶתְאַפֵּק וּלְבִי חָלַל בְּקַרְבִּי,
 בְּרֹאֲתִי כְרַעֲי-לְבַל וְדַרְשֵׁי-לְמַת הַיּוֹתֵם בְּעַצְבִּי;
 בְּפִי מַחְסוֹם שְׁמַרְתִּי וְנִגְעַר כְּאֲבִי —
 מַעֵי מַעֵי אוֹחִילָה קִירוֹת לְבִי!

נְבָרָה עָלַי לְמַאד נִד הַמְעֵסָה,
 לְדָה בְּאֵף וּבְחָרוֹן מִפְּרִיָה וְשִׁסָּה;
 דְּבִאוּנִי לְחֵצֵי וְהַשְׁלַכְתִּי כַּפָּנֵי מִבְּסָה,
 אֲשַׁחֲהָ בְּכָל-לַיְלָה מִטְּתִי בְּדַמְעָתִי עֲרָשִׁי אִמְסָה!

הֲרִיתֵנִי לְחֹמֶר וּנְמִשְׁלַתִּי כַּחוּץ לַעֲבָרִים עָלַי,
 גּוֹי הַבָּהּ וּלְחֵי גִמְרָטוֹ מִבְּפִי-עוֹלֵי,
 וְאֲבִיט יָמִין וְשִׂמְאֵל וְאִינְתוּמִיָה מִעֲגָלִי —
 וְאֲנִי בְּמַעַט נְטִיּוֹ רִגְלִי!

זֹאת אָשִׁיב אֶל-לִבִּי וְקִרְבִּי חֲמֻרָר:
 עֲבָדֵי-מִשְׁכִּיּוֹת עֲמְדוּ בְּמַעַמָּם וְרִיחָם לֹא-נָמַר,
 חֲלַפְתִּי וְהוֹרַקְתִּי מִכְּלִי אֶל-כְּלִי וּבְבוּדִי גִתְנִסָּר —
 הִנֵּה לְשָׁלוֹם מִרְ-לִי מָר!

סָבַעְתִּי מִצוּלָה בְּיַד-אַרְיֵה וּגְדֹאכְתִּי בְּדוּוּיָה,
 הַמִּזֵּן עִיר עֹזב וְאַרְמוֹן נָטַשׁ וְנִהְרָסָה הַקְּרִיָה;
 יִקְרַנִּי הַדָּב וְשָׁמָּה שְׁכַלְנִי בְּשֵׂאִיָה,
 בָּאֲנוּ-בָאֵשׁ וּבַמַּיִם — וְתוֹצִיאֵנוּ לְרִנְוָה!

בְּחֵי נִכְשַׁל בְּעוֹנֵי וְרוּחֵי גִקְצָר,
 בְּעַת רְדוּת הַצִּפִּיר וּבְשִׁוְרָה גִעְצָר;
 לְנַחֵי מִכָּסֶן קִרְאֵתִי — וְעֲנֵנִי מִמַּצָּר,
 בְּכָל-צָרְתֶם לֹא צָר!

מִה־מַּאד עֲתָה נְבָרוּ מַעֲלֹלוֹת וְתִרְבַּ אֲשַׁמָּה,
 בְּחִבִּי לְהַסְמֵן וּבְחֻקִּי לְהִתְעַלְמָה;
 נִחַלְתִּי גִצְתָה וּלְחֻרְבָה הַיּוֹשֵׁמָה,
 שָׂאוּ עֲרִים מֵאֵין יוֹשֵׁב וְהִתְדַמָּה תִּשְׁאָה שְׂמָמָה!

שעיר וחתנו סערוני וישיתוני בתה,
 זה לא־לִיָּהּ, וזה אותי להצמיחה —
 עד־אָנָה תִּמְרִישׁ וּתְבִיט אָנֹן וְעוֹלָתָה,
 וְלֹא־תִרְחַם אֶת־יְרוּשָׁלַם וְאֵת עַרְי יְהוּדָה אֲשֶׁר וְעַמָּתָה?

פָּעְרוּ פִּיהֶם לְבָלַע וּגְרָנָם פִּתּוּחַ בְּקִבְרָה,
 לְגוֹר מִכָּל־צַד וְלֹאֲכַל מִכָּל־עֵבֶר;
 צָרַחְתִּי מִכָּאֵב לֵב בְּרֵאתִי אַחֲוֵר־שִׁבְרָה
 וְאָמַר מִי־יִתְּנֵלִי אֶבֶר!

קָצְרָה רוּחִי וְכִלְתָּה נַפְשִׁי
 מִסִּבְלוֹת זָרִים וּמַעֲבָדַת בְּלִשִׁי —
 רִיבָה אֲדַנִּי אֶת־יְרִיבֵי וְרִיבֵי נַפְשִׁי,
 וְאֶל־תִּפְּנֵן אֶל־קִשִׁי!

שִׁחַרְתִּידָהּ — הַמֵּצֵא לִי, נִשְׂאָ וּנְעַלְמָה,
 תִּהְיֶינָה אֲזוּנֶיהָ קִשְׁבוֹת מִמְּכוּן־שִׁבְתָּה אֹלָמָה;
 בְּךָ נִצַּח יְהִי מִבְּטַחִי, נָא אֶל־תִּמְחֹזְרֵנִי נִכְלָמָה —
 יַחַל יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי מַעֲמָה וְעַד־עוֹלָמָה!

רבי דוד בן-שמואל הלוי

(חי במגנצא או באשפירדה, לערך ד"א תתנ"ו)

סליחה

אֲדַנִּי אֱלֹהֵי! רַבַּת צָרָרוּנִי מִנְעוּרֵי,
 בְּקִשְׁתִּידָהּ — אִמְצָתָ לְבִי בְּהִיזוּתָה בְּעוֹרֵי;
 נָבְרוּ עִמָּה וְגַם־עֲתָקוּ שִׁבְרֵי,
 לְבָרִים בִּי — רָעוּדוּ כָל־אֶבְרֵי!

הייתי חרפה ביניהם, משל ושנייה,
 ונדדאבן בי והאריכו עלי מענה,
 ודים הליצני בפיהם, ולשונם שתו כחרב שנונה,
 חשבים עלי מחשבות רשע בלי חנינה!

טפלים שקר וכזב להתגלל ולהתנפל עלינו —
 יפלו ממצעותיהם, והשפלתם תחנינה עינינו!
 בלתה נפשנו לישועתך, לאמר: מתי תנחמנו?
 למען שם קדשך עשה, לא לנו, אדני, לא לנו!

מדת טובך וחסדך הנבר על-צאן מרעיתך,
 נענינו לך, מחל, רבה סליחתנו במחילתך;
 סעדנו ונשעה והטלנו לאור גתיתך;
 עגנו, אדני, עגנו, כירטוב חסדך ואמונתך!

פרה והצל עמך ורעיתך מפך סתקוממיהם,
 צור, צדיק, גדול, גבור ונורא, אל מושיעהם;
 קדש קדשת שמך, עליון, קרוב מצדיקיהם,
 רעץ תרעץ בכלה ונתרצה איביהם וקמיהם!

שתרנוך בתחנה, הקשיבה אלהינו, מלכנו וקדושנו,
 שלום רב תרבה לסגלתך, כבודנו ומרים ראשנו,
 תבענה שפתינו תהלתך, כירתיאלנו מרששינו,
 תורתך ועדתך שעשעינו וכם תחי נפשנו. —

דבב שפתי וקול תחנוני שמעה והאזינה,
 ושיחות דברי לפניך ונעמו וכקמרת רצה-נא;
 וריבי ריב ותית קנה גער ומקנה תורדנת,
 דביר קדשך וארמונה על-משפטו לכוננת.

בך תזמלתי ושברתי, רם ונשא, גאה, גדול וגורא,
 רחמיך וחסדיך אבקש ולישועתך תמיד אשברה;
 שפטה משפטי ונקם נם־עבדיך, שפכו בני נבל בעברה,
 מגר מתקוממי ושלח־בם חרון אף ונעם ועברה וצרה!

ואתה, קדוש ישראל נאֵלם, מלכם וגאונם,
 אשרם א־הטו ולכם הלך אחר עינם —
 לעמל יגונם ולכבד על גלותם הבט מנגם,
 הבט לברית והמלא רחמים על־פליטת שאונם!

לעזרתי קומה והחזק נשק לקראת צרי ואיבי,
 וישמחו וירגנו חוסי בך, כִּי־תבּוּשׁ מִכָּאֲבִי,
 ובשו ויחפרו ויפנו אחר חפצי קרבי,
 חזק ואמץ מאמיניך, נאֵלי וצור ישועתי, אל אֱלֹהֵי אֲבִי!

רבי קלונימוס בן־יהודה

(באשפירה או במנצא, ד"א תתנ"ו)

קינה

על־הרגי אשפירה, וזרמישא ומנצא

מִי־תֵן רֹאשִׁי מִים וְעֵינַי מִקּוֹר נוֹזְלִי,
 וְאֶבְרָה פְּלִימּוֹתַי וְלִילִי
 אֶת חֲלָלֵי טַפֵּי וְעוֹלָלֵי וִישִׁישֵׁי קֹהֲלִי,
 וְאַתֶּם עָנּוּ אוֹי וְאַבּוֹי וְאַלְלִי.
 וּבְכּוֹ בְּכָה רַב וְהָרַב
 עַל־עַם יִי וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בְּחֶרֶב!

וְדַמַּע תִּדְמַע עֵינַי וְאַלְכֶה-לִי שָׂדֵה בָּכִים,
 וְאַבְכֶּה עִמִּי מְרִי לִבְבַּי הַנְּבֻכִים,
 עַל-בְּתוּלוֹת הַיְּפוֹת וְיֻלְדִים הַרְפִּים,
 בְּסַפְרֵיהֶם נִכְרְכִים וְלִטְבַח נִמְשָׁכִים;
 אֲדַמּוּ עֵצֶם מִפְּנִינִים, סַפִּירִים וּנְפָכִים,
 כְּמוֹ טִיט חוּצוֹת נְדוּשִׁים וְנִשְׁלָכִים,
 סוּרוּ מִמָּא קָרְאוּ לְמוֹ מְלַקְרָב —
 וְעַל-עַם יִי וְעַל-בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בְּתַרְבִּי!

וּתְרַד עֵינַי דְּמָעָה וְאֵילִילָה וְאַנְדָּה,
 וְלִבִּי וְלִחְגֵר שֶׁק אֶקְרָא לְהַסְפִּידָה;
 מִסּוֹ יִקְרָה וּמִזֶּהֱב חֲמוּדָה,
 כְּבוֹדָה פְּנִימָה כְּבוֹד כָּל-כְּלֵי חֲמֻדָה,
 רְאִיתִיהָ קְרוּעָה שְׂכוּלָה וְנִלְמוּדָה:
 הַתּוֹרָה וְהַמִּקְרָא וְהַמִּשְׁנָה וְהַאֲגָדָה;
 עָנּוּ וְקוֹנְנּוּ זֹאת לְהַגִּידָה:
 אֵי תוֹרָה וְתַלְמִיד וְתַלְמוּדָה?
 הֲלֹא הַמִּקּוֹם מֵאִין יוֹשֵׁב תַּרְבִּי —
 וְעַל-עַם יִי וְעַל-בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בְּתַרְבִּי!

וְעַמְעַפֵּי יוֹלֹדִים, דְּמַע לְהַגִּידָה,
 וְאַקוּגוֹן מִר עַל-הַרְגֵי אֲשַׁפִּידָה,
 בְּשָׁנֵי בְּשִׁמְנָה בּוֹ, בְּיוֹם מְרֻגַע הַקְרָה,
 מְרֻגַעֵי לְרֻגַעֵי נְחָלְמוֹ לְהַבְעִידָה,
 גְּהָרְנוּ בַחֲזוּרֵי חֲמֵד וְיִשְׁיִשֵׁי הַדְרָה,
 נֶאֱסַפּוּ יַחַד, נִפְשָׁם הַשְּׁלִימוֹ כְּמוֹרָא,
 עַל-יַחַד שֵׁם הַמִּיחַד יַחַדוֹ בְּגִבּוֹרָה,
 פְּבָרֵי כַח עֲשֵׂי דְכָרוּ לְמַהֲרָה,
 וְכַהֲנֵי וְעַלְמֵי נְגוּעוֹ כְּלָהֶם עֲשֵׂרָה;
 וּבְמֵר יְגוּנֵי וְעֲצָבֵי וְלֵל אַחְבִּירָה,
 קַהְלוֹת הַקָּדָשׁ הַרִיגְתֶּם הַיּוֹם בְּזִכְרָה:

קהל וזרמישא בחונה ובחורה,
 נאזני ארץ ונקי סהרה,
 פעמים קדשו שם המיחד במזרא,
 בעשרים ושלשה בחדש זיו לטהרה,
 ובחדש השלישי בקריאת הלל לשוכרה,
 השלימו נפשם באהבה קשורה —
 אהימה עליהם בככי ילל לחשרה,
 כלולי כתר על-ראשם לעשרה;
 ועל-אדירי קהל מנגנא ההודנה,
 מנשרים קלו, מאריות להתנברה,
 השלימו נפשם על-יחוד שם הנזרא,
 ועליהם ועקת-שבר אעערה,
 על-שני מקדשי יסודם כהיום ערערה,
 ועל-חרבות מעט מקדשי ומדרשי התורה;
 בחדש השלישי בשלישי נוסף לדאבון ומארה,
 החדש אשר נהפך ליגון וצרה,
 ביום מתן דת שברתי להתאשרה —
 וביום נתינתה כמזבן או חורה,
 עלתה-לה למרום, למקום מדורה,
 עם תיקה ונרתיקה והדרשה ותקרה,
 למדיה ושניה באישון כמו באזרה!
 שימו-נא לבבכם מספר מר לקשרה,
 כי שקולה הרינתם להתאבל ולהתעפרה,
 כשרפת בית אלהינו, האולם והבירה!
 וכי אין להוסיף מועד שבר ותבערה,
 ואין להקדים, וולתי לאחרה,
 תחת פן היום לזויתי אעזברה,
 ואספדה ואיללה ואכבה בנפש סרה,
 ואנחתי כבדה מבקר ועד-ערב —
 על-עם יי ועל-בית ישראל כי גפלו בתרב!

על־אֵלָה אָנִי בּוֹכֶיָה וְלִבִּי נָהַם נְהִימוֹת,
 וְאֶקְרָא לְמִקְוֵנוֹת וְאֶל־הַחֲכָמוֹת,
 אֵלֵי וְאֵלֵיָא כָּלֶם הַמּוֹת;
 הַיֵּשׁ מִכָּאוֹב לְמִכָּאוֹבֵי לְדַמוֹת?
 מִחוּץ תִּשְׁכַּל־חֶרֶב וּמִתְדָרִים אִימוֹת,
 תִּלְלֵי תִלְלֵי־חֶרֶב, מוֹבְלִים עָרוּמִים וְעָרוּפוֹת,
 נִבְלַתֶם כַּפּוֹתָה לַחַיִּת אֶרֶץ וְלִבְהִמּוֹת;
 יוֹגֵק עִם־אִישׁ שׁוֹבָה, עֲלָמִים וְעַלְמוֹת,
 מְתַעֲתָעִים בְּמוֹ מוֹנֵי וּמְרָבִים כְּלַמוֹת,
 „אֵי אֱלֹהֵימוֹ” — אָמְרוּ — „צוּר תְּסִיּוּ בּוֹ עַד־מוֹת,
 יְבוֹא וְיֹשִׁיעַ וַיַּחְוֶר נְשָׁמוֹת!”
 תִּסֵּן יְהִי מִי־כְמוֹךָ, נִשְׂא עַלְמוֹת,
 תַּחֲשָׁה וְתַתְּאֶפֶק וְלֹא־תִחַנֵּר חַמוֹת,
 בְּאָמַר אֵלֵי מִלְעֵינִי: „אִם־אֱלֹהִים הוּא יִרְבֵּ
 עַל־עַם יִי וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נִפְלוּ בְּחֶרֶב?!”

עֵינֵי עֵינֵי יִרְדֶּה מִיּוֹם, כִּי־נִהַפְּךָ לְאַבֵּל מִשׁוֹרֵר
 וְעַנְבֵי לְקוֹל בְּכִים — מְלֶהֶפֶג וּלְקָרֵר;
 מִי נִגְדֵר לִי? וְאֵינִי מִחֻיֶּק לְהַתְעוֹרֵר!
 חִסָּה בִּי יִצְאָה וְסַעַר מִתְנַזֵּר,
 אֲכַלְנִי הִמְמַנִּי הַצֵּר הַצָּר,
 שִׁבְרַת עֲצָמוֹתַי זוֹרֵר וּמְפוֹרֵר,
 סָלָה כָּל־אֲבִירֵי הַטְּבוּר וְהַשָּׂרֵר,
 מִכְּתִי אֲנוּשָׁה בְּאֵין מִתְעִיל וּמְזוֹרֵר,
 רַמְיָה וּמְזוֹר אֵין לְזוֹרֵר,
 עַל־כֵּן אִמְרָתִי: „שְׁעוּ מִנִּי אִמְרֵר
 בְּכִבִּי, דַּמְעָתִי עַל־לַחְוֵי לְצָרֵב,
 עַל־עַם יִי וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נִפְלוּ בְּחֶרֶב!”

רבי דוד בן-משולם

(ד"א תת"נו; מקום סגורו בלתי ידוע)

סליחה

אלהים, אל-דמי לדמי!
אל-תחרש ואל-תשקט למתקוממי,
בקשהו, דרשהו מיד מחרימי,
בל-תכסהו ארץ בקל-מקומי!

גל וגלה ולפניך ישפך ויגלה,
גם-בפרפורך מלא גויזת וגלה;
הון יהון שפך — חלף בחלף —
דמי צגניך, הנשפכים כשגרי אלה.

התעצבו יחד סוף מסך רעל,
הלוט הלוט פני כל-הארץ להעל,
ולא-יזכר שם-ישראל המועל,
ולכת אחרי התהו משקץ ומגעל.

זרע קדש, בנים לא ישקרו,
„זה אלי ואנוהו“ זקנו ושחרו;
חבל נתלתנו הוא ובו נתאסרו,
חית יחידתם בצרור חמייס צנרו.

סף ונשים השלימו יחד לעקר,
מלאים המבקרים בלשכת בית המוקד:
„יחיד ונשא, עליך נהרג ונשקר,
יחוס הזמה אליו ראש מליקד!“

כבשים בגי'שנה לעלה תמימים,
 כבשו לזבח כזבחי אמורי שלמים,
 לאמותם אמרים: „לא תכמרו רחמים,
 לקרבן אשה ליני נתבקשנו ממרמים!“

מפרפרים היולדים, וזה על־זה מפרפסים —
 ממחרים שחט אחרים ובדמיהם מתבוססים;
 נתון על־רוב היקלה ואף לממרסים,
 נגד עיניך לעד יהו תוססים!

סדרו לפניך סדור מערכה גדלה,
 סובב וגם היסוד קטן מהקילה,
 עוללים ויונקים הגזבחים קליל לעלה,
 עולתך ידשנה יזכר כל־מנחתך סלה.

פנות ועזרות מלאו קרבני זבחים,
 פדרים ואברים הראש והרגל והנתחים,
 צרידי מנחות כמה עשרני מחים,
 צדקניות קניהם כמה עללי טפחים.

קיץ למזבח הם בני בירב,
 קרבן העם לכפר — מלמיד עם־צרב;
 רמש מרבה זה סאז לא־גקרב,
 ריח גיחם מנחת יהודה תערב.

שרתי כהנה פשרו גשים פאנשים,
 שחיטה וריקה וקבלה מקריבים ומנישים;
 מקרובת מנהה מהורה גפשות הקדושים,
 תנופת חנה ושוק ולחמי הראשים.

דמעות מפו ומפו נבעים ומקלחים,
 ושחטים ונשחטים אלו על-אלו גנחים,
 דמי אבות ובנים נגעים ומפחים,
 ברכת הנבח „שמע ישראל“ צרחים.

יראה וראה פעלת בגזת בטחות,
 בחם היזם ערומות לשמש נשטחות,
 יפה בנשים מבקעי כרש ומפלחות,
 מבין רגליה שלייה ולד מפריחות.

שמוע אם-נשמע או אם-נראה,
 להאמין מי יאמין, גדלה פליאה:
 מוליכין בגיהם לשבח כלחפה נאה —
 העל-אלה תתאפק, רם, נאה נאה?!

קדם נשענו ותעמד עקדת הר-מר,
 סמון לישע בכל-הדר ודר לשמר;
 נתוספו אלה וקאלה עד-בלתי לאמר —
 חי, וכוזק קום תשמר-לנו וצרותינו תגמר!

רבי אליעזר בן-נתן

(במנצא, ראה שבר עמו בשנות רעה ד"א תת"נו ותתק"ו, ומת אחר שנת ד"א תתק"יב)

זולת

אלהים, באזנינו שמענו, אבותינו ספרו-לנו,
 פעל פעלת בימי קדם למענינו;
 בכל-הדר ודר נוראות שמת עבורנו,
 רבות עשית אמה יי, נפלאותיך ומחשבתך אלינו.

גאלתנו בחוק יד מנחש וצרים,
 מארי ולב ונמר ושאר צוררים,
 דכאוני עתה רגלי חוירי וערים —
 כמעט נטיו רגלינו ושפכו אשרים.

הלא אמה אלהים ונתתנו לשכחה
 יותר מאלף שנים בנינו ונאנתה,
 ותונח משלום נפשנו בפרץ וצנחה,
 כי-עליך הרגנו כל-היום, נחשבנו כצאן טבחה.

זמן אחר זמן נפשנו חפחה,
 וארד תקץ וארכה לא עלתה;
 חשבון ר"נו לנעלב חכינו ישע בעתה —
 קנה לשלום ואין טוב, לעת מרפה והנה בעתה!

טוב קוינו — והנה אפל ואשמנים,
 במחזור ר"נו אחת עשרה שנים;
 יחדו נוצצו גוי עו פנים —
 אזי עבר על-נפשנו הפנים הזידונים.

בחרות אפם בנו חיים בלעונו,
 טף ונשים כצאן לטבחה התקונו,
 להכרית עולל מחוץ בחורים מרחבותינו,
 פגי כהנים לא נשאו וזקנים לא חננו.

מקול מחרף ומגדף, אויב ומתנגם,
 ממוך להפריש, דרך ארחותיה לעקם,
 נפשנו נבהלה מפגי חמת המעקם:
 העל-אלה לא תפקד-בם ולא תתנגם?

ספר התורה, נתעוללה ביד צרים,
 ונם שפלו דרשוד מפניגים יקרים;
 עלבונך תבעי ועלבון גפש אדירים,
 כבתולה חגרת-שק על-בעל געורים.

פני אדני שפכי לבך לאבדום,
 לנקם נקמתך ישכיר חציו מדם,
 צורריו תאכל חרבם מחרב מאדם,
 עזרת מצר הבה ושוא תשועת אדם.

קומה אדני באפקד לשפט קמים,
 ולא יחצו וימיהם אנשי דמים;
 רצים אחריד ונפשם למנת משלימים —
 ברבים תחלקלמו שלל עצומים;

שיתה אדני מורה לאנשי ריבך,
 לבל וענו עוד ורע אהבך;
 תקנים למו אשר הבטחת בגביאך;
 ונתולך בתמים ורחמך והרפך!

חשף ורוע קרשך שנית קנותנו,
 באשר מנף גאלת את אבותינו;
 אמיץ ורוענו כאז בים העברתנו,
 חושה לעזרתנו אדני תשועתנו!

רבי יעקב גרמאיר

(הוא רבנו חם, נולד ברומנון לערך ד"א תת"ס, חי בסרוויש ומת ד"א תתק"לא)

פיוט לסכנות

יְנוּנִי זִמְר חֲכִי —	גִּדְדִי וְגִרְוֹשִׁי,
וְאֶזְכִּיר שְׂמֵךְ מַלְכִי —	וְתִגַּל בְּךָ נַפְשִׁי!
יִרְמוֹן מְסֻלּוֹתֵי —	מְעַנָּה מְנַמְתִּי,
וְאָרִים מְצֻלּוֹתֵי	לְהִיטִיב נְגִינָתִי,
וְאֲשִׁים תְּהִלּוֹתֵי	לְפָנָיו תְּרוֹמָתִי,
דְּמַעֵי אֲשׁוּ נִסְפִי,	בְּשָׂרִי בְּהִנְשִׁי,
עֲצָמֵי עֲצֵי אֶרֶבִי,	וְלִבִּי יִקַּד אֲשִׁי.
עֲצוּמִים בְּלִי מִסְפָּר	חֲסֻדָּיו וְתַנְמוּלָּיו,
וּבִמְהָ יִצִּיר אֶפֶר	יִקְדֵם הַדָּם דְּגִלְיוֹ?
וְאֵף כִּי־בְרִית הַפֶּר	וְפָרֵץ גְּבוּל מְלִיזוֹ!
וְאֵיךְ יֵאֱמָר בְּרַפִּי	וְיָרוּם גְּאוֹן רֹאשִׁי,
וְעֵינָיו עָלַי דְּרַפִּי,	וְדַגְלִי בַפֶּח מוֹקֵשִׁי?!
קְדוֹשׁ יַעֲקֹב שְׁמֵשִׁי	וְזָכְרוֹן שְׁמוֹ בְּלִי,
וְחֲסֻדּוֹ צְנִיף רֹאשִׁי —	וְיִמִּי יַעֲרֵךְ אֵלָי?
וּמַה־תְּהַמִּי נַפְשִׁי	וְתַשְׁתּוֹחַחֵי עָלָי?
לֹאֵל יַחֲלִי, חֲכִי,	וְלִילָה וְיוֹם דְּרָשִׁי
עַבְדָּת רְצוֹנָיו, כִּי	דְּרוֹר הִיא וְגַם תַּפְשִׁי.
בְּדַרְכֵי רְצוֹנְךָ	נַחֲנִי וְהוֹרְנִי,
וְאֶמְצֵא לְפָנֶיךָ,	צְבִי, חֵן וְתִיגִי,
וּבִטְוֵב בְּעֵינֶיךָ	בְּרוּחֶךָ תְּנִיחֵנִי,
וְאֲשַׁכַּח יְמֵי חֲשָׁכִי,	וְלִילֵי גִדְדֵי אֲשִׁי,
וְאֲשַׁבַּע בְּתוֹךְ סִבִּי	דְּנַנְנִי וְתִירוֹשִׁי!

רבי יצחק בן־זרחיה הלוי

(מוצאו סנירונדא בספרד, ועל כן נקרא נרונדי או ירונדי, אבל מקום מנוחו לא נודע; בשנת ד'א תתק"י היה עוד בחיים)

תוכחה

יחידה עקבך ברוך בקץ וזמן לא ארוך,
 ופעלך למשפט ארוך — יהי מכירך ברוך!

יצרי איש נרדמים, סכלים ולא מחכמים,
 לבשתם וכלמתם יערו משנתם;

צמאים להשיג מאנה ולעלות במתי מאנה,
 כאלו הזן יצילם ומפות ינאלם!

חמת מות לא ירא אנוש, במאנה מתגרה,
 רדף אחרי שלומים נאהבים ונעימים;

קטם בהיותו רענן, בביתו שלו ושאנו,
 יצו אל פגע ועמו: שאהו אל־אמו!

הולך על־משענתו הולך על־משענתו,
 ומות שוטטה בעדו ותתפשהו בבגדו:

לכה־נא אקמך, הרפה מרוחק,
 דברי־המלך נחויץ — למה תעמד בחויץ?

ומה־זה עוד תתאחר? הַיֵּשׁ־בַּעַע כִּי־תִשְׁחַר?
 הַיֵּשׁא כִּפֶּר מְאוּמָה? וְשִׁחַד בְּחַק חֲמָה!

יקרא לאנשי אמוניו, יצוה על־קניניו,
 ימהרו לחצב קבר טרם פלה לדבר;

בְּפֶתַע נִפְשׁוּ תַפְרָח, בְּדֶרֶךְ עוֹלָם תֵּאָרַח,
וּתַעֲבֹר מֵעָלָיו וְלֹא-יִסְפָּה שׁוּב-אֵלָיו!

רָעִיו נִקְבְּצוּ לְסִפְדּוֹ: הוּי אֲדוֹן וְהוּי הֵדָה!
רַק הַלֵּילָה בְּבֵיתוֹ לֹא-תֵלִין נִבְלָתוֹ;

זַעֲפִים פְּנִיָהֶם וּלְבָבָם, יַעֲטֵף תָּמִם בְּקִרְבָּם,
לְיוֹם מִתָּר יַעֲלוּז — בּוּז כֶּסֶף בּוּז!

רָצִים אִתּוֹ לְמִדְבָּר, בְּאֶרֶץ אִישׁ לֹא-עָבַר,
וְנִשְׂאוּ עַל-בְּתָפִים יַעֲשֶׂה-לוֹ כְּנַפִּים;

תָּכַל צַפְנֵנו יָמַד, אֵין לְהַעֲמִיק, לֹא יַעֲמַד,
וְהַשְּׁלִיכוֹ בְּבוֹר תַּפָּר, וְכִסְהוּ בְּעָפָר;

יָרַד הַגּוֹף שְׂאֵלָה, וְרוּחוֹ תִשׁוּב לְמַעְלָה,
יַחַד שְׂבִים יְסוּדָם — וְזֹאת תּוֹרַת הָאָדָם!

הִנֵּה אֲתָרִי כָל-זֹאת בָּאוֹת תְּדַשׁוֹת רְגִזוֹת,
גְּדוּלִים חֲקָרִי-פְּלֵא וְנִכְבְּדִים מֵאֵלָה;

יּוֹם הָאֱלֹהִים יְדַרְשָׁם וְלִמְשַׁפֵּט יִגִּישָׁם,
וְיִשְׁמִיעַ קוֹל תַּרְדֵּה: בָּאוּ יְמֵי תַפְקֵדָה!

רַב־לָכֶם וְלִתְלָאוֹת! הַמַּעֲט מִכֶּם הִלָּאוֹת,
הַתַּחֲסֹאִים הָאֵלָה? וַיֹּאמְרוּ: לֹא נַעֲלָה!

רוּחַ מַעַל יַעֲנֶה: עוֹד יִשְׁ-שָׁבֵר מִשְׁנֶה,
חִזְקוּ מְאֹד פְּשְׁעֵיכֶם וְאַשְׁמֵם בְּרָאשֵׁיכֶם!

נִצַּב הַגּוֹף בְּאִמָּה, דִּבְרֵי פִיהוּ מְרָמָה:
מִי זֶה יוֹסִיף סָרְהָ? וּמִי-כְמוֹנִי יִקְרָא:

דיי לשאת תמסים ולשמע קול גנשים —
 בתרי עפר אהלי ושנתי ערבה לי!

יש מעשה ודעת ברוחי המרשעת,
 פקדו וענו עזות את־הארורה הזאת!

זמות רוח נתקו בשמעה אמרים עתקו,
 מה־תשיבני חרפי — גם־אני לא אחשוד־פי:

ברשעו אל שפטוהו, בריבו אל־תנקהו,
 בדם פשעו מתגלל — הוצא את־המקלל!

רעות בכל־עת חרש, ותאות געורים ירש —
 ואיך הנצל יאבה? כזב ושר ירבה!

והגוף ושיב גדלות, ערות רוח לגלות:
 אל־תחמלו עליה, טמאתה בשוליה;

לוח כתב גפרטת הנפש החטאת —
 ואיכה אל־אדניה העזה פניה?

בפשעה פה נקראתי, אשר־הסמה אתי,
 לכת בחלק דברים אתרי הבחורים;

ראו: סיום נסעה — התמצא בי רעה?
 באשר אשכב שמה לא־עשיתי מאומה!

בשמן רפו דבריו, אכן סביביו צריו:
 אני אשיב כהתמד, הנצבת עמכה!

הן בשוכד לעפרים ולמחלות הקברים
 באתי אני אתריד — לו יהי כדברך;

אך אל-שאול ירדת ומחיים גבחתה —
ואשובה אל-שרשי ותנצל גפשי!

מבין כל-נסמרות וידע כל-ספרות,
בגדלך, שכן שחק, מדבר-שקר תרחק!

נורא בצדק ועגם, במשפט האמת יריגם,
יחפרם בפעם בפעם, וישלחם ביד-פשעם;

וכאשר קטאו יחד בעודם לבשר אהר,
כן יצו עשותם בלה את-אשו הגדולה!

מי זה נרא וחרד, מחטאי ופחד,
לבלתי ינהגו התלים איש על-הגמלים!

אם עיני לא-שמתי עלי ועל-גשמתי
אז-יום או יומים — מי-לי בשמים?!

רבי ברכיה בן-יצחק הלוי

(מוצאו מנירונגרא ומקום סגור לא גורע; חי לערך ד"א תת"פ — תתק"ל)

רשות לקדיש

ברום בגלל סוכב עלי מעגל —
שמה יגל, אים וגם-נדגל!

ראיתיה יצרי בעין לבי,
קראתיה רחוק, ובמסבי
מצאתיה, שכן בתוך קרבי,
לה מכלל-יפי וציץ מהגלל
בפי מעגלל ישיש וגם-עזלל!

בְּבוֹד עוֹלָם, גְּדוֹל וּמְתַנְּשָׂא,
 וְאַתָּה נְעֵלָם מְכַל וְכַל נִשְׂא,
 וְאַיִךְ אֵוִלָּם וְדַבֵּיר לָךְ מִכְסָּה?
 לָךְ מִמֶּשֶׁל עַל-כֹּל-גְּבוּר מִשָּׁל,
 וְלֹא נִמְשָׁל אֶתָּה בְּפִי מִשָּׁל!

יְהִי חֲקָר אֶל-כָּל-יִקָּר נִמְצָא,
 וְאִין חֲקָר קִין הַזֹּדֵךְ יִמְצָא,
 וְכַל-בְּקָר מִשְׁפָּט לְאוֹר יִצָּא,
 וְלֹא יִתְדַל לְעַד וְלֹא יִדָּל,
 אֲכַל יִגְדַל שְׂמֵךְ וְיִתְגַּדַּל!

רבי זרחיה בר-יצחק הלוי

(מוצאו מנירוגרא וחי בלונדל; מת ד"א תתק"מו)

תוכחת לנפשו ההמיה

ונצניעים לאחיו רבי ברביה

מה־תִּתְּהִי נַפְשִׁי וּמַה־תִּשְׁתַּחֲוֶה עָלַי בְּרַב־בְּכָה וְדַמְעָה עַל-לְחִי?
 לְפָנַי כִּי־לָדָה תְּחִילִין מִצְנוֹ- קוּדָה, וְלָמָּה זֶה כְּנִשְׁר תִּקְרַחִי,
 מִבְּעַלֵּי חַצִּים וְנִינְצוּצִים וְלֹ- צִים בְּעַתוּדָה וְנִמְרָרָה מִר תִּצְרַחִי?
 חַיָּה, לְאֵל חַי וְחַלִּי, אֶל-תִּירָאִי מִבְּנֵי-אָנוּשׁ יָמוּת, וְאֶל-תִּתְּנָחִי
 מִלְּהַמֵּי חַרְבוֹת וְזָמַן מִתְּהַפְכוֹת סְבִיב, וְאֵל לְשֹׁחַק וְלָדִיו תִּשְׁמַחִי!
 הַנֶּדֶךְ חֲצוּבָה מִכְבוֹד עֲלִזוֹן, וּמֵ- אֹר צַח עָלַי כֹּל-הַמְּאוֹרִים תִּזְרַחִי—
 אֵיכָה לְמַחְשָׁבִי אֲדַמָּה הָאָרֶץ רַחַם הַשָּׁפֵלָה תִּרְדִּי אוֹ תִצְנַחִי?
 לְשׁוֹב כִּי־זָנָה אֶל-אַרְבָּה עוֹפְפִי, עַד לְעֲלוֹת אֶל-בֵּם מְלוּכָה תִצְלַחִי,
 מִיָּמַי וְשׁוּעָה שֶׁאֶבְיָלָךְ מִמְּקוֹר חַיִּים, וְאֵל מִיָּמַי בְּרַגְלָךְ תִּדְלַחִי!
 הַתְּקַדְשִׁי, הַסְּתַרֵּי מִגְּאֻלִּי תָבֵל, וּפַת-בְּגָה וְיִינָה תִזְנַחִי,

עירי, בחיק הכלי אדמה שקבה, עירי ליום אחרון ועון תפקחי,
 שבט ושזם מסר לגבך נפלו; מידי ומן — הוֹסְרִי, הַגְּכִחִי!
 מסות עלומים נתקו לצאת לבית חפשי, ומזכרי נאווה התפתחי,
 שובי לצור הוצרד, ברה, והי זכי והכרי ליום תלקחי,
 יום תצאי ממאסר גג, ויום חקיו ומצותיו שלחני עשה,
 לו שלמי פרי שפתיה, ואת זכרי והזכירי תהלוותיו וחסי-
 המעלה מתחתית עפר, ומ- באי, חסי תחת בגף רחמיו ומ-
 עבדי כאמה אל-אלניה והש- עבדי להר קדשו ולשמו שבחי,
 דפקו עלי דלתי תעודתו, ומג- עולם בנד-דעת והשבל תפתחי;
 כפתיל נערת חסא געיריה יהי לך — בהריחו אש תשובה תקדחי,
 לבך וידך עם לשונך יעשו שם טוב כשמן טוב — ובו תמשחי,
 כי הזקנים משחו ראשך בטל אורת, ראי כיי-מחרת תתגלחי!
 ערמה וערמתי, עניה סערה, על-הסעפים השנים תפסחי?
 אם תשבי תהמי כים סער, ואם לשוב לעמד תאמרי — תפסחי!
 חשקת בגרותך לסורד מעלי צרים, באמרם לך: עדי נעבר שחי,
 ותבכרי יום שוב ותלוי לאת, לניה לבית לוי, ובו תפסחי;
 יום תשקילי מנשיקת פה, ויום בחזות הדר פניו בשושן תפרחי,
 מפיו בולחים ואקדח תלקחי, סמעשיו מר ואהלות תרקהי!
 קני לצור ישעך ומזשיעך, וצ- פי מפתיו ובגנפלאותיו שזחחי,
 ישים למאזם מאסיה, ואשר סחו עפרך ואכניה — סחי,
 ימחה דמעות מעלי לחנה, ביום יתן בחזותם ומנדלם סחי,
 ימד פעלתם אלי חיקם ומ- שבר וילילו, ונה תפצחי,
 יאמר לרוח מרצונו נשבה: באי ובהרגי פרידתם פחי!
 ער-אתליך כחי בצור גחי ומכ- סיחי, ורוחי — בחזות אחי — תחי!

רבי אליה בן-שמעיה

(לערך ד"א תתק"י; מקום פגורו בלתי נודע)

סליחה

אזיבים חִיבִים אִין לְנַגְדָם פְּתוּדִיה,
 אָצִים מְנַאָצִים, יוֹעָצִים לְהַכְחִיד מִיַּתְדִיה;
 בָּאִים פְּצָבָאִים, וְכֻלְבָּאִים שְׁאָנִים אָנוּדִיה;
 לְמָה נְמוֹת נְנַדֶּה?

נְזָרִים וְהִירִים אַכְזָרִים עַל-יְדִידִיה,
 גְּדָרָם פְּרִץ, עָרִץ גְּלַגְלַת חֲרָדִיה,
 דְּמַע זְלָנִים כְּפֻלְנִים וְהַגִּים מְכַבְּדִיה;
 לְמָה תַעֲשֶׂה כֹה לַעֲבָדִיה?

הַמֶּזֶן מַעִיד אֵלֵינוּ הַתְּאֵפְקוּ רַחֲמִיה,
 הוֹלְלִים הַמַּתְהַלְלִים בְּאֵלִילִים מְעוֹלְלִים רַחֲמִיה,
 וְעַד סְתִי יַעֲלוּ וְיַרְנִיזוּ גְעִימִיה,
 לְמָה יִי יַחֲרֶה אַפֶּה בְּעַמֶּה?

וְלַעֲפָה אַחֲזָה וְרַעְדָה חוֹכֶיה מְמַלִּיכִיה,
 זַעֲקִים נְאָקִים הַעֲלוֹת לְמוֹ אַרְכֶּה,
 חֲנוּתָם קְנוּתָם שְׁנִית הַצֵּץ מַחֲרָפִיה,
 לְמָה תַתְּעֵנוּ יִי מִדְּרַכִּיה?

טָרַד מְפָרַד סְתוּם בְּלֹא מַל,
 מְהוֹר עֵינִים בְּלַע וְלֹא חֶמֶל,
 יַעַן הִלְעוּ — מַעַן הִכִּין נְאָמֶל;
 לְמָה תִרְאֵנִי אֲנִי וְעַמֶּל?

כְּלוּ עֵינִי בְּרֵאתִי אֲוִיל מִשְׂרִישׁ,
 כְּמוֹ נִחַשׁ יִשָּׁף וּכְצַפְעֵנִי יִפְרִישׁ,
 לַחֵץ וּמַחֵץ סְתִי מִפְּנֵי תוֹרִישׁ?
 לְמָה תִבִּיט בּוֹנֵדִים מִחֲרִישׁ?

מאסתנו השלכתנו מצולה בללב ימים,
משחק במרחק היינו ללאמים אימים,
נהגנו כצאן, שמר שבעת קדומים,
למה לנצח תשפחנו תעובנו לארץ ימים?

סוד הערימו אהלי אדום וישמעאלים,
ספח חמתך שבר נוראים מעוללים,
עורה מהרה, פלה מסתוללים ומתעוללים,
למה יי תעמד ברחוק תעלים?

פקד רש מגרש גפרש מארמונה,
פדהו רצהו שבעהו טוב משמניה,
צפוניה מלא בטון נמעי נעמניה,
למה תשיב ידה וימינה?

קמים אפרוני ואין אגודי מתיר,
קדם פניה כל-מעטיר ומכתיר,
רעיה חפץ בגדל וחעה להותיר,
למה פניה תסתיר?

שוכה והדרש לחלף-כח שאל,
תמכהו מלכהו כי יד לאל,
תחיש החזון: „ובא לציון גואל“,
למה תאמר יעקב ותדבר ישראל?

אלי הטה אלהי אונה,
ברחשי שמע, יערב הניגי לפניה,
חשב ועק קולי בהסבית ממעונה:
למה זה אתה נפל על-פניה?

רבי יצחק בן-מאיר

(בנרבונה, לעיד ר"א תת"ס)

תחנה

זמם עינינו תלויות, צפות לרב עלילות,
 מסדק, בתן פליות, קרב לבני גליות,
 חוב שטרי פליות זרה גתר שלזליות,
 קראתי שמך יי מבור תחתיזת!

אולומים מגי'ים — עוד ישובון לקוים,
 בני מארץ שבים לא-שבו למאומים,
 גם-נצלו את-עדים אדבאל ומכשם ונקיות —
 קראתי שמך יי מבור תחתיזת!

דרושה ארץ הגשמה — תעבד ונסב שמה,
 הננו בגולה אשמה לא שבנו עיר יי שמה,
 נחמת עשו את-אשימא נערו כגורי אריות —
 קראתי שמך יי מבור תחתיזת!

זה העץ יש תקנה — אסיפרת עוד שנה,
 חלפה מאתי תאנה, לא-שבה עוד לתאנה,
 מרדוני בגות עלנה, אלמית צדנית חתיות —
 קראתי שמך יי מבור תחתיזת!

ישמן, נכחדות ערים — עוד ישובו בשערים,
 כלולה אהבת געורים לא-שבה קרית יערים,
 לתוכה ורקדו שעירים, אדשם נקבצו דיות —
 קראתי שמך יי מבור תחתיזת!

מעזת־ים יִחַשׁוּ גַלִּים וְקוֹל הַמַּזֶּן בַּת־גַּלִּים —
 גַּחְנוּ הַלְכִים וְדָלִים, לֹא־תִדְלוּ גַלְגָּלִים,
 סְבוּנוּ רִדְפִים קָלִים, בְּיָדֶם תִּרְבַּ פִּיפִיזוֹת —
 קְרֵאתִי שְׁמִי יי מְבוֹר תַּחֲתִיזוֹת!

עֲלוּ שְׁכֵנֵי הָרָעִים עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרָעִים,
 פָּרְצוּ, עָמְדוּ וְרָעִים, קָרְעוּ לִבֵּי קָרְעִים,
 צִוַּחַת אַחִים וְרָעִים תִּקְרָא בְּרֵאשׁ הַמִּיזוֹת:
 קְרֵאתִי שְׁמִי יי מְבוֹר תַּחֲתִיזוֹת!

קִנְיָה לְצִיּוֹן קִנְיָה וְלַגְּלָה אֲשֶׁר בְּכַלְנֵה,
 נְגִיד בְּעַמְדָּה מִנֵּה מִמַּטֵּה בְּנֵי־סִינָה,
 רָגַשׁ אֲשֶׁפֶה תִרְנֶה עַל־מוֹאֵב וְעַל־קְרִיזוֹת —
 קְרֵאתִי שְׁמִי יי מְבוֹר תַּחֲתִיזוֹת!

שְׁבוֹת עִמָּךְ הַנּוֹתַרְתַּ תְּגַלֶּה שְׁלוֹם עֲתָרְתַּ,
 תִּמְקִים עֲמוּר וְכַתַּרְתַּ בֵּית קֹדֶשׁ לְתַפְאֲרְתַּ,
 מִזְבַּח עֲלֶה וְקַמְרְתַּ, קַעְרוֹת בַּפּוֹת מְנַקִּיזוֹת —
 קְרֵאתִי שְׁמִי יי מְבוֹר תַּחֲתִיזוֹת!

רבי משה בן-שמואל

(מקום מנורו לא נודע; לערך ר"א תת"ק, ואולי לפני הזמן הזה)

סליחה

אֵלֶיךָ אֲדַנִּי שְׁנַעֲתִי,
 בְּצַרְתָּה לִי קְרֵאתִי,
 אֶל־תַּעֲלֵם אֶנְקֶה לְרוּחֲתִי לְשׁוֹעֲתִי!

נשתי לפניך ברוח נשברה,
 דברי־פי רצה וקבל עתינה,
 שמעני קולי אקרא!

האם עונות תשמריה?
 ואם בפעל כל־נוהה,
 מי יצדק לפניך, רב העלייה?

זאת אשוב אל־לבי:
 חסדי אדני סלעי ומשגבי,
 על־כן צמאה לך ריחי בקרבי.

טלטלתי טלטלה גבר,
 ישבתי חלה כאם על־משבר,
 ואזעק תמם ואקרא שבר.

בצפור נודדת מן־קנה,
 להטתי מפנה לפנה,
 ואין־מנוח לי ולא־חנינה.

מרב כבוד חטאתי,
 נסתי מפני ארי ובלב פגעתי,
 ובבית נחש, כבקר נסמכתי.

סבבני פרים רבים,
 עצמוני אריות ודבים,
 אכלוני הסמוני כזאבים.

פניתי לעזרה הקדומה,
 צעקתי ללבש נקמה:
 ולבשו שוטני כלמה!

קראתיה, אדני, מטעמקים,
 ריבה ריבי, שכן שתקים,
 עשה משפט לעשונים!

שָׁמַע, אָדוֹן, תְּפִלָּתִי,
תִּקְבַּל בְּרַחֲמִים תְּחַנְּנֵנִי,
כִּי־לֶךְ יְיָ הוֹחֵלְתִּי;

מִמְכוֹן שְׁבִתְךָ הַשָּׁמַיִם בְּרַחֲמִים הַפְּלֵא,
שְׁאֲרִית מוֹדִים אֵלֶיךָ הַפְּלֵא,
עֲשֵׂה עִמָּנוּ נְסִים וּפְלֵא!

רבי אפרים ברוצחק

(מרינגשפורק, מת ד"א תתק"לה)

זולת

גְּאֹל־לֶךְ אֶת־גְּאֹלְתֶךָ! הֵר הָאֱלֹהִים חֲרָבָה — עַד־מְתִי יְיָ?	אֱלֹהִים לֹא־אֲדַע וּזְלַתְךָ, מוֹשִׁיעַ אֲנִי בְּלִתְךָ, בֵּיתְךָ קָדֵשׁ גָּאוֹה הִיָּה לְאִשׁ וְלִהְבֵּה,
וְאֲנִי עָנִי וְגוֹעִ; זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ — עַד־מְתִי יְיָ?	גַּם כִּי אֲזַעַק וְאֲשׁוּעַ — מִיָּד גַּפְשִׁי קִבַּע, דִּתְךָ לְהַעֲבִיר בְּקֵשׁ הַזֶּר אֲנִסְיוֹהָ וְעַקְשׁ,
הָיִיתִי כְנַמֵּק לְרַעֲיָה, וְאֵהִי נְנוּעַ בְּתוֹכְחוֹת, מִפְּנֵי שְׁקָר טַחֲוֹת, עַד־מְתִי יְיָ?	כְּנוּס לְכַפֵּה לְדַחֲיָה, מִפְּנֵי שְׁקָר טַחֲוֹת,
וְיָדִים בְּקִשׁוֹ גַּפְשִׁי, חִי, רַבֵּב עַל־עַבְבֵי קַל, הַבִּיט אֶל־עַמְּלֵי לֹא תוֹכֵל, לְמֹה זֶה אֲשַׁכֵּל — עַד־מְתִי יְיָ?	הַזֶּר מִצְּנוֹת קֹדֶשִׁי וְחַלַּל שְׁבִתִּי וְחַדְשִׁי,
מִפְּלֵי שְׁקָר בְּלֵם, וּרְצוֹנוֹ כָּל־קֹדֶשִׁים, הַמְּרַחֲמִים מַעַל גְּבוּלָם שֵׁם יְיָ אֵל עוֹלָם, לְנַפְשָׁם עוֹלִים לְאֲשִׁים, עַל־גְּבֵי חֲרָשׁוֹ הַרְשָׁם — עַד־מְתִי יְיָ?	

כִּמְהָרָה עָלַי יַעֲבֹר — אֶהְרַג וְלֹא אֶעֱבֹר, חֲקִיעוּלָם וְלֹא יַעֲבֹר;
 לְכַפְשֵׁי הַנִּיעוּז וְיִדְוֹנִים, עֲרֹכּוּ עָלַי כִּידְוֹנִים, בְּעֲלוּנוּ זוּלָתְךָ אֲדָנִים —

עֲדִימִי יי? ?

מְשׁוּלִים תּוֹרִידָה וְיוֹנִידָה, בְּנִידָה בְּנִי בְּחִינִידָה, שׁוֹרֶדָה סְבוּחַת לְעִינִידָה;
 נָא הַבֵּט מִמַּעַלְתֶּיךָ, סְבִיחָה סְבִיחָה סְנֵלְתֶךָ, הַתִּנְצֵב עַל־עֲלֵתֶךָ —

עֲדִימִי יי? ?

שְׁנֵאתִי מַעֲשֵׂה תַעֲתָעִים, וְהִדְמִים מוֹדִיעִים, לְבָקָרִים לְרִנְעִים;
 עֲלִידָה פְרִמִי נִמְלָקִים, קוֹל דְּמִיָּהִם צִעֲקִים, וְהִנֵּה עֲבָרִידָה מִכִּים —

עֲדִימִי יי? ?

פָּתַח שַׁעַר אָנֹה, מוֹנִידָה בְּלֵה בְּחִרְוֹנָה, מִתְקוּמָסִידָה בִּימִינִידָה;
 צִרְרָה אֵת מִחֲלָלִידָה, וְעַל בְּלִי־הַקָּמִים עֲלִידָה שְׁאֵי־נָא בְּלִידָה —

עֲדִימִי יי? ?

קָמָא בְּעָרִיץ בַּעַר, מִתְעַרְרָה כְּרַעֲנָן יַעַר, מִדוּעַ לֹא־יִבְעֶר?
 רִדְף פְּלוֹטָה הַנְּשֹׂאֲרָת, הַשֶּׁבֶם לֹא בְּבַמְחַתְרָת, וְעִשִׂית לֹא מִסְנַרְת —

עֲדִימִי יי? ?

שִׁלַּח בְּרִשְׁת רִנְלוֹ, שְׁלָם כְּרַע מַעֲלָלוֹ, וְחִמִּישְׁתוּ יִסְף עָלוֹ;
 תִּבְעַר מֵאֲרָצִי קָמִים, וְרַשַׁע מִהָרִי בְשָׁמִים, כִּי אֲרָכּוּ־לֹ שֵׁם הַיָּמִים —

עֲדִימִי יי? ?

אֶהְלִי שַׁחַד אֶכְלוּ, יִגִּיעַ כַּפִּי כְלוּ, בְּנִבְכְּלִיהֶם אֲשֶׁר־נִבְלוּ;
 שָׁעֲרוּ לְבַלְעֵנִי חֲנָם, חָרְקוּ עָלַי שָׁנָם, תִּנְהַדְעוּן עַל־עוֹנָם —

עֲדִימִי יי? ?

רְאֵה תִרְאָה בְּעֵינִי, דְּלָפָה לָךְ עֵינִי, אַךְ אִם־אֵתָה לֹא שְׁמַעֲנִי!
 יִמִּינֶךָ מִחִיקָה כְּלֵה, וְתִגְדִּיל לַעֲשׂוֹת עִם־אֱלֹהִים, אֵתָה הַאֵל עֲשֵׂה פְלֵא —

עֲדִימִי יי? ?

מִה־אֲרוּךְ עָלַי פָּרֹדָה, כְּבָשׁוּ עָלַי דְּרֹדָה, וְהִלְכּוּ נוֹיִם לְאֲרוּדָה;
 בְּקוֹל עֲלֵה נִדְף הָיִיתִי תַמִּיד בְּהִדְףָה, וְהִאֲלֵהִים יִבְקֹשׁ אֶת־נִדְרֶךָ —

עֲדִימִי יי? ?

רְאִיתִי קֶזֶז לְכַל־תְּכֵלֵה, וְאִי־קֶזֶז לִישִׁבַת בְּגוֹלָה, חֲפָשָׂה לֹא גִתְּמִלָּה;
 רְחַמִּידָה מִיּוֹם־לְיוֹם צָפָה, לְמִתִּי תַעֲלֵה תְרוּפָה, עֲשֵׂה שְׁמֵר עִיפָה —

עֲדִימִי יי? ?

בִּידוֹ לַפְּדוּת עִם־קָרְבוֹ, וְעַד־מָתִי אֲצַפֶּה לְשׁוּבוֹ, וְלֹא־אֶץ לְבוֹא!
 יַעֲרֶה מִקְרוֹם רוּחוֹ, וְיָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ, הַשֵּׁיב הַמִּלֶּךְ אֶת־גְּדֻחוֹ —
 עַד־מָתִי יי?
 צִוָּה יְשׁוּעוֹת עַמֶּךָ, עֲזַרְתִּי הִיְתָה מְעַפֶּךָ, אֵיךְ־נֶאֱלָל קָרוֹב סִמְךָ;
 מִי גִאֲלֵי חַפְתָּהּ, נִפְשִׁי לָךְ כְּלָתָהּ, כִּי גֹאֵל אַתָּה —
 עַד־מָתִי יי?
 קִיַּם קוֹל צַפֶּךָ: עַד תַּעֲבֹרְנָה אֲלֵפֶיךָ, וּפְרַשְׁתָּ עָלַי בְּגִפְךָ;
 קָרַב שָׁנַת הַנְּאֻלָּה, הִסַּר מִעָלַי כְּלִי־נוֹלָה, כִּי לָךְ מִשְׁפַּט הַנְּאֻלָּה —
 וְאַתָּה יי!

רבי אלחנן בן יצחק

מַדְמִמִּיר [דַּנְפִּירָא]; אִמְרִים עָלָיו, כִּי נִהְרַג בְּשַׁנַּת ד'א תתק"מ, וְהַחֲקִירִים מִמֶּנְקָמִים בּוֹה

פתיחה לסליחות

<p>חַבּוּשָׁה בַשֶּׁשׁ וּמָשִׁי כְּלוּלָה, הִיא־הִיְתָה בְּכֹל־הָאָרֶץ מְחַלְלָה, וְאֵיךְ עָמָה נְחַשְׁבֶּת מְחַלְלָה, לְלַעַג וּלְבִשָׁת וּלְמַלְלָה? גּוֹת פְּעֻמִּים בְּנֻעְלִיָּה, אֲשֶׁר־בְּנִפְיָךְ פְּרָשִׁים עָלֶיךָ, וְאֵיךְ עָמָה נְגַפּוּ רַגְלֶיךָ עַל־הַקְּרוֹיִם אַחֲרֵי עַלְלִיָּה?</p>	<p>אֲשֶׁת גְּעוּרִים הָאֵהוּבָה, אֲשֶׁר־אַרְשָׁתָה בְּרַב־מַהֲר וְרַב־טוֹבָה, וְאֵיךְ עָמָה יִשְׁבֶּת עֲלוּבָה, גְּעוּלָה, מְאוּסָה וְעֲזוּבָה? לְבָשָׂה בְּעָרֵי עֲדִיִּים, אֲשֶׁר־הִבֵּאתָה בְּבָרִית וּבְתַנְאִים, וְאֵיךְ עָמָה סוֹכְבֶת דְּלָתַיִם וּשְׁכֶבֶת בֵּין שְׁפֵתַיִם?</p>
---	---

נָא, יֵשֶׁב הַפְּרָבִים,
 תֵּרָא: לֹא־פָנְתָה אֶל־רַהֲבִים,
 וְלֹא עַל־פְּרָשִׁים וְעַל־רַכָּבִים,
 כִּי עַל־רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים!

רבי יצחק בן-סעדיה

(נראה שחי בצרפת לערך ד"א תת"ס — תתק"ג)

סליחה

איך אוכל לבוא עדיך,
ועבדי וזולתך לא-עובדנו לעבדך?
והמה בקשנו להפרידי מיתוךך —
ואני לא-עובתי פקדיך!

איך גילתי ואלך בכל-הלך ופלה,
וסלכו עלי ממליכים לפלה?
והמה דינם עמד וסלקם מלה,
ואני לא נקראתי לבוא אלה-המלה!

איך הלכו נחלים מדלף דמעי הרלוף,
ונמסרתי לפעלי און וסלוף?
והמה ובניהם ירני חץ שלוף,
ואני בכבש אלוף!

איך זמן קצי נחמם ולא-נודע,
וזרני גדע איבי משחת פדע?
והמה חשבים חכמתם פהימן ודרדע,
ואני בער ולא אדע!

איך מרפה מלכות לממלכת עם-סגולה,
וארכה מלוכה למלכי עולה?
והמה ישבים לבטח בשמחה וגיולה,
ואני בתוך-הגולה!

- איך כוּם התרעלה שתיתי ואגמע,
 בקיתי ואדמע מעל משא ומשמע?
 והמה לענים עלי: „הקשיבה ושמע!”
 ואני כחרש לא אשמע!
- איך מחצני אלהי ומכאזבי לא־חֶבֶשׁ,
 ומעיל תפארתתי לבני־אָדוּם הַלְבָּשׁ?
 והמה נפת אכלים וחלב ודבש,
 ואני כעשב איבש!
- איך סבבוני קדר כִּתְרוּגִי דָדוֹן וּשְׂבָא,
 התראים נביא לאיש מעולם לא־נִבְא?
 והמה עשים תיל גִּדוּד וְצָבָא —
 ואני אָנָּה אֲנִי־בָא?
- איך פקדת עלי כַּאֲשֶׁר הִרְעֵתִי,
 בְּשֵׁנֵי אֲרִיזוֹת וּלְבָאִים נֶאֱכַלְתִּי?
 והמה צעיר ורב אמר: „מִצָּאֵתִי גַם־יִכְלְתִּי!”
 ואני כַּאֲשֶׁר שְׁכַלְתִּי שְׁכַלְתִּי!
- איך קדר כּוֹכְבֵי וְחֹזְרוֹ גִּלְגָּלִי,
 ועבדי גִּלְגָּלִים גִּלְלוּ גִּלְגָּלִי?
 והמה רחוקו רגלי מעלות רגלי,
 ואני כְּמַעַט נִטְיוֹ רִגְלִי!
- איך שִׁמְרַתְּ מַעֲוֵי וְנִטְרַתְּ חוֹבֵי,
 ומריבי נפשי לא־רַבַּתְּ רִיבִי?
 והמה תִּקְרָם וְכַחַם לְהַכְאִיבִי וּלְהַדְאִיבִי,
 ואני בְּחִסְדְּךָ כְּטַחְתִּי יָגַל לְבִי!

- איך יִשְׁבַּחְתִּי בְּדָר וְאֵהִי לְנֶדָה,
מִפְּבוֹד יְרוּדָה, בְּגוֹזִים גְּרוּדָה?
וְהִמָּה וְהִמָּה צִלְחוּ וּמְלָכוּ וּמִמְשַׁלְתֶּם עִמָּדָה,
וְאֲנִי שְׂכוּלָה וְגַלְמוּדָה!
- איך חֲרַפְוֵנִי מְעוּלָלִי וּמְהוּלָלִי בְּלִהֶם,
צֶלֶם אֲצֵלֶם וְלֹא־כָר מְעַלִּיֶהֶם,
וְהִמָּה קְרָאִים: „הָאֵחַ הָאֵחַ!“ בְּמַלְיָהֶם,
וְאֲנִי הֵייתִי חֲרָפָה לָהֶם?
- איך בִּיגִיָהֶם נִשְׁאַרְתִּי דֹאג וְדֹאב,
מִפְּלָגִי וְגוֹנָם וּמִמְקוֹרָם שֹׂאב?
וְהִמָּה רִבְצִים וְשֹׁכְבִים כְּעֶרֶב וְכֹזָאב,
וְאֲנִי עֲנִי וְכֹזָאב!
- איך שָׁנְאִי כָל־טְהוּרָה שְׂכֵנוּ בְּצִיּוֹן —
מִי־הָאָמִין כְּזֶה יָמִי עַל־הִלּוֹ בְּרַעִיּוֹן?
וְהִמָּה עֲשִׂירִים נִשְׂאִים נְתָנִים עֲלִיּוֹן,
וְאֲנִי עֲנִי וְאֶבְיּוֹן!
- איך דָּרוּ בְּהִיכְלוֹתַי וְשִׁכְנוּ־בְכֶם שְׂכוֹן,
מְעַלְיוֹן לְתַהוֹמוֹן וּמִתַּהוֹמוֹן לְתִיכּוֹן?
וְהִמָּה יְרָשׁוּ עֲשָׂר, זָהָב וְאֶדְרֵכּוֹן,
וְאֲנִי לְצֹלַע נְכוֹן!
- איך הַמּוֹנֵי נִפְצוּ — וְהִמָּה עָלוּ בְּמַחְשְׁבוֹתֶיהָ?
וְכִרְנוּ נָא וּפְקַדְנוּ בִישׁוּעָתָה,
וְהִמָּה בְּלָעַם, מְלַעַם מִמְכוֹן שְׂבִתָּה,
וְאֲנִי בְּרַב חֲסָדָה אָבוֹא בִּימָה!

רבי שלמה בן-אבון

(חי בצרפת לערך ד"א תתק"ל — תתק"ג)

רשות לנשמת

הנשיג ערף שיר לאל מפלא,
ולו פה רננות פנים מלא?

שחקים, אשר-בם יקר אהל,
וקרום וסוים ביו שיעלו
ימו בליפה הדר פעלו —
וציץ מאדמה, ואד יעלה.

למי פה ולשון ימו היקר
לסודיו, ורבו לאין מחקר;
הלא לב חכמים לזאת נערך,
להבין אשר-לו יהי נלה.

מכון גם כבודו ברום תקנו,
כנגד דביר בן-בכור שכנו,
ביה צור לבד משוה חסנו
ועולם כפאשכול ישו נלה.

המון מי מעונו באש חפרם,
ברוחו ושרתו לפיו — אשרם,
ונלגל יסודם, אשר אשרם,
יחצץ לגיבו ולא יכלה.

ברית אב המונו ונעם שמו
יקים למעגו לבן רחמו,
מעניו ביום יום בהלתמו,
ויחיש פדות עם שמו יחלה!

רבי יצחק הפתן הקבר

(מקום מגורו לא נודע; חי לפי ההשערה ד"א תת"ס — ר"א תתק"ס)

סליחה

קרוב אמה לרחקים,
רוצה תשובת רשעים!
שדי, המצא לדרשדי,
תאמר, "הנני!" למבקשדי,
יבשרו, "סלחתי!" קראי בשמדי,
צדק במשפט עם מיחדידי;
חסם מגול מלהרשיע,
קצף במשטין מלהשטין,
הקם לנו מליץ ישר,
"כפר מצאתי!" משמיע לשזובבים!
השלכנו עליך יהבנו,
נא אמה תכלכלנו;
העתר לנו בתפלתנו,
תפצנו ובקשתנו מלא ברחמים.
בך תלינו בטחוננו —
רחמיך מהר יקדמוני;
תזק ואמיץ, שמך לא־שכחנו,
אנא לגצת אל־תשפחנו!

אדון, בפקדך אנוש לבקרים,
במצוי הדין אל־תמתח!
גוף ונשמה אסתריבם —
דחו ולא־יכלו קום.
היוכל גבר לזכות במשפט?
ואמיש בידו מעש להצטרק?
ורוי יחמו מלחה סרוחה,
תבוי ארבו בקרבו מעת הולדו,
טמון בתבו ברשת לרגליו,
יסיתהו בכליוס לשחת להפילו;
פת ונבורה בגוף אין
לפניו לעמד ולהתנאב.
מיום עמדו על־דעתו
נפשו ישים בכפו להביא לחמו;
שבע כל־ימיו בעם ומכאבות,
עד שובו לעפרו לא־ישקם.
פנה, אדון, בעצבון רוח,
צפה בשברון לב;

רבי יוסף בן-אשר

(גראה שהוא רבי יוסף מקרטרש, אשר ראה בעיניו גזרת יורק בשנת ד"א תתק"נו, והוא אז כבן שלשים שנה)

אהבה

בכנפי נְשָׁרִים,	וַעֲלָה נְשׂוּאָה
וְאִשֶּׁת נְעוּרִים,	אֶהְיֶינָה קְרוּאָה
עֲזוּבָה לְזָרִים,	וְהִיזָם שְׂנוּאָה
פָּנִים וְתַכְתִּיר	עַד-אֵן תִּסְתִּיר
נְשִׁיקוֹת אֶהְבֶּה?	אוֹיְבִים, מִעֲתִיר

בְּאֲזֵי צַעֲקוֹ,	„וְמָה קוֹל-הַצֵּאֵן,
לִי יִצְעֲקוּ,	לְמִצָּא רִצּוֹן
לָהּ שֵׁן חֶרְקוֹ?	וְאֲנִשִּׁי לְצוֹן
עַד-אֵין שְׂאֲרִית,	שְׂרָשָׁם אֶכְרִית
אֲתֵן וְתִקְוֶה!”	וְלָכֶם אֶתְרִית

דְּמַעַת עֲשׂוּקִים,	שִׁמְהָ בְּנֹאֵד,
בְּשִׂמְךָ דְּבוּקִים,	בְּנִפְשׁ וּבְמֹאֵד
וְתַמִּיד דְּפוּקִים	שְׁחוּ עַד-מֹאֵד,
שְׂבִיה רִבְצָם,	מִמְחוּז חִפְצָם,
אֲשֶׁר-גָּרוּ בְּהָ!	וּסְעַל אֶרְצָם,

וְהִנְחֹתִי,	„פָּנֵי וְלִכּוֹ
דְּדִי אֶחָתִי,	שְׂנָאִי, מְעַכּוֹ
לֹא תְרִיחֹתִי;	דְּמִים שְׂפָכּוֹ —
בְּדַמִּיךָ תִּי,	יִזְנֵת שְׂבִי,
לְאַלְפֵי רִבְבָה!”	אֶחָתִי אֶתְ תִּי

רצוץ וכתות,	בגד לעיניך
שמת כריתות;	ביני ובינך
נמבר צמיתות.	ראשית אונך
ותרבי בקולי,	איבי שללי —
אלהי לסובה!	זכרה-נא לי

לאמר, מכרתיה,	„אל-תדמי בגששך
שכר שכרתיה;	כי בעוד גמשך
גור, ושמתיה	אתן בראשך
ומפני איבי	לנאון וצבי,
כי הנני-בא!	אך כמעט תבי,

אתם ואמכם	שמעו, ותמי,
ועמד שמכם,	פימי שמי
אדרש דמכם;	ומיד קמי
לצרי לחיקם,	אשיב נקם
לא אשיבה.	ותרבי ריקם

וראי בשנאיה,	רני ושמחי
ונעבר עליך,	האמרים: שחי

.

ואתגד ברוכה,	אעלה ארכה
במבלי אהבה!	ועדי משוכה

רבי יהודה בן-שלמה תריזי

(גולד בספרד לערך ד"א תתק"כה ומת שם לערך ד"א תתק"פה, אחר אשר שבוע
נדדים בנגב צרפת ובארצות המזרח)

עגמת נפש

מהיכלי גלגל יקר גליתתי,
וישלוחוני מגלילי מעלה
אתמול בחיק צורי בעלמה צחקה,
אחר היותי כבתולה ארשו
ויבעלה אתי בממאנתו, ומד
אלד עלי ברקיו בכל-יום רבבות
אחיל לפרוד אהבי הוד ויה
לבי לפרודו כחליל יהמה,
לא-יכלו הרים סבל חשקו ונגל-
למה ונחני כאשה ונתה
למה פרעני והשקני במי
לו יעזרוני עגני עיני אזוי
אחפר בבת-עיני בארות עמקו,
אבכה בשורי הנשמות הקדו-
כל-עוד בנוף אשפן אני בו נחשכה
היה ברזם קני כמו יונה, ומד
על-הברי בשם בגלגלי זבל
ואשאפה רקח בן-כרי יצרי,
הן בעדו עברי דרכים אשאלה,
גא, עברי דרה, שאו שלום לדוד
גא ספרו אליו תשוקתי, הדי
מיום גלותי מאכל על-שלהנות
מיום אשר פסות אהביו נמנעו
ומר לחפי צוף-דבש בלתו, וכל-

ובבור חשכים אהלי נסיתי,
לנוף, ותוכו בית-זבל פניתי.
מתרפקה, משתקשקה, הייתי,
אתי, ונוף סמא לאיש קניתי,
ילדי וננינו יום וליל הרייתי,
בנים, ומפחתי וגם-רביתי.
ראשון, ועליו יום וליל פכיתי,
עד מסבל האהבה חליתי,
או מגשוא אתו — ולא-לאיתי.
מחת אדניה — ולא-נניתי?
מרים מאררים — ולא-שמייתי?
תבל במפול הפכי פסיתי,
גם-מפכדי מרבי דליתי,
שות יעלו אל-אל — ולא-עליתי.
מה — ואלו אצאה חייתי!
שחק אלי-ארץ בעוף דאיתי,
שושן בגני אהבה רעייתי,
גם מפכדו מר-דרור אריתי.
ועלי נתיבות בעדו צפיתי:
שאהבה נפשי ולו כליתי,
לרות במימי נעמו צמתי;
מזכו הלא נפשי בצום עניתי,
מפי, בכסות לענה רויתי,
כבוד — לכד. הוד אהבי — פניתי.

הפה שתי עיני בסגור הנדר,
 אחרי היותי או בהיכל אל בנר
 עת אונקה יום־דין לארץ ופלו
 הנה כעיני העקדים אל־ידי
 עד ביי־שיבני לאפריון יקר,
 עד והרם חשך ולא ראיתי,
 דלק, בננה אפל הלא כהיתי;
 פני ואימה במעיל עמיתי.
 אדון שתי עיני לאל תליתי,
 לחסות בצלו באשר חסיתי!

*

פתוי יצר לב האדם

נפש יקרה, איך בשכלך תבטחי?
 פי אחרי מותך באפס תהיי,
 אתמול הנשוב אחרי לכתו? וכן
 אכן בעודך בנזיה שכנה —
 או תוכלי מוכה לעצמך לעשות,
 למה גוה משוש ושלנה תסגרי,
 הרצחים המה בברזל הרנים,
 תבל גוה תענוג, ולמה מנוה
 שכלך נתנדך תוך בלוא המאסר,
 שמחי בטרם מנומתך תצאי,
 האל עלי־כל־הברואים יחלק
 מנעי, יחידה, מבכי קולך, ונפ־
 אמ־תעלי מבזר ענותך תנבחי,
 פי את בתוך גופך כמו כוכב, ועת
 אך אחרי צאתך דעי כי לא לעד

יְלִי, וְחִלְקֵךְ מִזְמַן אֶל־תִּשְׁכַּחֲתִי,
 לֹא־תִשְׁמַחֲתִי יוֹתֵר וְלֹא תִאֲנַחֲתִי!
 אִישׁ אַחֲרֵי מוֹתוֹ לְעוֹלָם לֹא־יִחִי,
 אִם תִּזְכְּלִי לְעֹלֹז וּבָה אִם תִּשְׁמַחֲתִי,
 לָכֵן בַּעֲשָׂקֶי רִיק וְשׁוֹא אֶל־תִּבְטַחֲתִי!
 אֵךְ שַׁעֲרֵי יְנוֹן לְנִפְשֶׁךָ תִּפְתַּחֲתִי?
 וּבְלִי כְלִי נִפְשֶׁךָ, עֲנִיָּה, תִּרְצַחֲתִי!
 הַתַּעֲנוּג אֶל־הַמְּצוּקִים תִּבְרַחֲתִי?
 לָכֵן עֲנִיָּה סַעֲרָה הַתִּפְתַּחֲתִי,
 יְלִי מֵאֵד טָרָם אֲשֶׁר תִּלְקַחֲתִי!
 מוֹבֹז — וְלָכֵן סַהֲרֵי חִלְקֵךְ קַחֲתִי!
 שֶׁךְ מִנְשׂוֹא עֵמֶל, וְנִגְלֶךָ מִדְּחִי;
 אִם־תִּצְאֵי מִתּוֹךְ חֲשָׁכִים תִּזְרַחֲתִי,
 מוֹתֶךָ תִּהְיֶי בְּשֵׂאוֹל לְכָל־רַגְלֵי סַחֲתִי,
 לֵךְ יֵאמְרוּ: בָּאֵי וְתוֹךְ גּוֹפֶךָ פְּתִי!

*

יהודה — ירושלים

1

נפשי לציון מספרד גלתה,
 גיל הרבתה יום נאמתה ת־אל, והוא
 במה חסידים נכספו לראות ולא
 ממעמקים ער־שחקים עלתה,
 היום אשר מיום היותה אונתה;
 וכן, והיא חטאה — ובמה נכתה?

אבדה ונס לחה ועינה כהתה,
 עד כִּי־בְצִיּוֹן עִיר אֲדַלְנִי תִּיתָה.
 אַךְ כַּהֲרִיב עֵין אָנוּשׁ לֹא־חִוּתָה,
 נְגִדָה, וְאִם־הִיא עַל־מְרוֹמִים עָלְתָה;
 וְלָעַן בְּנֵי אִישִׁים יִקְרָה גְלָתָה,
 רָם יִקְרָאוּ אֶל־הַנְּבוּאָה עֲנָתָה;
 לֹא־חִסְרָה חֶשֶׁךְ וְאוֹר לֹא־רָאָתָה,
 וּבְלֵי חַלָּאִים יַעֲלֶי־חַן יִפְתָּה!
 מִהַצְּלֻעוֹת מִי דַמְעוֹת דָּלְתָה;
 שָׁמַשׁ יִקַּר אֵיךְ בַּחֲצוֹת יוֹם פָּנְתָה?
 אַחַר אֲשֶׁר עַל־בְּמַתִּי רוּם נָאָתָה?
 כִּי מֵאָמַר צוֹר יִזְרָה לֹא־עֲשִׂיתָה,
 חֶשֶׁקָה כּוֹזְלָתוֹ וּמַחְמִיו שְׁמָתָה,
 מְרִים מְאֹרְרִים כְּשֶׁטָה הַשְּׁקָתָה,
 נִפְלָה יִרְכָה חֵישׁ וּבִמְנָה עָבַתָה;
 לֹא־טָהָרָה עַד־כָּה וְעוֹד לֹא־נִקְתָה,
 בָּעִים שְׁמָנָה מִנְּוֹתָה גְלָתָה,
 יוֹן שִׁבְתִּיָּה עַד־יִכַּחַר רְצָתָה,
 כְּהָה, וְנִפְשָׁה כָּלְתָה עַד־כָּלְתָה;
 יַעֲלוּ לְבַיִת הָאֵל, וְהִיא לֹא־עָלְתָה.
 מִן לְאָסָף, מוֹשִׁיב יְחִידִים בְּיָתָה —
 תָּשׁוּב לְעִדְנָה אַחֲרֵי כִּי־כָלְתָה!

צוֹר הִחְלִיץ נוֹפֵה בְּצִיּוֹן, אַחֲרֵי
 וּבִנְרַפְתִּי מֵעָרֵב כְּמַתָּה נַחֲשָׁבָה,
 צִיּוֹן, אֲשֶׁר כְּמָה מְדִינוֹת נִהְדָּרוּ,
 לֹא־אֲדַעַה אִם־הַמְרוֹמִים שָׁחַחוּ
 הָעִיר אֲשֶׁר בָּהּ הַשְּׂכִינָה שָׁכְנָה,
 עַל־הַיְלָדִים צָלְתָה רוּחָה, וְטִי־
 עוֹן, אֲשֶׁר לֹא־רָאָתָה וְיוֹ תִאָּרָה,
 יִפְתָּה וְאִם נוֹתְרָה עֲרָמָה מִיָּקָר —
 עֵינֵי בָתָם לְבִי לֹא־נִחַתָה הָלֹא
 אִינָה שְׂכִינַת אֵל, וְאִינָה זִהְרָה,
 נִבְעַת לְבוֹנָה אֵיךְ בְּתַחֲתִית שִׁפְלָה,
 גְּלָתָה עֲדָתָה מִמְּעֻנֹת הַיָּקָר,
 הַעֲלֹבָה אֵלּוּף גְּעוּרִיָּה, אֲבָל
 רוּח־קִנְיָאֵת עָבְרָה עָלָיו, וְטִי
 וּתְהִינָה אֵלָה בַּתּוֹךְ עִמָּה, עַד־י
 תוֹחִיל לְהַטְהִיר בְּטִי גְלוֹת, וְעוֹד
 זֶה־לָּהּ שְׂנוֹת אֵלָף וְעַל־מֵאָה וְאַרְ־
 הִיא גְרָשָׁה מִתּוֹךְ גֹּוֹת צִיּוֹן, וְצִי־
 תוֹחִיל לְעַת רְצוֹן, וְעֵינָה מַחְכּוֹת
 תִּכְבְּהַ בָּעַת תִּרְאֶה עֲדַת זְרִים, אֲשֶׁר
 לֹא־קִצְרָה יַד־אֵל לְהוֹשִׁיעָה, וְעִי־
 עוֹד צוֹר וְשִׁיבָנָה לְאַפְרָיִם, וְעוֹד

2

נְעֻלָם וְרֵאִים יֵאֱמָרוּ: אִינָה?
 הִיא מַחֲלַת נִפְשֵׁי וְהִיא צָרִיָּה;
 לֹא־נִנְעָצְרוּ בָּהּ עַגְנֵי בְּכִיָּה.
 יִרְאֶה בְּרַב עֲגוּיָה וְשָׁב שְׂבִיָּה;
 יִמְחָה דַמְעוֹת מִעָלֵי לְחִיָּה!

שְׁלוֹם לְעִיר שְׁלָם, אֲשֶׁר יִפְיָה
 כְּלִיּוֹם אֲתַנֵּן אֶת־עֲפָרָה, כִּי
 עֵינֵי, בָּעַת כִּי־רָאָתָה אֹנְרָה,
 הָאֵל, אֲשֶׁר אֹנְהָ לְמוֹשָׁב לוֹ,
 בָּכָה לְנֹד דוֹדָה — בְּשׁוּבוֹ לָהּ

3

לציון שאפה נפשי וריחי,
 בחשקה יגעמולי התלאות,
 ולא-אתאו לבלתה כל-ימותי,
 ואיך אכסף לטוב רקחי בשמים?
 אחנו את-עפריה בכל-עת,
 עפרה אעשה מרפא לנגעי —

היות בה כל-ימי חיי מגוחי,
 ואתן בה למכה ראש ולחי,
 עדי אגוע וגם כחי ולחי,
 והיא בשמי וטוב רקחי וריחי!
 עדי ישאיר עפרה זאת במצחי;
 ואמרח על-שחתי לפי ויחי.

*

שירי אהבה וחשק

1

צבית חן, לבנה בלבנה,
 קצת חתן לבד לקחו עלמות,
 באלו קנאו אזרים ליפיה,
 וכוכבי רום בלהבי התניתות,
 ואלו איש אסיר שיבה ישורה,
 שפתה צוף, ולחיה מן ורקה,
 והיה היפי גדר וגלה,
 לאזרה נהרו עורים תצות ליל,
 ואלו יחזה יפיה חכם-לב —
 ובה פל-הוד וכל-כבוד מחבר
 ואיכה תדרשו ערה ליפיה?
 ואם תאמרו, הרי כזה ראיתם,

ושערה על-מאזר לחיה עננה,
 ולה כל-היפי היה למנה;
 וללחום שלפו חרב שנונה,
 והסתר בסחרה וצנה,
 יהי שב מזמן וקנה לעדנה.
 כטל אזרת, ופניה כגנה,
 עדי פגע מעונו בה ותנה.
 ונשמע מלשון אלם רננה,
 עובתהו בל-שכל ובינה;
 וכל-יפי — ואין קץ לתכונה,
 והוא געדר בכל-עיר גס-מדינה!
 דעו כי לא ראיתם פל-תמונה!

2

ראו כנור בתיק עלמה ירנן
 כמו יונק בתיק אמו מבכה,
 וימשך לב בהוד קולו וצביו,
 והיא תשיר וצחקת לבכיו.

3

בספירים מעלפת,	צבי החן, אשר לחיו
ברק חרב מעופפת,	ועיניו שלפים עלי
ושניו דר ופיו נפת;	שפתיו צוף ופניו גן,
בער צפה וגשקפת,	בגן לחיו משוש עיני
צרוכה היא וגשקפת;	אבל נפשי באש חשקו
אכל לפי בתוך תפת.	שתי עיני בגן עדן,

4

בָּרָה וּתְמָה בְּאֲבִיגַיִל,	וַעֲלָה הִבִּיאַתְנִי לְבֵית אֹהֲבָה,
הַחֲפִיר בְּנִפְיוּ בַת-אֲבִיחַיִל,	וּבְסוּר צְעִיפָה נִלְתָה תֹאֵר,
וַיִּרְקְדוּ הָרִים כְּמוֹ-אֵיל;	וְרַח בְּלִיל אֹרְחָה וְחָרְדוּ כָל,
וַתַּחֲשֵׁף יָדָה כְּבַת-חַיִל	שְׁחֵתִי: "אֵהָה נִגְלוּ צְפוּנֵיהָ!"
שָׁחֹר — וְהַיּוֹם הַפְּכָה לַיִל!	וַתַּהַפֵּךְ עָלָיו עֲנַן שֶׁעַר

5

על-גן שעפי נראו מגשת;	עיני צביה דרכולי קשת,
אך אהבתה היתה הרשת.	נפשי כמו צפור ברשמה נלכדה,
שער ועליו נראתה הקשת!	עינה דמות קשת, אבל פרשה ענן

6

וכאב חשקו פצעי זון,	סובב חשק על-יר היאר,
מלבוש הודה על-העון,	ונרא עלמה היא רחצת
רק לכבוד חכלילי עון;	ונשקוהו — לא לכבודו,
החמץ לכבוד הנין!	כן יש אדם סבא ושתה

7

ושערה ליל אכל לחיה שחרים;	יפח מראה מנגנת בכנור,
בעין מן או בולחים ודרים,	באצבעות כשרביטים, לבנים
ותמשך לב במשכה היתרים,	תעזר מיתרי כנור לשירי,
תחנן קול — ונגזר נגרים,	ועת תחפץ גזר לב חשקה,
כלפיד יעבר בין הבתרים!	ואש חשקה יפלח תלכבות,

8

ועלה, אשר לבי בחוט משכתהו, ונגתלי השקה ביום שרפתהו,
 חמלי עלי חשק נפשו מכרתהו, ובמאסר אהב עיגו נתנתהו;
 נא רחמי עליו ופני בחן אליו, פניאמרו עליו: „אשה הרנתהו!“

*

שבת היין ונגותו

1

בת הגפנים יקרו דמיה, מדם כבדי יחמרו מימיה,
 תיים בטוב טעמה ואור שמש בזיו לתיה והפך מרקחות סמיה,
 מתפס בכוס שהם ואז מתגל ואין דבר יכסנה ונעלימה;
 אךמו לתניה כאלו זיו פני ראים ובישנה ונכלימה,
 הכוס כלי שהם ועינה יהפך אתה לעין אדם ויאדמה;
 תוף הכלי תדמה לסתה נטמנה, רק תתנה עת ישפכו דמיה,
 אחר בלת תשוב לעדנתה, ואם תזקין — בכלתה חדשה ימיה;
 אמנם בשמש היא בגלגל היפי, רק הגביעים נחשבו שמייה.

2

בת הגפנים יחשכו שמייה אליו ודעי מומה ותעלמיה;
 וכה לעין הפערים, אכן לעין חכמי לקבות יחמרו מימיה,
 תזוב בדם לבעלים אתה, ולא תטהר לעולם ממקור דמיה;
 מעם מרריה בראש ימצא לחי פו צוף־דבש פיה ומטעמיה,
 מביט בעין שכלו לחלאתה הלא ימאס בטוב רקחה ובבשמייה;
 מיום היותה בעברות נולדה, גם בעברות ימלאו ימיה,
 בלתי־תסאים מבני איש נכרתו, לו נכרתה מתוף בני עמיה!

*

התלים

1

על-הפרעש

וְרֹזַת בְּדָמַי כְּלִי-תַעֲבוֹנוֹ,	לְבִי לְפָרְעֵשׁ, חֲלַל יְצוּעִי,
וּבְיַד עֹנֵוּ כַּיּוֹם אֲמוֹנֵנוּ,	לֹא אֲשַׁקְמָה עַד-אֲשִׁיב גְּמִלוֹ,
לְהַפְּךָ לְאֶבֶל תְּדַשּׁוּ וְתַגּוּ;	מוֹעֵד וְשִׁבְתָּ לֹא-יַעֲזָרֵנִי
אָסְרוּ כַּיּוֹם הַשִּׁבְתָּ לְהַרְגוֹ?	אָמְרוּ תַבְרִי: הֵן הַתַּכְמִים
„הִבָּא לְהַרְגֶנָּה הַשָּׁבָם לְהַרְגוּ!”	וְאָמְרָה: הֵם אָמְרוּ תַחֲלָה

2

נגד בל-קהל ישראל

כִּם תִּלְמְדוּ דַעְזוֹת וְתוֹשִׁיזוֹת:	שָׁמְעוּ, בְּגִי-שָׁכֵל, פְּלִילִיזוֹת,
כִּינָם כְּמוֹ הַדָּג בַּתּוֹךְ צִיּוֹת;	כַּאֲתִי לְנֵא אֲמוֹן, וְחַנִּיּוֹתִי
אִינְ-כִּם לְאֲנָשֵׁי הַיָּקָר מַחִיזוֹת;	וְאֲמַצָּאָה אִישִׁים בְּמַצְרַיִם,
אֶל-עַם אֲשֶׁר תָּעוּ כְּמוֹ שִׁיזוֹת;	וְאֲעַבֵּר מִשָּׁם לְדַמְשָׁק,
כִּי הֵם כְּתָרַב לָהּ שְׁתֵּי פִיזוֹת;	וְאֲשַׁבְּתָהּ אִידָם בְּעַם צוֹבָה,
הוֹנֵם יְדֵיהֶם תִּקְפּוֹת הוֹיזוֹת;	וְאֲמַאֲסָה כְּלָנָהּ, הִכִּי לַעֲזֵר
כִּי הֵם בְּהַמְזוֹת אוֹ כְּמוֹ חִיזוֹת;	אוֹלָם בְּאֲשׁוֹר גִּשְׁבָּחוּ כָלָם,
אֲמַצָּא בְּגִי כָּבֵל בַּתְּחַתִּיזוֹת!	אִם-אֲרַדָּה כֵּן כָּל אֲשֶׁר אֵלַיךְ —

3

על-הינו

וְהוּא יִפְרֹשׁ כְּמוֹ נֶחֱשׁ וְנִשְׂיָא,	וּבִן-שָׂרָק תִּשְׁבַּתִּיּוֹ נֶאֱמָן לִי,
וְיִמְשֹׁךְ אֶת-לִבִּי לוֹ וְנִפְשִׁי;	אֲתַבְּתִיהוּ וּבְגַד בִּי בְּעָרְמָה,
וְהוּא עָלָה הָיִזוֹת שִׁמְר לְרֵאשִׁי!	אֲנִי שְׁמַתִּיּוֹ הָיִזוֹת שְׁמוֹר בְּקַרְבִּי —

4

הבערים הלכשים נאה ונאון

הם בבהמות מבלי ונב, אכל להם ונבות — רק בערפם נקשרו;
 אות על־קפץ ידם בעת תחפץ ראות, שור — מאחריהם ידיהם אפרו;
 אם־תאסף מגון לך מהם, תפ־ לתך אסורה, כי — עשרה יחסרו!

*

שירים קטנים

1

וי הוא נחלתו

עת בל־אנוש ישים בתבל חשקו אשים באל חשקי ואשמר חקו,
 ובעת בני־איש ונחלו נחלת יקר נחל אדני את־יהודה חלקו.

2

הזמן הרע

וראה בלכבו זמן רע ונתיבו בנקרת צור יבוא ונחבא במחלה;
 ומבל במסחר וכל־איש בה יסחר, ומה־זה בה אבחר, ותיא רעה חולה?
 וספת טובתה אני פסל אתה, למען חפתה מרבה מצלה!

3

רק רע פל־היום

למתי נע ונד אהנה פנו, הלום יגון ולא שכר ויין?
 אקו ישע ולא אהנה, ואולם מצוקים אהנה עין בעין,
 כמו עור במחשבי כלאים תצות ליל יקר־לאור — ואין!

4

ע־מתי עצל תשקב?

ישן למתי עינד עצמת? אזי כי בחיק התאנה גרדמת!
 גזים אשר לא ידעו בורא דר־ שהו — ואת שנה ולא־נכלמת,
 ראו מאור צדקו — ואתה מראות אור האמת מסנה בעינד שמת!

כמה קראוהו בלייפה קראת ימים, ואת נרדם ועוד לא-קמתי,
 רצו חבריך חצות ליל, והשי כימו לשחר אל ולא השבמתי;
 תישן בחיקי תבל ומבזת תחלם — מה החלום הזה אשר חלמתי?

5

על-ארך הגלות

חסין, גבורות ירדך גלם כיזם, ואיך תוכל להתעלם?
 רצוץ כבוד גלות ישועתך יחלם כמזעקד פדות חלם,
 ישאל בעד הקץ ואין ענה, ידמה לעזר ישאלה אלם;
 והלו שנת אלף יקו, אוילי תפקד עון צריו — ולא-שלם.
 יה, שוב וההראל לישראל משיב, ויבא יעקב שלם!

רבי אלעזר בן-יעקב הבבלי

(בבבדאד, נולד לערך ד"א תתק"לה ומת לערך ה"א י')

טוב לחסות באדני

אלהי, לא יכילוה שחקים, ואיכבה יכילוה קרבים?
 ואת קרוב ומראה כרחוק, ואת געלם ונראה ללכבים!
 ועל-מי בלתה אבמת, ואתה למבטח לרחקים עם-קרבים?
 ואל-מי ממך אנוס לעזרה, ומתחמה שתחזו עזרי רהבים?
 ואן אברח, ובית מועד לכל-מי לפניה, ולמות פתובים?
 ואסתר בך — ממך, ואשקוט בעת אינאך ישב פרוכים!

*

קִינָה

על-מות רבי אברהם בן רבי משה ברמיזמן

אָהָה! גִּלְקַח אַרְזוּדָת עַם-פְּרָכִים, וְאִין מִבִּין וְאִין-שָׁם עַל-לִבְכִים,
 וְהִלַּחַת, וְהֵם מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים מִפְתָּחִים בְּאֶצְבַּע אֵל פְּתָכִים,
 וְאִישׁ עָשָׂה בְנֵף אוֹתָת וּמִפְתִּים, וְתַחֲמוּ שִׁחְחוּ עֲוֹרֵי רְהִבִים,
 וְאִישׁ יָבֵא בְּכָל-עֵתִים לְקָדֵשׁ, וְיִשְׁמַע קוֹל מְדַבֵּר בֵּין פְּרָכִים.
 וּמִי רָאָה בְּעֵין לִבּוֹ אֱלֹהִיו, וְעֵלָה רוּחַ בְּרַכְבִּי מִחֲשׁוּבִים?
 וּמִי קָרַע בְּשִׁבְלוֹ יָם תַּעֲוִדוֹת, וְנָתַן בּוֹ לְאִנְשֵׁי-לֵב נְתִיבִים?
 וּמִי עָמַד בְּצוּר בְּעֵבֶר אֱלֹהִיו, וְהִתְכַּפֶּה עָרֵי עֵבֶר בְּעֵבִים?
 וּמִי מוֹן-הַסֵּפֶה נִקְרָא, וְנִגְלָה אֱלֹהִיו לֹו בְּלִהְבֵת שְׂבִיבִים?
 וּמִי בִקַּע בְּצוּרוֹת דָּת יְאֲרִים, וְהוֹרִיד מִן תְּבוּנוֹת לְרַעֲבִים?
 הֲלֹא מֹשֶׁה, וְכַמְהוֹ כְּמֹשֶׁה, וְהֵם מִמְחַצֵּב קָדֵשׁ חֲצוּבִים!
 וּמִי הֶאֱמִין בְּכָל-לֵב בְּאֱלֹהִיו, וְהָיוּ הַצְּדָקוֹת לֹו חֲשׁוּבִים?
 וּמִי צִלְמֵי כְּסִילוֹת קָם וְשִׁבֵר בְּיַד שִׁכְלוֹ, וְעִנְגָלָה שֵׁם שְׂבָכִים?
 וּמִי נָטַע בְּנֵף אֲשֶׁל, וּפְתַח דְּלִתּוֹ לְאֲשֶׁר הִלְכִים וְשָׂכִים?
 וּמִי עָקַד עָלָי מִזְבַּח תְּבוּנוֹת, וְיָלִיד מִחֲשָׁב בְּיַלְדֵי הַכְּשָׁבִים?
 וּמִי עֲמוֹ אֱלֹהִיו בֵּין בְּתָרִים, בְּרִית כְּרַת בְּלִפְיֵי לְהִבִים?
 הֲלֹא אֲבָרָם, אֲשֶׁר בְּתֵר לְכַבּוֹת, בְּיוֹם מוֹתוֹ וְקָרַב הַקְּרָבִים!
 שְׁנֵי אִישִׁים — וְהֵם כְּבִנֵי אֱלֹהִים, בְּעַד אֶרֶץ — וּמִשְׁחַק גְּנוּבִים,
 גְּאוּנֵי יַעֲקֹב, רֵאשֵׁי יְשִׁיבוֹת, וּמִפִּי אֵל וּמִלְאָכָיו נִקְבִים,
 וּמִשְׁלִיחֵם כְּמִפִּי אֵל לְקַחִים, וּמְלִיחֵם כְּמֹו מִצּוּף שְׂאוּבִים,
 בְּמוֹתָם גִּבְלְעוּ חֲקִים, וְהָיוּ בְּתִיחֵם גְּעִימִים גְּאֵהִבִים,
 וּמִצְרִים כְּגִן-אֵל הַיְתָה כָּם — וְהָיוּם כָּל-אִפְסִיקָה חֲרָבִים,
 וּמָה אֲאָרִיד — וְשׁוּלֵי מִהַלְלֵם, עַל־הֵם יִכְבִּיּוּן יִלְדֵי מְלוּכָה,
 עֲלֵיהֶם יִשְׁכְּבוּ, וְנִאֲנַח עֲלֵיהֶם כָּם וְיִשְׁכְּבוּ, וְנִאֲנַח עֲלֵיהֶם כָּם וְיִשְׁכְּבוּ,
 וְכָל-מִבִּין בְּחֻכְמַת הָאֱלֹהוֹת, וְנִאֲנַח עֲלֵיהֶם כָּם וְיִשְׁכְּבוּ,
 וְכָל-בֵּית-דִין בְּעִיר נְעִיר וּמְדָרֵשׁ, וְעַם סוֹפֵר וְקָסֵת עַם-פְּתָכִים,
 וְהִתְכַּמְּהוּ וְהִתְבַּיְּהוּ עֲלֵיהֶם, תְּקוּנָה שְׁתָּרִים וְעָרְבִים,

וכן בספר וגם ספר וספור
 למען כתשו בהם נרנות,
 עזבונו בכל רעה ונסעו —
 יצו לנו אלהינו חסדיו,
 ויבכותם יסבך בעדנו,
 עליהם ורעפו עיניו רביבים,
 ואין תירוש ויצהר ביקבים!
 ואידך יתעברו רעים בטובים? —
 ויסר מלבינו כאבים,
 ויבנה מנאות יעקב חרבים!

*

שיר ידירות

אל אבו אלרצא (מישאל) בן אלנצאירי

עדיאן מאריכן המריבים
 ואיכה תאמינו אל־משנאיו,
 ואידך תאמרו: „עוב יון ושכר!“ —
 והוציאה צמחיה אדמה,
 ושושנים מפתחים ונצים
 ושכבת־של עליהם כבדלת,
 ענפים חקקים איש את־חברו,
 וקול התור עלי ראשי עפאים,
 תעלה תעלה אל בין ערנת,
 תנה, דודי, תנה כוסי רויה,
 עדי יחיו ויבנו מגדלות שיר,
 רביבי הנדיבים לו כטפה,
 ועטו החלופי עת החוֹיק־בו,
 יחי לעד ויתנשא ויגדל,
 ויראה מחמד לבו ויחוקאל
 הכי יזכה להבין מעלמות,
 ועורא מאות כל־לב ונפש,
 ויציא מעמקי־דת לאורה,
 שני אורים, אשר לולי שערם,
 בתבל יחיו כל־עוד רביבים
 עלי־נבר עברו יון אהבים?
 והטה דברו עליו פזבים!
 ותימים ימי בכור ענבים,
 ועליה אפל ענו ועבים,
 ירקים עם־לבנים עם־צהבים,
 וכסורים על־חשן כתובים,
 כתבק אהבים את־האהובים,
 כקול חשק ישורר שיר ענבים,
 ומימיה פזבות האהבים?!
 ארוה־בה קרבי החרבים,
 למישאל צבי צבאות נדיבים,
 וטפתו בעינים כרביבים,
 ומדרדך געלו העלה עשבים!
 ותרום מעלתו אל־כרבים,
 ככל־חפצו וחפץ כל־לביבים,
 וסוד תורה גביאים עם־כתובים;
 צרי פיהו ורפא כל־כאבים,
 וישים בה לכל־דרש נתיבים;
 אוי לא־ראתה עין ערבים,
 ירויה ויציאו עשבים!

רבי יצחק בן יהודה השני

(מבלקירי, חי במלגנצה וכתב פיוטים בשנת ד"א תתק"סח וד"א תתק"ף)

רשות לקדיש

האל העירה וראה,
 צר על-עם שפל ינאה;
 פרץ גדר חדר עדר הנלאה,
 נע במדבר, נשבר בבר, אין ראה!

שעיר, חזה מדינת,
 בגנה קדשך בטוח;
 אל תי! כמה שמה שמה יגות,
 גם יתעבן חמדן ומדן עם-שוח?

נמעה יונתך, חנה
 בקפר ובקרח לנה,
 גם-בחרב ערב ארב לזנה,
 לבה מאל שאל: גאל יבוא-נא!

„יונה! פי-בי תחלתך
 ראיתי בשבי שבמתך;
 גאון לבשי, חבשי, וגשי צוק עתך,
 חפי, בתי, עתי — אתי משפרתך!

ראש ישאו בני דרשי,
 לי עמים יובילו שי;
 צאני אמנה, אקנה, אבנה מקדשי,
 אהנה רש יורש שרש בן-רשי!

יבנה מלאכי מגדל
 ציון, וכבוד צר ידל;
 רוחי אשב אשב יושב שח נבדל
 תוך אלמי עמי, ושמי יתגדל!

*

תוכחה

במי דמעה התרחצי,
 וגם לקגד התרצי,
 וחיל תהי סבלת
 באשה מתאבלת.

נחלית בשחין חלנה,
 הבה אתך מעלה;
 דבלת תפלה מרחי
 על השחין ונחי!

ינעת ברב הבל,
 בדרשך תענגות תבל,
 כיתתני בלבושה
 וחיטב את ראשה.

הקריבי מקום מנתה
 לקבד, ושפכי שיחה,
 והאל בתפלתך
 ימן את שלמתך.

יחידה המטאה
 ביום דין הגה באה
 להתנודות על-מעלה,
 ואדני יסלחלה!

צידה תם נעמרת
 קמי'לה, מצמערת,
 וחסר הכיני עוד,
 מרב תדרדך מאד!

חלינא פני יצרה,
 ושברי את-נאון יצרה,
 בכי עליו והתעני,
 קימי נא והשתני!

קימי מהרי ונהרי
 אל-אדני, והטהרי;
 כי עד-כה מפשעי
 לא-רחצת למשעי.

נבראתם, בני אדם,
בנפלאות אשר קדם,
מאפס נקראו
ומאין יבאו.

אונים ואפים
שת בהם, וידיים,
ועין לראות פעלו,
ותוך אכל וטעם-לו.

לכב בעל חכמה,
ונפח חן מרקמה,
וצר משחית אחריו,
ישב לו בתדריו.

השיא לבו בחטאו,
כי לחטא משיאו,
ולא הבין כבער,
כי עודנו נער.

איד נסבל אחי רמה,
איש נוצר מאדמה;
יצרו בתבל עבד,
ואחריתו עדי אבד!

יאתר עליהיו,
ויאהב פליפת-עיו,
ויחשק, נעור ורק,
אשה בנחל שורק.

ואם דמעך תזילי —
בוזאת נפשך תזילי;
בכנף עצתי תחסי,
דעי וראי מה-תעשי!

דרשתי רעיוני
להזכיתם בהגיוני:
העמירו אל-מלככם,
נכח אלני דרפכם!

הרבו בביתו שירה,
ונביא לפניו תשורה
מטוב הגיונינו,
לברך את-אלגינו;

באו שעריו בתודה,
תודה וזמרה חמודה,
ותשמחו-בו בפעלכם,
וישמח גמיהוא בכם!

נגידים לפניו אמלל,
ואם אמנע מהלל —
למה על-אדמתי
התיה אלני אותי?

תפן איש אדמה
בנפש תיה עצומה,
ושת בכח הנפשים
ארבעה תרשים.

מאתו נפרדות
 ארבע היסודות,
 וממנו נתכים
 חמשת המלכים.

לא יבין ולא ירגיש,
 וממקומו לא ימיש,
 ומשפתיו הברורים
 אין אמר ואין דברים.

טרם ידיחהו —
 במים ידיחהו,
 ונופתו האמלה
 היא לוסה בשמלה.

בעת סחר בנסעו,
 יעזב לאתר יגיעו,
 ויניח בלמאדו,
 ומאומה אין בידו.

העת שב להבל
 יגדהו מתבל,
 וידעיו יום שברון,
 נשאים את-הארון.

לכלעו פיהו פצה
 אכדון, והאיש יצא
 מרעה אל-רעה,
 ונסב הקרקעה.

נפתה! איד לא תזכר
 עון, אותך יעפר?
 ויום דין כל-מפעלך
 למועד שמור-לך!

איד תשמח, הנכר?
 סחר אתה בקבר,
 ותהיה לשאול סחר,
 ונהפכת לאיש אחר!

הלא תראה מות נברים
 קברום אנשים אחרים,
 הלא תביט בעין שכלך:
 המה עשים גם-לך?

זה עזרנו לא-שב,
 עד כמתים הוא נחשב,
 ויהיו אתו נשאים
 בקצה עמק-רפאים.

זרקה בו שיכתו,
 וזעו שמרי ביתו,
 ויקרב אליהפחתים,
 וחזתו לממתים.

והנהיבא עד סופו,
 וישחת את-נופו,
 ואת-רוחו ינביוהו,
 כי מלאך ירצבאות הוא:

יאכל עש ולא יחמול
בשרו, והגה אתמול
קם בגופתו באשן,
ועתה ירום ראשו.

למשלח עז ולמרמם
עזרי רגע וימס,
כל-ערקי ובשו,
ועצמי עששו.

עד שנים-עשר חדשים
נשפח מלב אנשים,
הוא רקב ויכל,
ושם האיש נכל.

אתמול בבכי זעקו
רעיו — ועתה ישחקו,
ויתמו ימי בכיתו —
והגה משתה בביתו!

ככה יקרה לנבזה
כל-ילוד אשה, ונזה
מתון כל-בני נשיה,
ואין קצה לגויה.

ורע על-כל-אלה,
יום לדין האל עלה,
ומלאכי משפט יחזה
מזה ומזה.

אתרי אתו קברו
עליו עפר צברו,
ואיש איש ירים קלות:
בלו אבנים גדלות!

רעים אשר תרדו
מאתו נפרדו,
והוא ישאר נננו
אליהסלע הלז.

יצא יום הקפדה
סתרדה לחרדה,
ועבים בשית ימיר,
והוא-ישב בשמיר.

הגויה תיקרה
בתבת חמר סגורה,
גל עפר שכבת,
והיה היא רכבת.

ויקצו המועזים,
המה התולעים,
אז יעלו באישוניו,
וינקרו את-עיניו.

לו יש אדם דבר
בעת שכבו בקבר,
יענה בללב נמס:
פגעתי את-סם!

<p>וְלָכֵן שָׁמַע, אִישׁ לִבָּב, וְכָל-אִישׁ בְּדַרְכּוֹ שׁוֹכֵב, לְשֶׁרֶת פְּנֵי-אֵל יָחַד, וְלִעֲבָדוֹ שָׁבַם אֶחָד:</p> <p>אִם-נָא תִדְרָשׁוּ לְשַׁכְּנוֹ, תִּשְׁבְּעוּ מִזֵּי עֲדָנָו, בְּהִיּוֹת מְשַׁרְשׁוֹת כָּלָם, הַעֲמִדוֹת עַל-תֵּלָם.</p> <p>אֲלֵיכֶם אֶקְרָא, אִישִׁים, יִתְדוּ כְּרֵאשִׁים כְּרֵשִׁים, לְעֵבֶד פְּנֵי אֵל קָדָם, כִּי-זֶה כָּל-הָאָדָם!</p>	<p>יִשְׁבַּע מִפְּרֵי יָדָיו, פְּרֵי מִגְדָּיו עַל-חֶסְדָּיו, וְבוֹ לְעַד יָקוּם בְּחָשׁוֹ, וַיָּשׁוּב עָמְלוֹ בְּרֵאשׁוֹ.</p> <p>לֹאֵת אוֹכֵיִת לְבִי, כְּלִיּוֹם רוּחִי בְּקִרְבִּי, כִּי יִדְעָתִי: לֹא יִתְּנֶה אַחֲרַי גְּפִלּוֹ.</p> <p>עֲמָה בִּינֵנו וְמָמִי, וְעֹזְבוֹ עֲרוֹת עֲלוּמִי, שָׁמְעוּ וְהִטּוּ אָזְנֵיכֶם, וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֲלֵיכֶם!</p>
--	--

רבי אלעזר בן יהודה

(מנרמזוא, נולד לערך ר"א תתק"כה, מת ר"א תתק"צח)

תַּחֲנוּן

יְיָ! מַעֲזֵן אִמָּה הֵייתָ לָנוּ, יְדֵךְ לֹא-תִקְצַרְהָ,
 אֲבוֹתֵינוּ סִפְרוּ-לָנוּ עֲנִיתָם בְּצוּם וְעֲצָרָה —
 זֶה כַּמָּה שָׁנִים מֵאַסְתָּנוּ, הֵיינו כְּאִשָּׁה מִצָּרָה,
 נִתְּנוּ לְשָׁבִי וְלִבְנָה וְלַחֲרִיבָה בְּיַד בְּנֵי-אָדָם וּבְצָרָה,
 זֶה מִתְּנוּלָל וְזֶה מִתְּעוּלָל וְזֶה שׁוֹלָל וְזֶה מִתְּחוּלָל וְזֶה מְעוּלָל לְבִצְרָה —
 לָמָּה יְיָ תַעֲמֵד בְּרַחֲוֹק תַּעֲלִים לַעֲתוֹת בְּצָרָה?

ו: וי! רמה ידך, הנקם בתזכחות לאמים
 בזמרים, חמקים נחלת חבלה, רמקים נגשים והלמים,
 יגיענו חמפים וטרפים וסוד מערימים,
 רדפים ומרדפים ומנדפים ומאימים,
 זה מכה וזה מדכא וזה מנפה בדרמים —
 למה לגצח תשכחנו תעזבנו לארץ זמים?

ו: וי! בצר פקדנך אנוחים ונוגים, גמונים מפרך,
 מתלהקים, נהגים, נאקים, ספקים יד על-יך;
 ידך היתה בנו לשכלון ולכשלון ברך,
 נפחו צוברי צרור: „איפה מתי יפית אורך?“
 זה שחץ וזה לחץ וזה לחץ וזה לחץ פלי-ארך —
 למה פרצת גדריה וארזה פל-עברי דרך?

ו: וי! חגנו, לך קוינו מיד עריץ לחלצנו,
 אכזר לא ירחם שלף תרבו מתערה להפיצנו,
 עליחוד שמך פל-היום הרננו: כהנינו בחורינו וקנינו וקצינינו,
 שרופה, קרועה, רמוסה ברגלים חמדת תורת חפצנו,
 מקדש הקדש חרב ובית קבוצנו,
 העל-אלה תתאפק, שמרנו וצלנו?
 עד-מתי תחריש ותחשה, ומתהומות מתי תעלנו ותקבצנו?
 צרות על-צרות הדביקנו עד-נפש להמציאנו,
 ראש ולענה רוינו, כוס-דעל שתינו ומצינו,
 קצנו בתינו מתרפת צר מנאצנו,
 זה מכר וזה חכר וזה עכר וזה אטר קרב קצנו —
 למה פניך תסתיר תשפח ענינו ולחצנו?

רבי יחיאל בן-יעקב

(מאזכר באשכנז, ד"א תתק"צה)

קינה לתשעה באב

בְּלַכְתִּי לְהַר חֲרֵב,	וְאִיבִיחֵם נִבְאוּ	אֲסִירִים בְּשִׁיר יִצְאוּ
וְהָרַץ צִיּוֹן חֲרֵב?	עַל אֲדַמַּת נֶגֶר,	אֵיךְ וְשִׁיר נִמְכַר
בְּלַכְתִּי לְהַר חֲרֵב;	מִתְהַלֵּךְ בְּתוֹכִי,	בְּרֹאשׁ עֵבֶר מִלְּפָי,
וְהָרַץ צִיּוֹן חֲרֵב.	וְהִדְר בַּת-צִיּוֹן,	וַיִּצֵא עֲלִיּוֹן
בְּלַכְתִּי לְהַר חֲרֵב;	וְרָאָה עֲנִי עַמִּי,	גֵּרֶשׁ עַם-חֲרָמִי,
וְהָרַץ צִיּוֹן חֲרֵב.	וְרָאָה כִּי-צָר־לִי,	שְׁמַע־יְיָ קוֹלִי
בְּלַכְתִּי לְהַר חֲרֵב;	אֶתִּי לְאָרֶץ צָבִי,	דוֹד אָמַר לְהִבְיֵא
וְהָרַץ צִיּוֹן חֲרֵב.	לִפְנֵי, כִּי-חָצַר —	תָּבֵא רַעַת צָר
בְּלַכְתִּי לְהַר חֲרֵב;	אֱלֹהֵי הֵם מוֹעֲדָיו,	הַשְּׁמִיעַ יַחֲדוּ
וְהָרַץ צִיּוֹן חֲרֵב.	עַל-אֱלֹהֵי בּוֹכֵיהָ,	יְרַדָּה פְּרִיָּה,
בְּלַכְתִּי לְהַר חֲרֵב;	צִוְנֵי אֵיזִם,	„וַיִּקְרָאתֶם בְּעֵצִים חַיִּים“
וְהָרַץ צִיּוֹן חֲרֵב.	חָדְלוּ כָל-קְרוֹבֵי,	קָרָאתִי לְמַאֲהָבֵי —
בְּלַכְתִּי לְהַר חֲרֵב,	בַּחֲמָה בָּרָה	זָכָה וּמְהֵרָה,
וְהָרַץ צִיּוֹן חֲרֵב.	„סַמְאֲתָהּ בְּשׂוֹלֵיהָ“ —	נָמוּ עֲלֶיהָ:
בְּלַכְתִּי לְהַר חֲרֵב,	רֵן לַיְלִי שְׁמוֹר	חֲלָף שִׁיר, וְתָמוֹר
וְהָרַץ צִיּוֹן חֲרֵב.	וַיַּעֲקֹה גְדֻלָּה —	בָּכָה בְּלִילָה
בְּלַכְתִּי לְהַר חֲרֵב;	וְלַחֲמֵי לְשַׁבַּע,	טוֹב רַקְמַת צָבַע,
וְהָרַץ צִיּוֹן חֲרֵב.	לְחֵם מִבְּקָשִׁים,	נְעָרִים וַיְשִׁישִׁים
בְּלַכְתִּי לְהַר חֲרֵב;	מוֹט עָלַי שָׁבַר,	וְהָ, כְּהִסְתִּי עֵבֶר,
וְהָרַץ צִיּוֹן חֲרֵב.	וַנִּשְׁקַד עַל פְּשָׁעֵי,	זָרוּ מִיַּדְעֵי
בְּלַכְתִּי לְהַר חֲרֵב;	בְּאֵשׁ תִּיּוֹקֵד תְּמִיד,	כַּפֹּר לִי הַעֲמִיד
וְהָרַץ צִיּוֹן חֲרֵב.	מִפְּרוֹם שְׁלַח-אֵשׁ,	יִזֵּם נֶאֱצָה נְמָאֵם,
בְּלַכְתִּי לְהַר חֲרֵב;	שִׁבְרָתִי סֵלָה,	לְעֹלֹת בְּמִסְלָה
וְהָרַץ צִיּוֹן חֲרֵב.	סֵלוֹ אֲבִירִי,	וַיִּבְעַרְהָ צוֹרְרֵי

בְּלַכְתִּי לְהַר חֶרֶב;	הָאֵל בְּהִתְהַלְּכִי,	מִצְלִיחַ דְּרָבִי
וְהַר צִיּוֹן חֶרֶב.	סָפְקוּ עָלַי יְרֻד,	כְּל־עֲבָרֵי דְרָדָה
בְּלַכְתִּי לְהַר חֶרֶב;	לְרֹאשׁ וְלֹא לְזָנָב,	נִמְצָאתִי כְעָנָב,
וְהַר צִיּוֹן חֶרֶב.	הַרְוֵנִי מִי־רֹאשׁ,	הִיוּ צָרִי לְרֹאשׁ,
בְּלַכְתִּי לְהַר חֶרֶב;	„אֵיכָה אֲשָׂא עִם“,	שׁוּחַ לְצִבְאֵי רַעִים:
וְהַר צִיּוֹן חֶרֶב!	הַעִיר הַתְּמוּדָה —	אֵיכָה בּוֹדְדָה
בְּלַכְתִּי לְהַר חֶרֶב;	זְרוּ מִמְּרֹמִים,	עֲלוֹת שְׁלֹשׁ פְּעָמִים
וְהַר צִיּוֹן חֶרֶב.	דְּרָכֵי־עִיר אֲבָלוּ	אֶרְחֹזֵת תְּרֹלוּ,
בְּלַכְתִּי לְהַר חֶרֶב;	כְּמַעֲט שְׁעַבְרָתִי,	פְּנֵי־אֵל גְּזַפְרָתִי
וְהַר צִיּוֹן חֶרֶב.	נִפְשִׁי לִי מְרָה,	שְׁלָם עֵת אֲזַכְרָה
בְּלַכְתִּי לְהַר חֶרֶב;	וְאֶת־אֵיבֵי לְהַרְף,	צָדֵק גַּם לְהַרְף
וְהַר צִיּוֹן חֶרֶב.	רְדְפוּנִי עֵינֵי,	צָדִיק הוּא אֲרֵנִי,
בְּלַכְתִּי לְהַר חֶרֶב;	פָּתַח תִּפְתַּח יְרֻד!“	קוֹל קוֹרֵא: „לְרֵבֵא
וְהַר צִיּוֹן חֶרֶב.	צִיּוֹן נַחֲרָשָׁה,	בְּיַדֶּיהָ פָּרָשָׁה
בְּלַכְתִּי לְהַר חֶרֶב;	בָּטַח לְשִׁבְתִּי,	רַבָּה, נַחֲסָבֵת
וְהַר צִיּוֹן חֶרֶב.	מִקְנָה גְדוּדָה,	גְּלַתָּה יְהוּדָה,
בְּלַכְתִּי לְהַר חֶרֶב;	וְאָרְצוּ לֹא לְחַמֵּד,	שָׁמוּ חֶסֶן לְעַמֵּד,
וְהַר צִיּוֹן חֶרֶב.	עַל־כָּל־מַחֲמָדָיו,	פָּרַשׁ צֶר יָרִיו
בְּלַכְתִּי לְהַר חֶרֶב;	וְגַפְנוּ הִסִּיעַ,	תִּקַּף מוֹשִׁיעַ
וְהַר צִיּוֹן חֶרֶב.	רַבּוּ אַבְרָיָה,	נִפְרָצוּ גְדָרֶיהָ,
בְּלַכְתִּי לְהַר חֶרֶב;	וְלֹא פָתְרוּ אֶהְבִּי,	יָם כֶּסֶה אֵיבֵי,
וְהַר צִיּוֹן חֶרֶב.	וְאָכַל לַיְהוּדִים,	בְּאֲזֵנֵי קוֹל־פְּתוּדִים,
בְּלַכְתִּי לְהַר חֶרֶב;	עַל־יֹשְׁבֵי גִבֵּי,	חַי גְּאוּלִּים שׁוֹב
וְהַר צִיּוֹן חֶרֶב.	רָצַח וְגַם יָרַשׁ,	גָּבַר וְהִחַל רֶשׁ,
בְּלַכְתִּי לְהַר חֶרֶב;	הִמְטִיר מִן לְאֹכַל,	וְהָ, כִּפְרֵי אֲשַׁבֵּל,
וְהַר צִיּוֹן חֶרֶב.	וְהָיִיתִי לְאֹכַל,	שְׁלֹטָה בִּי יִדְכַּל,
בְּלַכְתִּי לְהַר חֶרֶב;	בְּאֵימֹת נִפְלוּ,	אֲלוּפִים נִבְהִלוּ,
וְהַר צִיּוֹן חֶרֶב.	וְדָם נָמִי שִׁפְכוּ,	לְאֵיבִים נִהַפְכוּ,
בְּלַכְתִּי לְהַר חֶרֶב;	נִשְׂאוּ הַבְּחִירִים,	בְּרִנָּה, כְּעַל גְּשָׁרִים,
וְהַר צִיּוֹן חֶרֶב	אֵין־שְׁלוֹם וְטוֹבָה,	לְיִצְחָא וְלִבְאָ

בְּלִבִּי לְהַר חָרֵב;	מִסְלַע נוֹזְלִים,	יֵצְאוּ כְּנַחְלִים
וְהָרַץ צִיּוֹן חָרֵב.	וְשִׁמּוּעָה רָעָה,	כַּנְחַל דְּמָעָה,
בְּלִבִּי לְהַר חָרֵב;	וְשִׁמְלָה לֹא כְּלִתָּה,	עֵין לֹא-כִּתְּתָה,
וְהָרַץ צִיּוֹן חָרֵב.	וּכְבִּנְד עֲדִים,	וְנָהִי יְרוּדִים,
בְּלִבִּי לְהַר חָרֵב;	אֲיִמָּה כְּנִדְנִלָּת,	קְרוּאָה חֲכָצֶלֶת,
וְהָרַץ צִיּוֹן חָרֵב.	נִגְעָה עַד-נִפְשָׁה,	חָרֵב לְמוֹשָׁה
בְּלִבִּי לְהַר חָרֵב;	וְהָיָה לִי לְמִסְעָד,	כְּתוֹכִי צוּר נוֹעַד,
וְהָרַץ צִיּוֹן חָרֵב.	וְנִטַּשׁ נַחְלָתוֹ,	עֹבֵב אֶת-בֵּיתוֹ
בְּלִבִּי לְהַר חָרֵב;	וְנֹאֲלִי הָיִיתִי,	חֹזֵק נִקְרָאתִי,
נִדְלַתִּי חָרֵב!	וְחִסַּב תִּנְחַמְנִי,	תְּשׁוּב תַּעֲלֵנִי,

רבי שלמה בן-יוסף

(מאולן בצרפת, ד"א תתק"צו)

תזכורת

לְצַלְעוּ נִכּוֹן שִׁבְרִי,	נִפְשִׁי! בִּי מַה-תִּהְיֶה?
קְבוּרַת חֲמוּר יִקְבֵּר;	אֵךְ לְאֱלֹהִים דְּמִי
כַּחֲשׂוּ בּוֹ יַעֲגִהוּ,	עַתָּה צְבָאֵךְ עָלַי תִּבְלֵ,
וְחִשְׁבֵּם עִם-קִנְיָהוּ.	כִּי יִקְרְבוּ יְמֵי אֲבָלִי!
מֵאַיִן לָךְ בְּרוּם מַחֲסֵה,	שְׁבָעִים לְאַנּוּשׁ שְׁנַיִם,
רַע עָלַי הִמְעָשָׂה,	וְאִם בְּנִבּוּרַת שְׁמוֹנִים,
וְאִם בְּשִׂאוֹל תִּאֲלַם —	וְסָרִם יָבֵא יוֹמוֹ —
לֹא תִּיכַל לְהִתְעַלֵּם.	אִם-יִבְלַעְנוּ מִמְּקוֹמוֹ.

נְמוּשׁ גַּם בְּהִיכֹל
 וּמְתַלְעוֹת לְבִיא לוֹ;
 לְתוֹלְעִים יְהִי נִמְסָר,
 וְאָכְלוּ אֶת־הַבָּשָׂר.

רְשָׁעִים מִשָּׁל לְנִטְרִים
 בְּנִינִים, חֲבָרִים
 שְׁמֵרֵי גֵן פְּרֵי שִׂיחִים,
 הַעֲוִרִים וְהַפְּסָחִים.

בּוֹ שָׂר נִבְּאָה פְּאֵרוֹת
 תֵּאֲנִי הַכְּפָרוֹת,
 עוֹר נִשְׂאוּ אַחֲרָיו
 עַל חִלְקַת צֹאֲרָיו.

יִשְׁבוּ לַעֲמַ פְּרֵי שִׂיחַ,
 בָּם עוֹר וּפְסָח;
 וְאַחֲרֵי מְלֵא כְרִשְׁמוֹ,
 יִלְכוּ אִישׁ לְמַקְמוֹ.

יְרֵד הָאִשׁ רֵאשִׁיתוֹ
 אֶל־גִּנַּת הַבֵּיתוֹ;
 חֵד עַל־פְּרֵי בְכוּרִים,
 אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים.

וַיִּקְרָא: „מִי עוֹת?
 חֲרָה־לִי עַד־מוֹת!
 זְמַרְת פְּרֵי הַלְּוִיִּם
 הֲלֹא אַתֶּם הָאֲכָלִים!“

הֲלֹא זְדוּנָה, הֲלֹא הִלָּה,
 נִכְתָּב בְּשֵׁם־הַמְּלָךְ,
 בְּכוֹן לְפִי רִקְבוֹן
 אִשׁ וְצֹאָה מִהַשְּׁבוֹן.

בְּשׂוֹא יַעֲנֶה גַּם שִׁיחוֹת:
 „אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחוֹת,
 לִלְהָ אֶתִּי עֲזֹבָה,
 וּבִבְקָר הִיא שְׂבָה!“

בְּפֶשׁ בְּפֶשְׁעֵי עֲלְמוֹת
 הַחַטָּאת הִיא תְּמוֹת,
 וְהִגּוּ שֶׁב לְרִנְבָהוּ,
 רַמָּה אֶת־רַעְהוּ!“

הַסִּבָּת, גַּם מְלֵא אֲשָׁמָה,
 לְשׁוֹנָה תִּצְמִיד מְרָמָה,
 כִּי אֵין בְּדַרְי מִטָּה
 אָדָם, אֲשֶׁר לֹא־יִחַטָּא.

חַטָּא וּפֶשַׁע הַרְבִּיבִית,
 שְׁמִנְתָּ עֲבִית;
 שְׁבוֹדוֹנָה אֱהִי לְעִיִּים —
 לְמָה לִּי חַיִּים?

בְּרוּם וְצִרְתָּנִי גֵּאֲלִי,
 אֱלֹהִים אֲדַנִּי חִילִּי!
 וַיּוֹם חֲלוּפוֹת — בְּזִבְלָה
 הַטְּהוֹרָה תִּקְחִילָה.

קדוש דינם יחנה,
 פי מלאכיו יצוה,
 גמול השב והפרע;
 ליום איר יחשף רע.

ולכו אקרא: „קדשי,
 הצילה נפשי,
 ולך אשוב בתחנון,
 כי אתה אל-חנון!

אלה, משגבי,
 זאת אשוב אל-לבי;
 אשוב יום פני מותי,
 ומתודה חטאתי!“

מהרו, עובו מבאיש,
 אשר יעלה על לב-איש;
 ואיש מלב תהלתו
 ימזל בשר ערלתו.

סומא השיב בערמה:
 „לא-עשיתי מאומה;
 מגי פרי געלם, פי
 עור הלא אנכי!“

פסח הקשיב קשב,
 לכבו לא-כן יחשב:
 „הייתה נכה רגלים
 גמר בת-דבלים?“

חברם באשר אכלו,
 בנגליהם אשר-נבלו;
 שפטם באחד שקל,
 נצר תאנה יאכל.

נד הוא יפקד עליהם,
 פן יעשה להם;
 אמת ישפט יום מועד
 היודע ועד.

צור על-רע יתנחם,
 ומזדה ועוב ירחם;
 קרוב לשבי צלו,
 אשרי בל-חזכי לו!

רבי בנימן בן-אברהם

(ברומא, נולד לערך ד"א תתק"עה, מת לערך ה"א מ')

סליחות

1

„על-האמת והספנין הנגזרין על-הצבור“

אתוּתֵינוּ לֹא-רְאִינוּ וְאִין-יִדַע לְעִמּוֹת,
בְּגַד בּוֹגְדִים בְּגֵרוֹ, אִשׁ קִנְאָתָם לְחַמּוֹת,
גַּם כָּל-מַחְשַׁבְתָּם לְהַשְׁנִיָּה זְמַנִּין וְדַתּוֹת,
שָׁמוּ אוֹתָתָם אֲתוֹת.

דְּתִיבָם שְׁנוֹת וּמִשְׁתַּנּוֹת וּמִפְתָּדָם אָנוּ חַתִּים:
הַיּוֹסֵדָם יַחַד עָלַי, יַעֲרִימוּ סוּד וְחַרְתִּים;
וְאֵיזָה קִנְאָתְךָ וּגְבוּרַתְךָ, הַעִירוֹתָ רַבּוֹת עִתִּים,
בְּזֹרַע נְטוּיָה וּבְמַרְא גָּל וּבְאֲתוֹת וּבְמִפְתִּים?

זְכַר-זוֹאת: אוֹיֵב בְּכָל-מוֹצֵא וּמְבוֹא
חֲרָף בְּנִאָוָה וּבִזּוֹ עִם-קִדְשֶׁךָ לְהַלְעִיבוֹ;
טַעֵן: „אֵיזָה אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט? יָרִיב רִיבוֹ,
שְׁתֵּי אֲתָמִי אֱלֹהֵי בְּקַרְבוֹ!“

יוֹם יוֹם יִכְתְּבוּ עָמָל וְאֵלֵי יִתְמַרְמוּ,
בְּבוּדֵי מַעֲלֵי הַפְּשִׁיטוֹ וְאֶדָר שְׁלֵמוֹתֵי הַמִּירוֹ,
לְבַשְׁתֵּי תַרְדּוֹת מִפְתָּדָם, וְאִירָא פִּי-יֵאֱמָרוּ:
„הֲלֹא שְׁאַלְתֶּם עֲבָרֵי דְרָךְ וְאֲתָתָם לֹא תִגְבְּרוּ!“

מִתִּי תַעֲשֶׂה בְּרַדְפֵי מִשְׁפָּט, אֵילוֹת מְחֻלָּל,
נֶקֶם תִּלְבַּשׁ וּקְנָאָה תַעֲטֶה, נִזְרָם לְחַלְלֵ?
סִבֵּל עֲצָתָם וּמַחְשַׁבּוֹתָם, וּכְעֵלִילוֹתָם לְמוֹ עוֹלָל,
מִפֶּר אֲתוֹת בְּדִים וּקְסָמִים יְהוֹלָל!

עורר ישעיה לעמד, להצילו מיד משנאו,
 פריאמר איב יבלתי, ויתפאר בהתנשאו:
 „צורו איה, השם בקרב שם מזראו,
 אות, לבלתי הכות-אתו בלמצאו?”

קצים וזמנים עברו, ונפשי בלתי לתשועתה,
 ריבי למתי תריב ותפר בעם עברתי;
 שאון זרים תכניע במאז נוראות בעשותה,
 וייראו ישבי קצות מאותתיה.

תלביש בשת וכלמה בלבעלי מדני,
 בגדי-ישע ומעיל צדקה לעטף אמוני;
 נגשי ובשו, בעשותה עמי לנגד מוני
 אות, כי אעלה בית אדני.

נעמו חרפה וכלמה המגדילים עלי לחרפני,
 מדהבת נגש פי-תשבית ותשוב לרחמני;
 גאדרי, חשף ורוע קדשה באשר יחלתי,
 עשה-עמי אות למזכה ויראו שנאי ובשו,
 פי-אמה וי ערתי ונחמתיני!

2

„על-מחמטי שכבי”

אווה לי פי-גתי משה, אהלי קדר ונעמם,
 בין אריות ופריצי חיות החלקים מתלעותם,
 גאים, הקפאים על-שמריהם בתייהם ובמותם,
 השכבים על-ממות שן וסרחים על-ערשתם!

דחה הדחתי ואין הורש ביד עמי הארצות,
הייתי חרפת מִשָּׁל בְּגוֹיִם, שְׁמֹמֹת גַּחְרֻצוֹת,
וּמִשְׁמֵפֶד לְאַרְץ מִרְרָתִי בְּהִשְׁתַּפֵּד לְקַלּוֹן וּשְׁמֻצוֹת
אֲבִי-קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ בְּלַחֲצוֹת.

ואב ערבות שְׁדַרְנִי וְעוֹרֵר עָלַי חַיִּיתוֹ,
חֲצִיּוֹ וּמִשְׁתַּתִּיּוֹ דְרָכוֹת בְּאִפּוֹ וַחֲמָתוֹ,
סַגְף גְּבַלְתִּי בְּסָחֹב וְהִשְׁלַח, אֵד פִּגְרִי גְבַלְתוּ
כָּלֶם שְׁכָבוּ בְּכָבוֹד אִישׁ בְּבֵיתוֹ.

יִדְעֵנוּ יְיָ כִּי-צָדֵק מִשְׁפָּטֶיךָ עַל-אַמְתָּם,
כִּלְהָ בְּחִמָּה צָרְרִי עִמָּךְ וַיִּמְטוּ בְּחַטָּאתָם;
לְלַעַג וּקְלָם שְׁלַחוּ יָד לְסָחֵב בְּחֻצוֹתָם
הַנֶּאֱהָבִים וְהַנְּעִימִם בְּחַיִּיהֶם וּבְמֹתָם.

סְתִי תַחֲשֵׁף וְרוֹעַד לְבַקֵּשׁ שְׂאֵרֵי הַגְּדֻחָה,
גְּדַחֵי עִמָּךְ אֲשֶׁר הִדְחַתְּם בְּחַטָּאתָם וְאִין מְנוּחָה?
סְפוּ תִמּוֹ בְּיַד אִיבִיהֶם, גַּחֲשׁוּבוּ בְּצֹאן סִבְחָה,
וַתְּהִי גְבַלְתָּם בְּסוּחָה!

עֲצֻמוֹת מְלֹךְ-אֲדוֹם שָׁרְפוּ — הֲלֹא פָקַדְתָּ לְנִקְמוֹ,
פָּקַד עֲצֻמוֹת עֲבָדֶיךָ הַמוֹצֵאִים מִקְּבֻרוֹתָם יוֹם בְּיוֹמוֹ;
צַרְרִים הַצָּרִים הָשֵׁב פְּעָלֶם אֶל-חִיקֶם לְשִׁלְמוֹ,
לְכֵן פָּקַדְתָּ וּמִשְׁמִידֶם וַתֵּאבֵד כָּל-זִכְרָ לָמוֹ.

קוּמָה יְיָ בְּאַפְךָ, הַנֶּשֶׂא בְּעֲבָרוֹת צוּרְרֵי וְנֶאֱתָם,
רְנֵשׁ צְבָאָם תַּכְרִית, וַתִּמְחָה מִדוֹר אַחֵר שְׁמוֹתָם;
שֵׁם וּשְׂאֵרֵי תִמְן לְעִמָּךְ, וְעוֹד בְּחַיִּים חִיתָם
יָבוֹא שְׁלוֹם יִגְוָחוּ עַל-מִשְׁכָּבוֹתָם!

הן, וי! מה-תתן? אחרית וקלון ושפמון,
 בשטף מכה לשטף צרים מתי עמך יערימון;
 נפשות חסידה על-רב שלום ונעמון,
 יחיו מתיך נבלתי וקומון.

יפח וי בית גאים מתקוממים, המשחיתים
 מקמן ועד-גדול, טף ונשים, כל-עיר מתיים;
 נכרד שמו הנמל טבות ושפט אמתים,
 אשר לא-עוב חסדו את-התמים ואת-הפתיים.

חסידה הרבים זכר, ולא כמעשה השאל
 וולתה יעשה למחכה-לו — כי אין גאל;
 קנא ונקם, לשטף הן כבוד ונהגרת צר נואל,
 ויודע כי-אתה אלהים בישראל!

רבי מרדכי בן-שבת הארז

(בגון או באיטליה, לערך ד"א תת"ק — ה"א)

סליחה

מאנה הנחם נפשי על-חרבן מקדשי וצרות אשר עלי עברו,
 ודי ככה על-אנתי ותמיד עיני נגרו,
 חסילבי בקרבי ומעי חמרטרו,
 ראה וי כי-צר-לי!

רעות רבות וצרות על כראין אלי בקרבי
 מצאוני, ושאתי מנהמת לבי,
 נפונתי ונדכיתי, וי ענה כי
 ושדי הרע-לי.

הָפָא לְאָרֶץ חַיְתִי וּבְמַחְשָׁבִים הוֹשִׁיבֵנִי בְּרִיבּוֹ —
 וַיִּצְרֵי מִצְרֵי עוֹדְנִי בְּמַרְדּוֹ, בְּחֻשְׁבוֹ
 כִּי־לֹא יִי פֶעַל כְּלִי־זוֹת, וְהִתְבָּרַךְ בְּלִבּוֹ
 לֵאמֹר: שְׁלוֹם יִהְיֶה־לִּי!

כָּשָׁל בְּעוֹנֵי כַחַי וְלִבִּי סִחַרְתָּר וַיִּלְבֵּט,
 כִּי יִסַּר יִסְרֵנִי יְהוָה, וְאוֹתִי יוֹם יוֹם בְּקִצְחַח חֲבֵט,
 וְלֹא־שָׁבַתִּי עַד הַמָּכָה אֹתִי, הַבֵּיט
 יִמִּין וּרְאֵה וְאִין־לִי!

יָמִים סִקְדָּם חֲשַׁבְתִּי, עָנִי מִצְרִים אֲשֶׁר עָלִי נִמְנָה,
 וְלִקְחָ מֵאֹתִים וְעֲשֶׂה שָׁנָה זָכַר בְּרִיתוֹ וְאֹתִי מְנָה,
 וְשָׁמַע צַעֲקָתִי וְאֵלֵי סַר יִפְנֶה, וְעָנָה
 דוֹדִי וְאָמַר לִי.

בְּשֹׁנֶה הַנְּלִי בְּבָלָה וְנָלָה כְּבוֹדוֹ עֲסָדִי,
 וְלִפִּי מְלֹאת שְׁבָעִים שָׁנָה פִּקְדֵנִי צוּרֵי וּפְרִי,
 וְהִצִּיץ מִן־הַחֲרָפִים וַיַּעֲבֵר קוֹל הַדּוֹדִי
 דוֹפֵק: פִּתְחִי־לִי!

רַבַּת שְׁכֵנֶה־לָּהּ נִפְשִׁי בְּאֵהְלִי קָדַר וַיִּשְׁמַע־אֵלַיִם,
 רַד יוֹמֵי וּפְנֶה, וְחִשֶׁק אֹזְרִי וְנָסוּ הַצְּלָלִים,
 וְקָץ נְלוֹת נִסְתָּם, וְנִחַתְתָּם חֲזוּנִי, וַיִּי הַעֲלִים
 מִמֶּנִּי וְלֹא הִנִּיד לִי!

שְׁאַלְתִּי נְבִיאֵי וְחַוִּי, הַנְּבִיאִים בְּגִלְלִי:
 הַיִּדְעֶתֶם מַתִּי קִץ הַפְּלֹאוֹת, אֲשֶׁר אָמַר לְנֶאֱלִי?
 וַיַּעֲנֵנִי אֹתִי: לְמָה זֶה תִּשְׁאַל וְהוּא פְּלֹאִי? וְאִין סָנִיד לִי!
 רְזִי־לִי רְזִי־לִי אוֹי לִי!

בשתי וגם נקלמתי כִּי־אין דְּבַר־יְיָ בַּמִּתְּנָה,
 ואין מַעֲנֵה אֱלֹהִים, וְלֹא יוֹדַע עַד־מָה, ואין חֲזָה,
 נִאֲדָעָה כִּי מִהֲאֱלֹהִים הִיא לְיִסְרִי, בְּעָבוֹר זֶה
 עָשָׂה יְיָ לִי.

מַעַה לְבָבִי וּפְלִצוֹת בְּעַתְּתִנִּי וְהִיִּיתִי נִדְהָם,
 וְכַמְעַם נִסְיוֹ רַגְלִי רָאוֹת אִיבִי כִּי־יִגִּיעַ נִגְהָם,
 לוֹלִי אֱלֹהֵי אָבִי אֱלֹהֵי אֲבֹתָהֶם
 וַיִּפְחַד יִצְחָק הִנֵּה לִי.

יוֹם לְיוֹם הַשְּׁבִרְתִּי שְׁבִר אֲחֵרֵי שְׁבִר,
 וְכִלְיִתִּי בְּאֲרַבְעַת שְׁפָטִים אֲשֶׁר סָבְבוּנִי בְּכָל־עֵבֶר,
 וְאִיִּה הַשְּׁבִעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר־
 לִי וְאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־לִי?

הִיִּיתִי לְשֹׁבוֹר וּכְנָבֵר עָבְרוּ יְיָ, מִלֵּב יְנוּנִי
 וּמִן־הַעֲבֹדָה הַקָּשָׁה אֲשֶׁר עָבְדוּ־כִי מֵעַנִּי;
 צוּרִי, וְאֲחֵרֵי גְלוּתִי לְפָנֶיךָ, אֲדַנִּי
 אֱלֹהִים מִה־תִּתֶּן־לִי?

הִנֵּה זֹאת נְחֻמְתִּי בְּעַנְיִי וְאֲשֶׁר שְׁאַלְתִּי מִלְּפָנֶיךָ:
 גְּלוּתִי תִכַּפֵּר עַל־עוֹנוֹתַי, סְלִיחָה מֵצָא בְּדִינֶיךָ;
 אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ — וְאִם מֵצָאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ,
 הַמֶּלֶךְ, וְאִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב, תִּנְחַן לִי!

רְאוּהָ, כִּי־לֶךְ קוּיִתִּי וְנִגְדָה עֵינֵי תִדְמַע,
 וְכִי לֶךְ מִשְׁפָּט הַנְּאֻלָּה וְנִאֲלָנִי מִיָּד מִשָּׂא וּמִשְׁמַע;
 מִשְׁכְּנִי וְאֲחֵרֶיךָ אַרְוֶנָה, אֵךְ שְׁמַע
 בְּקִלִּי וְלֶךְ קַח־לִי!

מהר קומם שפלותי ותופיע אלי מלפני,
ראשי אזי תרים ותאיר גרי ותניח חשפי;
האינה עיני בישועתך ובאורך — כי
אשב בחשך יי אור לי!

*

עקרה

מפלטו אלי צורי, סתרי ומגני
וקרו ישעו, משגבי ביום צרלי ואוני,
השכמתי לחלות פניך מלך רב, ואני
אליך יי שועתי ובבקר.

בקר רחם תזכור חסד לאברהם, אב איתני,
אשר בחרת בו והאמין בך, ראש למאמיני,
זכר בריתו והושיעני מסמאתי, אדני
בקר תשמע קולי, בקר!

בקר דברת עמו ונסיתו לשלם-לו משכרת,
וקרות עמו הברית להיות לו למשמרת;
אהבתו ורציתו וקבלתו בקטרת
סמים בבקר בבקר.

בקר בזכבו האיר, כחפצת להראות צדקתו הנדלה,
ונסיתו בעשירי ותאמר לו: קחנא את-בגדך, ולא-תכלא,
על אחד ההרים, והעלהו שם לעלה,
את-הכבש האחד תעשה בבקר.

בקר יחד שמך ושמע לקלך והראה אהבתו,
ושש בכל-לב על-אמרתך לעשתו;
האהבה קלקלה השורה — ויקם בשמחתו,
וישכם אברהם בבקר.

בקר הכינו לְכֶבֶם לַעֲשׂוֹת רְצוֹנָה, אִיּוֹם,
הֵבֵן לָקַח עֲצִים וְהָאֵב לָקַח מֵאֲכֻלַּת, לְשַׁחַט בְּלִי פְדִיּוֹם;
קִרְאִים וְהַלְכִים לְתַמָּם — רָאוּ כְּכוּדָה בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי בְּהֵיט הַבְּקָר.

בקר אִזַּר בְּנֶבֶר תְּלַצְיוּ וְלַעֲקֹד בְּגוֹ קִדְם,
וַיִּקַּח הַמַּאֲכָלֶת לְשַׁחַטוֹ, וְלֹא חָשַׁב אָדָם,
וַיֹּאמֶר: הַיּוֹם אֶקְרִיב עֲלֵתִי וְאֶזְרַק בָּם—
זָכְחִי, וְלֹא־יִלֵּן לַבְּקָר.

בקר רַחֲמִידָה גִּבְמָרוּ עַל־בֵּן יְחִיד וְעַלְיוּ וְרַחֲוֹ,
וַיִּקְרָא אֱלֹהֵי מְלֹאָה יְיָ: אֶל־הַנֶּעַר יְדִים אֶל־יִשְׁלַחוּ,
כִּי בִיצְחָק יִקְרָא לָהּ זֶרַע, וְזָכְרוּ לְדַרְת הַנִּיחוּ
לְכֶם לְמַשְׁמֶרֶת עַד־הַבְּקָר.

בקר בְּשָׂרוֹ וַיִּשְׂרוּ וַיִּצְדָּקוּ יִלְיִן בְּעַד־עַם אֱלֹהֵי קָרֵב,
וַאֲפָרוּ תַמִּיד וַיִּרְאֶה לְפָנָיִךְ לְכַבֵּסֵם הָרֵב;
תַּנְתֵּן לָהֶם נַפְשָׁם בְּשִׂאֲלָתָם כִּי־לָהּ נִכְסָפָה, בְּעָרֵב
הִיא בָאָה וּבַבְּקָר.

בקר קוֹלֵם שָׁמַע וּתְכַפֵּר עוֹנוֹתֵיהֶם,
וְעַרְףָה תַפְלֹתָם תַחֲשָׁב בְּעַרְףָה קָרְבָנוֹתֵיהֶם;
וְזָרוֹן צִדְקַת אַבְוֹתֵיהֶם לָקַחוּ בְיָדָם וְכָאוּ, וְהֵם
הִבִּיאוּ אֱלֹהֵי עוֹד גִּדְבָה בַּבְּקָר בַּבְּקָר.

בקר תַפֵּן אֱלֹהֵינוּ וְרַחֲמִידָה עֲלֵינוּ וַיִּבְמָרוּ,
וּתְשַׁלִּיךְ בְּמַצְלוֹת יָם כְּלִי־חַטָּאתֵינוּ וְלֹא־יִזְכְּרוּ;
צוּ לְהַעֲבִיר עוֹנָנוּ מִלְּפָנֶיךָ, לֹא־יִשְׁאִרוּ
מִמֶּנּוּ עַד־בְּקָר.

רבי מאיר בְּרִיחִיאל

(מסולי, היא הלא בוכסן; לערך תת"ק — ה"א)

קִינָה

על-עשרה הרגי מלכות

ארְצוּ הַלְבָנוֹן, אֲדִירֵי הַתּוֹרָה,
 בְּעַלֵי תְרִיסִין בְּמִשְׁנֵה וּבְנִמְרָא,
 גְּבוּרֵי לַה, עֲמִלְיָה בְּטוֹתְזָה,
 דְּמָם נִשְׁפָּף וְנִשְׁתָּה גְבוּרָה —
 הִנֵּם קְדָשֵׁי הַרְגֵי מַלְכוּת עֲשָׂרָה.
 וְעַל-אֵלֶּה אָנִי בּוֹכֶיָה וְעֵינֵי נִגְרָה,
 זֹאת בְּזִכְרֵי אֲזַעֵק בְּמִרְהָ:
 חֲמִדַת יִשְׂרָאֵל, כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ, גֵּזֵר וְעֲטָרָה,
 סְהוּרֵי לֵב קְדוּשִׁים, מִתּוֹ בְּמִיתָה חֲמוּרָה!

יְהוּ נוֹרֵל מִי רֵאשׁוֹן לְחֶרֶב בְּרוּרָה;
 כְּנַפְל נוֹרֵל עַל רֶכֶן שְׁמֵעוֹן פֶּשֶׁם צִנְאָרוֹ וּבְקָה כְּנִגְנִרָה גִּזְרָה.
 לְרֶכֶן שְׁמֵעוֹן תּוֹר הַהֶגְמוֹן לְהֶרְנוּ בְּנִפְשׁ גִּזְרָה —
 מִצָּרַע אֲהָרֵן שָׂאֵל בְּבִקְשָׁה לְכַבּוֹת עַל בְּרִי-הַנְּבִיחָה;
 נִמְל רֵאשׁוֹ וּגְתָנּוּ עַל-אֲרַכְבּוֹתָיו, מְנִרָה הַטְּהִרָה,
 שָׁם עֵינָיו עַל-עֵינָיו וּפְיוֹ עַל-פְּיוֹ בְּאֲהָבָה גְמוּרָה,
 עֲנָה וְאָמַר: „פֶּה הַמִּתְנַבֵּר בַּתּוֹרָה
 פְּתָאָם נִקְנָסָה עָלָיו מִיתָה מִשְׁנֵה וְחֲמוּרָה!“
 צִוָּה לְהַפְשִׁים אֶת-רֵאשׁוֹ בְּתַעַר הַשְּׂכִיחָה,
 קִיָּם בְּעוֹרוֹ: אֲמָרוּ לְנִפְשָׁךְ שְׁחִי וְנַעֲבִרָה;
 רִשְׁעַת הַפֶּשֶׁם עַת הִגִּיעַ לְמָקוֹם תְּפִלִּין מִצֹּת בְּרָה,
 צָעַק צָעָקָה וְנִזְדַּעַע עוֹלָם וְאָרֶץ הַתְּפוּרָה.

מאחריו הביאו את רבי עקיבא, עקר הרים ומחנן זו בזו בסברה,
 וסרקו את-בשרו במסרק ברזל להשתברה,
 יצתה נשמתו „באחד!“ ובת-קול אמרה:
 אשׂרִיך, רבי עקיבא, גופך טהור בכל-מיני טהרה.

בן-בבא רבי יהודה אחריו הביאו בשברון לב ואוהרה,
 נהרג בן-שבעים שנה בידי ארוכה,
 יושב בתענית הנה, נקי וחסיד במלאכתו למטה.

רבי חנניא בן-מרדיון אחריו, מקהיל קהלות בציון שערה,
 יושב ודרש וספר תורה עמו — והקיפוהו בתבילי ומרה,
 את-האור הציתו בהם, וכרכוהו בספר תורה,
 ספוגין של צמר הניחו על-לבו שלא ימות מהרה.

חסיד רבי ישׂשב הספר הרגוהו עם עמרה,
 זרקוהו והשליכוהו לפלבים ולא-הקבר בקבורה,
 יצתה בת-קול עליו, שלא הניח פלום מתורת משה לשמרה.

ואחריו רבי חצפית ביום עברה —
 עוף הפרת גשרף בהבל פיו כבמדורה.

צדיק רבי אלעזר בן-שמוע באחרונה נהרג במדמרה,
 יום ערב שבת הנה, זמן קדוש, וְקדש וְקרא;
 חרב שלפו עליו ולא הניחוהו בתים לגמרה —
 יצתה נשמתו „בכרא אלהים“ יוצר וצר צורה.

כהנה וכהנה הוסיפו בני-עולה לענות בגערה,
 בסקילה, שרפה, הרג וחנק — מי יוכל לשערה?!
 נותרת ממנה יאכלו אריות שח פזורה,

חזה התנופה ושזק התרומה טרפו ארניה והכפירה.
 ייטיב יי ולא ייסיף עוד ליסרה,
 אמין ברבים בשלות חלק יעקב מושיעו בעת צרה;
 לצדק ימלך-מלך, יאמר: „שלמו ימי אבליך“, לאורו נסע ונלך!

רבי משה בן-נחמן

(נולד בניירונדא לערך ד"א תקנ"נה, בשנת ה"א כ"ז נסע לארץ ישראל, ומת שם לערך ה"א ל')

מאה בתים

שלחם לקרובו ורבו רבנו יונה

לי יועקו רעי ולי ישאלו:	ימים, אשר בנאון זמן צהלו,
אינם ואיפה הם? התדע שתקום?	ולקץ ומועד ממה נשאלו!
הגד: תשובו, ואם נתנו זמן	לנו לשזוב את אשר נולדו?
לנו לשזוב כל כלי חמדה וכל-	שמחה וששון, כל-יקר שללנו?
נעם וכל-תאנה לנפש תרעב	היו לימינו — ועפם נלו!
אין על-נרונינו רביד זהב ואין	כתר, אשר מנצרות הרנלו,
גם טבעתינו ברזון נפלו,	הורד צכי עדים והתנצלו,
הורד נאון הזדם ואין גור וציץ,	אף מתגרת שק כלי יתדלו.
טבין עפאים קול זמיר עגור וסוס	היו למשאות ויסתבלו,
רנלי צבאינו נבעות קפצו	אתמול, והיזם ברחוב בשלו,
ומחול עלמות תופפות לנו כקול	תנים, ואונינו בשיר בתלו;
נראה בנות החן — וכבנות יענה	היו בתולתינו ולא הוללו,
אף עת תקוננה — פלאים נגרו	קבות ובשלש דמעות בלו,
כזכר חברים, נעמו-לנו מאד,	אברו ולא גדע לאן הובלו;
אם-נגעשה לבות בשמיר — אחרי	הפרדם — חזק, ולא יוכלו,
אכן בלבנו — לתנחומים — כאב	אבדן ימי נער אשר אולו.
מתו עצמינו בחיתם, ואל	שכני קברים באמת נמשלו;

פי לא במקום נאמן אהלו,
 חבלי ירעותיו וגם נפלו,
 ובשו סעפיה ויתמללו,
 בלה, והלבבות בכר נוהלו;
 ימים — לעשקי הזמן נבהלו,
 ולעת בתינתם נמקים חלו,
 ישנא, ובכללות שארם חמלו,
 אבקת רבלתם אשר רכלו
 כם שערי דמעה ולא נגעו —
 אל רציון רוח והתהללו,
 התגללו ימים והתנפלו:
 צדקו, ומשפטם בקו בלכלו;
 לא פעלו דבר אכל נפעלו,
 בשוא, ופוד עיניו לה בחלו;
 לשחוק בה לחם ויתעללו,
 במעט, ובו הפחנות במלו;
 שמחו לפניך וגילה גלו,
 תחש ומכללים לה יגעלו,
 מרב לרפם געליהם בלו;
 חלבון בכסות לענה הרעלו,
 בהם, והמה סמך גשלו,
 אל-ילבשו סרין ואל-יתעללו!
 שיבה והשנים אשר הכפלו,
 שנים אשר בתאות געלו,
 סתרו ומצפניו ואונד גלו,
 אונם בערלתם והלב מלו.
 חכמו כאיתאאל ואם יסבלו,
 אישים, בגנבליהם אשר-גבלו,
 יתעקשו בהם ויתפתלו,
 יתערבו מעשיו ויתבוללו,

ילדות והשחרות לאט התגנבו,
 יפע יתרת אהלם, גם נתקו
 קומת בחורים, בארזים היתה,
 הגלת תהלת הגעורים, הגלתה
 ראים תמורות ותליפות ילדו
 יתנחמו אל-אחרית וליזם חלוקה,
 יועם זהב הודם וכתם תאדם
 אל אוצרות חשד ומטמנים ואל
 יכפו, ועמם עת ספור, כי נפתחו
 שמחו ללא דבר, והמתעצבים
 שמעו עצת נפש ידוע החלי,
 עתים מזמנות כהולדו לאיש —
 ילדות ועתותיו לאון נחשבו,
 ולשחרות תבוא זמן מרהיבך
 ערוד לה שלחן וידיו יעשו
 לחם כזבים באכלוד, ועוד
 ימים ירגנו ולשירו לה,
 תלבש לבוש רקמה ועדי תערה,
 ארח ברנליך עדי יתגנפו,
 להם גכעים טעסים רמון ויין
 תחשב להאמו והנחיל גחלה
 וידרך קשתם לחץ, לא יחמלו,
 איולי בעולמי לבד הכר ימי
 ימים אשר ידעו בזלת הזמן,
 ימים יביאוך חדריו לחזות
 ימים אשר יזדו באולתם, ואת-
 פי הגעורים לאנוש מוקש, ואם
 מצב ומשחית כם, בשחתם נתפשו
 אם ישרו לבות ואם יתמטו —
 דעות ברב יועץ, ורק במאנה

מעשים בלי מבחן הכי ישתבשו, או יתשבו ברך — והן קללו;
 אס-אמרו לכתב — והנה ימחקו, והיה כעופרת ובו צללו,
 להם אני-שום בלב ימים, והוא באם — והנה נשאו גואלו;
 ידמו להתחכם בסוד מקרים, ועת יהו כשפזרים, וזם הנערם
 נעמו זמניהם למלחמות, ואל נשים ביפנים בערים יכסלו;
 אל סבאי-יגן ואל הזוללים שחו, ומערך אנוש שפלו,
 כספם עצביהם ובוהבם יהי מכשול, ומי יתן והתנדדלו!
 רבים אשר נפלו ביד הנערות, לא ידעו נפשם עדי נחשלו;
 קוו ראות שיבה בראשיהם, והן מנצרת עליון פעשן בלו.
 מה-נצמה זקנה ליראי חטא, כמו מדות אשר רמו והתנדלו,
 אל-התשובה נשאו נפשם, ואם אזלי ואין עון ולא מעלו;
 צומות ומותיהם וברותם בטי ראשם ומשקם בבכי מהלו,
 יתפללו תמיד ויתודו, הכי עשו ידיהם חטא ולא נמחלו;
 יודו לאל תהוה, ובכשלים ביום רעה ברע מעלליהם תלו,
 ומהללים לשמו ולו ישתחוו ארץ ועיניהם למרום דלו;
 טובם בצדקת אל, ורעתם בעד נפשם ומידם פרי אכלו,
 לא-מצאו חטאת ושימו מרי בירתאנה בקשו והתעוללו;
 חיי בשרים יחפצו, פירי-דפו אל-מעלות רמות וכם עצלו,
 שמו תשווקתם לעת מנאלי הגוף — בבאו אל-שאול — נגאלו.
 עצה ותושיה לרב שנים, וכם מעשה בראשית נחלה ינחלו,
 זרת וקנים השחקים מדרה, הרים בפלסם וידעים שקלו,
 יגבה לבב שיבה במרפכה, ובו לראות כבוד עליון יראיו עלו.
 בינות שרפים מהלכים להם ותוד רצפה ואכגרי-אש, ולא אכלו,
 כנן ובפרדם מסבתם, ועם אלים ברגלי אהבה נדגלו,
 כמחו בעולם הנשמות, לחוות חביון וקרנים בהוד נאצלו,
 אל-גן ואל-טיבו כעדן ינהרו, כי פתרו אליו ויתחלחלו,
 משם להתעלות לעץ דעת, ובו התנבאו חזים ובו שכלו,
 משם לעץ חיים, לחיי מלאכי שרת אשר אל-צאליו צללו,
 כי שם יתנו שיר לאל עליון, ושם בכלל משרתיו לעבד נכללו,

נפשם בטוב תליו, למען ישבעו
 עוד אל-צרוז חיים להתעטר, ובו
 יתנשאו לשוב לגופתם ובה
 סתים, בגלותם לשם אל גשאו
 דלות ועל גלות וולת מצאו,
 ככלם בגגלם פעדי להם, ואם
 תמך אשוריהם במעגלם, ולא
 עשו רצון קנם, לדעתם יקרום
 מוציא אלי הרג בכור בגים, ואם
 שבר פרי בסגם לה, הצור, ולך
 לא-יקראו הרג למתי תרבה,
 אך יאמרו: „חיים בגמינו!“ בעת
 אלה מתים וךך ואלה חבלך,
 נאור, תמונתך בהקיץ ישבעו
 להם שחקים וילוצדק ושל
 יתחדשו גער, ונופם רמפשו
 יתעטרו כבוד ויכתרו בהוד,
 למאור פניהם תפרה תמה ולו
 עולם תחיה לעדי-עד, נבלעה
 מלה באוד-פניו מקור חיים, ובו
 כי אל גמלות הוא, ועל רעות וטוב
 עולם יחדש עוד, ונגלו כמוד
 וביה אדני צור לעזלמים, לעד

משד כבוד שדי ותזכם מלו,
 כבוד ותפארת יפי כללו,
 בצור ובמחלות ויתגבלו.
 עבדת ובכבדת, ולא סבלו;
 וינחלו כבוד ביום היוגו,
 וראו אשר זדים ובגדים שלו,
 נסע לככם מן-גבול הגבלו,
 אסון במצותיו — ולא געצלו;
 יכפה ודמעתיו בגיל יגלו,
 יתילדו בגים ולא שכלו;
 לא-יספדו להם ויתאבלו,
 יתכוססו בדם ויתנאלו;
 לא-נפרדו ממה ולא-גבדלו —
 ופני שכינתך ויתקבלו!
 חיים, ומבטן שאול חוללו,
 מטללי אורת אשר יגלו,
 לא דממו אליו ולא פללו,
 בשו מאורי אור וגם אפלו.
 מות אשר בה פל-יצור תבלו,
 יתנהגו לעד ויתנהלו,
 נקם ושלם לו כעל גמלו;
 ספר שמי מרום והתקלקלו —
 ישתבחו מעשיו ויתהללו!

רבי משלם בן-שלמה דר-פיאיר

(חי בצרפת, ואולי בא שמה מספרד; בן דורו של רמ"ב)

התעה בדרכי האמונה

ולבין ערפל בחלום נגשו,
 וביצרים בפתחה פגשו,
 אין מענה — עמדו והתבששו!
 אישים אסירי דת ולא חפשו!
 עולם ומבית תענוג גרשו,
 לבות, אשר מן-הגמול נואשו!
 הכו מתי לכב ולא חפשו,
 בללבב אמונתם ויתלחשו,
 עד כיי-אמונות מאנוש יחלשו,
 בהם מומות מאמין נוקשו.
 שמים להטות מחשבתי חשו,
 דעות לכבי בו ויתקוששו.
 שם הזמן, כיי-הדברים קשו,
 נבי בתוכחות אהבה חרשו:
 נטעי אמונות לבד שרשו,
 חרב, במצפון דעתך לטשו,
 עלה מומות שכלך יכבשו,
 היום ועמודי עגגך משו,
 לכב ידיעות היסוד נטשו;
 כיי-שבושם דעות וישתבשו,
 אבדן מתי תקנה ונאנשו,
 סוד, רציני לבד רחשו!
 כיי-שחתו דרכם ולא-נגעשו?
 האל, אשר על-שם כבודו חשו?
 סודות כד-ימים ולא-פרשו!

אמרו, אשר סוד האמת דרשו
 ולבין ערפל בחלום התהלכו
 וראו אלהים דברו עלי, ואם
 עמדו עמדו, עבדים מאהבה,
 אי שמרי מצוה, שכחי תאות
 נפתים לתזחלת משוכה — החיו
 ספת מבוכה הפתה נפשי, ובה
 הכו מתי לכב ואז יתמהו
 ומכתשים באל נכחות יאמרו,
 גם על-לשונם תוכחות מוסר, אשר
 חושו לעורתי, מתראמן, בעוד
 יצא דבר-חכמה, עדי יצרפו
 מראז נבנותי בנפשי תהלה
 אמנם הליצני מחכמים, ועל-
 «אם-באמונה תמכה ידך, ובה
 הרף, חכם-לב, פתלהט מן-קרות
 ומשל בריותך, ואשר על-ריותך
 סבל עצת-נפשך ושוב טרם פנות
 ונמוש דבר-מחקר, וכמה בעלי
 במחקר נשתמשו הידעים,
 אראה ומהם אבדה עצה ביום
 הסתר מומתך והרף, פותגל
 באת בתמוהו לב אל-בית המרי,
 או לבד נבהל למסת שחרי
 ידע לבדך: לזמן מנהג, אכל

גלגל יצירים על־מחוגה וְהִלֵּךְ,
 וְתִהְיֶינָה עֲלֵי־קוּ מִסְבוֹתָיו וְלֹא
 עוֹלָם כְּמִנְהֵנו, וְטוֹב צִפּוֹן אֵלַי
 זֹאת נִחַלַת עֲבָדֵי אֱלֹהֵינוּ, וְעַל־
 פֶּה דְבָרוֹ עָלֵי, וְכִמְעַט נִטְתָּה
 אָדָם לְמוֹכִיחִים, וְתוֹכַחֲתוֹ בְּפִי
 וּבְכוֹן לְקִיץ יָמִים מְלִיצֵי מִשְׁכּוֹ
 לְמִשְׁתַּרְי מוֹסֵר אֶכְרֵ, צִיר גֵּאֲמָן:
 הוֹכֵן בְּעֵדוֹן בֶּן מְקוֹם שֵׁם יִחְנוּ
 זֵיו הַשְּׂכִינָה הַנְּשָׁמוֹת יַעֲטוּ
 קוֹלֵי אֲלִיכֶם, בְּאֵבִים, וְתַחֲפֹשׁוּ
 בְּנוֹת תְּקוּנָה אֵלַי מֵתִים, אֲשֶׁר
 עָזְבוּ יְרֻשׁוֹת בְּעַמַּל אָדָם, וְעַל־
 הַיָּדְעִים מִה אַחֲרֵי הַמְּוֹתָהּ,
 אֲמָרוּ שְׁלוֹם מֵתִים לְיָרֵד בְּבִכְוֵי,

*

שיר אהבה

(שליח לאחד מידידיו)

עֲלָמוֹת הֵן וְעֵינֵיהֶם צְבוּעִים,
 וְאִם יוֹנִים אֲשֶׁר קָעַב יְעוֹפּוֹן,
 יִנְיַעוֹן רֹאשׁ וְיִטּוּ צְוָאֲרֵיהֶן,
 יִשׁוּטוּן בֵּין רְקִיעִים עַל־עֲרֶנֶת,
 בְּהַתְּלַבֵּשׁ אֲדָמָה צִיץ וְרִקְנָק,
 לַעֲתָ קְוָאתָ, בְּקוֹם רוּחַ גְּדִיבָה
 בְּהַתְּהַלֵּךְ עֲגֻנֵינוּ לְאִטָּם,
 נְשִׁיקוֹת שְׁלַחֲוֹלָנוּ תְּשׁוּקוֹת
 גֵּהַג וְלֶה, צְבִי־חוֹן. יַעֲלֵת־חוֹן
 קַצִּיעוֹת כָּל־בְּגָדֵינוּ, וּבְבִרְדֵּי
 וְעַנְפֵי הַחֲדָם לָנוּ שִׁבְבָה,

וְאִם יוֹנִים אֲשֶׁר מִבֵּין סְלָעִים?
 וְכִנְפֵיהֶם דְּמוֹת רִקְמַת צְבָעִים?
 וְצוּ לָצוּ וְיִשׁוּטוּן בֵּין רְקִיעִים,
 בְּהַצִּיץ מִתְּרַפִּיָּהוּן וְרָעִים,
 בְּהַתְּנוּצֵץ סְמֵדֵר בְּנִטְעִים;
 וְהַנָּשִׂים וְהַשְּׁלֵג מְנוּעִים,
 כְּאֵילִים אֲשֶׁר סְרוּץ יִגְעִים,
 בְּיַד צִיר גֵּאֲמָן יִקַּר וְנָעִים —
 לְאֵהֲלִים בְּתוֹךְ גְּנוֹת תְּקוּעִים,
 וּבְכַרְכֶּם תִּלְמִינוּ וְרוּעִים,
 וְקִלְעֵי הַיָּרֵד לָנוּ קִלְעִים;

וידדי, מה־לך לדביר וארמון, מקום תורה, מקום בעלי אספות
 ומה־בצע לשולמית בעמית, משוקים הם בעמקה של־הלכה,
 מלא ימים, ואין לבו ועינו, ולא־יבית בקשרי עדינה,
 ולא־תפש בידו בענקות, כרוב ממשה, גולתני עגילי
 ולא־אזכיר יגון חבלי אהבי, ומחלתי — ויש מחל לאנסו,
 אהה חשק, אשר ימחל ידירות, במספד טחשוקים נחמוני —
 וזכרו הברית מתוך דאגה, מתוקה־לי ידירות מתחלה,
 ומצאתי בחשקים אש תשוקה, אכל חכמי אהבים אמרים, כי
 וישקים בין אהובים ריב ומדון, אני האיש שכחוני אהובי,
 צבי־החן, תהלתך אנגן — עשויים לך, גביר, חשן ואפוד,
 אני מך־הידדים לא־יודעתם, לכנזרי ישירון שיר עלמות:
 לבית מדות וחלונות קרעים, ומדרשים לְכ־חֶכְמָה קבועים,
 ולזמנים בהגדות שקועים? אשר חשק בדבר־י שעשועים,
 לעינים אשר בפוד קרעים, ולא־יראה צעדזת על־זרעים,
 ולא־שלח ימינו בקמיעים? בפה חלק ועינים צנועים,
 ומחלתי לך אתן נגעים, בלב נכזה ועינים דמועים.
 וישפח אהבת גער לרעים! כנגוע ינחם מנגועים,
 ומתוך הבכי מופתים ידעים. עדי גודע למי היו פצעים,
 וראיתי אשר לראות שבעים — אסיר חשק יכפה על־פ־שעים,
 ומתיק סוד ונפניע לפשעים. ולא־נעשה ללב חשקי קרעים. —
 ומתיק קול חלילנו וינגעים, וכל־פחי זהבינו רקיעים;
 וכמה לעבדתך רצועים! עלמות הן ועיניהם צבועים!

*

מיטב השיר כנבו

שאלוני: חכם־לכב, ומי זה וישיר אל־מתי הדור בכבוד —
 אני הוא המשורר המשקר!
 אני הוא המשורר המשקר!
 אני הוא המשורר המשקר!

*

המצבה

בְּעֵבְרֵי עַל־מְקוֹמֵי קְבֻרוֹת שְׁכֵנֵי, וְהִנֵּה מַצְבּוֹת רַבִּים לְפָנַי,
 וְשֵׁם קָבֵר מְצִינֵי דִין וְעֹנֵשׁ, וּמַצְבָּה אֲשֶׁר שָׁנָא אֲדֹנָי,
 וְשֵׁם קָבֵר וְהוּא קֹדֶשׁ מְקַדֵּשׁ, וְלֹזֶה קָרָאִים קְדוֹשׁ בְּאֹזְנֵי,
 וְעֲלִיו רָאִתָּה עֵינֵי כַּמְרָאָה עַנְן כְּבוֹד אֲשֶׁר נִרְאָה בְּסִינֵי!

רבי שם טוב בן-יוסף פלקירה

(חי לפי ההשערה בספר, לערך ה'א — ה'א ג')

לשמחה מה-זה עשה

הַיְשָׁמַח תִּיהְיוּדֵי הָאֲמֻלָּל?
 וְאִם הַיּוֹם יִהְיֶה עֲשָׂרוֹ כְּחוֹל יָם —
 וּמַה־יִּצְדַּק יְלוּד יַעֲקֹב וְיִזְכֶּה,
 וְאֵיךְ יָרִים לְרֹאשׁוֹ יִשְׂרָאֵל,
 וְחִלְקוֹ בֵּין בְּנֵי אָדָם מְקַלָּל!
 בְּעוֹד אֵיבּוֹ וְדִינָהּ וּפְלֵל?
 וְהִנֵּה הוּא בְּדָם מְבוֹת מְנוֹלָל?
 תִּקְדֵּשׁ אֶת־שְׁמֶךָ הַמְּחַלָּל!
 עֲמֵךְ הוֹשֵׁעַ, אֲשֶׁר אֲנִי

*

חזק-לב

אִם אֵיךְ כְּמוֹ־סֶלַע — כְּמוֹ פְּטִישׁ אֲנִי,
 וְאֲנִי כְּמֵים — אִם־תִּלְאָה רִשְׁף;
 לְבִי בְּבוֹאָה יַחֲזֹק, כִּי הוּא כְּמוֹ־
 סֶהַר, מְאֹרוֹ יַחֲזֹק בְּנִשְׁפִי.

רבי נחום

(חי לפי ההשערה בנב ספרד או בפאס; לפני שנת ה"א ס')

מאורות

1

אָרַח מַעֲצָבִי,	הִסְתִּיּוֹ אָרַח —
פָּרַח גִּיל לְכָבִי.	עַץ פְּרִי פָּרַח —
יַחְדּוֹ הַנְּנָדִים,	נִתְּנוּ רֵיחַ
פָּרַדְס הַמְּנָדִים,	צִץ וְצַמֵּחַ
בָּהֶם לֵב יְדִידִים —	שֵׁשׁ וְשֹׁמֵחַ
פָּרַח מְכַלּוֹבִי,	שׁוּב, צָבִי מִדָּת,
יִינִי עִם־תְּלָבִי!	בֹּא, שְׂתֵה רֶקַח
זִים תְּלַפּוּ עֲרֻנּוֹת,	חֲלַפּוּ תּוֹנּוֹת
פָּרַקְמוֹת אָרְנוֹת,	בְּהַדְס סוּנּוֹת,
נָסוּ הַדְּאָנוֹת;	מְבַלִּי פּוֹנּוֹת
נִמְפּוֹת מִזֶּר סְבִיבִי,	מְנַדְלוֹת מְרַקַח
דָּלְיוֹ עַל־מִסְבִּי.	הַאָּנוּז — פָּרַח
נָמוּ בֵּין צִלְלִים,	וַעֲצֵי הַמְּדָה
מִיָּמִין אֲהֵלִים,	מִשְׁמַמַּל קִנְדָה,
וּכְמַעֲשֵׂה גִלְלִים,	כּוֹס בְּעֵין פְּמָדָה
מְסוּדָה מְרַבִּיבִי —	יִין בְּעֵין אֲקִדָּה
הַסְּמוֹן בְּתִבִי.	רִישׁ וְאוֹן אֲשַׁכַּח
רְעָה בֵּין עֲפָרִים,	מִה־לְדוֹד, הִנֵּה
לְשֹׁכֵן בֵּין יַעֲרִים?	לְעוֹב קִרְיָה,
תַּעֲטֹף לְךָ בְּשִׁירִים,	בֹּא לְחִיק רְעָה,
לִי גַר מַעֲרָבִי,	הַעֲלֵה, דוֹד צַת,
יָנֵה אִזֵּר שְׂכִיבִי!	בְּךָ, כְּרוֹב מִמְּשַׁח,

בְּיָעוֹד מֵעַם הַעֲזָרִי, נִאֲוָה, בְּעוֹ הַתְּאֲזָרִי,
גִּלְעָד עָלַי וְקָחִי צָרִי! אִם מִכָּאֵב לֵב תִּצְרִי,

נִחְלָה וּמִי יִגוֹן, אֲשֶׁר נִחְלָה וּמִי יִגוֹן, אֲשֶׁר
רוּחַ אֱלֹהִים יַעֲבֹר רוּחַ אֱלֹהִים יַעֲבֹר
אֶל־תְּאֲמַר שִׁיָּהּ בְּאֵר, אֶל־תְּאֲמַר שִׁיָּהּ בְּאֵר,
מִה־לֶּךָ בְּדוֹדָה תִּפְצְרִי, מִה־לֶּךָ בְּדוֹדָה תִּפְצְרִי,
מִתּוֹךְ גּוֹיֹת הָאָרֶץ מִתּוֹךְ גּוֹיֹת הָאָרֶץ

יִסְסוּנִי וְשֵׁם בְּיָם שְׂבִיל, חֶסֶן אֲבִיר, הַמְחַרֵּיב
בֵּין עַבְדֵי צֶלֶם אֱלִיל; לֵב הַצְּבִיחַ הָאֲדִיב
אֲתִי, וְלֹא יִחְלָה לְחִיל לֹא יַעֲצֵב עֵת יַעֲצִיב
אִיךָ רָדַפְנִי בְּחַרְרִי, לִבִּי; יָדִיד בָּא בְּחַרְרִי,
אוֹכֵל לְסֹבַח עַל־מְרִי! כִּי בְּאֲשֶׁר יוֹכֵל מְרִיא

עַל־בְּלִתָּךְ עוֹד אֲבַטְחָה, וְאֲנִי בְךָ אֲבַטְחָה, וְלֹא
כְבוֹד, וְיָדָךְ טַפְחָה הָאֵל אֲשֶׁר אֶרְץ מְלֵא
זֶה אִם, בְּדַתְךָ תִּשְׁמַחְתָּה! גְּבֻלֵי שְׁחָקִים — תַּעֲלוּ
תֹאֵר — בְּגִלְעָד הַעֲזָרִי, שְׁלַחָה צָרִי וַיִּפֶּה פְרִי
לְהִיזוֹת לְמַגְדֵּל, עֲזָרִי! לַעֲזוֹר בְּעַת צָר צוֹרְרִי,

וּכְצַעֲקַתְךָ אֶעֱנֶה, מִצִּיץ בְּעַד חֶרֶף אֲנִי,
צִיּוֹן עָלַי אֶל־מִשְׁכְּנִי קוֹמִי, צְאִי מִבֵּית עֲנִי,
אֲזוּ גַעֲנָה כָּל־גַעֲנָה; עֲפֹר, בְּתַחֲנִתוֹ חֲנִי —
מִ הַגְּדֹד, הַתְּעוֹרְרִי, הַשְּׂכָבָה תַחַת בְּרִי—
וְלִסּוֹב אֲדַנִּי נְהַרְרִי! לַעֲלוֹת לְהַר־אֵל מְהֵרָה,

*

גאָלד

גָּרָד וּכְרֶכֶם צִין בְּגָנִי, קָמְשׁוֹן יַמֶּל וְקַמֶּל,
וְעָלֵי יִבְלֵי גַחְלִים הַהֲדַם הַנֶּחֶץ וְנִמְל.

חֲלָפוֹ סוֹת אֶלְמָנוּתָם כָּל-עֲצֵי-עֵדֶן וְצִצּוֹ,
מִהֲדַר זֵיו מִחֲלֻצוֹתָם עֲלוּזוֹ דוֹדִים וְעֲלֻצּוֹ,
תֵּר וְסִיס עַל-מִשְׁמְרוֹתָם פָּעָרוֹ פִּיהֶם וּפָצוֹ;
שָׁם יִתְּנוּ עוֹ לִקְנִי, זֶה בְּמִצְהָל, זֶה בְּצִלְצֵל,
עַל-עֲרָבִים בֵּין צִלְלִים צַפְצָפוֹ שִׁירִים וּמְהַלֵּל.

וְעֲרוּגַת הַיְדֻדִים מַעֲמָה הַזּוֹד סוֹת מְאָדָּם,
עַל-סְעִיף רַמּוֹן רִידִים שֵׁשׁ וּכְד לְבָן אֲדָמָדָם,
בּוֹ וְגִילּוֹן אִזּוֹ יְדִידִים יַעֲלֹדְבוּ עַר וְגִרְדָּם;
בְּעֻלוֹת רוּחַ צְפוּנֵי תְּבַשְׁמִים יְגִלּוּ-טַל,
טַל לְהַרְגִיעַ עֲטָלִים, טַל יִשְׂבַּח רִישׁ וְעַמֶּל.

מִפְּאֵת מִזְרַח לְעֵינֵי בָּא מְאוֹר שֶׁמֶשׁוֹ וְזֶרַח,
מִעֲצֵי-עֵדֶן בְּגָנִי צִין שְׁתִּיל רַעְגֵנוֹ בְּאִזְרַת,
אֲשֶׁמְעָה קְרֵא בְּאִזְנֵי: צִין לִישֵׁי צִין וּפְרַח!
אֲהַבִּי רְאֵה בְּעֵנֵי — עַל-מְעוֹזוֹ חָם וְחַמֶּל,
בָּא דְרוֹר וְזָמֵן גְּאוּלִּים אֶל-אֲסִיר תִּקְוָה — וְגִנְאֵל!

רבי אברהם גרמנזס

(באשכנז או בצרפת, לפני שנת ה'יא ס')

סליחה

לעיים ולחרישה,	אבן הראשה
מגוד ראש בלאמים.	ונחלי מורשה
נדוה ונדאב,	בקרבי לב נכאב,
והיינו ביתומים.	נשארגו כאין אב,
בשושנים סונה,	רפה ועגנה,
מסורה ביד-קמים;	עמה היא נונה,
קריה נאמנה,	היתה באלמנה
נמפרו בלא דמים;	וורע מי מנה
צלחה למלוכה,	מעגנה ורפה
זה בפה ימים!	מעניתה ארקה
ללעג ולליזה,	בית יעקב לבוה,
למסעי כרמים;	והעיר העליזה
ביד בגיעולה,	רוייה תרעלה
וכקטרת סמים;	הרצויה כעלה
תורת אבי ונות,	מאסה לוגות
לילות וימים!	ולא-מצאה מנות
מסוד יהי צביון,	נורא, אל עליון,
שנת שלומים;	להשיב לריב ציון
מענה אלהי קדם,	חדש ימינו בקדם,
וכשלג בתמים;	ולבן פאמר אדם
ובקיום תורתך,	תזקנו ביראתך
אל מלא רחמים!	ופקדנו בישועתך

רבי אברהם בן-שמואל

(מקום מגורו לא נודע; חי לערך ד"א תתק"ס — ה"א ס')

סליחה

אל-מי מנאלי דם אצעק — וידי שפכי דמי?
בתנתי לבות משנאים — ואין שגא אתי כלבבי,
רבים פצעי אויבים ומכותם — ואין מכה ופצע פנפשי,
הדיחוני משחיתים לחבל — ואין מסית ומדיח פעיני,
מנחל אל-נחל התהלכתי — ולא שרפתני אש כחם תאנותי,
בפחים נלכדתי ובמצדות — ולא לכדני מוקש פלשוני,
נשכוני נחש ועקרב — ואין נשך בשרי בשוני,
שרים על-קל דפוני — ואין רדף אתי ברנלי,
מכאבי עצמו ואמצו ממני — ואין מקאזב פמריי,
וירבו מדוי לבבי — ועוני יתר מבלם.
אל-מי אצעק ועל-מי? ומחריבי ממני יצאו!
לא-מצאתי לי טוב פי אם-לבוא בסתר רחמיך;
רחמיך הפלה על-לב נדהמים,
אל מלך ישב על-כסא רחמים!

רבי דויד הכהן

(מקום מגורו לא נודע; חי לערך ד"א תתק"ס — ה"א ס')

רשות לברכו

השתחוי וברכי לפני צור מעוני,
ותהללי וברכי נפשי את-אדני!

דלו מאד שפתי מדי מהלליו,
לא-ירב ספר שנותי ממספר תליו,

ספר הוד פֶּעֲלִיו; ממסד רעיוני, לדרש את-אדני!	אינדבי ברב ימותי אמנם ברן ובכבי, צור שחרי, ותלכי
---	--

גיד רעיוני, ותהלך לשוני, סגורים בעיני, אל-אחרי תבוני, דעה את-אדני.	ובעת תהום ארתי ובחונג שמי שבתי מלהמי שלחיו מתהפכים בהפפי בל-אמצאה — בערכי —
--	---

ישינו כבודו, מהביט בהודו, יתברך בידו; ארבה-לו רנני? אודה את-אדני.	יעמד ורדפים לא כי יחשיך בהלו כל-הוד וכל-יקר לו, מי הוא אני ומי, כי אחשך, הכי בחשבי
---	--

כי לו הגדלה, ואהיה למלה, עלי צור גאלה; על חקי אמוני באהבת אדני.	דומם אני מתנה כי אחריש מקנה — אוהיל עדי יציה אתפארה במשכי עם-על שבי, בתמכי
---	--

ברכו אל, ולשמו כל-עצם לעצמו, איש לו ממקומו, שיחי תחנוני, נפשי את-אדני, [ברכו את-אדני המברך.]	כל-מחנות ברובי הודו בסוד אהובי, נורא בכל-סביבי השתחויו, בשפפי ומשרתי, בברכי
---	---

רבי מאיר בן ברדיה

(מרוטנבורג, נולד לערך ר"א תתק"עה, ונתפס ומת במגדל אנושיהיים ה"א נ"ג)

קינה

על שרפת ספרי התורה בשנת ה"א י"ד

שאלו, שרפה באש, לשלום אבליך, המתאווים שכן בחצר זבליך,
השאפים על-עפר-ארץ ותפאכים, המשתוממים עלי מוקד גויליך,
הלכים חשכים ואין נגה, וקוים לאור יומם, עליהם אשר יורח ועליך;
ושלום אנוש נאנח, בכה בלב גשבר, תמיד מקונן עלי צירי תכליך,
ויתאונן פתנים וקנות יענה, ויקרא מספד מר בגלליך!
איכה נתונה באש אכלה תאכל באש, ולא נכוו זדים בגלליך?
עד-אן, עדינה, תהי שכנה ברב השקט, ופני פרחי הלא כסו חרליך?
תשבי ברב נאווה לשפט בני אל בכלי- המשפטים ותביא בפלליך,
עוד תגזרי לשרף דת-אש וחקים — ול- כן אשרי שישלם-לך גמולך! —
צורי בלפיד ואש הלב-עבור זה נת- גך, כי באחרית תלהט אש בשולך?
סיני, העל-פן בך בחר אלהים ימ- אם בגדלים וורח בגבולך,
להחית למזפת לדת כי-תתמעט ותי- רד מכבודה? והן אמשל משלך?
משל למלך אשר בכה למשתה בנו, צפה אשר יגוע, פן את בגלליך!
תחת מעיל תתפס, סיני, לבושך בשק, תעטה לבוש אלמנות, תחליף שם-לך.
אזריד דמעות עדי יהיו כנחל וי- גיעו לקברות שני שרי אצילך,
משה, ואהרן בחר החר, ואשאל תוש- תורה תדשה בכן שרפו גליליך?
חדש שלישי ותקשר הרביעי להשר- חית תמדתך וכלי-פי כליליך?
בדע ללחות ועוד שנה באולתו- לשרף באש דת — הנה תשלום כפלך?
אתמה לנפשי ואיך יערב לחיני אכל, אתרי ראותי אשר אספו שלליך,
אל-תודך רחבה כנגחת, ושרפו שלל עליון אשר תמאסי לבוא קהליך!
לא-אדעה למצא דרך סלולה, הכי היו אבלות נתיב ישר מסלך.
ימתק בפי מדבש למסך במשקה דמ- עות, ולרגלי היות כבול ככליך;
יערב לעיני שאב מימי דמעי עדי כלו, לכל-מחזיק בכנף מעילך,
אך יחרכו בדרתם על-לחני, עבור כי נכמרו רחמי לגדד בעליך.

לקח צרור כספו, הלך בדרך למ־
 ואני כשכול וגלמוד נשארתי לבר
 מהם, בתרן בראש הר מגדליה.
 לא אשמעה עוד לקול שרים ושרות, עלי
 כי נתקו מיתרי תפי חליליך,
 אלבש ואתכם בשק, כי לי מאד יקרו,
 עצמו כחול ירביזן גפשות חליליך.
 אתמה מאד על-מאור היום אשר ירח אל-כל,
 אכל יחשך אלי ואליה.
 ועקי בקול מר לצור על-שברונה ועל-
 חליליך, ולו יזכר אהבת כלוליה;
 חגרי לבוש שק עלי ההבערה אשר
 יצאה לחלק וספתה את-תלוליה!
 כימי ענותך ונחמך צור, וישיב שבות
 שבטי ישרון וידיים את-שפליך;
 עוד תערי בערי שני, ותף תקחי,
 תלכי במחול וצהלי במחוליה;
 ירום לבכי בעת צורי לאור לך וי-
 גיה לחשכה ויאירו אפליך!

רבי אברהם בן יצחק

(נקרא על שם עיר מולדתו בררשי, נולד לפני ר"א תת"קצ, חי בפירסיניא, ומת לערך ה"א ס')

קינות

1

על-מות רבי משלם

(דון בונפוס רונגט)

גדו לנפש גודדה מפחת	יומם, ולילה — גפלה בשחת,
מפח למצוד תהלה, ממהמר	לשך, ומפחת לפח ברחת,
מפוקשים תנוס — וימים יפרשו רשות, עדי במוקשים בשחת,	
תדפק על-ידלת ומי יפתח, ונד	יגון בתוך קרבי תהי מבכרת?
כפה וחפניה בעמל גמלאו,	תיגע ולא-תמצא מלא כף נחת!
אמר לכבות להבות עצבי — ואז	רוח תלאות נשכה לפחת,
חילים בגורי רעיוני להטו,	תונה במורשי באש קדחת.
תחד כבדי בהמון שרים וסוד	שנעים, ועם-המונשלים נכתת;
איכה למשרתכם ממתים ולענו,	איה יד-קטב חיל שיאכם נצחת!
עלה ומבצר תלכדו — איה רוחכם	למחבלים הזמה ומשמתחת!

הַתְּמַהְמָהּ, כִּי רַפְאֵיכֶם יִחַנְטוּ
 מִה־לִּבְאֵשׁ קָדָה, וַיִּמְרָא לַצְּחִנָּה?
 הַתְּמַרְמְרוּ, הַשְּׁתַּרְרוּ, שְׁלֹטוּ בְיוֹם
 אֵיךְ יַעֲלֶה נַגַּף בַּחַלּוֹן, לַהֲקַת
 אֵיךְ נִסְחַפוּ מַחִים בַּשְּׂחַפָּת, וְרַב
 שְׁלִיט תַּוְּאֵגֵשׁ בַּחֵיל מִצַּעַר, וְלֵב
 אֵיךְ הִנְפְּלִים יִפְלוּ בַנְּפִלִים,
 אֵיךְ תֵּאֲמְרוּ, "עֲשׂוּ דָבָאוּ!" מוֹל עֲשׂוּבַת
 שְׁשֵׁי וְתַלְמֵי שָׁם בְּתַלְמֵי מַעֲבָה
 לֹא מִחַמַּת מוֹת מְנוּחָה מִצְאוּ
 וּמְחוּל בְּגֵי מְחוּל לַחֵיל הַפֶּדָה בְּחוּל
 דִּלְתַּת עֲלוּקָה סַבְּבָה עַל־צִיר מְתִי
 יִלְדֵי אֲדָמָה יִזְרְעוּ — אֵיךְ מוֹתָה
 הַזֵּי אִם מִשְׁבֻּלַת עֲפָרִים טַפְּחָה,
 אוֹיָה לֹאמַנְתַּ תִּכְבַּע אֲשֶׁר
 תִּבַּל בְּתַבְלִיתֶךָ תְּבִינּוּתִי, וַיִּמְהַר
 מִה־תִּלְכֵי בִלְט וַיִּמְהַר־תִּתְנַפְּרוּ?
 אִיָּה מְקוֹם מִפְּלֵט וְעִיר מִקְּלֵט, אֲשֶׁר
 מִכָּל־עֲבָרִים נֹאֲלִידִם תִּמְצָאִי —
 רוּחַ תְּלֹאוֹת תַּעֲבִירִי עַל־כַּנֵּף
 תִּסְפִּי נְקִים מִבְּלִי פֶשַׁע וְחַטָּא —
 וְאֲנִי הַלּוּם הַלְּמוֹת עֲמַלְךָ שֶׁרָרָה
 וַתִּחַשְׁבֵנִי בְּאֲשֶׁרָה לַעֲקָר
 נִקַּל בְּעֵינֶיךָ שֶׁדַּ וְחַמְס, עַד הָיִית
 סָגַן צְבִי נִנְעַל, וְשַׁחַת נִטְבְּלָה
 אֵיכָה נֹוֹיַת עִיר וְקַדִּישׁ מִדְּבִיר
 כָּלֵל יִנּוּגוּ כַּל־שַׁפְּת יִדְעִיו בְּשִׁיר,
 אֵיךְ בְּנֵהִי אֶקַח שְׁכָם אַחֵר עָלַי
 הַשָּׂר מִשְׁלֵם! מַעֲדָתְךָ כַּל־עָרִי
 קַרְיַתְךָ תִּשָּׁח בְּסוּר יִקְרַתְךָ,

קוֹמָה כְּתָמָר, יוֹם בְּבוֹר צִנְחַת:
 שְׁוֹא לְיִמְנָה כַּל־זִנֵּי מִרְקַחַת!
 סָנֹת וּבְרָקוּ בַקָּרֵב מִשְׁלַחַת!
 שְׁמָרִים, כְּחִנְרַת וְכַמְפַּחַת?
 יִתֵּר שְׂאֵת כְּשֵׂאֵת וְכַסְפַּחַת?
 אִמְרִין תִּיקַדַח מִשְׁבִּיב קַדְחַת?
 נוֹפֵת עֲנָקִים אֵיךְ בְּעִי נִמְלַחַת?
 כִּימָה מְקוֹם רַקֵּב וְסָם מִנְחַת?
 חֲמָר, וְאִינֵן נַחַת לְאֵלוּנֵי נַחַת;
 נַח וְמִנּוּחַ וְלֹא מִנְחַת;
 שׂוֹאָה יִנְקוֹת תִּיקוֹם כְּסַחַת.
 תִּבַּל, וּמִאִין קָרְאִים נִפְתַּחַת,
 מִגֵּל, וּבְבוֹר מוֹרָה, וְשַׁחַת רַחַת.
 יִכְפוּ — וְלֵב מַעֲלָלִים מִקְשַׁחַת!
 תִּינִיק, וְנוֹרִים רַבְתָּה מִכַּחַת!
 תִּנְאִי כְּשִׁלְטַת וְכַנְצַחַת?
 עֵינֵי מִשׁוּבְתֶךָ רְאוֹת נִפְקַחַת!
 תִּמְלִטִי יוֹם תִּבְרַחִי, רַצְחַת?
 כִּי אַתְּ בְּתַרְבֵּךְ כַּל־אֲנוּשׁ אֲכַחַת.
 רוּחוֹת, וְיִשְׁבִּי אִי וְאִי מִפְּחַת,
 מְתִי תִהְיֶי לַמַּעֲזָה סַלְחַת?
 עֵינֵי, וְלִכִּי מִתְמוּל נִנְחַת,
 בְּדִי, וְאַחַשְׁבֵּךְ בְּעִיר נִדְחַת;
 בְּכַבוֹד אֲדַגֵּךְ יִדְמִירִי שְׁלַחַת!
 צִנְה, בְּשִׁמְן תִּיקָר נִמְשַׁחַת!
 תִּנּוּד וְאַל־תְּרוּל וְקוּץ נִסְפַּחַת?
 וּבְכִי וְתַמְרוּרִים לְשִׁפָּה אַחַת,
 שְׁבִמָה, וְנִפְּן מִסְפְּרֵי סַרְחַת.
 סָר, יוֹם אֲרוּנְךָ יִדְוֵבֵל לַקַּחַת,
 עִירְךָ בְּיוֹם נִצְחָךָ נִסְחַת!

רוחי — ואם ארחק — לציון קברך מתנפלה תמיד ומשפחת.
 לבשי שממה, שה פזורה, על-ארי, הרחב בגשר, על-כפיר, קרחת!
 רב מאנה לאנה, מבלי תרן ומאין גם בים צלחת.
 דלים בצל מי יחסו, כיי-בשה גפן בערי מסכנות פרחת?
 גדו לשוע, בנדבות שומטה עינו, ועל-צוק שברכם משגחת,
 שבת צרור-כסף ומדהבה, אשר מלא כליכם מן, ובר אמתחת!
 שור האביל ולבב שרידיו מאביל, נפשו אביל רן בזבל פצחת;
 תבל בשחק מאונים חשבה, ומחשק שחק וגו זנחת,
 ומארה שם ספרי ידה בסוד חיות, ובין כנפי כרוב ארחת,
 לה מהלכים בין במתי תרשיש, ועל- נפי צרבות אהלה מתחת!

2

במות הנשיא רבי קלונימוס בן-רבי מאיר

אני גבר לכל-שבר, ושבר לכל-חלם חלום מרד ורפיון,
 אני מודע לכל-פגע ונגע, אני מראה לכל-מראה ודמיון,
 אני אח אל-נהי ואח, והאח מבצרת בלב כל-דל ואביון,
 אני — עיני וכליותי ומתני יספון חיש ויהדון בחזיון,
 אני כאב לכל-נכאב וכאם, לאם דרך מקום חרב וציון,
 אני — מחלה ונעה שם בגתי, ושם בני, אמת, מחלון וכליון!

רבי ידעיה הפניני בן-אב"ה

(בברוש, לערך ה"א ל' — ה"א ק')

העולם

ראשו אחוז בחכמי ההגדר	העולם ים ועף,
הקדם להיותו,	רב מצולה, רחב ידים,
ותכליתו לראות פנעם מתמיד,	והזמן נשר רעוע
לאור באור-פני-מלך.	בגוי עליו.

ובית מלונך אף-הוא
 יחשב להשבר?
 זה הים גדול
 אשר-אתה בקרבו:
 התתפאר עליו,
 גם-השתרר על-פרשיו ורכבו?
 צא-נא עמה והלחם בו!
 גם פיר-חג ותנוע
 מין תנואות גאונה,
 אשר יונה,
 מעסים רמני רוממה,
 שהטה רמוך,
 כמעט
 — כמעט נסוּתך אנה ואנה —
 תאבד כרנע במצלות מבהילות,
 ודמד מדם אין מבקש;
 מלך מתהום אל-תהום,
 נבויך בנבכי-ים —
 ואין-אמר השב!

רחב הנשר אמת-איש,
 ונב-אפסו המסגרות,
 ואמה, בן-אדם,
 — על-כרתך אמה חי —
 עבר עליו תמיד
 מיום היותך לאיש.
 בהפיטה קצר המסלול
 ואין-דרך לנמות ימין ושמאל —
 התתפאר ביד ושם?
 בהציצה אבהון ומנת לך חומה
 מימנה ומשמאלה —
 הנעמד לכה, התחוקנה ידיך?
 וכי תתהלל בחמדת קנן
 ורב עגון,
 אשר אספתו כורע חשפתו,
 אשר בקשתו בקשתך
 ותרד לרשתו ברשתך?
 מה-תעשה לזעף הים והמונו
 כי יתנעש ושפף ועבר,

*

הנפש המדברת מדברת

אמה הרפכה אנוש מראש
 סנויה שפלה, סכלה, שכולה, הצללת בתהמות נקמות ומארות,
 ורוח יקרה ידעת בינינו מה-טוב,
 אצולה סבבור, העלה היא למעלה והיתה למאורת.
 יי אלהי, בתבונת מלאכת מערכת תבנית יצרי גדלת מאד,
 גפלאים מעשיך בנפשי הידעת.

אתה עשית לנו את-הנפש הזאת,
 נגבת היכלי מלך, שכוננה באהלים,
 עליונה מתנוררת במורד, שושנת העמקים.
 אתה הקצית מקום לשבתה,
 מצע קצר בכסלי, חשך משחור תארו;
 פנית הבית,
 הכינות כסא לה — משפן עלטה בצלעי,
 ותעשה-לה רגבים ורקב, מחלקים בקו, מסגרת טפח סביב,
 ותכסה בחלאה וקדרות מצפים על-חרש,
 ומחמרה בחמר ובזפת.
 זאת כבודה בת-מלך פנימה
 תזכר וקר משפחתה ובית אביה, ולא-ידעה מי-הביאה הלם.
 בשננה רעיונה — בעז חביונה,
 ושננה מחשבה — במחצבה,
 לא יחרדוה העדר וכלה, וכפלה מענה פלי וקר;
 ובתתה על-לב,
 פי-שלחה ממנוחה לאף וחמה, לעבר את-האדמה,
 וכי-גרשה מחצר המלכות ללקט בשדה,
 ולבקש טרפה — בזעת אפה,
 לחבק אשפה — כוכבי נשפה,
 ולשבע בחרפה — בימי חרפה,
 תתעצב במעצבה פי הכלמה אביה,
 ותתפס בצעוף אלמנותה ותתעלף.
 מה-זאת עשה אלהים לה,
 להעתיק אהלה — מזבלה,
 לגור בין נכרים אשר לא-ידעה,
 לשלח לעזאזל אילת שחקים,
 אשר לא-נסתה כח-רגלה הצג על-הארץ?
 אס-צורה — מכרה ועשה — הכעיסה,
 וישת עפר לחמה, ורגבים הטעיסה, לבעבור הרעמה —

הלא תבוש ותאלם,
ואביה ירק ורק בפניה הלא תכלם,
ובין כה וכה יהיה בשתה — מבעתה,
והפרת טמאתה יחויק בשוליה לאמר:
אם־נגב נגבתי ממקום שלמות וכבוד,
וגם־פה לא־עשיתי מאומה להשלים חסרוני,
הלא טוב־לי עוד אמנה עם אשר־עָדָן לא הנה!
בכל־כחי אעבד את־אלהי,
אעלה אל־אבי בת־מרות עשן עננה־קטרת המורח לאפי מריחו,
בכל־יובלתי אדמה לעליון,
אחזה בסנסני ההנהגה הירדת מפוכבי רקיעיו!
ידעתי כי למחיה שלחני אלהים לישבי הארץ,
כי כלם פגרים מתיים;
לא פ־י־כונה החכמה להמיתני — אכל להחיתם,
אף לא להשפיל כבודי — כי אם־לתרבות ביקרם —
ואם נשאתני רוח אלהים וישלכני באמת הגאות,
עוד יעמרני רצון אחר שלוחי.
ככחי אז וככחי עתה לעמד בהיכלו;
הן עוד היום גדול,
בהשקע הדרתי ביון מצולה —
יזל כפול סביב מחנותי כבוד אלהים, מאיר עיני חשכתני.
ואף פ־ישמו אתי כבוד — שפעת אני ראה,
שפע שבע רצון ממלא כל־גדותי,
ישפק ברחב שעורו לעבר ממני לזולתי מהפחות השכנים אלי,
עד הרגילי גותי נם־הוא, הקרב אל־ביתי במקסת גפשת,
לכלתי השתמש במשניהם או לעשות כל־מלאכה,
כי אסחפץ בה השכל להעזר בהצלתה;
לכלם חלקתי מכבדי איש לפי אכלו,
ובגרדי הודי התבשמו וגם שמו בכליהם,
ויום התרשלם מהתאמץ לעזרתי,

כִּי־יִפְתּוּם אֲהֵבִים מְרֵהִיבִים, וּמְחַוֵּנֹת מַעֲגָנֹת יִתְהַלְכוּ,
 לְהִתְעַלֵּם בְּעַצְבִי עֲשָׂבִי עֲדָנִים,
 לְהִשְׁבִּיעַ נֶפֶשׁ בְּהִמָּתֵם וְלַרְעוֹת רוּחֵם הַמְרַחֶפֶת עַל־שְׁלֵהֶבֶת מֵאֹתָם —
 אֲחִלִּיק לָהֶם אֲמָרִים אֲמֵת,
 לְבַלְתִּי־לָכֶת אַחֲרֵי מְהָרְסִי
 וְלָשׁוּב מֵאַחֲרֵי מַחְרִיבִי, אֲשֶׁר בְּחָרוּ,
 לֵאמֹר: מַה־לָּכֶם, רַעִי, לְבַקֵּשׁ אַחֲרֵי רַעַתְכֶם,
 וְלִתּוֹר אַחֲרֵי שִׁנְאֵיכֶם מִנְדִּיכֶם?
 הַנִּיחֹו רֵאמֹת וְנִבְיֵשׁ לְאֹוִיל!
 הַיִּדְעֵתֶם כִּי לָנוּ חֻקְמוֹת רְמוֹת,
 וְאַנְחֵנוּ מִחֲשִׁים מִמֶּשֶׁל בְּחֻמְדֵתֶם וּמִצְאָנוּ עֹוֹן!
 הַגְּנִי בְּתוֹכְכֶם כְּגַת צֶמֶר הַשְּׂכֵבֶת בְּאֶרֶץ צִמְאָה:
 בְּרֵדֶת שְׂכֵבֶת הַסֵּל,
 בְּאֲמֵת, עַל־הַגְּזָה יִהְיֶה־סֵּל וְעַל־הָאֶרֶץ יִהְיֶה חֶרֶב —
 אַחַר הַתְּנַעַר רְסִיסֶיהָ עַל־מְקוֹם מוֹשְׁבָהּ,
 תִּרְטַב נִס־הִיא מְעַט בְּתַמִּידוֹת שְׂכֻנָתָה;
 אֲבָל בְּהִיּוֹת חֶרֶב אֶל־הַגְּזָה עִסְר־פִּיּוֹנָה וּסְפוּגִיּוֹתָה,
 אִיךָ עַל־הָאֶרֶץ הַעֲיֹפָה יִהְיֶה־סֵּל? —
 וְכֹן כָּל־אֲשֶׁר תִּתְיַשֵּׁר בְּרַפִּי וְאֶרְוִץ לְהִתְקַשֵּׁר בְּשַׁפְעִי,
 אֲמַרְתִּי: אֲנִי בְּצִלּוֹ אֲחִנֶּה,
 וְגַם־אֲתֵם יִיטֵב לָכֶם בְּעִבּוּרִי וְתִיּוֹתֶם בְּגִלְלִי,
 כִּי־יִהְיֶה בְרַפְתִּי וְיִ בְּכָל־אֲשֶׁר יִשְׁלִי וְיִבְרַךְ אֶתְכֶם לְרַנְלִי;
 אֲכֹן בְּנִסּוֹתְכֶם מַעֲלִי
 לְהִתְכַסּוֹת בְּאֶפֶר תַּפְאֲרַת הַעֲתִים,
 לְהִתְפַּלֵּשׁ בְּאֶפֶר אוֹפִיר,
 לְהִתְעַפֵּר בְּעַפְרַת זָהָב,
 וְנִהַפְכֶתֶם אֶל־הַרְזוֹדֵף וְהִיּוֹתֶם לִי לְאִיבִים —
 מַה־נֶּקֶל לָכֶם לְהַפְסִיק חוּט הַחֶסֶד הַמְשׁוּדֵף עָלַי,
 כִּי בְמַהֲרָה יִנְתַק לְחוּלְשָׁתוֹ,
 וּמִצְאוּנִי עוֹד הַמְנַעִים הַהֲכָרְתִּים הַיֹּשְׁבִים מִמֶּלִי,

ומכשלי הזמן הסבבים בעיר, העמרים אל־חמדוּתי לתפושם,
 והיה בל־מהמד עיני ישימו בנדם ולקחו,
 ובאבדתם מהרה, אתם ראשנה המטבעים בהפסד,
 והיתה לי חברתכם למוקש להאבידני גם־אני עמכם;
 וכי יהפך לבככם וקראתם לי לתשועות — מאין אושיעכם?
 המנרני תבונות אשר סכלתי?
 או מי־קבי גבורתי אשר שכלתי?
 כי אם־את־הטוב לא נקבל מאת האלהים —
 גם־לי גם־לכם לא יהיה . . .

רבי משה בן־אברהם

(ברומא; היה חי עוד בשנת ה"א נ"ב)

סליחה

על־ספרי התורה שנקרעו

אבות עולם, ישני מכפל, מה־לכם
 מחשים עד־עת קץ על־עלליכם?
 בינו לשאת בעדם רנה ותפלה בהלולכם,
 המזכירים את־י, אל־דמי לכם!

גזעי יעקב, שנים אשר שבטי קהלו,
 שקדו להתפלל לכלו אמר כבוד בהיכלו,
 דין תורתו לתבע מצר המתקוטם למלו,
 ואל־תתנו דמי לו!

הלא מאז רעה נאמן השיב בעסיו,
 המקבל מיד ליד שגני לחת מעשיו,
 ואיך עמה לקחיה, חספיה יחד מכעסיו,
 הנידים, ודי עשו?

זאת התעודה בְּיִשְׂרָאֵל, מִנִּי-קֶדֶם מְשַׁעֲשַׁעַת,
 בְּנָדִי אֲלֻמְנוֹת לְבָשִׁי וְהִסִּירִי עֲדָיִי שֶׁעֲשׂוּעָה,
 תִּגְנִי לְקִנְיָה וְאֶל-תִּתְּנִי פּוּגַת, לְהַמְנִיעָה
 קוֹלָה מִבְּכִי וְעִינֶיךָ מִדְּמָעָה!

מִפְּסָרֵי רוּם, מִשְׁרָתִי אֵל גּוֹרָא וְעֲלִיוֹן,
 רְגַשׁ שׁוּעָה הַשְּׁמִיעֵנוּ לְפָנֶיךָ, וְזֹאת תִּבְקִיעִין:
 יְהִירִים, חֲסַפּוֹ תוֹרְתוֹ, מִדְּשָׁן עֲפָרָם יִרְוִינִי;
 מִלְּאֲכֵי שְׁלוֹם מֵר יִבְקִיעִין!

כָּל-בֵּית יִשְׂרָאֵל יִתְאַסְּפוּ יַחַד בְּזִרְיוֹת,
 אֲנָשִׁים וְנָשִׁים, לְקִרָא עֲצָרָה וְלִשְׁקֹד מְזוֹזוֹת,
 לַחֵץ יַעַן גָּבַר מִחֶמֶד עֵינֵינוּ לְהַבְּזוֹת,
 וְנִצּוּמָה יִגְבַּקְשָׁה מֵאֱלֹהֵינוּ עַל-זוֹאת!

מִהֲרִחֲמֶיךָ בְּחַיִּים לִי תֵר פְּלִיטָה הַנְּשֹׂאָרָה
 בְּאֵין חַיּוֹן וְנִבְיָא וְאֵין זְבַח וְכִפְרָה?
 נוֹסְדֵי-יַחַד זָרִים לְשַׁלַּח יָדָם בְּעַבְרָה,
 לְקַח אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה!

סוֹד מִחֲשׁוֹבוֹת רָשָׁע יַעֲצוּ עִבְדֵי לַמֶּלֶךְ,
 רַפָּס וְרַמָּס תּוֹרַת חֶסֶד בְּסַחֲבוֹב וְהַשְּׁלֹךְ;
 עֵינֵי חֲשָׁכוֹ עַל-קְרִיעַת תּוֹרַתִי בְּהִיכָלְךָ
 בְּחַעַר הַסִּפֵּר וְהַשְּׁלֹךְ.

פְּתוּרוֹ בְּצִיּוֹן חֲסֹאִים מִפְּנֵי פַחַד אֲדֹנָי,
 הָעַת הַרְאוֹת כַּח מְשַׁלְּתוֹ לְדִין דִּינָי!
 צַעֲקוֹתֵי קֶשֶׁב לְנַקֵּם נַקְמַת תּוֹרַתְךָ לְעֵינֵי,
 וְעֵמָה יִגְדַּל-נָא כַח אֲדֹנָי!

קומה יי, ריבה ריבך מאיבך בלהם,
מתניהם תמיד המעד ומלא קלון פניהם,
רשפם באש חרונה וברוח סופתך תבלהם,
תמן להם מנגת-לב תאלתך להם!

שכרם כוס חמתך ותנם למשפה ובזה,
חרב נקמת נקם-ברית דמם להזות,
תפארת כבודך למען ידעו הכל במחזות,
כי ידו עשתה זאת.

מהר לשלם נמולם בראשם ועינינו ישרון,
ורוצה הגולה להשף לעין תבצלת השרון,
שבתך אז יתנו הכל ויעירו בכשרון:
אין כאל ישרון!

השב שבות עמך ובנה מקדש אריאל,
קנים נעם דברך: „ובא לציון גואל“;
חוק ואמיץ, הראנו נקמתך בצר גואל,
ויודע פיראתה אלהים בישראל!

רבי עמנואל בן-שלמה

(ברומא, נולד לערך ה"א ל', ומת לערך ה"א צ')

טוב לחסות ביי

אם-תקמלני, אל, לך אוחילה, אנוס לעזרה ממך — אליה,
אתכם בכנפות חסדך יום צר, ומי חמתך אברח עדי צלך,
אבטח ביום חשך וקדרות ועמך, לאור באור ישעך וגר הלך:
הנה לכבי עם-לכבות עמך — עמך נדבת הם ביום חילך!

*

מִי מִשְׁפֵּט-אִישׁ

אוֹיֵה לְנַפְשִׁי, מִה־מָּאֵד יִרְאֵתִי!
 אֵלֹה אֲנִי קְרוֹא לְמִשְׁפֵּט-מִלֶּךָ,
 יֵזֶל כְּמֵל דְּמַעֵי וְרוּחִי תִלְךָ,
 נַפְשִׁי אֲנִי לְמוֹתָהּ הֶעֱרִיתִי.

צִרְלִי, עֲמִיתִי, וְאֲנִי נִקְרָאתִי
 לְפָנֶי אֲדוֹן עוֹלָם, רְאוּ אֵיךְ אֵלֶיךָ,
 מִדָּם מִתְבוֹנָה וְאִמּוֹנָה הֵלֶךְ?
 מוֹבִילִי אֲנִי עוֹד שָׁם וְלֹא-נִקְרָאתִי!

אוֹיֵה, יַחֲדָתִי, וְאֵיךְ לֹא-תִחַשְׁבֵּנִי
 מִחֵר אֲשֶׁר תִּסְעִי? רְאֵי אֵן תַּחֲנִי,
 יוֹם שִׁינְדֵּר-רִבְרִיךָ רְאֵי מִה־תַּעֲנִי!
 מִכֶּסֶד רְדִי, נַפְשִׁי, וְעַל-עֶפְרָה שָׁבִי,
 עֲרֵשׁ רְבִדְתָּו לֶךְ תְּמוֹל שָׁם תִּשְׁכְּנִי,
 מִצְרָף וְכוֹר לְאֵל — וְבוֹ תִבְחַנֵּנִי!

*

עֵין רֵאָה

תִּרְתִּי בְּלִבִּי: אִם יִלּוֹד אִשָּׁה קֶצֶר
 יָמִים שֶׁבְעֵרְגוֹ וּמִשֵּׁשׁ אֶהְיֶה,
 וְשֹׁמֵר תְּגִיעוֹתַי וְנִשְׁקִיף פְּעֻלִי —
 אֲנִסְרָה, אֶתֵּן לְרוּחִי מִעֶצֶר,

אִישׁר פְּעֻלוֹתַי וְאֶהְיֶה נֶעֱצֵר;
 אִם-כִּי יְהִי אֲנִי וְנִגַּע אִז חָלִי,
 אֲכַתּוֹשׁ גָּאוֹן לִבִּי בְּרִיפוֹת בְּעָלִי,
 אֲאִיר פְּנֵי נַפְשִׁי כְּמוֹ-אֹזֶר וְצַר.

מה אומרה, נכאב, ויצר עין
 בחן לְכַל־יוֹמֵי, וידו רַמְסָה
 נְלַמֵּי, וְכַל־רַעֵי בְּסַפְרוֹ נִכְתְּבוּ;
 הוֹצִיא יְסוֹד עוֹלָם לְיֵשׁ טָאוֹן
 מִשְׁקִיף סְתְרֵינוּ, וְאִיד נִתְחַמְּקָה
 לְסִתֵּר עֲצָתֵנוּ — וְדִינֵנוּ נִצְבּוּ!

*

בית מועד לְכַל־חַי

<p>יַמֵּס לְכַבֵּי יַעֲמֵד נִפְעֵם, אִיד הַיְתָה אֶרְחָם וְגַם־רַבְעָם, אֶזְכֹּר נִסְבָּה נִסְבָּה נִסְעָב. עַד פִּי־לְמַרְחֵק נִשְׂאוּ דַעַם, הַדְּבָרִים שְׁלוֹם לְכַל־זֶרְעָם; וַיִּשְׁלַחֵם הָאֵל בְּיַד־פִּשְׁעָם; אֶף־בְּעַלֵי חַמָּאת פִּירְבָּעָם, וּמִקְדָּשִׁים הָעָם בְּמַנְעָם, אֶף־הִמְכּוּ לוֹ שְׁמֵעוּ שְׁמֵעָם, פִּי־הַחֲלִיף צַבָּעָם וְלֹא טַבָּעָם, הַסּוֹ לְכַבֵּם אַחֲרֵי בְּצָעָם. שֵׁם יַעֲצִי אֶרֶץ בְּמַדְעָם, חֲפָשִׁים, וְשֵׁם פְּהֶה, אָמַת, נִנְעָם, שֵׁם מִצְאוֹ נִפְשָׁם וּמִרְנוּעָם, שֵׁם רָבְדוֹ עֲרָשָׁם וּמִצְעָם, לֹא שְׁמֵעוּ נִגְשׁ וְקוֹל רַעַם, לְפָנֵי חֲשָׁפִים, מְלֹאוּ זַעַם, לֹא־עוֹד יִקְוּ לַחַזוֹת נַעַם. לֹא־אֲשַׁמְחָה עִת אַחֲזוּה צִלְעָם, יוֹם יוֹם אֲנִי הַלֵּךְ לְמַסְעָם,</p>	<p>עַת אַחֲזוּה קִבְרֵי בְּנֵי הָעָם פִּי־אֶזְכְּרָה הַשְׂכָּבִים שְׁמָה, אֶזְכֹּר יְמֵי שְׂבַתָּם בְּתַבֵּל, אֶף־ בָּהֶם אֲנָשִׁים חֲכָמוֹ לְמָאֵד, הַדְּרָשִׁים טוֹבָה אֵלַי עַמָּם, בָּם בְּהַמּוֹת שְׂרֵי בְּתַכְנִית אִישׁ, בָּם בְּעַלֵי אֲשַׁמָּה כְּמוֹ אֶמּוֹן, הָאֲמָרִים לְעֹבְרִים סוּרוֹ, וַתַּחֲלִלוּ וַתַּמְלִלוּ אֵימִים, נִלְאָה זְמַן לְרַפָּא מְשׁוֹבוֹתֵם, לֹא־נִתְּנוּ לָבָם לְאַחֲרִיתֵם, שְׁמָה רְשָׁעִים חָדְלוּ רַגְוֹ, שְׁמָה עֹבְדִים מְאֲדִנִּיהֶם שְׁמָה יַגְעִים בְּזְמַן נַחוֹ, קָמֹן וְגִדּוֹל שֵׁם, וְכַל־הַיִּקּוּם יַחַד אֲסִירִים שְׂאֲנָנוּ שֵׁם, לֹא־נִכְרְוּ שׁוֹעִים וְנִכְבְּדִים הַתִּיַּאֲשׁוּ הֵם מִרְאוֹת מוֹבָה, לְבִי סִתְרַחַר בַּחַזוֹת כְּלִיזוֹת, צִרְלִי, וְאִם אֶהְיֶה כְּמַתְעַלָּם —</p>
---	--

וְנָחָה זְמַן אֶתִי וְיִתְפַּלֵּא
 אַרְדַּ שְׂאוֹל תַּחֲתִית, וְאֶגִּיעַ
 יִשְׁקָה זְמַנִּי לַעֲנָה וְרֹאשׁ
 לְשִׁפִּיל נְאוֹן לְבִי וְיִכְנִיעַ
 לֹלֵי אֲשֶׁר יַעַד אֱלֹהִים חַי
 עֵת יִקְצוּ כָּל-שְׁכֵנֵי עִפּוֹר
 וְלִהְתְּחַלֵּץ עֲצֻמוֹת מִקְרָשָׁיו
 זֹאת בַּחֲזוֹתַי יִפְלוּ פָנָי,

בִּי, כְּאֲשֶׁר נָחַם וְהִסִּיעַם,
 בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר יָרַם וְהִגִּיעַם,
 לִי, כְּאֲשֶׁר הִשְׁקַם וְהִשְׁבִּיעַם,
 עֲרִפִי, כְּהִשְׁפִּילֵם וְהִכְנִיעַם.
 לְשׁוּב לְרַחֵם אֶת-אֲשֶׁר יַעַם,
 חֲסִדוֹ וְעִזּוֹזוֹ לְהוֹדִיעַם,
 אֶת-מַלְאָכָיו יִשְׁלַח לְהַרְגִיעַם —
 יִמַּס לְבָבִי יַעֲמֵד נִפְעָם!

*

תַּבֵּל — תַּבֵּל

תַּבֵּל — כְּשִׁמוֹ הַיְדוּעַ,
 תַּחֲתִיו נַחַל שׁוֹטֵף עִמָּךְ,
 דֹּלָה עֲצַל, יָמִיו כְּצַל,
 וְדָלִי רְצוּן, נִבְּוָה, נִפְוִן,
 יוֹם בָּא לְדָלוֹת נִפְּל, וְתִ-

יְדַמָּה אֶל-נֶפֶשׁ רְעוּעַ,
 בּוֹ נִתּוֹן חֶבֶל גְּרוּעַ,
 רֹאשׁ פְּרוּעַ, אִישׁ-צְרוּעַ,
 קְלוּס, שְׂרוּעַ, קְרוּעַ —
 שֶׁבֶר כֹּד עַל-הַמְּבוּעַ!

*

שִׁירֵי אַהֲבָה וְחֶשֶׁק

1

הִנֵּה לְזַמְנִי, כְּתַב שִׁמְנָה
 בִּיטִי חֲרָפִי הַשִּׁיר עַל-פִּי
 כְּלַהֲשִׁירוֹת מְבוֹר שִׁירוֹ-
 מִרְמַס רְגָלֵי הֵם תַּרְעִינָה,
 לוֹ הַמְּלִיכֵי מֶלֶךְ שִׁירֵי
 הִייתִי שֶׁעֲשׂוּעֵי לְבוֹת,
 בִּי תִשְׁכַּחְנָה אֵידוֹן, אֶתִּי
 יִבְחַצְרִיהֶם וּבְסִירָתָם

עָלֵי, לֹא-הִשְׁאִיר לִי עֲדָנָה!
 רַחֵם רַכְּבוֹ, עַל-פִּי חֲנָה;
 תִּי תִשְׁכַּחְנָה וְתִמְלָאנָה,
 מִרְפֵּשׁ רְגָלֵי הֵם תִּשְׁתַּיְנָה,
 חֶשֶׁק — שִׁירוֹתֵי תִמְלָכָנָה.
 יַעֲלוֹת הַחֵן בִּי תִגְלָנָה,
 עַל-רֹאשׁ שִׁמְחָתָן תַּעֲלִינָה,
 הִייתִי קְרוּא רֹאשְׁנָה;

חדי ערכו לַצְבִּיזוֹת חֵן
 לֹא־שָׁנְבָה עֶפְרָה מִמֶּנִּי,
 אִם־תִּסְתַּמֵּר בְּמִסְתָּרִים —
 לוֹ תִּתְבַּא אֶל־תּוֹךְ הַיָּם —
 אִם־תִּנְבִּיֵה בְּנֶשֶׁר אוֹ
 אוֹ כַעַת בְּמָרוֹם תִּמְרִיא —
 אֲשִׁי לָנָה עַד־הָאָרֶץ,
 אָנֹכִי בַדְרֵךְ, וְזַמ־
 לְרֵאוֹת הַדּוֹדָאִים, לְרַעוֹת
 שָׁם רֵאִיתִי עֶפְרָה בְּרָה
 יוֹם צִיר חוֹנֵן הַצּוֹרוֹת
 לֹא־הוֹלִיד עַל־תֵּבֵל כְּדַמּוֹ
 יוֹם הַלְדוֹת הַנִּכְבְּדוֹת
 רֵאשָׁה עָלֶיהָ בְּכַרְמֶל,
 וּמֵאוֹרֵי אוֹר בְּשָׁמַיִם
 שְׁרָרָה אֲנִי סֵהַר לֹא־יָח —
 וְלַחַיִּיהָ — כְּלִיהֶאֱוִרִים
 וּבְגָדָם לֵב גְּרָדָם יַעוֹר,
 עֵינֶיהָ לֵהֵט הַחֶרֶב,
 עֲשָׂתַנְתִּי וּמִזְמוֹתֵי
 מִשְׁתָּאוֹת מַחֲשׁוֹת לְדַעַת,
 לֹא־הִכְחַנְתִּי, אֵדָה הָאֲמֵנְתִי
 חַמוֹתֵי רֵאִיתִי אוֹר, כְּלִי־
 לֹא־יָדַעְתִּי אִם אֵשׁ חֲשָׁקָה
 אוֹ מִמְרוֹם שְׁלַח בִּי אֵשׁ
 אֲמַרְתִּי: מֵהֵי־יָפִית, עֶפְרָה,
 אִם־עֵינֶיךָ לִי תִמְחַצְקָה —
 חוֹסֵי עָלַי, וְתִגְיָנָא לִי
 בְּשִׁמְעַ עֶפְרָה שֵׁשׁ לְבָה,
 אֲמַרְהָ: בְּשֵׁתִים תִּתְחַתֵּן

וַיָּבֵאוּ אֶל־קַרְקָנָה,
 לֹא־תִבְצָר עִיר צִיּוֹנָה,
 הֲאֵנֹכִי לֹא־אֶרְאֶנָּה?
 מִשָּׁם יָדִי תִקְחֶנָּה,
 בֵּין כּוֹכָבִים תִּשָּׂים קָנָה,
 מִשָּׁם יָדִי תוֹרִידֶנָּה,
 עַד־הָעֶפְרָא אֲגִיעֶנָּה!
 כִּי נִחַנִּי אֶל־תּוֹךְ נְגָה,
 בְּנָגִים, לְלַקֵּט שׁוֹשְׁנָה.
 וּמִקְטֶרֶת מֵר וּלְבוֹנָה,
 אַתָּה — מְכַלְעֵשֶׁק פָּנָה,
 תָּהּ, וּכְצִלְמָה עוֹד לֹא־שָׁנְבָה,
 כְּלִיהֶהָרִים פְּצָחוֹ רָנָה;
 וּשְׁפָתֶיהָ מִן תִּמְחַפֶּנָּה,
 קָדְרִים מוֹל זֹהַר יַפְעָתָה,
 סֵר, וְעַרְמַת חַסִּים בְּטָנָה,
 בָּס תִּזְרַחְנָה, בָּס תַּעֲרַבְנָה,
 וּבְגִיר־דָּם כָּאוֹר תֵּאָרְנָה;
 תִּתְהַפְּכֶנָּה אֶל־כָּל־פָּנָה,
 גַּם־עֵינֵי כֶהֵן תִּבְטֶנָּה,
 אִם־תִּגְרַשְׁנָה אוֹ תִקְרָאנָה —
 כִּי הֵן אֲמָרוֹת: לִכְנֶה שִׁכְנָה!
 יוֹתִי כָּאֵשׁ בֶּן תִּבְעַרְנָה,
 הוּא אֶת־נַפְשִׁי יִלְהִיבְנָה,
 עַל־עֲצַמְתִּי וַיִּרְדֶּנָּה.
 יַפְעַת הוֹדֵךְ מִי זֶה סָנָה?
 יִדְוֶךְ אֶתִּי תִרְפִּינָה,
 מֵדוֹדָאֵי חֲשָׁקָה, יוֹנָה!
 גַּם־עֵינֶיהָ בִּי תִצְפִּינָה,
 בִּי הַיּוֹם, גּוֹר הַבִּינָה!

אַחַלֵּק נוֹפִי לְשֵׁנֵי מְנוּת —
 הָאֲזוּר הוּא יִנְבּוּל־אַתֶּם
 הַעֲמַק שְׂאֵלָה אוֹ הַנְּבִיָּה,
 עַת שְׁמַעְתִּי, לֹא־יִדְעָתִי
 עֵינֵי יוֹסֵף מִטְרוֹת עוֹ
 אֲזוֹ אֲמַרְתִּי: נִגְזַרְתִּי, כִּי
 לֹא־יִדְעָתִי בְּלִמֵּי הַיּוֹם,
 כִּי עֲפָרָה יָד חֲשֻׁקָה תִּקְפָּץ,
 וְנִקְלַתִּי עוֹד מוֹאֵת, כִּי
 אֶף לִכְבוֹדָהּ, עֲפָרָה, אֶקַּח
 כְּשִׁמְעֵי זֹאת עֲפַרְת־חֶן,
 וְתִשָּׁבַע: חֵי הַחֲשֵׁק,
 יַעַן הִיִּתְהַזְּאֵת עִם־לִבָּהּ,
 מִ־אֲנִי — הָאֲזוּר תַּחַת
 וּמְשַׁלֵּת בְּכֹל, וְיִשְׁתִּי
 אֲזוֹ הִלְכַתִּי עִם עֲפַרְת־חֶן,
 אֲכַלְתִּי יַעֲרָה, אֲרִיתִי
 וְזִמְנֵי עִמָּה הִלְאָנִי,
 לֹא־תַחֲשַׁקְנָה בִּי, וּבְקוֹלִי
 אִם־אֲמַרְתִּי לַחֲשֵׁק עֲפָרָה —
 לֹא־תַחֲפֹצְנָה מִיָּדִי וְ
 אֲצַעַק חֶמֶס לְצַבִּיּוֹת, כִּי
 לֹא־נִשְׁתִּי לֹא־נִשׁוּבִי,
 אֲתַמָּה עַל־כִּי תִקְצָנָה בִּי,
 לֹא נָחַלוּ עַל־שִׁבְרֵי כַּיּוֹם,
 לוֹ נִמְכַרְתִּי בְּקִשְׁיֹטָה אֶל־
 לוֹ אֲהִיָּה פֶטֶר לַחֲמוּרָן —
 כִּי הִלְבִּין שַׁעְרֵי, וְזִקְנֵי
 כִּי־יִצְאָ קֶצֶף הַשִּׁיבָּה,

וּבַחֲרָלָה אַחַת מִהֵנָּה,
 בֵּין עֲלִיזָה לַמַּחְתּוּנָה,
 כִּי מְנוּת לֹא־לָהּ אֲתַנָּה!
 אִם־אֲשַׁמְלָה אִם־אִי־מָנָה,
 וְתַבְאֵנָה וְתִדְלָנָה,
 נַפְשֵׁי כַּיּוֹם לְקַחָה כְּשֵׁנָה!
 נַפְשֵׁי עַד־כֹּה לֹא־הִבִּינָה,
 וּבְאִישׁ חִיקָה תִרַע עֵינָה,
 כְּאֵלָה אֲתִי תִקְרָאנָה,
 לִי הַמָּנָה הַעֲלִיזָנָה.
 אֲזוֹ כְּלִיזוּמִיָּה תַעֲלִיזָנָה,
 חֵי חֲשֻׁקָה, לְבִי עֲנָה!
 כִּי לְנִדְיָבוֹת לִבָּהּ פָּנָה,
 כַּפּוֹת רַנְלֵי שָׁם אֲכִינָה,
 הַמְּמַלְכוֹת לָהּ תַהֲיִינָה!
 עַד־בְּאֲתִי אֶל אִפְרִיזָנָה,
 מוֹרָה, נִסְשַׁתִּיתִי יִנָּה. —
 וְצַבִּיּוֹת חֶן לִי תַבְּיִנָה,
 לֹא־תִשְׁמַעְנָה, לֹא־תִאֲבִינָה;
 חֲשֵׁק אַחַר יִשְׁכַּבְנָה,
 בַּת, עוֹלָתִי לֹא־תִרְצִינָה.
 כְּנַמּוּל יָדֵי לֹא־תִגְמֹלְנָה,
 כִּי רָעָה עָלַי תַחֲרֹשְׁנָה.
 כִּי טָמֵא וּכְסִיל תִשְׁכַּרְנָה,
 אֵלֹה מִתִּי — לֹא תַבְּיִנָה,
 עַקֵּר — אֲתִי לֹא תַפְדִּינָה,
 לֹא־תַפְדִּינִי, לִי תַעֲרַפְנָה —
 מִזֶּהֱב אֶל־כְּסֵף שֵׁנָה,
 נִסְיַחֲלֵל נִגְף הַזִּקְנָה!

2

מה־נעשו אלי זָבא מְרוֹם, מה־נעשה שָׁמַשׁ, וְאִסְמְרָד?
 אֲחֻזָּה צְבִית־חַן לְאוֹר יוֹמָם — מה־תַּעְרֵץ, לְבִי, וּמַה־תִּתְחַדֵּד?
 תִּתְנַל בְּתוֹף אֶהְלִי וְהִנֵּה אוֹר, תִּתְכַסּ וְתִתְעַלֵּף — וְהַיּוֹם כֵּד!

3

לְבִי סִתְרַתְּרִי בִי, עֲפָרָה צְבִית־חַן,
 מִיָּם וְשִׁבְלַת תִּשְׁקַדְדִי שְׂמִפְתָּהּוּ;
 יָגַם מִפְּנֵי קִצְפֶּךָ, אִזּוֹ יוֹם תִּרְוֵן אִפְּךָ,
 עַד־נִעְרַת חֶצֶף בְּיוֹם תִּלְפָּתָהּוּ;
 חוֹסִי עָלַי בְּפִשִׁי, בִּי, יַעֲלֵת הַחַן,
 פְּנִי־אִמְרוּ עָלַי: אֵשֶׁה תִּרְנָתָהּוּ!

4

אִפְקַד צָבא מְרוֹם וְאֶרְאֶה, כִּי נִפְקַד מְקוֹם צָדֵק וְאוֹר נִגְהַ,
 וְאֲשֶׁאֲלֶה כְּל־הִבְרִי שְׁחֵק: מִי זֶה וְאִי־זֶה הוּא אֲשֶׁר שָׁנֵה,
 לְנִגְבַּ כְּהַיּוֹם כּוֹכְבֵי מְרוֹם וְלִהְעֵמִיד אֶרֶץ עָלַי תּוֹנֵה?
 וְאִמְרוּ־לִי: הוֹד, שְׂאֵלְתֶךָ לְמֵאֵד תִּקְרֹנֶה לְהַשִּׁינֶה!
 לֹא־נִעְדְרוּ צָדֵק וְנִגְהַ, כִּי עַל־חֹג אֶדְמָה וְהָרֵם יִנְהַ,
 אֵף יִרְדוּ הַמָּה וְשִׁכְנוּ רֹאשׁ עֲפָרָה, כְּשׁוֹשֵׁן הַיְפִי סוֹנֵה;
 שׁוֹר עֵין יְמִינֶה — תִּתְחַזֵּק צָדֵק, שׁוֹר עֵין שְׂמֵאלָהּ — תִּתְחַזֵּק נִגְהַ!

*

לץ היין

יֹאמֵר יַיִן: עוֹ אֶזְרָתִי, לְפָנַיִם נֶפֶשׁ הַתּוֹרָתִי;
 אֵין לְתַמָּה, אִסְלִי תִכְרַע כְּל־בְּרַךְ עִסְזוֹ יְצָרְתִי,
 כִּי רַבִּים מִמֵּנֶה אֶנְאֵל, וַיְמִי רַבִּים בֵּן הַקִּצְרָתִי.
 זֶה חֲסִדִי עִסְרָעִי, כִּי כָל־ מִצְאֵי יֹאמֵר: אֵף עֲשָׂרְתִי!

יֹאמֵר: דְּבַר לֹא־חִסְרָתִי!
 שְׁמַתָּה וְגִיל לֹא עוֹרַרְתִּי,
 בְּמִשׁוֹמֹת שְׂכָלִי חִתַּרְתִּי;
 לָבָם מִל אֹרֹת הַמְּטָרְתִּי.
 יֹאמֵר: כַּח לֹא־עֲצָרְתִּי!
 וְשָׁנָת מִזְבָּחֶם עֲטָרְתִּי.
 אֶזְקִין — אִז תִּגְדֵּל תַּפְּאֲרָתִי,
 לְמַלְךְ עַל־תִּבְל גְּבַרְתִּי;
 עַל־כָּל־תַּעֲנֻגִים אֲשָׁרְתִּי,
 עַל־גִּלְדֵי שֶׁק לֹא־תַפְּרָתִי,
 לֹא־חִפְּרָתִי כִי נִהַדְּרָתִי.
 וּבְעֵינַי רָאִי יַקְרָתִי,
 וּפְנֵי אַחַר לֹא־שִׁחַרְתִּי.
 וּלְשׁוֹן גִּלְעָגִים הִנְבְּרָתִי,
 חֲשֵׁק עִם־עַפְרָה הַחֲבָרְתִּי,
 הַחֲשֻׁקִים אֹתָם הַסְּנָרְתִּי,
 אֶף־קַמְרוֹ אֶל־מִכְמַרְתִּי,
 וְלֹהֲמִצִּיא חֶקֶם מִהַרְתִּי.
 יָקָם לִי אִמֵּר גְּזָרְתִּי.
 זֶה כִּפָּה אֹתָם קִבְּרָתִי,
 נָדִי עַל־כָּל־מַלְאָכֵי גְבַרְתִּי,
 אֵת שְׂאֵסְרוֹ הַתַּרְתִּי,
 וּבָעֵת בָּכּוּ אִז שׁוֹרְרָתִי,
 וּבָעֵת בָּנּוּ אִז סִתְרָתִי,
 וּבָעֵת נָטְעוּ — עֲקָרְתִּי,
 וּבָעֵת הִחְשׂוּ אִז דְּבַרְתִּי,
 וּבָעֵת הִשְׁלִיכוּ שְׁמָרְתִּי,
 כְּרוֹת בֵּין רַעִים הַתַּרְתִּי,
 וּנְבִלּוֹת עַמִּים הַסְּרָתִי,
 אֶבְרִי־נֵר לְבֵי הַנְּרָתִי,

וּבָעֵת מִמֶּנִּי יִשְׁבַּע אִישׁ,
 מִלֵּב אִסִּיר תּוֹנֵה אִסִּיר,
 וְלֹהֲגִיעוֹ לְמַחֲזוֹ חֲפָצוֹ
 חָיו שְׂכָנִי עֶפְרָיִם יוֹם עַל־
 אִישׁ לֹא־שָׁתָה יוֹן וְעָף,
 הָיִיתִי שְׂמַחַת הַיְצוֹרִים,
 מִן־לְדָתִי מִל יְלִדְתִּי,
 מִיּוֹם גַּח נָטַע כָּרֶם,
 כִּי יִתְהַלֵּל כָּל־מִתְהַלֵּל,
 וְלֹהֲרֹאוֹת הָעַמִּים יִפְּנֵי —
 עָרִם יְרֹאוּנִי — לֹא־אֲבוֹשׁ,
 כָּל־אִישׁ יִחְשַׁק אֶת־פִּי לְנִשְׁקוֹ,
 שָׁר עִם־סַחַר פְּנֵי שַׁחַר,
 אִסִּיר שָׁפָה אֶל־נְאֻמָּיִם,
 אֶפְרַיִם לְבוֹת הַנְּצַמְדִים,
 וּבְתִלּוֹת גּוֹבְבָתִי, וּבְיַד
 כָּל־הַחֲשֻׁקִים לִי וּבַחוּ,
 כִּי בְהִמָּה שָׁמֹן חֲלָקֶם,
 כָּל־דָּרֶךְ אֶרְדֶּךְ גְּנֵה אֹרֹת,
 אִישִׁים חֲשָׁבוּ לְקַבֵּר אֹתִי —
 אֹתִי דָמוֹ לְהַרְגֵנִי — וּבָעוֹ
 אֵת שְׁהַתִּירוֹ אִסְרָתִי,
 וּבָעֵת שָׁחֲקוּ אִז בְּכִיתִי,
 וּבָעֵת פָּרְצוּ — בְּנֵיתִי,
 וּבָעֵת עָקְרוּ — נְטֻעָתִי,
 וּבָעֵת דָּבְרוּ — הַחֲשִׁיתִי,
 וּבָעֵת שָׁמְרוּ — הַשְּׁלִכְתִּי,
 קָשָׁר אֲמִיץ אֲתִיר, וּבְרִית
 שׁוֹשְׁתִי עִיר אֶף־מִמְלָכוֹת,
 וַיִּסְדֵּי עִיר גְּלִיתִי, אֶף

וצבא־אֶדוֹם בְּזָבֵל נִשְׁאַרְתִּי,
 קָדְרוּ שְׁמֶשׁ וּלְבָנָה, אֵדָךְ
 בֵּין אַסִּי־הֵיָה בֵּין לֹא־הֵיָה —
 בְּמַחֲוֹ אִישִׁים בְּגִדְרִי — אֵדָךְ
 בָּרָם לֹא־נִטְעַמִּי אֲבָצָר,
 עָלַי פָּצוּ פִיהֶם חֲכָמִי
 וּלְעוֹר עֵינַי חֲשָׁבוּ,
 וּבְחֻשְׁבָם כִּי אֲתִי שָׁתוּ —
 חֲשַׁפְתִּי מִצְּפוֹן לְבוֹתָם,
 בְּזוּגִי יַעַן נִמְכַרְתִּי,
 אֲשַׁכִּיר יוֹם יוֹם אִישִׁים אֶדְקֶנָּה,
 וּבְרַגְלֵיהֶם אֶסְנַמְסְתִּי —
 אִישִׁים הוֹצִיאוּ דְבָרִי —
 וּבַעַת כִּי עָלַי קִשְׁרוּ,
 לֹא־הָיוּ לָהֶם יָדַיִם,
 שְׁבַרְתִּי רֵאשֵׁי תַנְיִינַיִם,
 לֹא־נִמְלְטוּ מִיַּד רִשְׁתִּי,
 אֲמִים הִשְׁפַּלְתִּי עַד־אֲרָץ,
 וּבִשְׁבַתִּי כְּדָד, הוֹמִיָה,
 אָמַנְם עַת צְפוּ־מִים עַל־

וּלְבָדִי נָבִיא נִוֹתַרְתִּי,
 אֲוִרִי יְהִל, לֹא קִדְרַתִּי!
 בְּקַהֲל רַב צָדֵק בְּשָׂרְתִי,
 לֹא־קִנְיַמְתִּי שְׁנִדְרַתִּי;
 שָׁדָה לֹא־אֲזַרְעֶה קִצְרַתִּי.
 עוֹלָם, אָמְרוּ כִּי סָרְרַתִּי,
 אָכֵן עֵינֵיהֶם עֲנַרְתִּי,
 עַל־חֹג רֵאשֶׁם נִתְבַּצְרַתִּי,
 וּבְקַרְבָם סוֹד לֹא־הִשְׁאַרְתִּי,
 שָׁכַחוּ כִּי־אַתֶּם מְכַרְתִּי,
 אֵדָךְ מִיָּמַי לֹא־שָׁכַרְתִּי,
 אֲזַכֵּר כִּי רַבִּים יִסְרַתִּי.
 נִפְלוּ תוֹדַת שַׁחַת חֲפָרְתִּי,
 תוֹדַת לְבוֹתָם אֲזוּ נִקְשַׁרְתִּי,
 יוֹם פָּגַי מַהֶם הִסְתַּרְתִּי.
 וּבְעֵצוֹ הַיָּם פּוֹרַרְתִּי,
 הֵם חָלְמוּ — אַף־פְּתַרְתִּי,
 שָׂרִים בְּעַפְרֵי עַפְרַתִּי.
 בְּמַח לְבַי אַף־נִעְוַרְתִּי,
 רֵאשִׁי — אָמַרְתִּי: נִגְזַרְתִּי!

*

התלים

1

רפא אלל

גְּדִיבִי עִם קְרֵאוֹנֵי לְרִפְאָת
 מִצְּאֵתֶיָה בְּמַסְת־שֵׁן, אַחֲזֶנָּה
 וְאָמַרְתִּי: שְׁלוֹמוֹת לָךְ, צְבִיָה,
 וְשַׁלַּחְתִּי אֲנִי אֶת־יַד יְמִינִי

צְבִיָה חֲלָתָה יָמִים שְׁמֵנָה,
 בְּחַבְלֵי־בּוּיָן, עָלַי תוֹלַע אָמְנָה,
 שְׁלוֹמוֹת לָךְ בְּעָרֶשׁ רַעֲנָנָה!
 לְמַשֵּׁשׁ בּוֹ בְּרַפֵּק יַד־יְמִינָה,

ומגדל לְבָבָה גִּתְנָה עַל-
 אֲזוּ גֵדֵל מָאֵד לְבִי בְעֵינֵי
 וְעַם-חֲשָׁבִי יַעֲזֹנֵי לְבָבִי,
 יִמְשָׁשְׁתִּי אֲזוּ עַל-הַלְבָּנָה
 וְאִמְרָתִי: וְאִיכָה תַחֲרָשׁוּן,
 לְכוּ מִהֵרָ, קַחוּ קַרְנֵי זְאֵבִים
 וְחִלְבַּת מִרְנַנְלַת בַּת-שָׁנְתָה,
 וְקַח נֹצֵת כִּנְיָ עֶרֶב אֲדַמְדָּם,
 וְקַח מִן-הַצִּפְרָדֵעַ זָנְבוֹ,
 וְהִרְמַח תּוֹךְ כְּלֵי דוֹנֵג וּבִשָּׁל
 וְתִשְׁטָחֵם עָלַי עוֹר הַנְּמָלָה,
 וְאִם-מָאֵן תִּמְאֵן לַעֲשׂוֹת זֹאת,
 וְשִׂרְפוּהָ בְּמִי יַם-סוּף לְמָלָה,
 וְקַח שַׁעֲרוֹת שַׁחֲרוֹת, צְמַחוּ-לָהּ
 וְהִגְהֵ-זֹאת תַּקְרִנְנָה וְכִדְהִיא,
 רְאִיתִיהָ בְּסַפְרֵי הַנְּבוּנִים,
 וּמִטַּעַם אֲבֹן-זֹהֵר וְרִאזִי

יִמְיָנָה סוֹת כְּמוֹ מַטְלִית לְבָבָה.
 וְחֲשָׁבִתִי לְהִתֵּל בָּהּ כְּיוֹנָה,
 וְשִׁמְתִי עַל-מְקוֹם דָּפֵק לְבָבָה,
 בְּמַחְתָּה הַיּוֹתָה אֲצָלֵי גִתְנָה,
 וְהַעֲלָמָה מָאֵד רַב עֲצָבוֹנָה! ?
 וּמִיץ-שֵׁשׁ זֹהֵר הַלְבָּנָה,
 וְעֵין אֲשׁוֹת וּמֵרַת תֵּר וְיוֹנָה
 וְצֵל הַבּוֹר וְרִיחַ הַלְבָּנָה,
 וְקוֹל הַתּוֹר וְחִלְבַּת בַּת-יַעֲנָה,
 בְּתוֹכָם תִּמְאֵי פִרְדָּה שְׂמָנָה,
 וְלַעֲרֵב חֲבוּשׁ אַתֶּם בְּכַמְנָה.
 קַחוּ יֵלֶדָה וּמֵרַטוּ אֶת-זִקְנָה,
 וְהַעֲלָמָה תִּקְבַּל אֶת-עֲשָׂנָה;
 כִּכְיָ יִדְהָ, לְגִרָר כֶּם לְשׁוֹנָה.
 וְכֹזֹאת הִיא עֲצָתִי הַנְּכוֹנָה,
 לְמַחְלָתָה נְתִיתִיהָ לְמָנָה,
 וְאִפּוֹקֵרֵט וְרִאשֵׁי הַתְּבוֹנָה.

2

ערו ותפת

נַפְשִׁי בְּקַרְבִּי מִחֲשָׁב מַחֲשָׁבֶת,
 לְקוּץ בְּעֵדְרוֹנִי וְלִרְצוֹת תִּפְתִּי,
 כִּי-אֲמַצָּאָה שָׁם צוּף-דָּבֵשׁ עִם-נֹפֶת,
 שָׁם כָּל-צְבִית-חַן וְקוֹל עֲנָבֶת.

מִה־לִּי בְּעֵדְרוֹנִי וְאִין אֲהַבֶּת
 שָׁם, רַק שַׁחֲרוֹת מִשְׁחֹר אוֹ זִפְתִּי,
 שְׂמָה זְקֵנוֹת בְּעֵלוֹת יִלְפֶת,
 נַפְשִׁי בְּחִבְרָתָם תִּהְיֶי נַעֲצָבֶת.

מדה-לי וְלָךְ, עֵדֶן, וְאֵת אֶסְפֵּת
 כָּל-בְּעֻלוֹת מוֹמִים וְכָל-אִישׁ-בִּשְׁתּוֹ,
 עַל-בֶּן חֲשֹׁבֵיךָ בְּעֵינֵי אָנֹכִי;
 תִּפֹּת בְּעֵינֵי חַן וְהוֹד יִסְפֹּת,
 כִּי כָל-צְבִיחַת הַיָּקָר לְבִשְׁתּוֹ,
 וְתִאֶסֶף כָּל מַחְמֵדֵי-עֵינֶיךָ!

3

עבד עברי

כָּל-תְּהַקְנֶה עֶבֶד עֲבָרִי, קָנָה אֲדוֹן לֹא בְּנִבּוּלָיו.
 נָתַתִּי אֶל-עַבְדֵי זָרָת — בִּקְשׁ אִמָּה לֹא בְּמִשְׁלֵיו,
 אֲמַרְתִּי: סוּרָה וְשִׁכְחָה-פֶּה — בִּקְשׁ פֶּה לְשִׁבְתָּ עָלָיו,
 אֲמַרְתִּי: אֲכַלָּה מִצִּידִי — בִּקְשׁ לְשִׁתּוֹת עִם טוֹב מְלִיו,
 אֲמַרְתִּי: לֵינִי — בִּקְשׁ חֶצֶר, בְּרֹזֶל וּגְחָשֶׁת מְנַעְלָיו,
 אוֹכִילָהּ פֶּת, אֲשַׁקְנֶנּוּ יַיִן רִקְחִי — בִּקְשׁ מִן וּשְׁלִיו,
 הִלְבַּשְׁתִּיהוּ אֶפֶס וּמַעִיל — בִּקְשׁ רְמוֹנִים עַל-שׁוּלָיו —
 לָבֵן אָרִים קוֹל כְּשׁוֹפָר, מִטַּעַם מֶלֶךְ וּגְדִלְיוֹ:
 לַקְנֹת עַם-הָעֶבֶד — מִקָּל וּרְצוּעָה לְפָרִי מַעֲלָלָיו!

רבי יוסף בן-דוד בן-סולי

(חי בטוליטולא בשנת ה"א ס"ו)

תזכרה

יום דיבך שכחת	שובי נפשי לקנך
וצור ענך ונחת,	והקלמי מעונך —
נדפת יצר הולם,	עד-מתי תלין בקרבך
מאנת הכלם.	מחשבות אנך?

נִאֲלַמְתִּי דוּמִיָּה
וּנְפָשִׁי בִּי הַמִּיָּה;
בְּשׂוּרֵי הָרִי עֹנִי,
בְּפִתְּהָ כְּלִמָּה פָּנִי.

סָרַתִּי מִנִּי־דָרֶךְ,
לִזְאוֹת אֶסְפֵּק עַל־יָרֵךְ;
מִתְפָּאתִי פִּחְדִּי
וּכְלַמְתִּי נִגְדִּי.

וּשְׁעִיפִי יְשִׁיבוּנִי
וּמַחֲשָׁבוֹתַי וְרִיבוּנִי;
הֲרֹדֶף רַע וּמִזְמוֹת
לֹא יִסַּג כְּלִמָּזוֹת?

לְמִשְׁרָתִּיו בְּעַד נִפְשִׁי
יֵצוּ מַלְכֵי וּקְדָשִׁי:
„בְּסוּד בְּרִים תְּשִׁימוּהָ
וְלֹא תִכְלִימוּהָ!“

וְאַחֲרֵי רְאוֹת עֵינַיִךְ
הִלְכּוּ רַעִיוֹנֶיךָ,
וּמוֹסֵר לֹא שָׁמְעוּ,
גַּם־הַכְּלִים לֹא יָדְעוּ.

שָׁמַלְתָּ נִילִי אֶקְרַע,
כִּי־פָנִי לַעֲשׂוֹת רַע
בְּחַלְמִישׁ שָׁמַתִּי —
עַל־כֵּן לֹא נִכְלַמְתִּי.

פָּרִי כַחֲשֵׁי אֶכְלֵתִּי
וְעַל פִּשְׁעֵי סָבַלְתִּי,
נִשְׂאָתִי חֲרָפְתִּי,
בְּשִׁתִּי וְגַם־נִכְלַמְתִּי.

בְּנִים לֹאֵל חֲמָאוּ
וְלִמִּי־יֵשַׁע צָמְאוּ —
בְּזִכְרָם כָּל־אֲשֶׁר אֲשָׁמוּ
יִבְשׂוּ וַיִּכְלְמוּ.

יְהִי חֲסִדְךָ לְנַחֲמֵנִי
וּחַמְלַתְךָ תִּקְדֵּמֵנִי;
יִדַּע כָּל־נֶעְלָם,
אֶל־יֹשֵׁב דָּךְ נִכְלָב!

רבי יצחק בן־ששת בר־פת

(גולר לערך ה"א צ', חי בברצלונא, בסרקוסטא ובבליגסיאה, ומפני הנזרות הלך מספרד לאלגיר ומת שם ה"א קס"ח)

קינה

לְשׁוֹר עִירִי גְדוֹל בָּיִם שְׁכָרִי, וְלַחְמִי רֹאשׁ וְהַלְאָה.

יַחַתְנִי צוֹר־חֲלָקִי וְלִבִּי,
 יְקִימֵנִי לְמַסְרָה אֶל־אֵיבִי,
 וּמַחַתְנֵי אֶרְנֹו, וּבִשְׂרִי אֵינְךָ־מַתֵּם, וְנִגַּע נִרְאָה.

צָעֲדִי צָד מַלְכַת בְּרַחֲבָתִי,
 וְשֵׁם בְּסוֹד פַּעֲמֵי מַרְכָּבָתִי,
 וְהֵן יִסֹּד בְּצִיּוֹן אֶל־עִירִי פַּנַּת יַקְרַת מַסְלָאָה.

חֲמֹדוֹתֵי לְמַרְגִּיזֵי אֵל לְנַחְלָה,
 וְדַמְעוֹתֵי לְמַפְתֵּי כִּי־נַחְלָה,
 וּבְחֻזְמוֹתֵי וּבְבֵיתִי, כְּבוֹד יַעֲרִי, כָּאוּ רַבִּים וְנִכְאָה.

קְרֵא אֶבֶל וּמַסְפֵּד אֶל־יִזְדַּעֲי נְהִי,
 וְצִיר וְחָבֵל אֶל־כָּל־עֵבֶר לֹא־יְהִי,
 כָּל־גָּבֵל לְקוֹל בָּכִים וְכִנְרִי, לְנַחְלָתִי כִּי־נִלְאָה.

בְּרַחֲמֵיךָ כַּעֲדֵי אֶרְצֵי לְעוֹלָם,
 פְּתַחֲמֵיךָ נִסְגְּרוּ וְאָנֹו כַּאֲבָלָם,
 צַמְחֵיךָ עָבְשׁוּ, וְעִיר הַדְרִי נִנְאָלָה וְהָיִי מוֹרְאָה.

ראות נקם להתקם גמול לחיקם,	אָנוּ בְּשַׁעִיר וּבַעֲמוֹן, לִיזִם הַרְגָה, שְׂכוֹל וְאַלְמוֹן, וְרוּעַ אֵלַי עוֹרִי, בַּמְּמַלְכָה הַחֲטָאָה!
בְּהִינִי לְמַבְלִינִי אֲזַכְּרָה נְגִי	תִּבְעַר־אֵשׁ בְּקַרְבִּי, שׂוֹד וְשֹׁבֵר בְּכָל־סִבִּיבֵי, נָתִי עַרְבִי וְשִׁחְרִי, וְאַשְׁתּוּמִם עַל־הַמְּרָאָה.
יְהִי הַקָּצֵר וְצַר יַעֲצֹר וְאַמְרָה צַר	קָצְרָה יָדֶךָ מַפְדּוֹת? בַּעֲמֻדָה בְּכַבְדּוֹת, „הָאֵחׁה“, בְּנִפְלֵל גּוֹרִי, „הַתְּרַבָּה אִמְלֵאָה!“
שְׂבִי נְבוֹר וְאִם יִשְׁבּוֹר בְּבֵית הַבוֹר	הִיָּקַח אֹו יִמְלֹט? מִמֶּת צַר, בִּי שְׁלֹט? יִרְדֶּה בִּי בְּחַרִי וּבְכַבֵּד מִשְׁאָה!
שְׂבִי נֶאֱנַחָה, וְגַם־קִרְחָה וְלִשְׁמַחָה	בַּת עַמִּי, וְשֵׁק הַגְּרִי, הַרְחֲבִי בְּנִשְׁרִי, מִה־זֶה עֲשֵׂה, אִמְרִי, הַתְּקַרֵּב וְתִבְאָה?
תְּהִי מִסְעֵד לְכָל־תַּמְעֵד, וּמִגְלַעַד	וְעִזֹּר אֶל־נִזְלָתִי וְשׁוֹבְבָה אֶל־נַחְלָתִי, הַבִּיאָה־נָא הַצָּרִי לְשֹׁאֲרֵי הַנִּמְצָאָה.
חֹזֵק גְּמִהֵר בְּרוּשׁ תִּדְהֵר בְּרֹאשׁ כָּל־הֵר	לִכְבֵּב גִּבְאָה לְהֵר צִיּוֹן, בְּגוֹת הַיִּכָּל וְאַפְרִיּוֹן, יִהְיֶה נְכוֹן הֵרִי, וְעַל כָּל־גְּבָעָה נִשְׁאָה!

לידו כי-רחק ממנו

לכל צרי אמצא	כי אמלנד הודים,
דאנות לבותי	גזלו תנומתי;
מדי תמונתו	אשור, בהכבד
חשך בכל-ביתי —	תרב דאנתי.
אחי! ה'ש תענוג	מתוק בסוד רע,
אשב לעמתי	או הוא לעמתי?
האעלצה אחר	נדו ופרודו,
שקול בהפרד	רוחי וגופתי?!
הה על-זמן הפרד	ביני וביניהו,
ואמסקה ייני	בעדו בדמעתי!
צירי! ה'ש חברה	לי מפרידתו?
סרם אסיפתו	ערבה אסיפתי!

רבי שמעון בן-צמח דוראן

(גולד בסיוורקא בחדש אדר ה"א קכ"א, חי בארנון ומפני הגזרות הלך לאלגיר ופת שם ה"א ר"ד)

ארץ חמדה

אכסוף לספר כבוד ארץ מקדשת, נפשי לזאת תהמה תמיד ורחשת,
 גאה לקרית מכון שבת אלהים היות וכרה לפי מדבש מתוק ונדרשת;
 יקד לבכי יקד, אהנה בעת אונכרה, היתה לעיים וגם-שרה ונחרשת.
 שנה ואם-אהנה אל-יחשב-לי לחטא האל, ונפשי לזאת כפר מבקשת;
 מי-יערף לה כבוד גוים, ואיה אערף נפק וספיר במו ברזל ובגחשת?
 ערף תורה בלי גמצא בארצות אדום ובכל-גלילות ערב ובצר ובפלשת,
 וכמו גברת אשר תמשול בשפחה תהי, כי היא לבדה לבוש חפש מלבשת.
 נוף זה ינופף משוש תבל, ובו הוא יסוד אבן שתייה, אשר תבל מאששת,

בְּרָא אֱלֹהִים יְצִיר יְדִיו בְּעִמְרוֹת צְבִי, בּוֹ נֶאֱצַל יוֹי כְּבוֹד נֶפֶשׁ וּנְפֻשָׁת, רָצָה בְּקַרְבָּה כְּלִיל אָדָם וְהִבֵּל וְאִישׁ תְּמִים וְאָבוֹת כְּמוֹ עֵבֶת מִשְׁלֵשֶׁת, צִלַּל בְּשֹׁטֵף יְסוֹד תַּבְּל, וְלֹא גִשְׁמָה אֲרִץ טַהֲרָה, הָיִית מִכָּה וּנְעֻנְשָׁת, מִשְׁכַּב מְנוּחָה אֵלֵי אָבוֹת אֲנִי נִבְחַרְהָ, נֹפֶת קְדוּשִׁים כְּלֵי תְרָקִיב וְעִבְשָׁת, חַיִּים יִמְתֵּנוּ, וְאִם-כֹּה נִקְבְּרוּ עוֹד לִקְץ יִמִּין כְּנֶשֶׁר הֲלֹא גַעַר מִחֲדָשָׁת. נְעֻנֵשׁ מְדַבֵּר לְשׁוֹן סָרָה בְּאֲבִגְרֵי-יָקָר, כִּי לֹא לִישׁוּבִים תְּהִי אֲכֹלָה וְחֻלְשָׁת, רַבַּת אִמָּת הִיא כְּבַת-מֶלֶךְ, לֹואֹת מְרָדִים כָּאֵל מְקִיָּאָה כְּסִיר חֲלָאָה וּנְבֻאָשָׁת; חֲסֵר כְּלֵי מְצִאוֹ הַשְּׂכָנִים בָּהּ, אָבֵל בְּכַבֵּשׁ וְתִלְבַּב וְכִלְ-טוֹבָה מִחֲמֻשָׁת, יִרַע לְשֹׁמְטִים הֲלֹא תוֹסִיף, וְאִם-נְעֻבְדוּ כֹה נְעֻזְבָה אֲנִי תְהִי מֵהֶם וּנְפֻשָׁת, קָנְאוּ בְּלֹא-אֵל לֹאל, מִשְׁפָּט כְּלֵי יָדְעוּ, שְׁלַחַה אֲרִיזוֹת אֲוִיל לְכַתוּשׁ בְּמִכְתָּשָׁת. נִבְחַר מַחֲזוּהָ לְבֵית עֲלֵה וְאִשָּׁה וַיִּין נִסְדָּ וְסוֹד מִחֲבַת תְּנוּר וּמִרְחֻשָׁת; צָדֵק בְּקַרְבָּה כְּלֵי יִמִּישׁ וְיִלִּין, הֲכִי עוֹן וְחֲטָא גִשְׁאָה לְעַם וְכַבְשָׁת, חֲטָאֹת וְאִם-אָדָמוּ תִלְבִּין, זְהוּרִית תַּנְל סוֹד זֶה, וְעִין מְרָדִים אִיךָ זֶה מִכְתָּשָׁת? אִמְנָה שְׂכִינָה בְּתוֹךְ עִפָּה, וְעִדוֹת בְּאִשׁ שְׁחַק וְגַר מְעַרְב, מֵאִיר כְּנִבְרָשָׁת; בֵּית-אֵל מְכֻנֵּן לְמוֹל שְׁעַר שְׁחֻקִים, עֲלוֹת בּוֹ הַתְּפִלוֹת כְּמוֹ דֶרֶךְ מִפְּלֻשָׁת. הִיא מַחֲזוּהָ נִקְרָאָה, כִּי לְנִבְוִאָה לְכַד נִפְלְאוֹת, לְחַדָּד מְאֹד רַעִיוֹן וְלִטְמֻשָׁת, דִּינֵי נִפְשׁוֹת, וְכֵן מְקַרְא יִרְחִים, וְכֹל-הָדָר וְיִתֵּר שָׂאת לְקַחְהָ וּיְרֻשָׁת, הַכְּשֵׁר נִסְכִּים וְזוֹת שְׁמֹן מְנַחֹת וְגַר לָהּ, כִּי רַעֵץ טוֹב כְּנֵן הָאֵל מִשְׁרָשָׁת, וְלִפִּי קִצְיָרָה יְהִי חֲשָׁבוֹן תְּקִפּוֹת לְכַד, כִּי הִיא תִבְכֵּר וְכֹל בְּלִמָּה מְלַקְשָׁת. זְבַחֵי קְדוּשִׁים הֲלֹא חֲכֻרוֹן לֹואֹת נִבְחַרְהָ, כִּי צִאֵן וּבְקָר רַעִי עוֹשֶׂה וְרִכְשָׁת. חֲסֵד אֱלֹהִים עֲלֵי שְׂכָנִים בְּתוֹכָהּ, וְהוּא פִקְדָם בְּכָנִים וְאִם-נִפְשָׁם מִיָּאֻשָׁת; טַח מְרָאוֹת עֵין אֲוִיל נִטֵּשׁ מְנוּחָה, כְּמוֹ מִצּוֹת מְאֹד רַחֲבָה מְדָה וּנְפֻשָׁת, יֹאוֹת עֲנוּשׁ לֶץ אֲשֶׁר מוֹצִיא עֵבְדֵי, וְזוּג מְרַד בְּזוּגוֹ בְּזֶה אִשָּׁה מְגֻרָשָׁת. כְּדָמוֹת פְּלָאִים יְהִי נִנְע בְּקִיר עֵת מְצֹא חֵיל הָאֲמִיר — לֹואֹת תִּמְצֵן וּנְפֻשָׁת. לְלַחֵךְ עֲפָרָה הֲלֹא עֵבְדֵי אֲלִיל יִהְיוּ כִּים, וְאִם הִיא בְּיַד יִשְׂרָאֵל מְעַקְשָׁת: מוֹרֵשׁ עֲדִי-עַד לְעַם קְדוּשׁ הֲלֹא נִתְנָה — אִךְ אִם-בְּרִית יִשְׁמְרוּ כְּדַת מְפָרָשָׁת. נִאוּהָ לְמִי יִאָּתֶה בְּלִמִּי לְכַרְאֵהֶבִים? לֹא-יִתְנֵנוּ אֵל-יִלִּיד בֵּית — מִחֲפֻשָׁת! סוֹדוֹ לְעַם-יוֹ הֲלֹא גִלָּה אֱלֹהִים, וְלֹא כְּמֵר בְּזוּרָה כְּמוֹ עוֹר מִנְפֻשָׁת; עֲלִיד גְּבִיר נִאָּמֵן הִכָּה לְמִצְרַיִם בְּיַד הַזֵּה, בְּפִשְׁעָהּ הֲלֹא כְּשֻׁלָּה וּנְקֻשָׁת, פְּלֹא אֲשֶׁר לֹא לְכֹל-נוֹי נְעֻשָׂה יוֹם אֲשֶׁר נְעַר בְּיַם-סוּף וְעַם עֶבֶר בְּיָבֻשָׁת,

ציד-סן ומי הבאר ושליו וענן, ויום דת נתנה רעשה ארץ מגעשת,
 קרן לסיחון ועוג גנדע, ואז ירשו ארצם, הכי לחמה יד-אל ומרששת,
 רצוא תרוצץ ושוב חמה לספר כבוד האל, ועת גלחמו תדם ומחרשת —
 שוא יחוו קסמים, אף תחזה מחוה שדי עדתי, ולא כהם מנחשת.
 תחיל גברת ביד שפחה, אשר היתה מאז שמנה, והיא רזה וכחשת;
 אויה לבנים אשר גלו, בארץ גדר רגלם נתונה כמו ברזל ובחשת!
 נפשי לציון מאד תהמה, ומזור בלי תמצא, ולא רכבה גם-לא מחכשת,
 יום התרבה הלא נמלאת בכל-מחמד צר מעטרה, והיא היום מרששת!
 שפך כבדי אל-ארץ, וגם-גנרה עיני ברמעה, עדי עתקה ועששת,
 מבוז אמת, אשר תרדה בפרך ולא תחמל, ותשד כמו אפעה ומפחשת.
 עד-טה, אלהים, אהי נשכח וכי תאנף? יומם בחשך הלא ידי ממששת,
 ויפלתו איבי כליות חסדי ולא חמלו, ואהיה אני מצב לבן-קשת!
 נקם לאיבתך תשיב, אשר שוא וריק תהנה ותתוצבה לריב ורששת;
 חפצי להשלים, אני שלום אדבר והיא און בקרבה, ורע חנה ורששת.
 זכרה לרעה, וידי, אהבת כלולות לעת תלבין לבנים וקש היתה מקששת,
 קרב ישועה אלי מתאבלים, גם-פאר תתן לישיבה בתוך אפר ומרפשת;
 נחם אבלים ואז יזרח עליהם, ויך אויבים במדיום תהי חשך מפנשת,
 צרים אשר בנסמו מקדשך, אל, תכל מהר, ורשעה אלי תחפור ומכאשת.
 חושה עתלת אל-עם שבועו בוז, ופח תשבר ויפלטו מבור ומרשת,
 אבלי לששון הפך, גואל לציון תגל, נפש ישמח אשר הזמה ורעשת.
 מתי בעז אדרכה על-במתי איבי, הגר מענה תהי. תחמי ונכאשת?
 נדחי תכנס — ואז גוים יביאון עלי- כתף ערים ועל-כרך ונכששת;
 קץ לא יגב — לזאת תוך מאסרי אקו מועד ישועה ואם-תחר ובששת!

רבי שלמה בן-משולם די-פיאירא

(נולד לערך ה"א ק' — ק"י בקסטיליא, חי בסרקוסטא ומת לערך ה"א קע"ז)

מתוך

גפּש יקרה, צהלי
מסלול ודרך סקלי,
קולך בתוך האהלי,
לאור באור חי גאלי!

שקדו שעפי, לחקור
שום יעבר אם-יעקור
קץ כל-יקום, סוד כל-יסוד:
שרשם ונזעם עד-אבזה,
מיים וסות הדר והוד?
אמנא בנד שכלי כלי
שחת בלי או ראש תלי:
יגהה כאב או יחלי —
טוב פעלי או מעלי —

לפי — יסדו מצרור
גפשי, ואם-יתן צרור
עפר, ושוא יחפץ גאול
כספו פדות מיד שאול;
בפש, וזה הרחיב שאול —
אף מעבוד יצרנו דרור
זה כל-פרי הסר חלי,
זה כל-ענק, זה כל-חלי,
כבוד ועדן גחלי.
רוחי, ובה גחלי

מה-תהמי, גפשי, עלות
מה-תרגזי מיזם גלות
גבהי מרומי יצרה?
הנדה בבור גו מערה?
התעתדי אל-יום מלאת
ובשוב נדנה אל-בלי —
עז תדרכי, בית-אל עלי,
אז יום פקדת פעלי!
ופרי פעלים תאכלי

התעוררי, חמדת כליל
קומי לעופף על-גליל
הודי, צאי מבית שבי,
גזים ועל-קל תרפבי,
ובכס יקר וצבי שבי,
לאל במטר יחלי,
גפשי, ולשמו גדלי!
ובקום שאון חיל שללי —
ולצור יסודך הללי,

תזכחות מוסר

1

אָנוּשׁ חֲשַׁב יְקָר עוֹלָם לְרַשְׁתּוֹ —
 וּמַה־יוֹעִיל אֲנִי בְּלִהְיוֹן בְּנַפְתּוֹ,
 הַיֵּשׁ תִּקְוָה לָנוּ בְּשֵׂאוֹל, בְּרַדְתּוֹ
 הַיֵּשׁ מָנוֹס לְאִישׁ, אַחַר קִבְרָתוֹ
 אֲנִי תִפְקֵר סֶחֶר יָדְךָ סִתְרָתוֹ,
 וְשֵׁם תִּקְצַר קִצִּיר־אֹן וְרַעְתּוֹ,
 וְתִהְרַג בְּצוּר חָרֵב לְמַשְׁתּוֹ,
 וְתֵאָכֵל בְּאֵשׁ בְּפֹה גִפְחָתוֹ,
 וְתִקְרַב אֶל־מָקוֹם מִשְׁפָּט וְנַחְתּוֹ,
 וְלֹא־תִמְצָא לְבַד חֶסֶד גְּמֻלָתוֹ,
 גָּמוּשׁ חֲמַדַּת זְמַן, שְׁמֵנוּ וְסֻלָּתוֹ,
 רָאָה כִּי־לַעֲנָה מִסֶּדֶק בְּנָתוֹ,
 בְּטָרִם תִּהְיֶה נִתְפַּשׁ בְּשַׁחְתּוֹ,
 בְּעוֹדֶךָ בֵּין יָמֵי בַחְרוּת בַּחְרָתוֹ,
 וְלִפְנֵי בֹא זְמַן שִׁיבָה נַעֲלָתוֹ —
 שֹׁבֵר רֶשֶׁת, לִיד־מַעְגַּל פְּרִשְׁתּוֹ,
 וְהִנָּחַם עַל־פֶּשַׁע פְּשַׁעְתּוֹ,
 וְסוּר מֵאַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבָתוֹ,
 זָנַח וַיִּצְרֶךְ, אֲשֶׁר עַד־כֹּה עֲבַדְתּוֹ,
 בְּקוֹל תוֹדָה — בְּיוֹם צָרָה עֲרַכְתּוֹ,
 קָרָא לְאֵל, וְכָל מְכוֹן לְשִׁבְתּוֹ,
 „סִלַּח־נָא לַעֲוֹן בְּנִי, אֵת וְלִדְתּוֹ,
 רָאָה כִּי־הוּא כְתוּבוֹ עַת פִּקְדָתוֹ,
 וּמַה־יִּצְדַּק אָנוּשׁ עִמָּךְ בְּדַעְתּוֹ,
 הֲלֹא מִמְּחַצֵּב הִכָּל חֲצַבְתּוֹ,
 קִצַּר יָמִים שְׁבַע־יָגוּ נִתְתּוֹ,
 כְּצֹל יָמָיו, וְאַף־גַּם־זֹאת: צָרְפָתוֹ

אָהָה לְיוֹם, אֲשֶׁר תִּפְּל בְּרַשְׁתּוֹ!
 וּמַה־יִּסְיָ לְךָ קָנָן אֲסַפְתּוֹ?
 לְבַיִת מוֹעֵד, וְאִם־יִשׁוּב בְּלִבְתּוֹ?
 בַּתּוֹךְ אָרוֹן, הַיִּקָּב חַר בְּדִלְתּוֹ?
 וְתִרְיַח אֲבָק רוּכַל רְכֵלְתּוֹ,
 וְתֵאָכֵל מִפְּרֵי עֵץ־שֵׁנָא גִטְעָתוֹ,
 וְתִיָּרָה בְּבִגְדֵי־קִשְׁתׁ דְּרַכְתּוֹ,
 וְתִנְקַשׁ בְּמַפְּחַ פִּיחַ יְקַשְׁתּוֹ,
 וְתִזְכֹּר דִּין אֲשֶׁר הִנֵּה שִׁכַּחְתּוֹ,
 וְכִשְׁרוֹן מַעֲשֵׂה מַאֵז פְּעָלְתּוֹ.
 וְעִזְבֵהוּ וְלֹא תִשׁוּב לְקַחְתּוֹ,
 לְשׁוֹן אֲפַעָה וְרֹאשׁ־פֶּתֶן בַּפִּתּוֹ,
 וְעֵצִים עֵינֶיךָ עָלָיו פִּקְחָתוֹ.
 בְּחֹזֶק יָד יִמְי־נָעַר חֲמַדְתּוֹ,
 וְתָם לְרִיק עֲזוּז יָדְךָ תִּשְׁפָּתוֹ.
 בְּתָם לִכְבֹּ גֹדֵר פֶּרִץ פֶּרִצְתּוֹ,
 וְעַל־מֶרְדֵּי וְעַל־מַעַל מַעֲלָתוֹ,
 וְהִקְרַר רִגְלֶךָ מִיָּקָר וְקִרְתּוֹ.
 וְדַע צוּרְךָ, עַד־יִכָּה לֹא יִדְעָתוֹ;
 לְיוֹם מִשְׁפָּט לְהוֹכִיחַ יִסְדָתוֹ —
 וְאִין עוֹד מְלַבְדּוֹ אֵל וּבִלְתּוֹ:
 וְשֵׂא נָא חֲטָא אָנוּשׁ, אֵתָּה וַיִּצְרָתוֹ!
 וְעַת קִצּוֹ כְּטִיט שֵׁתוֹ וְשַׁמְתּוֹ —
 וּמַה־יִּזְכֶּה חֲשַׁשׁ, בְּקִשׁ הַדְּפָתוֹ?
 וְצוּק עִתּוֹ בְּמַצְקָתוֹ וַיִּצְקָתוֹ,
 וְאַחֲרֵיתוֹ בְּאוּצַר נוֹשׁ אֲצִרָתוֹ;
 בְּכוּר סְבוּת, וְאוּר מְקָרִים שֹׁרְפָתוֹ,

ובקערות וחי' צרות צררתו — ואולם פיי-בצדקך תמכתו, חדל מכו-אנוש, בפה חשבתו, ואסתמא לך — די פיי-מחצתו, בזאת בא, נעוה ללב תקרתו, ושוב אליו ברעיון בר, רחצתו והוא רחום וכפר חטא חרצתו, להיטיב יחשק בך אסתחשקתו, ויטשק זמן — אסתע נטשתו, ומהצי זמן רבה בקשתו, אזי מבוא אל-יך רחצתו לבך שים ליום קצף לדעתו,

ובצרוז מאסר מצר צררתו, ועסדות נדיבתך סמכתו. הלא בין חקמי-און חקקתו, בכשילי ילידי יום הלמתו! להתודות פני אלתי דרשתו, בטי מעין, ובר דעה חננתו, והעון בתכלי-שווא משכתו. ויאמיר אתך אסתאמרתו, ויענך לעד — אסיום עובתו; קחה צנה וסתרה — אמתו, בכלה, פעלות נדיש בעתו. — ולא-תחשב יקר עולם לרשתו!

2

רבים לחכמי הזמן יתמהו: איך יכספו הבל ורוח ירדפו, נלוי בעיניהם ולפניהם יסוד בם חן ושכל טוב — ואיך עיני מאור יחשב לתבו בר, ואכני יהלם שכל מישר איך יענת מועצות איכה תסיתו תאותו לאכל אך זה בחטא יצר ללב אדם, אשר יצר, אשר נוצר לכונן מצעדי-עשה אלהים האנוש נבר ישר-פתים להשגב במשגב נערות ובסור המון נער וכליל יחלה, יבא זמן וזמן, וחשקו לחזות אז מעגם שיבה: אהה, כי אחרו ברזל בהתרחץ היתלבון, ועט אנו לשעבר, ואכלו על-זמן

איך אל-חמדות הזמן יכמהו? או אחרי דברי חלום ינהו? עולם — ואיך לא-ידעו בו: מה-הוא? שכל להשכיל סוד יסודו כהו? יתן כאבני-נר ואבני-בהו? ישר ללב חכמה ויתלהלהו? בפר, ובו שני תבוגו קהו? הבתרות המשיל והשליטהו, נבר, אכל ילדות אנוש פתהו. דרד, ולב היתל, אהה, הטהו; וזמן, ולתמורות זמן לא-רהו, טובו פאין יהיה וכתהו. זהרי מאור חכמה — ולא-ינהו; פעמי רצון למוד והתמהמהו! כתב בחול אס-בו רשמיו שהו? עמד, ולעתיד במספר נהו.

אמנם בקרבי הזמיר יזקין, ולא
חדש לשירי הזמן עדנה לעת
עד-כה זמן הכאיב מליצות ואני
אמ-שיר לשון נגן עדי כדי שאל
על-מפלאות אתות לשוני נפלאו
מרב ימי שיבה רנני להו,
זקנה, והמליכו והמשיליהו;
אחבש, ומאמרי מזם נהו.
יחד — זמירי רום זבל נכהו;
נגנים, ותכמי הזמן יתמהו!

*

שיר ידית

לרבי זרחיה במזנטפליר

ססן לספסר בפי השיר (ע"ז):

ע"ז מדרך, נפשי, ועירי בברי-
ורדי רב-בין מנזית הארי,
ותר שאת ישלך ונתר ע"ז, הכי
שיר, ברכי חדנה, וחיל תינה ארי,
כי הוא אדניך, וזר שירו ארי;
שחל זמיר מלכך — ומה ע"ז מארי?!

כנור אריה, יזגק מבשנו —
ונשא-גם להתנוסס, ושגם
לטייל בערנות שיר, ולרעות
להשמעשע בבין אבי נחליו,
ובחליל — בכרמי גיל וחדנה —
ומה-זמריך, בניב יליך, להפיץ
כטוב לבו במחשבו — ורוח
וקאם שאון בתודך פרמו, ותרם
ויריץ בחמת-קרי ובהרי —
זמרותיו לאפו הזמורה
ונבל ציץ בנן-עדנו, ויבש
ועל-פלמי גרזיו קוץ ונרדד,
ועזוגיה — מקום צפור מהרה —
ותהלל, כמו עולל ימלל,

לכבי קם תמול, יחד לנגו,
חלציו, לעבר נחל עדנו,
בשושני חבצלת שרונו,
להתעדן בנטעי נעמנו,
יחשב לעלוז על-אף זמנו —
זמיר עריץ, וידיך בראבזנו!
נדולה בא והבהיל רעיונו,
נדרתיו, ועלה קמשנו,
ואין-אשכול ואין-עגב בנפנו;
תשלחנה, וסר סבאו ויינו,
מקור מימיו ומרב מעינו,
ונעדר נרד ובשם קנמונו,
תקנן בו, וכל-ערב למינו;
ערל-שפה ורירו על-זקנו,

פֹּאֵישׁ גִּדְהֵם לְצִיּוֹתָיו, וַיִּגְהֵם
 וַיִּשְׁפֹּר סַחֲמַת כּוֹס וַיֵּן עֲנוּשִׁים,
 וַיִּפַּח בְּמִפְּחַ פַּח לְבַקֵּשׁ
 וַיִּזַּן נִצְחוֹ בְּצַר רוּחוֹ, וַיִּשְׁפֹּף
 וַיִּנְאֵק גַּאֲקוֹת חֲלָל וְאִמְלֵל,
 וַיִּשְׁתַּוְּסֵם וַאֲיֵן מַחְזִיק בְּיָדוֹ,
 וְדַרְשׁ אוֹב בְּרַב מַכְאוֹב, וַאֲיֵן קוֹל
 וְעַת וַיַּעַם, בְּטוֹב טַעַם שְׁעִיפּוֹ
 אֲנֹשׁ צָרָה וַיִּגּוֹן, עֵשׂ יִסְדּוּ,
 וַיִּנְצֹר מִדְּמֵי שׂוֹאָה הַיּוֹכֵל
 וַיִּנְלַד מִבְּאֵשׁ מִי רֹאשׁ וַלְעֵנָה
 עֲצֵי עוֹלָה פְּרִי־כַחַשׁ יִשׂוּ,
 אָהֵה לַיּוֹם, הַמָּמוֹ שֶׁדַּ וְכִידוֹד,
 וַיִּפְרֹד מִמִּצּוֹא חֲפִצּוֹ הַרְיִצּוֹ,
 אֲסָרוּהוּ חֲבָלָיו בְּחֲבָלָיו,
 וְמֵן אֲכֹר בְּמִצְרַפּוֹ צָרְפוֹ,
 וַיִּמְלֹדָה קִפְדָּה וַחֲרָדָה
 וְעוֹד יָדוֹ עָלָי אִידוֹ גַּטְוִיהַ,
 עָדֵי הַסִּיר גְּבִירוֹ, אוֹר וְקָרוֹ,
 לְהַמְלִיכּוֹ בְּמַקְהֵל סוֹד־קִדְשִׁים,
 וְרוּחוֹ שֶׁת בַּעַת גִּידוֹ בְּיָדוֹ,
 וַחֲץ פְּרוֹד יִפְלַח אֶת־כְּבֹדוֹ,
 וְכַמְעַט יִצְאוּ מַעְיוֹ בְּחֲלָיו,
 וַיִּמֵּי אֶתּוֹ בְּאַרְיֵן־גּוֹד לְמַעוֹז,
 וַיִּמֵּי וַיִּמֵּן נִכְאֹת וַצְרֵי לְצִירֵי
 כְּמוֹ יִצְאָ לְהַרְנִיעוֹ, לְיִשְׁעוֹ
 וְכַלְכַּל מַחֲלַת לְבוֹ בְּנִיבוֹ,
 גִּשְׁוֹף יִגּוֹן יְחִי, אִם־מִנְחָשׁוֹ
 וּבְכַפְּעִים יִרְפֵּא לְגַנְעִים —
 עָדֵי הַבְּחִין בְּחִין עָרְפוֹ לְהַרְנִין

לְשׁוֹד הַלְמוֹ, וְאֶת־טַעְמוֹ יִשְׁנוּ,
 וְכֵן יִפֹּת בְּפֹת אֵיפֹת רוֹזְנוֹ,
 בְּתוֹךְ מוֹקֵשׁ לְקַשְׁקֵשׁ פַּעַמְנוֹ,
 מְרִי שִׁיחוֹ, וְסָר כַּחוֹ וְאוֹנוֹ,
 וְכַמְעַט מוֹעֵק גֵּהַר גְּרוֹזוֹ;
 וַאֲיֵן סוֹמֵךְ וְתוֹמֵךְ יַד־יְמִינוֹ,
 וַאֲיֵן עֵנָה בְּאִפְדּוֹ וְחֲשֵׁנוֹ.
 יִשְׁבִּיחוּ, וְקוֹל קוֹרָא בְּאוֹנוֹ:
 הַיִּשְׁתַּאֲהַ בַּיּוֹם יִרְבַּ וַיִּגּוֹנוֹ?
 לְהַנִּיחַ וְהַשְׁבִּיחַ שְׂאוֹנוֹ?
 הַיִּדְרֵשׁ לְהִיּוֹת גְּבִיהַ מַעוֹנוֹ?
 וַיִּצִּיץ־רִשְׁעֵי הָלֵא יִפְרַח זְדוֹנוֹ!
 יִקַּד לְהַב גִּדְד עֲלֵה עֲשֵׂנוֹ,
 וְשֵׁת כּוֹסוֹ כְּכוֹסוֹ אוֹ יַעֲנוֹ;
 וּבַעֲבָתוֹת בַּעֲתוֹת יִלְפָדְנוֹ.
 וְתוֹךְ מִבְּחֵן תְּלֹאוֹתָיו בְּחֵנוֹ,
 אֲפִפּוּהוּ, וְהִרְבּוּ עֲצָבוֹנוֹ;
 וְלֹא־רָאָה הִיּוֹת שְׁלֵם עוֹנוֹ —
 וְהַפְּנָה מִפְּאֵת פְּנָיו פְּגִינּוֹ,
 לְהוֹשִׁיבוֹ בְּאַפְדּוֹ וְכֵנוֹ;
 וּמִשְׁךְ אַחֲרָיו לְבוֹ וַעֲיֵנוֹ,
 וַצּוֹר חֲרַב גִּדְד גַּתְקַע בְּכַסְנוֹ,
 וְכַמְעַט קָטַ וַיִּצְאָ פֶּרֶשְׁדּוֹ.
 וַיִּמֵּי יִכִּין בְּרַעֲבוֹנוֹ מוֹזְנוֹ?
 חֲרִי עֵתוֹ וַיִּשְׁבַּח אֶת־חֲרוֹנוֹ —
 בְּטוֹב דַּעַז וּמַעֲנָה גִיד לְשֵׁנוֹ,
 וְהִיָּה לוֹ בַּיּוֹם אוֹנוֹ שְׂשׂוֹנוֹ!
 צְרִי יִקַּח וַיִּינַק רֹאשׁ־פְּתָנוֹ,
 וְאַף פִּי עִם־מוֹזֵר דְּבָשׁוֹ וְשִׁמְנוֹ,
 לְשׁוֹן גִּלְעָגִי, וְעִיר בְּרֶ־אֲתָנוֹ,

וּמְרִים שֶׁר וְרוּחַ צַר בְּחַפְּנוּ,
 וְשׁוֹסְלְעוּ לְמַחְסֵה אֶל־שַׁפְּנוּ,
 בְּלִי יִיעָף, וְעָף בְּכַנֵּף רִנְנוּ,
 וְיבֵא אֶל־מְלוֹן קִצֵּה וְקִנּוּ,
 לְמֹול יִקְרַת פֶּאֶר רִצְפַת מְלוֹנוּ,
 עַל־אֶחָד עֵנֶק מִצְוֹרְנוּ.
 וּבְנִבּוּרוֹת תְּבוּנוֹת הוּא עֲדִינוּ,
 לְפָנָיו עֲבָרִים כְּבָנֵי מְרוֹנוּ.
 הֲלֵא יִשְׁנֶה בְּמִשְׁפָּטוֹ וְדִינוּ:
 וּמִיטֵב שִׁיר כְּזָבוֹ הוּא וְאוֹנוּ;
 הֲכִי מִכְּלִי־קֶר הוּא סוּג וּמִינוּ,
 הֲכִי אִיוֹרֵקֶץ וְתִכְלָה אֶל־תְּכוֹנוּ —
 גְּדוּלִים חֲקֵרֵי־לֵב עוֹ גְּאוֹנוּ?
 וְאֶדְר הֵי־קֶר הוּא לוֹ לְמִשְׁנוּ;
 וְהוֹלִיד בֵּין — וְלֹא־אִמַּר: מְבִינוּ.
 אֲסִיר תִּקְוָה — וְלֹא חֵלֶל צְפוֹנוּ!
 רַחֲבֵיד רַב לְרוֹת צְמֹאוֹנוּ,
 וְכִי הִתְקַדְּשׁוּ דְרָשׁוּ לְשִׁכְנוּ,
 גַּעִים וְכָרוּ עֲדֵי קֶצְוֵי צְפוֹנוּ,
 וּמִמְלֵי פִקְדֹתֵיהֶו — וְיִשְׁנוּ.
 וַיִּנְחִיל מַעֲלַת כְּתָרוֹ לְגִינוּ,
 תַּמִּים דְּעִים, לְהַשְׁלִים אֶת־רְצוֹנוּ,
 וּבְשִׁלוֹמוֹ אֲהִי נִפְקֵד וְחִנוּ.
 מְזֻמּוֹתָיו, וְכֶף כָּל־מַעְיָנוּ,
 וְעוֹ פָּנָיו יִשְׁנֵא — הוּא מְלִשְׁנוּ,
 לְזֹאת לֹא־יִכְלָה עוֹד הַצְּפִינוּ;
 וּבְמִטַּר עֲזָה תִכֵּן דְּנִנוּ,
 אֲמַת, יִקְצֵר וַיִּצְבֵּר־בָּר בְּגִרְנוּ,
 לְנִגְדֵךְ רֵץ וְאוֹ גִפְרִץ חוֹזְנוּ,
 גְּדוּד שִׁירוֹ, חֲקָרוֹ גַּם־הִכְיָנוּ,

וְלֵב גְּמָהָר לְשִׁיר נִכְסָף, וְאַסְף
 וְעַל־הֲרִיו וְיִלְגֵנוּ יַעֲלוּ,
 וְלָרוּץ כְּצָבִי לְצָבִי מְעוֹנוּ
 וְיִדְאָה כְּדָרוֹר וּזְמִיר בְּזִמִּיד,
 וְשֵׁם לוֹ חֶק לְהַשְׁתַּחֲוֹת בְּרַחוּק
 כְּאֵיל יַעֲרָג, יַעֲרֵךְ תְּהֵלּוֹת
 בְּשִׁיר — קֶרְחִי, וּבְמַדְע — כְּדָרְדַּע,
 וְכִלְיִנְגָנִים וְסוּד שָׁרִים יִשְׁרִים
 אֲנוּשׁ עַל־הַיְדוּת הוֹדוּ יִרְנָן —
 הֲכִי כִלְמַעֲשָׂהוּ בְּאִמּוֹנָה —
 וְאוֹן פֶּלֶל כְּלָלִי מַעֲלוֹתָיו,
 וְאוֹן־מְגִיד בְּמִלּוֹ מַהֲלָלוֹ,
 וּמִי יוֹכַל לְפֶאֶר אוֹ לְכַאֵר
 כְּלִיל כְּבוֹד — וְלֹא־אִמַּר: מְכַבֵּד,
 אָבִי הַשִּׁיר — וְלֹא־אִמַּר: מְשׁוֹרֵר,
 וְלֵב תָּרַד לְלִפִּיד פִּיד פְּרִידָה,
 יֵאוֹר לוֹ עַל־שִׁפְתַיִם גְּדוּדִים,
 גִּרְדִּיו נִתְּנוּ רֵיחַ לְדוּדָיו,
 וְאֵלוֹ יַחְנֶה בְּפֹאת יְמִינוּ —
 דְּרִשְׁתִּיהוּ — וְהוּא אֲצֵל גְּבוּלִי,
 אֲשַׁחַר אֵל: כְּבוֹד כְּסֹאוֹ יְכוֹנֵן,
 וַיִּתְּנֵלִי הַיּוֹת לְכִי בְּחֻקּוֹ
 וְהוּא־גַם־הוּא בְּלִי יִבְזֶה עֲנוּתִי,
 רָאֵה, אָבִי, רָאֵה עֶבֶד בְּךָ שֵׁם
 חֵלִי עוֹ חֲשַׁקְךָ נוֹעֵץ לְעַלְמֵם,
 וּנְפִשׁוֹ יִצְאָה מִרֵּב תִּלְאָה,
 וַיִּזְרַע שִׁבְלֵי הוֹדֵךְ בְּשַׂדֶּךָ,
 וּמִמְנֵד תְּבוּאוֹת שִׁיר בְּרִנָּה,
 וְעַת עֲדִיו וְמִן כְּלֵם בְּרַסְנוּ
 וְשַׁלַּח חֵיל הַמּוֹנוֹ אֶל־קֶצְיָנוּ,

ואם בל-הווא, לפי שכלו, ואין לו להקריב לך לשי תרו ויזנו —
 קחה אשכר מלא קמין דברו, תמורת פל-יקר פרו וצאנו;
 והנשא עלי כסא, ותצא כגור ארניה, וזנק מבשנו!

(עוד סמנים למספר בתי השיר)

1

גאם עבד זמיר, מתוך לחפו, לשי מביא, ומנתתו ונסכפו,
 לקדם את-פני רבו בשפתי רגנותיו, וימן ע"ז למלפו.

2

בתדרת קדשך מופת ופלא, בכתם טוב וטהור לא-יסלה,
 בסלם חשקך ירד ועלה חסר לכב, וסוד בינה יגלה,
 בכספך יעשר איש רש ונקלה, שבערגו — שבע רצון ומלא.

*

על-הזמן

אסיהזמן יברח בצל, לא-ינעמד רגע, פאור ברק וקול הרעם —
 פן טוב ותפפו: לא לנצח יארה, רק יעלה פעם ויציץ פעם;
 על-פן חכמלב לא לצוקו יחדר, פי-עוד מעט מזער וקלה זעם.

*

צוּחָה עַל-הַיּוֹן

(על-היינות הרעים מבציר שנת ה"א קע"ו)

1

מצר וצוק אשכר ולא מינו, כי אשת חמת מנין חמת מינו,
 יין ישמח-לב, אכל זה יעצוב לבי, וכליזתי הלזמי יין.
 לו נהיה כנה בעת דת נהנה — לא-נאסר אלה-הגורים יין,
 גמלא לתבר פהגים אז צוּחָה תורה בכל-קרפון: ונסכפו יין;

גם-לא צרת האוללים הסוכבאים ילדה לפנים מכרו בניו;
 גם לא-יהי מזוהר חכס-לב אל-בני בניו לבל-יהיו בסבב-איון,
 לא תוכחות מסר אמריו וערו: אוי ואבוי למאחרים על-יון.
 לא על-כיוצא בו לפנים אמרו: כהן ונביא נבלעו מינו,
 לא נבאי כזב לפתי הזמן או יאמרו: אסף לה לזין.
 הגה אני חכליל ועיני כהתה מתימרות עשן ולא מינו!

2

סבאי בראש מהול ותמה אני: איך ענבי רוש פרתה הנפון?
 אולי ומשדמת סדם היא, ואני אאר עסים פריה ועץ-הנפון;
 לא על-עסים נפון ודמ-ענב כזה אודה לאל, בורא פרי הנפון!

רבי שלמה בן-ראובן בונפיד

(בספרד; גולד לערך ה"א ק"מ ומת לערך ה"א ר"י)

שירי ידירות

1

לדון וידאל ברלביא, בהתאסף ראשי עם לוכוח מרטושה

שמש יקר ירדה תוך מערבנו — מה-זה ולא עלתה על-חוג מסבנו?
 האם קטבי גלילה מזבל נתקו, או נצפנה בין עננינו ועבינו?
 בקר וערב בתבל נחנה יום ויום — עד-אן יהו מפלי-בקר ערבינו?
 עד-אן אהלך שבי, וצכי והוד פצבי יברח, ועבי נדד יהיו רכובינו?
 מה-לתלאות רדפוננו ברבבי המון חיל, הכף תקעו להיות ערבינו?
 העוד מי-גיל אקו, בראות ומן קולו יוליד חדשות, להרבות מעצבנו?
 דלו בשרים עדי גליו בתוך קנדרור, לנו כתנת יקר — אכרת זבובינו.
 לנו תלונות עלי ימים — ואין צר כמו עין ולקב, ואיך נריב מריבינו?
 עין ולב סר ראות משאות תלאות, וכי לא-נואשו — חדשו כל-יום כאבנו;
 אמנה מעט קט הנחמנו מנת צערם: עין אשר-תבך, וחיל יחיל לבבנו!

עדינה וכן נחשב חכם להרע, ואף היום תשובו בפתוי מחשבנו;
העיר והביא שאון עקביו לבלע גאון נפש, ועם-שד ואון מוקשיו יעקבנו;
החריד והקהיל עדת כל-ידי דין ודת, אכן בקרבם גביר נפש משיבנו,
גר מחשבי צפון חכמות, ואור מאפל מסתור תבונות — ראו נגהו סביבנו;
נהנו ילדי ענק בענק כבודו, אבל שכנו חנכים לרב פצעי אהבינו.
מה-יעשו עוד בני ימים — והן מעיני דעו יכפון פני להבות שביבנו?
מה-יסבנו ערפלי חשכם — והן יעלה אורו עלי צללי אפל יסבנו?
לוח זמירו יהי מגן וצנה, ועם ידו חנית, להדף מתנה יריבינו.
לא לערה אל-גאון שירו אשור, אבל לחריד המון חיל-זמן כל יאדיבנו;
רקמת כתבו פליאה היא לעין איש, ואיך נחשב לדמות אלי יפיו כתבנו?
עורה, חליל גאלם, כנור מנגן אשר דוסם, הדף חיל ינוגנו ועצבנו!
עורה והעיר צבא נגנים, לקחום צבא עת וחליפות בני ימים מארבינו!
התר אנדות יגון לבם במיתרי זמיר, שא קול וינשאו פנפי כרובינו!
אהל תעודה, קהל משרה וסוד הוד, יהי שלום בחילם ועזו ללחם קרבינו;
שלום בחילם, וחיש ילכו ונגלכה באור שמש יקר, רדה תוד מערבנו!

2

„לרע נדוד, תחתיק נדוד, ותשקו נדוד מאר“

אמלי מעט, שחר, אמלי בליל נשפי, אמלי ואל-תעל לאיר בהר נשפי,
כי הנני נצב עם-מתוזה דודי בתלום — ופן-יקיץ אורך לעפעפי,
פן-יעלה אורך על-פאתי ערשי, אף מאפל פרוד יעל בשרעפי!
אראה בחזיוני דודי, מאור נפשי, תוד ארמנות חכמה דומה לרב פפי,
נאה כמטה-אל עמו בתוד ידו, ספרו כמו לחות גאוו ביד-צפי.
מה-נעמה ליל, ששוככה רוחי, אחר נדד הוציא נפשי עלי כפי!
מי בלתה, הדוי, גאוו תהלות לז? הודף ותללה, הודף ואף לא פי;
הודף ותסדף מעטה תהלתה, וצניף יקרף ארנו כוכבי נשפי.
הוד תאדף אל-תאר בני-מלך, דמה לבכי בפעלות וביפי,
אור שכלה עבר אור סהרי — כי היא תלקה, אבל אורך תמיד בלי-דפי;
אלו תהלה על-נפי מרום שמי, לא-יצרו צעדי אונף עלי נפי.
אתמה, ידיד, אוד בלתי תאדף אתיה — ורצונך נפת רוח בתוד אפי.

או איך סגה לבי בער באש פרוה, בער ולא אכל צלעי באש רשפי —
 אה טל ידיוותך יום יום יתני, טרפי אהביך המה מוון טרפי.
 לא יוכלו עתים עדיבה להקעיס, עדיבא נדננו — קנדח חרון אפי;
 לנה יצרה צור שלם עלי-כל-איש: עת-בא פרידתך יגדל יגון ועפי!
 הן על תשוקתך אמשך, ואחרש בו אדמת נדד, עדיחוס יצרי עלי ערפי;
 אורע שדה פרוה זרע תהלתך, ופרי אשונה-לך על-יד זמיר תפי.
 נא, הוד, שלח שירך, אראה קצתה הודך, אמה — ראה בשיר כל-מעשה תקפוי.

*

שירי חשק

1

על-אהובתו

שמש בלחיה תקעה ננה,	להיות בצלמה תארה נאנה,
וישאלו ראים: הגם היא עב	או על-פני הוד לחיה מסנה?
הה לי, אני כזאב, אשר אכסף	לעלות בתמר הוד ואתאנה!
אתאב — אכל אדאב ואהנה אב	חלי אהבים, מבלי שנה.
ראש לחלי — שמת-בלי טוב-לי,	אם-מבלי חשקה אני הנה.
הה, פי באור אהבה מעט חשב	לבי להתחמם והוא נכה!
קום, לב שרוף-אהב, והשמתה	נכהה ותיית פגן רנה!

2

פאשר הנדלו פי נסעה אהובתו ררד-אניה בלב-ים לסיסיליה

בכו אהבה חלה,	קנייה בדמעות,
ותוחלת טובה	וראשיתה רעות,
ועל-חשק חשק	לחבק ולנשק —
וארכו הימים	ורחבו השעות!
בכו כסף כסף	מחירו לא כסף,
לכד לעבר קצף	פגרים ותנועות!

לְאִמְלִי, בַּת־נָלִים,	רְאֵי כִּי־נִבְהָלִים
בְּנֵי־יָם נְסִיחֵ־כָלִים,	בְּסַעַר וַיִּנְעוּת;
וּמַה־לֶּךָ צִי אֲדִיר,	רְאוּת רוּחַ כְּבִיר?
אֲנִי־שָׂמַט גִּגְהָ,	רְדִידֶךָ כִּירִיעוֹת!
רְאֵי, רוּח־קָדִים	שָׁפְתֶיךָ יַקְדִּים,
שָׁנְתָךָ יִהְיֶה נֹד	וְנִחַתָּה מִסַּעוֹת —
וּמַה־לֶּךָ נָל יַם־סוּף,	וְתוֹךְ חֶבֶד יַם־צוּף,
וְנִפְתַּת יַטְף־עַת	שָׁפְתֶיךָ נְעוּת;
שָׁפְתֶיךָ שָׁנִי,	אֲכַל אֵין עוֹד שָׁנִי —
הֲכִי חוּט הַשָּׁנִי	שָׁפְתֶיךָ צִבְעוֹת.
עָנִי: כִּי נֶעְמַרְתִּי,	וַחֲמִלִי רַעֲיָתִי
עַל־לֵב מִתְחוֹלָל	וְעֵינַיִם דְּמָעוֹת;
הֵי נָא אֲזַלְעוֹת	לְיָדַיִם זַעוֹת,
כִּנְף חֲטָאֵי קָרְעוֹת,	בְּכַרְפֵּיִם כְּרָעוֹת!

*

שיר המעלות — לשלמה

בְּכָל־יָוִם אֲשַׁלַּח בְּרָכוֹת בְּרָכוֹת	לְאִיבֵי, וְהֵם מִי מְרִיבָה הַפּוֹכוֹת,
וְאֶסַּע עֲרַגְת־הַדְּסִים — וְלָצִים	הַפְּכוּם לְקוֹצִים, וְתִרְוֹל עֲרוֹכוֹת.
אֶהְיֶה לְרִנָּנִים סִבְבוּם יַעֲנִים,	וְאֵל צַפְרֵי־חַן לְכָדוּם שְׂבָכוֹת!
אֶהְיֶה לְעֹלְמוֹת, כְּבֹדוֹת פְּנִימוֹת,	שְׂדֵיהֶן בְּיַד לְצִצֵי שִׁיר מְעוֹכוֹת!
וְשִׁירוֹת מִתּוֹקוֹת שְׁפָתֵי מְרִיקוֹת —	בְּכִסּוֹת אוֹיִלִים בְּלַעְנָה מְסוֹכוֹת,
וְאֶפִּיץ מְאֹרוֹת לְלִבּוֹת, קִשְׁרוֹת	בְּחִבְלֵי קִנְאוֹת — וְשִׁבּוֹ חֲשָׁכוֹת;
אֲכַל דֵּי לְנַפְשִׁי, אֲשֶׁר־שָׂם זְמַנִּי	מְלֹאכֶת זְמִירֵי צְנִיף רֹאשׁ מְלֹאכֶת!